Coperta colecţiei de *Ion State* Desenul copertei de *Florin Ciubotarii*

Mary Webb GONE TO EARTH JONATHAN CAPE

CAPITOLUL ÎNTÂI

Nori prizăriţi, fără vlagă, treceau de zor în curmezişul întinsului cer netulburat – fără să ştie încotro, imponderabili şi în van – spre a fi sfâşiaţi apoi sus, pe colţii munţilor, încheindu-şi astfel vremelnicele aventuri fără ca din efemera lor vieţuire să fi rămas nimic altceva decât nişte lacrimi.

Era frig în Golişte – o pădurice de mesteceni şi de molizi argintii ce-ncununa un deal rotund. O pâclă purpurie desluşea înmuguriri în vârfurile arborilor, şi o altă pâclă, mai străvezie, bântuia rariştile dintre trunchiurile argintii şi castanii.

Se ivise doar copilăria tinereţii, iar nu biruinţa ei – doar sfârcul caliciului, colţul mugurelui, iar nu discul

frunzei şi nu potirul florii. Căci deocamdată primăvara nu prinsese a-şi lua zborul şi nici a-şi despleti cântecele, ci încă se târa asemenea unei păsări pe jumătate împăiate, încercând să ţopăie prin cătiniş. Strălucitoarele vânzoleli ale primăverii care acopereau luminişurile abia îşi aninaseră florile şi frunzele, frunzele de caprifoi mai erau încă nişte limbi de foc verde. Printre trunchiurile de zadă şi sub tufele de caprifoi şi de mure, răsări o siluetă roşiatică şi tăcută, purtând sub liniştitul calm al făpturilor de pădure o anume frumuseţe a privirii şi a ţinutei şi o strălucire a coloritului pe care puţine femei pe lume le-ar fi putut purta fără să se mândrească. Era – cu ochii limpezi, vioaie, oprită pentru o clipă în bătaia luminii soarelui – o vulpe cam de un an şi avea cap rotund, iar picioarele catifelate. Arătarea se furişă apoi în umbra desişurilor. Dinlăuntrul pădurii veni un fluierat ascuţit şi vulpea se repezi atunci într-acolo.

— Unde mi-ai fost? Mai că era gata să mi te rătăceşti şi să mi te pierzi, ce mai încoace şi-ncolo, grăi cu mustrări materne o voce de fată. Şi dacă se-ntâmplă să mi te pierzi, apoi pierdută mi-s şi eu; aşa că haide acasă. Soarele coboară spte-asfinţit şi la cină astă seară avem oase.

După care, fata o luă la sănătoasa, cu vulpiţa după ea, gonind amândouă de-a lungul Goliştei, prin lumina rece şi calmă, până ce ajunseră la coliba lui Woodus.

Hazel Woodus, fata căreia îi aparţinea vulpea, trăise de când se ştia pe lume acolo, în Golişte. Acolo, amarnic de revoltată, o născuse maică-sa, o ţigancă velşă, care ura căsătoria şi viaţa aşezată, şi-l ura pe Abel Woodus – aşa cum o pisică sălbatică urăşte cuşca. Era o adevărată hoinară, născută spre a da celui de muze dăruit bucurii şi necazuri, iar firea ei nu-şi afla uşurare pentru câte emoţii încerca; deoarece era o fire închisă, mută. Al câneparului, zborul; şi al sturzului, cântecul; ea însă, ea nu avea parte

nici de zbor nici de cântec. Şi cu toate acestea, sturzul cel fără de grai tot sturz este şi duce în inima lui o muzică aurită. Câneparul din colivie poate să stea mohorât, însă cu sufletul cunoaşte şi afundarea şi înălţările în zbor ale unei veşnice dimineţi de mai.

Toate lucrurile pe care le simţea, fără a le şi putea rosti, toată mierea agonisită, ura ei neagră, aprigul ei dor de-acasă, dor purtat unei neîngrădite sălbăticii – tot ceea ce alte femei ar fi pus în rugăciunile lor, ea punea în dăruirea cu care o iubea pe Hazel. Întreaga viitoare a inimii ei pribege se revărsa în inimă cu dulci bătăi a odraslei sale. S-ar fi zis că viaţa despre care ştia cât de puţin preţuieşte era azvârlită în braţele copilului.

Când Hazel ajunse a împlini patrusprezece ani, maică-sa muri, lăsându-şi comoara – o hârţoagă de caiet scris de mână, vechi, soios, în parte şi neciteţ, plin însă de pâlcuri de cuvinte pentru aşa-zise farmece, descântece, pe lângă alte folclorice scorneli ţigăneşti – lăsându-şi acea hârţoagă de caiet, aşadar, fiicei sale.

Singura ei dorinţă, săvârşindu-se din viaţă, fusese aceea de a i se încuviinţa să fie înmormântată în Golişte, sub acele galbene de zadă, iar nu într-un cimitir. Abel Woodus făcu precum i se ceruse şi fu privit chiorâş de mai toţi alcătuitorii obştei, pentru că n-o înmormântase în pământ sfinţit. Dar el nu se sinchisi de fel. Îşi mai avea încă harfa lui şi cânta la ea şi câtă vreme avea acea harfă, alt prieten nici nu-i trebuia. Tocmai această pasiune mistuitoare pentru muzică fusese pricina care-l împiedicase a-şi înţelege nevasta şi-n zilele cele dintâi ale căsătoriei lor, ţiganca nutrise o sălbatică gelozie împotriva harfei înalte şi aurite, cu înveliş de pâslă decolorată, care stătea în colţul odăii ce-i aduna peste zi pe amândoi. Apoi gelozia femeii se preschimbă în dragoste şi singura-i jinduire fu să poată stârni şi ea muzică din coardele cele

tânguitoare. N-a ajuns să-şi însuşească însă nici măcar elementarele noţiuni ale muzicii, totuşi când Abel era plecat de acasă, în serile ploioase, îi plăcea şi ei să stea cu degetele petrecute pe strune, adunându-şi acolo patima deznădăjduită a inimii grele. Şi totuşi pe Abel nu putea suferi să-l audă cântând. Întocmai cum unele femei lipsite de copii, în ciuda bogatelor comori de dragoste păstrate în sufletele lor, nu pot şi nu pot răbda să vadă o mamă blagoslovită cu prunc, tot aşa şi Maray Woodus, cu darul ei pecetluit, cu blestemata-i neputinţă de a grăi, nu îndura urechilor sale să se desfete cu lesnicioasa putinţă a altuia de a se rosti muzical. Căci Ab-l era în felul său un adevărat meşter al artei lui; purta în suflet unghere întunecoase şi pare-se că tocmai în asta pulsa miezul şi substanţa artei lui. Mâinile îi erau agere, iar prin ele curgea acea voioasă concentrare de sine care aduce succesul.

Pe Maray o întâlnise la o serbare populară ce avusese loc, ceva mai de mult, pe un deal aflat la cinci mile depărtare de Golişte, numit Munticelul lui Dumnezeu, şi-n vârful căruia se înălţa o capelă. Legănându-se şi lăcrămând, Maray ascultase jelania şi iureşul harfei bărbăteşti, iar când lui Abel îi fusese dat să câştige premiul harpistului şi când el venise ca să i-l pună în poală, Maray se şi învoise să facă nunta în ea pe la la sfârşitul celor şapte zile cât ţinea serbarea. Asta se petrecuse cu nouăsprezece ani înainte şi ea pierise cum pier frunzele şi păsările verilor trecute. Munticelul lui Dumnezeu însă tot mai domina peisajul, posomorând răsăritul; vântul tot mai zburda neîntinat de la capelă până la rămâi tinerelor zade ale Goliştei; nimic nu se schimbase de fel; doar că se mai ivise încă o făptură tânără, neastâmpărată, aprigă în falnica, în sublunara urzeală a lucrurilor.

Hazel avea ochii maică-sii, ochi ciudaţi, ca lumina din privirile vătuilor, iar în irişii lor mari şi limpezi jucau pete

roşietice. Erau, în sfioasa-le curăţenie, asemenea ochilor vulpiţei. Părul, *şi* el, de o culoare mai bogată, ca părul tatălui ei, era roşcat şi aducea cu blana de vulpe, iar mişcările-i erau graţioase şi pline de mister ca ale unei făpturi sălbatice.

Sta pe muchia drumeagului de mai sus de căsuţă, o bojdeucă umil cuibărită sub drum, cu acoperişul la aceeaşi înălţime cu rădăcinile tufişurilor, şi privea cum dă soarele în asfinţit. Roşia lumină dinspre apus îi colora vechea rochie ponosită, faţa slabă, ochii, până ce toată păru muiată, la un moment dat, în sânge. Vulpea, în ale cărei priviri desluşeai aleanul şi care-şi adulmeca apropiata cină, se uita cuminte încotro se uita acum şi stăpâna ei şi părea scăldată în aceeaşi cumplită frumuseţe. Amândouă stăteau ghemuite la un loc, faţă în faţă cu dealurile îndepărtate, dincolo de care luceau iezere aprinse. Ca două mărunte obiecte simţitoare ce-ar înfrunta arşiţa cu o înduioşătoare cutezanţă, ele aveau, în văzduhul răcoros al serii de pe colina singuratică, ceva din înfăţişarea celor sortiţi durerii, poate chiar ceva înrudit cu martiriul.

Mărunţii nouri care călătoreau înspre apus preluau fiecare, pe rând, culoarea precumpănitoare a priveliştii şi-apoi dispăreau, muiaţi în sânge.

Din bojdeucă, în vreme ce Hazel cobora poteca, veneau îngânările harfei, preschimbate – în clipa în care ea tocmai păşise pragul – în melodia *Dumbrăvii de cenuşă*. Căsuţa era foarte joasă, cu un singur cat, şi acoperită cu tablă roşie coşcovită. Cele trei ferestruici ale ei aveau chenare vqpsite cu sineală de rufe şi pe dinăuntru brizbrizuri de pânzică roşie. Abia părea să fie loc înăuntru şi pentru silueta micuţă a lui Hazel. Bojdeuca era ceva – ceva mai mare decât o colibă mai acătării, şi numai dâra de fum ce urca din vatra joasă, ea numai arăta că sălăşluie acolo niscai oameni.

Hazel îi dădu Roşcatei să mănânce de seară şi o culcă apoi în vechea balie în care vulpiţa dormea deobioei. Apoi intră în colibă cu un braţ de lobde luate din stiva de lemne. Le aruncă pe focul din vatră.

— Mă cam ia cu frig, zise fata, ploaia a trecut, şi o să fie un ger la noapte de-or să crape pietrele.

Abel îşi ridică ochii, dar mintea nu-i era acolo, fredonând melodia pe care se pregătea s-o cânte acum.

Io

— Am fost prin Golişte şi-am adus nişte fire de ciuboţica-cucului, îşi urmă spusele Hazel, obişnuită cu felul de a fi al tatălui, şi nedescumpănită. Şi am adus şi nişte flori de porumbar, albe ca pielea unei cucoane.

Abel îi dădea acum zor cu *Ap Jenkyn*. Hezel se foia încoace şi-ncolo, îngrijind de ale cinei – şi sporovăind înainte, cu glasu-i dulce şi oarecum piţigăiat, în vreme ce trântea ceştile şi aşa crăpate şi pâinea şi margarina pe masa neacoperită cu nimic. Apa din ceainic nu voia să fiarbă, aşa încât ea azvârli nişte resturi de slănină pe foc şi deodată se înălţă o vâlvătaie care linse barba lui Abel. Acesta ridică o mână spre a o alunga, urmându-şi cu cealaltă mână cântecul din harfă.

Hazel se porni pe râs.

— Bine ţi-ar fi stat pârlit!

Îi vorbea mereu pe tonul acesta de camaraderie, nestingherită; se împăcau foarte biiie, deşi erau atât de deosebiţi unul de altul. N-ai fi spus că există ceva filial în purtările ei şi nimic părintesc în purtările lui. Şi nici nu-şi dădeau unul altuia cea mai mică dovadă de afecţiune.

Abel atacă melodia Ce frumoasă zi de vânătoare.

— Ia mai las-o-ncolo, pe grozăvia asta de timp! vorbi Hazel dintr-odată cuprinsă de furie. Să ştii că nu mai stau în casă, dacă-i zici aşa mai departe.

— Mmm? întrebă Abel visător.

— Da mai cântă, zău, şi tu altceva! zise Hazel; nu pe-asta, nu-mi place de melodia asta.

Îi

— Ciudată mai eşti şi tu Hazel, fată dragă, vorbi Abel, ieşind în sfârşit din singurătatea visării lui. Dar ce-mi pasă dacă am să cânt *De ce vor oamenii*? E ceva la fel de înviorător.

— N-ai putea să laşi niţel de o parte muzica şi să pofteşti la cină? îl întrebă Hazel.

Harfa era întotdeauna denumită „muzica”, în vreme ce muzicuţa lui Abel era cunoscută drept „cealaltă muzică”.

Hazel săltă să ia de pe poliţă slănina, ca să-şi taie câteva felii, însă rochia, şi-aşa ruptă, îi plesni de la umăr până spre brâu.

— Dacă năi pune deloc şi deloc mâna pe-un ac, apoi o să mi te pomeneşti în pielea goală, pin la sfârşit de săptămână, luă aminte Abel nepăsător.

— Va să-mi iau o rochie nouă, spuse Hazel. Pe-asta n-o mai pot drege. Mă duc mâine la târg.

— Ai să mâi la tuşă-ta peste noapte?

— Îhî.

— Dacă-i aşa, eu n-am să-ţi duc lipsa până nu ţi-oi vedea dimineaţa umbra-n prag. Poţi să aduci, la întoarcere, şi vreo două-trei suporturi de coroane funerare. Bătrânul Samson de la Yealth n-are s-o mai ducă mult; şi-o să fie nevoie de-o coroană.

Hazel sta şi se gândea la noua ei rochie. Niciodată nu-şi cumpărase una nouă până când cea veche nu ajungea să atârne fâşii-fâşii de pe ea şi atunci îşi lua de obicei una de ocazie, deoarece cu doi-trei şilingi nu şi-ar fi putut cumpăra material de-o rochie nouă, în schimb îi ajungeau să-şi poată găsi una de gata, în cazul că se mulţumea ou marfă de ocazie.

— Roşcatei i-ar plăcea să-mi iau una de catifea verde, făcu Hazel.

Întotdeauna îşi exprima dorinţele aprige, puţine la număr de altminteri, în felul acesta mai şerpuit. Era un protest inconştient împotriva vieţii sale lipsite de dragoste. Vârî florile de porumbar în apă şi privi la ele îndelung şi cu încântare, îmbătându-se de neprihănita-le culoare albă; dar nu-i trecu prin minte că, dându-şi cât de cât oarecare osteneală, ar fi putut arăta şi ea deopotrivă de proaspătă şi de dulce ca şi florile acelea. Va fi nevoie de spiritualizarea sexualităţii, mai înainte ca astfel de lucruri: a-i poată trece prin minte. Deocamdată era tot atât de axexuată ca şi o frunză. Şezură la gura sobei, până ce focul se stinse; apoi se duseră să se culce, fără osteneala de a-şi mai ura noapte bună.

În toiul nopţii, Roşcata se trezi. Luna umplea, ca o uşă, gura coteţului, iar lumina îi bătea drept în ochi. Acea priveliştе o înspăimântă – un felinar atât de mare într-o mână nevăzută, ţinut cu tot dinadinsul în faţa micului sălaş al unei biete vietăţi lipsite de apărare. Schelălăi ascuţit. Hazel se trezi de îndată, ca o mamă care aude strigătul copilului. Cu picioarele goale, dădu buzna afară, în aspra lumină a lunii.

— Ce te doare? şopti ea. Ce te doare: nititico?

Vântul se tăvăli cu neruşinare prin Golişte şi Goliştea gemu. Dinspre câmpie veni un geamăt şi negre matahale se mişcară într-acolo, în vreme ce norii îşi vedeau de drum.

— Poate c-au ieşit, murmură Hazel. Poate că sfatul negriciunilor pădurii e hotărât pentru seara asta şi vulpiţa o fi adulmecat haita morţii.

Privi îngrijorată jur-împrejur.

— Pot vedea ceva ce mişcă-n beznă pe-ntinsul păşunii; au ieşit în larg, fără doar şi poate.

O grăbi pe Roşcată să intre în casă şi zăvorî uşa.

— Aşa! grăi apoi. Şi-acum stai aici cuminte şi liniştită în colţişorul tău, şi să vezi că haita morţii n-are să te prindă.

Se spune că haita morţii, puhoi de zăvoinăluci la un conac de moşier hain, al cărui burduhănos trup fusese de mult folosit pentru mai blânde treburi decât cele la care-l supusese el câtă vreme se aflase în viaţă – trup schimbat acum în mărgăritar cu ochi limpezi şi în luminoasă floare de mac – bântuia ţinutul în nopţi întunecate de furtună. Pustiul se alegea de casele pe unde trecea haita şi moartea îi aştepta pe cei care o auziseră dând glas.

Asta era legenda şi Hazel îi dădea o deplină crezare. Când o găsise ipe Roşcată, pe jumătate moartă, la marginea pământului ţarinei sale pustii, fusese total încredinţată că haita morţii era aceea care o răpise pe maica Roşcatei. O punea de asemenea şi în legătură cu moartea propriei sale mame. Zăvozii simbolizau tot ceea ce ea, Hazel, putea urî, tot ceea ce nu era tânăr, sălbatic şi fericit. Se simţea tot una cu vulpiţa şi în acelaşi timp cu toate lucrurile hăituite, prinse-n capcane şi nimicite.

Noaptea, umbra, vânturile hăuitoare, iarna – acestea erau vrăjmaşele; odată cu ele venea şi haita morţii, neobosită şi furişă, luând pururi urma celor lipsiţi de apărare. Lumina soarelui, aerul cel dulce, culorile strălucitoare, blândeţea – acestea erau limanurile unde te puteai oricând adăposti. Ele alcătuiau esenţa crezului său, singurul crez pe care avea şi care zăcea tăinuit în inima ei, fără a şi-l fi grăit vreodată măcar sieşi. Dar când alerga în miez de noapte ca să-şi mângâie vulpiţa, Hazel îşi trăia credinţa ei cum puţini oameni pe lume şi-o trăiesc: şi când culegea flori şi sta întinsă la soare, ea sălăşluia într-o atmosferă mistică tot atât de vie ca şi aceea a sfinţilor; iar când se dădea înapoi, îngrozită, din faţa cruzimii, călca poate mai vârtos în picioare răul decât acei mari teologi

care, unul pe altul, se striveau între ei în zelul arătat Creatorului ce-i plăsmuise.

CAPITOLUL AL DOILEA

A doua zi pe la şase îşi luară gustarea de dimineaţă. Abel avea de lucru, meşterea la un stup pentru roiul din vara viitoare. Ori de câte ori lucra la un coşciug, folosea în felul acesta resturile de scânduri şi căpătâiele rămase. De la făcutul câte unui coşciug mare nu rămânea cine ştie ce; dar erau uneori coşciuge mici şi atunci putea făuri, din rămăşiţe, nişte stupi minunaţi.

Prisaca albă dinspre partea de miazăzi a gardului de liliac creştea la fel de încet şi de continuu ca şi verdea prisacă din preajma depărtatului cimitir. Vara, grădina zumzăia de albine şi la vremea roitului, bojdeuca era plină de ele. Mai târziu, rame se aşterneau peste tot locul; mierea picura de pe masă şi firimituri de faguri supţi zăceau pe jos şi erau înfulecate cu multă bucurie de Roşcata.

Ori de câte ori venea vreo nouă comandă pentru un coşciug, Hazel se ducea să le spună albinelor cine murise. Taică-său socotea că nu-i nevoie. Se cuvenea a o fi făcut numai când murea cineva dintre ai casei, zicea el. Totuşi, le destăinuise şi el albinelor că-i murise nevasta. Se dusese în dimineaţa aceea strălucitoare de iunie şi rămăsese nemişcat să privească la stolurile de albine care cărau apă, umbrele lor treierând încoace şi-ncolo pe scândurile albe şi curate. Apoi se aplecase şi spusese cu un fel de supărare confidenţială: „A murit Maray”. Îşi apropiase urechea de stup şi ascultase adâncul, solemnul murmur dinăuntru; însă ceea ce umplea palele galerii dinăuntru nu era murmurul trecutului, ci al viitorului; grija de viaţă, nu de moarte. Astăzi cei optsprezece stupi zăceau sub straiele lor iernatice şi robacele fiinţe dinăuntru se scufundaseră în somn. Doar una-două rătăceau uneori prin broderia dis de

dimineţii, răzleţe şi mohorâte, repede întoarse acasă de aerul geros, pentru ca să aştepte purpuriul soroc al mierii. Cele mai fericite zile ale vieţii lui Abel erau acelea când şedea ca un bard în faţa stupilor clocotitori de viaţă şi cânta din harfă îngânându-se cu zumzetele înăbuşite dinăuntrul stupilor.

Toate căile de a-şi câştiga agoniseala zilei îi erau deopotrivă pricini de bucurie. Aflase cheia fericirii neîncetate în faptul că putea câştiga oricât îi trebuia, îndeletnicindu-se cu o muncă pe care o îndrăgise. Cânta la serbările câmpeneşti şi pe la jocuri săteşti, la sărbători şi pe la nunţi, îşi vindea mierea şi vindea uneori albinele. Se desfăta împletind coroane mortuare, grădinărind şi dulgherind şi, totdeauna, drept încununare a tuturor trudelor, se mângâia cu muzica: câte o nouă melodie de încercat pe harfa aurită, câte o strună de acordat ori de armonizat. Grădina era aproape destul de mare şi aproape destul de frumoasă ca să poată fi asemuită cu grădina unui conac boieresc. Vara, o năpădeau crinii, albi şi sclipind în scăpătatul soarelui cu prefăcut sfiicioasa lor putere de ademenire, arătând – vorba lui Hazel – ca nişte năluci. Sânzienele sau drăgăicuţele spumegau în jurul căscioarei, ascunzând-o cu desăvârşire vederii, iar levănţica alcătuia o cenuşie horă în jurul pietrişului roşu de pe cărare. Şi-apoi Hazel – îndestulându-se din bucata de pâine şi din mierea ce-i alcătuiau cina – şedea ca o crăiasă într-un noian de flori de crin ce-i acopereau chipul cu polen.

Acum în grădină nu erau flori; numai arborelui de tisă de lângă poartă îi anina sub crengi o dantelă de ceară. Hazel ura înfăţişarea ca de gheaţă a grădinii; ea avea aproape o nefiresc de înflăcărată poftă pentru tot ce e îmbelşugat, însufleţit şi viu. Era ea însăşi buchetul tuturor lucrurilor acestea, pe când i se destăinuia Roşcatei înainte de a porni la drum; îşi împletise părul în jurul capului într-

o cosiţă mare şi vechea-i pălărie neagră dădea culorii aceleia o şi mai pregnantă putere.

— O să ai de mers vreo treizeci de mile până colo şi-napoi, dacă n-o să dai de cineva care să te ducă, îi vorbi Abel.

— Să mă ducă? Dar n-am eu nevoie să mă ducă nimeni! răspunse Hazel cu dispreţ.

— Pasămite, ai tot atâta îndemânare la bătutul drumurilor ca şi Jidovul rătăcitor, căci şi despre el se spune că umblă şi umblă fără să se mai oprească.

În vreme ce Hazel păşea în dimineaţa răcoroasă şi proaspătă, Goliştea strălucea în aramă şi argint şi nu tresărea într-însa nicio presimţire a zăpezii ce-avea să se năpustească asupră-i noaptea-ntreagă, din munţii de nori.

După ce Hazel îşi alese rochia – una de serj albastru-verzui – şi o încercă undeva în fundul prăvăliei, unde era un loc anume în vederea acestui scop, despărţit printr-o perdea, o porni de-acolo spre mătuşă-sa.

Verişorul Albert tresări, aruncându-şi privirile către ea. Albert lucra într-o prăvălie unde se vindea margarină şi-şi petrecea zilele încredinţând oamenii că margarina-i tot atât de bună ca şi untul. Dar, uitându-se acum la Hazel, simţi că de data aceasta avea în faţa ochilor unt adevărat – ceva ce nu mai ducea lipsă de reclama nimănui, căci se lăuda prin sine. Albastrul minunat al rochiei o făcea pe Hazel atât de strălucitoare, încât mătuşă-sa prinse a cam clătina din cap.

— Eşti leit maică-ta, Hazel, îi spuse.

Vorbea cu o voce mâniată.

— Îmi pare bine.

Mătuşă-sa auzind-o răspunzându-i astfel, strâmbă din nas.

— Dacă e de judecat fără părtinire, apoi ar trebui să-ţi pară bine că semeni şi cu unul şi cu celălalt părinte, se

hotărî ea a-i deschide mintea.

— Nu vreau să semăn cu nimeni decât cu mine, bufni atunci Hazel, îmbujorându-se toată la faţă.

— Ia te uită, da-ncrezultă mai *suntem*! exclamă tuşa.

Apoi, către fiu-său:

— Albert, nu-i nevoie să-i dai lui Hazel să mănânce tot ficatul şi toată slănina. Îmi vine a crede că maică-ta o fi având şi ea dreptul să se înfrupte măcar la fel de îndestulător ca şi nu ştiu ce codană.

Albert privea către Hazel cu atâta însufleţire, cu o atât de vădită încântare, încât mătuşa se simţea tare zădărâtă.

— Nu-i de loc de mirare că vrei să semeni numai ou tine, îi spuse băiatul. Giugiuc. Giugiuc, pre legea mea, Hazel eşti giugiuc!

— Albert! strigă maică-sa înfuriată, pe un ton de copleşitoare neoboseală, nu te-am învăţat eu să fii mai reţinut?

Părea pornită nu atât împotriva folosirii cuvântului neelegant, cât a lui Hazel.

După ce Albert se întoarse în prăvălie, Hazel dădu mătuşă-sii ajutor la spălatul vaselor. Tot timpul cât ţinu asta, lucru făcut cu o neobişnuită grijă şi câtă vreme curăţă cuţitele – treabă de care-i era o vădită silă – aşteptă nerăbdătoare să fie poftită, aşa cum de fapt sperase, ca să mâie. peste noapte acolo. Jinduia la asta, aşa cum jinduie drepţii după veşnica osândă a duşmanilor lor. Nu se ducea nicăieri altundeva în vizită, decât aici, şi pentru ea venirea aici însemna un eveniment extraordinar. Sobele cu gaz, frumoasele ceşti de porţelan, tapetul cu trandafiri i se păreau la fel de stranii şi de minunate ca un basm. Acasă la ea nu avea nici tapet, nici grinzi, nici ghips, ei. doar cărămidă goală, iar tavanul bojdeucii era din pânză groasă de in întinsă pe căpriori, bulbucată ici-colo.

Tuturor acestora li se adăuga acum noua încântare iscată de căutătura admirativă a lui Albert – o uitătură ageră şi vioaie, ceva încă necunoscut până atunci la el. Poate că, dacă o să rămână, Albert avea s-o scoată seara în oraş. Va vedea şi ea străzile oraşului îmbrăcate în vraja luminilor. Se va plimba în rochia cea nouă cu un tânăr adevărat – un tânăr care se putea făli cu lanţul unui ceas aurit. Starea de nesiguranţă, pe măsură ce se lăsa întunericul acelei după-amiezi de iarnă, devenea însă aproape de neîndurat. Tuşă-sa încă tot nu luase o hotărâre. Încăperea în care se aflau arăta atât de îmbietoare, când s-a pus masa pentru ceai; lumina focului juca în jurul ceştilor; tuşa trăsese perdelele. Pe de o parte era veselia, căldura – tot ce-şi putea dori ea; pe de alta – un drum oropsit, în bezna de-afară. Amânase atât de târziu plecarea, încât i se strângea inima acum, la gândul numeroaselor mile pe care trebuia să le străbată singură, dacă tuşă-sa n-avea s-o poftească să rămână la ei peste noapte.

Tuşa ştia ce se petrece în mintea lui Hazel şi zâmbea amarnic văzând neobişnuita supunere a fetei. Folosi primul prilej, spre a-i servi câteva adevăruri bine simţite:

— Arăţi ca o actriţă, îi aruncă bunăoară.

— Crezi, tuşico?

— Da. E mai mare ruşinea cum arăţi. Tu, zău aşa, atragi privirile bărbaţilor.

— Dar e şi plăcut să atragi privirile bărbaţilor, nu, tuşico?

— Plăcut! Hazel, mai că-mi vine a-ţi trage o chelfăneală de să-ţi meargă fulgii, nu alta. Iarbă rea ce-mi eşti! O s-o apuci pe căi greşite, într-o bună zi.

— De ce s-o apuc, tuşico?

— Într-o bună zi o să te pomeneşti acostată.

Ultimul cuvânt îl rosti ca pe-o şoaptă gravă.

Urmă apoi:

— Şi după aceea, dacă nu spui şi dacă nu faci anume ceea ce trebuie să spună şi să facă o fată cuminte, o să fii şi agăţată.

— Aş vrea să-l văd eu pe-ăla care să mă agaţe pe mine! strigă Hazel mânioasă. L-aş lovi cu picioarele de nu s-ar vedea!

— O! ce nevrednică purtare din partea unei doamne! Eu n-am vrut să spun chiar agăţată, vream doar să mă exprim aşa, mai colorat – ca-n Biblie.

— A, ca-n Biblie! făcu Hazel dezamăgită. Am crezut că te gândiseşi la ceva adevărat.

— Vai, vai! dar tu chiar că o să mă bagi în groapă cu zile, se văicări doamna Prowde.

O actriţă însemna ceva rău, dar o păgână putea să însemne ceva cu mult mai cumplit!

— Nu credeam s-apuc să aud una ca asta – ba încă şi-n propria mea casă, cu propriul meu chec (făcut după reţeta cu sifon), pe propria mea tavă de prăjituri – şi de faţă cu propriul meu fiu, adăugă ea pe un ton dramatic, la intrarea lui pe uşă, ca lui Albert să i se frângă biata lui inimă cu temere de Dumnezeu!

Ceea ce-l stingheri pe Albert, deoarece era adevărat că îi bătea straşnic inima, totuşi nu din pricina pe care o invoca maică-sa.

— Da ce rele a mai săvârşit Hazel, mamă? vru el să ştie.

Drăgăstoasele-i simţăminte ascunse-n spatele acelui ton glumeţ, o întăriră pe maică-sa în hotărârea de a nu o lăsa pe Hazel să-şi petreacă noaptea la ei.

— Avem deseară un spectacol cu proiecţii de lanternă magică, dădu el de veste. Vrei să vi; şi tu?

— A! păi te cred!

— Nu poţi merge pe jos acasă la ora aceea din

noapte, aprecie doamna Prowde. De fapt, ar trebui s-o porneşti către Golişte chiar acum.

— Păi Hazel o să rămână să doarmă la no!, mamă, nu-i aşa?

— Hazel trebuie să se întoarcă la tată-său acasă.

— Dar bine, mamă, doar avem o cameră de rezervă.

— În camera de rezervă se face mare curăţenie de primăvară.

Albert se aruncă atunci în apă cu ochii închişi; era disperat şi nu se mai gândea la ce se cuvine spus şi la ce nu.

— Eu pot dormi pe canapeaua asta. Iar ea poate folosi camera mea.

— Hazel nu poate dormi la tine în cameră. Nu şade bine.

— Mă rog, atunci să împartă camera cu dumneata.

Doamna Prowde recurse atunci la un argument suprem.

— Nici prin gând nu mi-ar fi trecut, rosti ea, când s-a prăpădit bietul taică-tău, că mai înainte de a se fi scurs trei ani, vei trece atât de uşor cu vederea peste nevoia mea de linişte (şi peste amintirea lui), încât să vii să-mi propui una ca asta. Câtă vreme trăiesc eu, odaia mea e odaia mea. Când nu voi mai fi, încheie dânsa, doborându-şi adversarul sub greutatea superioară a anilor – când nu voi mai fi (şi cu cât una ca asta s-o întâmpla mai repede, cu atât mai bine pentru tine, desigur), atunci n-ai decât s-o culci în odaia mea, cu tine cu tot!

După ce vorbi astfel, doamna Prowde se îngrozi singură de cele ce spusese. Vai, cât de necuviincios se exprimase. Nici măcar furia şi gelozia nu-i scuzau necuviinţa, deşi ele scuzau oricât de multă neomenie.

Dar auzind-o, Hazel izbucni şi ea la rândul ei:

— Asta n-o va face el cât o trăi! (Egoismul feroce al

celor slabi se aprinse în sinea sa.) Pentru că eu n-am nevoie de nimeni, încheie ea.

— Dacă va fi ca să se întâmple aşa ceva, mamă, grăi şi Albert, iar ochii lui scăpărară dintr-odată scântei (aşa încât Hazel porni să bată din palme şi să strige „Ţi s-au aprins lămpile! Ţi s-au aprins lămpile” şi izbucni în hohote de râs), dacă va fi să se întâmple aşa ceva, îşi urmă Albert firul gândirii, apoi lucrurile vor decurge după cuviinţă, adică nu vor fi nimănui prilej de trăncăneală.

Dădea astfel glas propriului său Crez – şi aceluia al maică-sii.

În momentul acela discuţia se curmă, pentru că – odată sfârşit ceaiul – Albert era nevoit să se întoarcă în prăvălie, mai având acolo unele treburi. În vreme ce el ştampila pe nerăsuflate lebădă după lebădă pe margarina moale ca un aluat, îşi spuse că de bună seamă şi maică-sa o lăsase mai domol. Uita că viaţa trebuie cioplită cu securea, până ce aşchiile prind a zbura.

Şi de cum plecă Albert, doamna Prowde se grăbi să închidă uşa în urma lui Hazel, de teamă ca nu cumva vremea rea de afară s-o înduplece şi s-o oprească peste noapte acolo. Avea ea alte planuri pentru Albert. Mulţi ani după aceea, când consecinţele purtării sale intraseră în ceaţa trecutului, nu pierdea niciodată prilejul de a vorbi despre cum ea făcuse, o! tot ce-i sta în putinţă pentru Hazel. Nici cu gândul nu gândea că, datorită egoismului său din noaptea aceea, fusese ea însăşi cea care o îmbrâncise pe Hazel pe întunecoasa şi întortocheata cărare de-a lungul căreia, începând din noaptea întâmplării povestite, avea să păşească până la capătul ei ascuns şi-ntunecat. De-a lungul destuilor săi ani de viaţă mulţumitoare, doamna Prowde dădu rând pe rând vina asupra lui Hazel, a lui Abel, a lui Albert, asupra diavolului şi (doar tacit şi oarecum fără a şi-o mărturisi), asupra lui

Dumnezeu. Dacă există vreun foc de purgatoriu al remuşcării pentru firile aspre şi egoiste ce răstignesc iubirea, de bună seamă că el arde altundeva. Nu le atinge tulpinile în lumea aceasta. Ele merg cum mergeau cei trei cuconi din Vavilon1, cu hainele, cu pantalonii şi cu pălăriile neatinse, şi nici măcar mirosul focului nu trece peste ele.

Hazel simţi că tăriile cerului se închiseseră, erau încuiate şi zăvorâte. Putea vedea auria lumină care se prelingea printre porţile înălţimii. Putea auzi cântecele de bucurie – o bucurie inaccesibilă şi prin urmare nemuritoare; îşi putea zări strălucitoarele chipuri ale viselor trecând încoace şi-ncolo. Însă îi era oprită intrarea în cer.[1]

Vântul alerga în sus şi în jos pe uliţele înguste, ca un câine rătăcit, schelălăind. Hazel zori pasul, fiindcă începuse a amurgi şi, cu toate că nu-i era teamă noaptea de Golişte şi nici de câmpuri, în schimb se temea de şosele. Căci pe Golişte era ca la ea acasă, câtă vreme pe şosele se simţea zvârlită în largul lumii largi. Ajunsă la marginea oraşului, la ferestrele dormitoarelor unor case arătoase văzu lumini.

— Ia te uită, îşi spuse, da devreme se mai duc ăştia la culcare!

De oameni care merg să-şi schimbe îmbrăcămintea înainte de cină încă nu auzise. Dar faptul că unii se duceau la culcare o făcu să se simtă şi mai singuratică. Din alte case veneau sunete de muzici ori miros aromat de cină. Când trecu şi de ultimul felinar, începură a i se umezi ochii, ca unui mic animal rătăcit şi fără de apărare. Uitase de rochia-i cea nouă! suporturile pentru coroane nu-i încăpeau ca lumea subţioară şi o sâcâiau întruna, iar

1 Aluzie la legenda biblică a celor trei tineri din Babilon, care au ieşit teferi din cuptorul de foc unde fuseseră azvîr- liţl din porunca regelui Nabucodonosor.

Goliştea părea a fi hăt – la celălalt capăt al ţării. Auzi scheunând, un iepure prins în capcană scheuna pe undeva prin apropiere, un scheaun subţire şi îngrozit pe care ea nu se putea face că nu-l aude. Asta o întârzie mult şi până ce izbuti să dea drumul iepurelui din capcană, se alese cu o pată mare de sânge pe rochie. Drept care se porni iarăşi pe plâns. Durerea ce i-o iscase o băşică făcută la picior şi de care nu se prea sinchisise în cursul călătoriei de dimineaţă, începu acum a se face simţită; încercă să meargă desculţă, însă pământul era gloduros şi rece.

De-a curmezişul câmpiei, aidoma unui călăreţ cu sabie lungă, zburda năprasnicul vânt îngheţat şi în urma lui se furişa foşnirea melancolică a zăpezii.

Când omătul se porni să cadă, Hazel se afla încă în plin câmp, la jumătatea drumului către Wolfbatch. Ea se aşeză pe stinghia unui pârleaz şi răsuflă uşurată, odihnindu-şi piciorul rănit. Atunci, de foarte departe, auzi ascuţitul sunet măsurat, foarte clar şi sacadat, al unui galop de cal. Îşi ţinu răsuflarea, să poată desluşi dacă el se îndrepta pe-un drum lateral, însă zgomotul ritmic se tot apropia. Se tot apropia şi creştea mare, tot mai mare, lua un tâlc aproape prevestitor în tăcerea aceea îngheţată. Hazel se ridică în picioare şi rămase aşa sub schimbătoarea lumină a lunii. Simţea că tropotul mereu mai apropiat al potcoavelor îi era ursit ei. Era unicul zgomot al unei lumi moarte – şi mai că-i veni să strige, la gândul că el s-ar fi putut mistui în depărtări. Nu trebuia să piară; nu trebuia să se mistuie.

„Poate că-i vreun fermier cu soţia lui, care or fi băut aldămaşul spunând fetei lor să fie gata cina fierbinte, când s-or întoarce ei. Poate că mă iau cu dânşii! Poate c-or să mă întrebe: «Mâi la noi peste noapte?»”.

Ştia că totul e doar vis nerod; şi totuşi, rămase în picioare, în bătaia luminii, subţire şi sfielnică siluetă, iar

culoarea rochiei pălea în cenuşiul întinsului.

Cel ce-şi mâna în noapte docarul se ivi legănându-se de după colţ. Hazel scoase un ţipăt rugător şi omul opri brusc.

— Trebuie că-s beat mort, vorbi el de unul singur, şi că văd năluci!

— O! vă rog, domnule, atâta putu îndruga Hazel, din pricina lacrimilor ce i le stârnise apariţia unei fiinţe omeneşti.

Omul din docar se holbă la ea.

— Ce naiba faci aici? o întrebă.

— Mă îndrept spre casă. N-a vrut mătuşa să mă lase să rămân la ei peste noapte. Şi am o băşică la picior şi mi-i rochia pătată de sânge.

— Cum îţi spune?

— Hazel.

— Hazel şi mai cum?

Un instinct de autoapărare îi şopti să refuze a-şi da numele întreg în vileag.

— Ei bine, pe mine mă cheamă Reddin, se recomandă bărbatul supărat – de ce faci atâtea mistere cu numele tău de familie nu prea ştiu, totuşi hai, urcă-te.

Parcă pe chipul lui Hazel înmuguri soarele. Bărbatul trebui s-o ajute să se caţere, aşa era de înţepenită de frig.

— Braţul dumitale, îi explică ea molcom şi tremurător, după ce el o înfăşurase cu pledul – braţul dumitale în timp ce mă sălta sus a fost ca-n povestea pe care am auzit-o eu la şcoala duminicală, cu Iisus Christos şi Petre pe marea în furtună, eu fiind acel Petre.

Reddin o privi pieziş, ca să-şi dea seama dacă vorbeşte serios. Văzând că da, schimbă vorba.

— Ai de mers departe? o întrebă.

— He-hee…! puzderie de mile.

— Ţi-ar place să rămâi să dormi undeva?

Târziu, desigur, dar asta nu mai are a face, invitaţia venise în sfârşit, însă nu de la mătuşă-sa, ci de la un străin. Ceea ce dădea întâmplării un caracter şi mai senzaţional.

— Vă sunt foarte îndatorată, zise. Da' unde să dorm?

— Ai auzit cumva de Undern?

— Da, am auzit parcă de numele ăsta.

— Ei, află că se găseşte la două mile depărtare de aici. Vrei să vii cu mine?

— De! N-o să se supere oare mama dumitale?

— N-am mamă.

— Dar tată?

— Nici.

— Atunci de cine o să dau eu acolo?

— Numai de Vessons şi de mine.

— Cine-i Vessons?

— Servitorul meu.

— Va să zică eşti un domn?

Reddin şovăi niţel. Fata vorbise cu mare respect şi păruse a da cuvântului o valoare cu totul deosebită.

— Da, confirmă el în cele din urmă. Da, aşa-i, sunt un domn.

Îşi dădea seama că nu se făcea.

— Şi-o să găsim la dumneata o cină fierbinte?

— Da, dacă Vessons e în toane bune.

— Unde-ai fost? întrebă fata apoi.

— La târg.

— Ai cam tras la măsea, nu glumă, observă ea, ca şi cum şi-ar fi auzit gândul.

Bărbatul mirosea desigur a whisky cale de-o poştă.

— Da-ndrăzneaţă mai eşti, exclamă el. Ia să te şi vedem cum arăţi.

Îşi pironi timp îndelungat privirea în ochii ei obosiţi dar vioi şi docarul se legănă într-o parte şi-n alta.

— Am noroc în seara asta, zău aşa! grăi apoi.

— În ce fel? se interesă ea.

— C-am întâlnit o fată ca tine.

— Atrag privirile bărbaţilor?

— Cum ai spus?

Fusese şi el surprins. Apoi râse zgomotos.

— Da, îi răspunse.

— *Dânsa*, a spus aşa, murmură Hazel. Şi a mai spus că o să fiu acostată, şi a mai adăugat că o să fiu agăţată. Iar mie-mi pare foarte bine, asta e. Şi dânsa-i o hârcă.

— A spus că o să fii agăţată?

— Îhî…

Reddin îşi petrecu braţul în jurul taliei fetei.

— Eşti atât de frumuşică. De aceea.

— Ia nu mă brutaliza!

— Ai putea să-mi vorbeşti mai frumos. Eu îţi fac un serviciu.

Înaintară astfel, cu braţul lui petrecut pe după mijlocul fetei, fiecare întrebându-se ce fel de om o fi tovarăşul de drum peste care îi fusese dat să nimerească.

Când s-au apropiat de Undern, ea a trebuit să deschidă câteva bariere şi Reddin îi admiră supleţea privind-o cum sare jos din trăsurică şi apoi cum se urcă iar.

În largul păşunilor lui, unde drumul adânc brăzdat era de pe acum albit de zăpadă, doi mânji stăteau mahmuri lângă mamele lor, privind cu nişte ochi nespus de trişti lumea cea rece.

— Ei, uite la ăl roib! Roib ca şi mine! izbucni Hazel.

Reddin înşfăcă dintr-odată cosiţele lungi care-i atârnau fetei pe umeri, i le răsuci ca pe o frânghie în jurul gâtului şi o sărută. Surpriza lui Hazel fu nespus de mare, aşa încât nici nu se putu feri de sărutările lui.

Calul folosi prilejul – de altfel de mult dorit – ca să-şi încetineze pasul şi Reddin îl biciui <tot restul drumului. Aşa încât sosiră cu mare zarvă şi fură întâmpinaţi la uşă de

Andrew Vessons, cu ochi ştiutori ca de mierlă, cu un pai în gură, cu ceva. din veninul viperelor pe limbă.

CAPITOLUL AL TREILEA

Conacul de la Undern, cu ferestrele numai ochiuri de geam, numeroase ochiuri de geam, privea posomorât către miazănoapte. Erau nişte zidiri a căror înrâurire şi vrajă nu vesteau nimic bun. Chiar şi în luna mai, când spumega liliacul vioriu, şi zidea pajiştea cu umbre, şi îmbiba aerul cu miresme; când frunzele moi îşi apropiau mângâielnic buzele; când izbucneau în cântec mierlele şi coborau în felul lor zglobiu din verdele înălţimilor în verdele adâncului şi iar se porneau pe cântat – chiar şi atunci o putere ce parcă bântuia locurile acelea grăbea bătăile inimii. Nicio casă nu este cu adevărat numai a sa, şi cele care poartă mai mult urma vechilor freamăte dintre zidurile lor au şi cea mai puternică fascinaţie pentru oameni.

Aşa şi la Undern, ecourile a ceea ce se întâmplase acolo odinioară tot se mai auzeau; cineva care fusese pe vremuri acolo tot acolo mai era. Pajiştile de sub copaci purtau doliul unor dureri vechi sau al unor bucurii dispărute – mai patetice decât durerea ce-o pricinuieşte vremelnica pierdere a nemuririi.

Doar în miez de vară ferestrele se nimereau a fi colorate de zorii zilei ori de apusul soarelui; ele aveau atunci o înfăţişare sângeroasă, oglindind în gingaşul ochi al cerului drame asemănătoare unor priviri oarbe, înecate în sânge. Tainic, sub groasele frunze de rododendron şi mai jos de razele de soare furişate pe sub arborii de tisă, jucau roiuri de ţânţari. Măruntele lor mişcări măreau liniştea grădinii; mişunătoarea lor neînsemnătate o făceau apăsătoare; scurta durată a vieţii lor îi dădea ceva nespus de vechi. În afară de aceasta, iazul de la Undern era plin de umbrele frunzelor, asemenea unei puzderii de limbi

scoase afară din gură, iar mirosul mâlului – jumate bolind şi jumătate dulceag – pângărea aerul. Tufişurile tunse şi hornurile răsucite – ca nişte turle – aruncau pe iarbă umbre negre cum e cerneala, iar tufele robuste de trandafir, frumoase în singurătatea lor, stro!

pite cu alb şi roşu, se învecinau cu arbuştii de călin şi de soc, îngreunaţi de smocuri albe. Cireşele cădeau în livadă cu o aceeaşi bogată monotonie, cu aceeaşi fatalitate ca şi stropii de sânge. Ele zăceau pe sub pomii înotând în troiene de ciuperci, până ce le mâncau găinile, ciugulind cu delicateţe şi desfătare din lucioasa lor frumuseţe, aşa cum ciuguleşte din inima unui poet, lumea. În grădina de zarzavat, de asemenea, găinile se simţeau în largul lor, ospătându-se chibzuit sub împrăştiaţii lujeri negri ai boschetului de coacăze. În zidurile de gresie, ale grădinii, gărgăunii se cuibăreau nestingheriţi, iar straturile de cimbru şi levănţică crescuseră codru şi năpădiseră cărările. Vitele moţăiau prin lunci, păsările prin pomii încărcaţi, crinii de pădure aurii se plecau aidoma fiicelor desfrâului; însuşi principiul vieţii părea a fi aţipit. Atunci când izul de soc înflorit, de fructe în putrezire, de mâl şi de tisă fierbinte se răspândeau dospind peste tot, locul acela îşi lua una din cele mai proprii şi neasemuite înfăţişări ale lui – semănând afrodiziacelor, semănând narcoticelor.

Iarna, tisele şi brazii aduceau a fluturate pene funerare şi a hlamide învăluind zeiţe fără cap; după aceea, uriaşii fagi se dezlănţuiau cu furie şi, plecându-şi crengile, biciuiau gheaţa de pe iazul Undern şi zidurile crăpate ale casei, asemenea unor fiinţe cuprinse de nebunia crur zirâiii. Aceasta era înfăţişarea cealaltă a locului denumit Undern – brutalitatea… Atunci fiinţele din lăuntru! caselor păreau a fi intraie chiar de-a adevăratelea în mormânt, gros acoperite cu giulgiul îngheţului sau reduse la tăcere de urletul vântului. În câte o noapte de ianuarie conacul

părea să plutească în afara timpului şi a spaţiului; mişcări încete, ferite, se stârneau dincolo de oarbele ferestre şi neînduplecata moliciune a zăpezii, aşternută pe fundalul fără de ţărmuri al nopţii, cu nebiruite şi alintătoare ameninţări înmormânta şi mai adânc vara.

Uşa de la intrarea din faţă a clădirii conacului era pe jumătate de sticlă, aşa încât o luminare ce s-ar fi clătinat înăuntru se putea zări din afară şi putea să pară ceva din altă lume, ca un licurici căznindu-se să scape dintr-o cutie cu cloroform ori ca însăşi omenirea căutându-şi spre cer drumul ei. Nu se întâmpla niciodată ca la mai mult de patru ferestre să se vadă lumină, iar dintre cele patru numai la două în acelaşi timp. Erau ferestrele odăii în care sta peste zi Jack Reddin, cele de la bucătăria lui Andrew Vessons şi, în sfârşit, geamurile dormitoarelor fiecăruia dintre ei.

Lui Reddin din Undern îi păsa tot atât de puţin de părţile mai gingaşe ale vieţii, pe cât de mult îl dureau în cot jalnicele rapsodii ori tragedii ale acesteia, chiar dacă erau ele înveşmântate în purpură. N-avea timp de atari fleacuri. Vânătoarea de vulpi, creşterea cailor şi arborele genealogic al câinilor lui – acestea îi erau vocaţia. Călărea semeţ, ducea o viaţă aspră, iar însuşirile creatoare, ce nu-i lipseau, şi le dăruia muncii – lucru de care se chema că-i mulţumit. De trei ori pe an declara în strana familiei Undern de la Wolfbatch că are de gând să continue a duce o viaţă dreaptă, sobră, cucernică. Atunci când, filtrată prin ferestre, juca pe frumos dăltuitul său cap lumina chihlimbarle, chipul său arăta puţin cam greoi – aşa după cum se exprimau domnişoarele Clomber de la Wolfbatch Hall. – „atât de cavaleresc, de înălţător44. Domnişoarele Clomber torceau când vorbeau şi semănau pisicilor în faţa şoarecelui. Cea mai tânără încă mai vâna, îndesând cu greu un trup lăbărţat într-o tunică de vânătoare de

străveche croială, şi călărind cu gura strânsă pungă, şi cu o expresie atât de setoasă de sânge, încât s-ar fi zis că nutreşte împotriva tuturor vulpilor desişurilor o ură moştenită din moşistrămoşi. Poate că atunci când copitele calului său dădeau peste sperioasa nălucă roşcatcărămizie a câte unei vulpi, în gândul ei îşi spunea că e pe cale de a călca în picioare cruda soartă, ce ticluise în aşa chip lucrurile, încât îi lăsase viaţa goală de bucurii; poate că atunci când mica vietate era sfâşiată în bucăţi, pe ea însăşi se închipuia sfâşiind astfel firavele însă nebiruitele puteri ale dragostei şi ale frumuseţii. Oricum, nu pierdea nicio goană vânătorească, iar atât ea cât şi soră-sa nu pridideau să dea o lungă şi tăcută luptă pentru cucerirea lui Reddin, care însă rămânea în continuare tot atât de neştiutor de ele de parcă l-ar fi fost mătuşi. Nu se compara, fireşte, cu dânsele, ca stare materială; el se afla mult mai jos, era doar ceva mai răsărit decât un fermier, totuşi – era un bărbat.

Reddin îşi urma cursul v; eţii sale îndoielnice şi de nelăudat, iar femeia Sally Haggard, de la coliba din vale, dobândea din parte-i – datorită unui anume soi de frumuseţe rudimentară – ceea ce domnişoarele Clomber şi-ar fi dat întreaga lor avere să poată avea.

Celălalt locuitor al conacului de la Undern, Andrew, se rotea. pe propria-i orbită şi era cu desăvârşire ignorat de stăpânul său. El tundea şi rotunjea copacii şi tisele – pe cele în formă de păun, şi pe cele în formă de masă – de câte două ori pe an. Andrew era pe cale de a făuri o coroană de copab în formă de lebădă. Muncise douăzeci de ani la treaba asta şi nădăjduia s-o termine în alţi câţiva ani, când ramurile care aveau să reprezinte ciocul de lebădă vor fi crescut îndeajuns. Nu-i trecuse niciodată prin gând că pământul pe care creştea lebăda nu era al lui, că el s-ar putea să trebuiască să plece de acolo. Avea muncile sale

de primăvară şi muncile sale de toamnă; iarna îşi orânduia felurite mici treburi casnice; iar vara, odată cu tot pe vieţuia în locurile acelea, cădea într-un fel dă toropeală. Sta la masa din bucătărie, hăcuită şi mânjită (masă pe care rareori o freca şi de lemţiul căreia îşi încerca tăişul cuţitului, masă la care ciopârţea oasele şi pe care tăia carnea), şi-şi dormea astfel după-amiezile în bâzââtul neîncetat al muştelor…

Când se-ntâmpla să-l cheme Reddin, răspundea arareori şi nu catadicsea să se ducă la pl decât în cazul când era sigur că porunca primită o să fie o poruncă rezonabilă.

Tot ceea ce spunea era îndeobşte numai pe jumătate spus, orice mişcare a lui, dacă vădea ceva, apoi vădea nemulţumire. Însă Reddin nu lua aminte la nimic. Vessons corespundea nevoilor sale, şi-i pregătea întotdeauna bucatele pe care el, ca stăpân, le dorea, Vessons era burlac. Monahismul aflase într-însul, într-un ţinut unde femeile mişunau, un tăcut dar înverşunat discipol. De va fi simţit vreodată ironia propriei sale prezenţe într-o crescătorie de cai, asta nu se ştie; oricum, el n-a spus-o. Îşi vedea de treburi, cu buzele strânse a dezaprobare, ca şi cum natura i-ar fi datorat recunoştinţă pentru felul în care el îi tolera mendrele. Meditativ şi critic, umbla încoace şi-ncolo pe-ntinsurile încântătoarei şi întunecatei proprietăţi, cărând găleţi de mâncare la porci şi găleţi de cenuşă sau roabe de bălegar bine încărcate. Cutele obrajilor îi erau mai mereu băiţuite cu murdărie şi avea mai totdeauna câte o cârpă înfăşurată în jurul unei tăieturi sau al unei umflături. Era un suflet singuratic, cum singur se şi caracteriză odată, aflându-se într-o stare de neobişnuită blajinătate, la crâşma din sat; „n-avea, zău! nici tu mamă, nici tu tată, nici tu urmaşii Prefera să rămână aşa cum se găsea, decât rob unor legături de familie. Îi plăcea să

trăiască laolaltă cu Reddin, pentru că niciodată nu-şi vorbeau decât dacă era absolut necesar şi pentru că nu se sinchisea de bunăstarea lui Reddin şi nici Reddin de-a lui.

Dar nu s-ar fi putut spune că nu se sinchisea de proprietatea Undern însăşi. Legături tot atât de adânci ca şi încâlcitele rădăcini ale volburei, tot atât de puternice ca parâmele fagilor ajunse până sub mâlul iazului de la Undern, făceau din el ostatecul proprietăţii, întocmai ca robul cel adevărat al unei frumuseţi pe care n-o poate înţelege, al unei spaime pe care n-o poate exprima. Când, târşâindu-şi picioarele, călca anevoie pe cărările noroioase, spre a „sădi barabule" ori spre a le scoate din cuiburi; când se apuca de cosit prin pajişte, arătând cu un trandafir înfipt la pălărie – mai fantomatic şi mai caraghios ca oricând; sau când scutura merele din pom, cu un fel de amarnic umor de parcă ar fi vrut să spună „Uite cu ce vă alegeţi voi, pomii, rodind poame!" – părea adesea a fi nu atât un ins, cât mai degrabă o forţă oarbă. Căci, deşi personalitatea lui era puternică, apoi aceea a proprietăţii Undern era şi mai puternică. Cu picioarele pe jumătate înfipte în glie, înzestrat cu o minte de hârciog şi de rădaşcă, el era, prin însăşi negrăita-i pasiune, un fel de protoplasmă de poet.

CAPITOLUL AL PATRULEA

Vessons adoptă atitudinea cuiva care priveşte la un nou patent.

— Această tânără doamnă s-a rătăcit, lămuri Reddin.

— Aşa e, ce-i drept, nu-i păcat. Însă o să vedeţi dumneavoastră, căci eu desigur nu vă pun spusa la îndoială. Există un fel de a fi (şi se uită zeflemitor la coşul cu păsări dinapoia bagajelor, de Uftde se zgâiau capete speriate şi clonţuri) – un fel de a fi de care habar n-are nicio orătanie, felul de a fi al bărbatului cu o fată.

— Adu iepele de prăsilă din păşunea de pe vale. Ar fi

trebuit să fie acasă la ora asta.

— Şi e o zicală că dragostea la tinereţe mai bună-i decât la căruntеţe.

— Nu-i vorba de dragoste între noi, i-o trânti Reddin.

— Da de mirat eu nu mă mir!

Andrew aruncă o privire scrutătoare spre chipul îmbujorat al stăpânului său şi către părul ciufulit al lui Hazel, şi se retrase.

Fata intră în casă prin portalul cu sculpturi complicate. Ea privi jur-împrejur prin holul dominat de tonuri cafenii, unde umbre adânci păreau că se pitesc. Scrinuri de stejar şi scaune sculptate, toate mai mult sau mai puţin colbuite, stăteau împrăştiate, care încotro, de parcă tocmai atunci s-ar fi isprăvit o petrecere. Într-un colţ, era o pianină cu încrustaţii de sidef.

Hazel nu luă aminte la praful cenuşiu şi la vatra plină de chibrituri şi de chiştoace. Zări numai ceea ce i se părea o fabuloasă splendoare. La intrarea lor, un câine de vânătoare se ridică de pe blana de leopard roasă de molii, de lângă vatră. Hazel înţepeni locului.

— Nu pot suferi câinii de vânătoare, spuse ea. Scârboase jivine, în stare numai să te muşte.

— Sunt câinii cei mai buni din câţi câini sunt pe lume.

— Da’ de unde», ei omoară bietele vulpi.

— Nişte scârbe, vulpile.

Faţa lui Hazel se încordă toată. Îşi încleşta pumnii şi-şi proţăpi bărbia.

— Te poftesc să vorbeşti mai frumos despre

Roşcata mea ori, altminteri, nu mai rămân ai<pl! strigă ea…

— Cine-i Roşcata? /

— Puiul meu de vulpe, pe care eu l-am găsit şi l-am crescut.

— Oho! Şi zici c-ai crescut-o?

— Îhî! Era nenorocită că n-are şi ea mămică. Acum eu i-a mămică.

Reddin o privi pe cât de atent i-o îngăduia starea de chercheleală duioasă în care se afla.

Hotărâse că fata avea să rămână la Undern şi să-i fie ibovnică.

— O să simţi poate într-o bună zi nevoia 6-O faci pe mămica pe lângă ceva mai bun decât o vulpe, presupuse el ca şi când ar fi vorbit focului din cămin, jumătate stingherit – jumătate în glumă, şi cu mâna pe vătrai.

— Cum? icni Hazel, care tocmai se întreba în gând cam câtă vreme i-ar trebui ei ca să înveţe să cânte la instrumentul muzical zărit în – tr-un colţ al holului.

Reddin era plictisit. Când cineva se osteneşte să ţină discursuri atât de rafinate, punându-şi toată imaginaţială contribuţie, se poate aştepca cel puţin ca discursurile sale să fie primite după cuviinţă.

Se ridică şi străbătu în lung odaia, îndreptându-se către Hazel, care izbutise a „cântau trei note consecutive şi era voioasă. Îşi apăsă cu străşnicie mina peste mâna ei şi o replică discordantă răspunse din clapele melodioase, care poate că mai cunoscuseră şi alte asemenea disonanţe, cândva, în vremi de demult.

— Iracan de mine! Ce larmă! se văită Hazel. De ce-ai făcut asta, domnule Reddin?

Lui Reddin îi veni mai greu ca oricând să-şi repete presupunerea de mai înainte şi o lăsă baltă.

— Ce-i pata aceasta roşcată de pe rochia ta? o întrebă el în schimb.

— Asta? O, e un semn de la iepurele pe care l-am scos din capcană. Sângera groaznic, săracul de el.

— Ticăloasă ce-mi eşti, de ce i-ai dat drumul?

— Ticăloşie-i să-i prinzi, micuţii şi drăguţii de ei, răspunse Hazel fără a-şi pierde cumpătul.

— În sfârşit, ai face mai bine să-ţi schimbi rochia: e foarte udă şi sunt aici rochii berechet, spuse Reddin, mergând la un scrin şi trăgând afară de acolo un braţ de rochii de modă veche. Dacă ai rămâne să locuieşti la Undern, ai putea să le porţi în fiece zi.

— *Dacă* e vorbă mare, doar că n-are de mâncare, i-o repezi Hazel. Aia verde de colo, rochia aia verde, e drăguţă, e ca atunci când înmuguresc frunzele şi îmbobocesc trandafirii şi toate cele.

— Ei, Imbraoo, atunci, până ce mă duc eu să văd ce face Vessons.

— După câte s-ar zice, stă şi bombăne în bucătărie, fu părerea lui Hazel.

Vessons bombănea întruna. Iar dispoziţia sufletească i-o puteai ghici numai după nuanţele de *piano* ori *forte*…

Hazel îl auzi răspunzându-i lui Reddin.

— Nu. Cina nu-i gata. De-abia am pus mâncarea pe foc. Vorbea mereu despre toate fazele muncii sale din timpul zilei, folosind cuvintele de gen masculin.

Hazel încetă a-şi mai încheia rochia, ca să asculte ce tot îndrugă Reddin.

— Ai puţină apă caldă, pentru doamna? (Doamna?! Asta-s eu! gândi ea).

— Nu, domnule, n-am. După cum n-am nici smirnă, aloe ori scorţişoară. În toată bucătăria mea nu se află decât o miţă bătrână, care nu-i bună de nimic şi un om istovit, în vârstă de şaizeci şi şase de ani, o oală cu merinde şi un domn care s-ar cuveni să fie cu mai multă minte la cap şi să nu se apuce să aducă la Undern o fată pe care s-o nenorocească – o biată mică făptură nevinovată.

„Tot eu îs astar, îşi spuse încă o dată Hazel.

Apoi reflectă asupra observaţiei auzite şi roşi. „Poate c-aş face mai bine să mă car de aici”, gândi ea. O îndemnau însă la plecare doar nişte vagi instincte, în

vreme ce sufletul îi era cu totul doritor de a rămâne locului.

— Nicicând nu se va putea spune – şi glasul lui Andrew se înălţă ca al unui predicator – nicicând nu se va putea spune că o tânără fecioară n-a aflat prietenesc sprijin în persoana lui Andrew Vessons; nicicând nu se va putea spune – iar glasul i se ridica deasupra câtorva plictisite exclamaţii ale lui Reddin – că o fecioară a plecat de aici altfel decât aşa cum venise.

— Ţine-ţi gura, Vessons.

Limba lui Vessons era însă în momentul acela – cum lui însuşi i-ar fi plăcut a spune – fagure de miere, şi n-ar fi fost chip să-l mai faci să tacă.

— Fără pupături şi ciufuliri de păr şi mai ştiu eu ce prostii. Curată a venit, curată se cuvine să stea.

— Dar bine, Vessons, dacă nu s-ar naşte copii, atunci pământul ar fi pustiu.

— Măcar de-ar fi pustiu! S-ar mai odihni şi el noaptea de toate păcatele celor pe care-i ţine pe scoarţa lui.

„Îmi place de omul ăsta”, cugetă Hazel.

Sfada continuă. Era neîncetata gâlceavă dintre lume şi mănăstire, dintre bărbat şi pustnic. În cele din urmă, Vessons puse capăt discuţiei pe un ton ritos:

— Mă rog, dacă vă veţi bate joc de fata asta…

Atunci, dintr-odată, se petrecu ceva în mintea lui Hazel. Ceva ce s-ar putea numi conştiinţa de sine a vieţii. E punctul care ortografiază sfârşitul copilăriei. Ea nu se mai văzu înscăunată deasupra vieţii şi a sorţii, aşa cum se vede în minte orice copil. Ci îşi dădu seama că face parte din măruntaiele lumii şi din toate… cele ale ei; era, la fel cu toţi ceilalţi, supusă nestatorniciei şi morţii.

Văzuse viaţa aşa cum se desfăşura ea, auzise de înmormântări, de peţiri, întemniţări şi nunţi în orânduirea lor firească – sau nefirească – şi rămăsese, cum vine vorba,

întreagă şi neştirbită. Flămânzise, şi robotise, şi urzise eresuri, o iubise p-Roşcata şi răbdase toanele lui taică-său.

Prietenele sale îi pomeniseră de un soi de petrecere dezmăţată care avea loc oriunde – undeva – şi-ademenea ca pe nişte căluşei ascunşi pe oricine se lăsa ademenirii. Ea însă nu ascultase la spusele acelea. Fetele rostiseră fraze ca: „A făcut ce-a vrut cu mine! a; „Am strigat şi i s-a părut că vine cineva şi atunci mi-a dat drumul”. Mai târziu auzise: „Şi-am crezut că n-o s-o mai pot scoate la capăt, când a venit copilul”.

Hazel nutrea nedesluşite simţăminte de milă pentru astfel de fete; dar de înţeles nu înţelegea nimic din viaţa lor. Şi nici nu stabilea vreo legătură între înmormântări ori boli şi ea însăşi.

După cum pare volbura neschimbătoare în tăcuta-i veşnicie alb-trandafirie, Hazel îşi părea sieşi o fiinţă a neclintirii. Dar, în vreme ce o crezi nemişcată, volbura a înmugurit şi a înflorit şi s-a închis din nou, şi moare – înstelată şi rumena cupă atât de plină de dulceaţă aeriană – moare într-o singură zi.

Hazel se ridică de pe scaunul pe care sta în preajma focului şi se îndreptă agitată spre uşa de intrare în hol, împrăştiind un foşnet ca de nenumărate frunze ce lunecă în toamnă. Privi pe geam în noapte şi văzu tristele zboruri ale fulgilor de zăpadă rătăcind ori şovăind şi apoi lăsându-se la pământ. S-ar fi zis că ţineau la fiinţa lor de fulgi atâta cât le era în putere; dar pe toţi îi aştepta sfârşitul şi toţi se contopeau cu pământul, pierind în noianul propriei lor mulţimi.

Hazel crăpă uşa şi rămase în prag, aşa fel că fulgii de zăpadă se turteau de galbenii trandafiri ai rochiei pe care o îmbrăcase. Afară nu era o lume, ci doar o întindere de cenuşiu şi de alb. Aidoma unor frunze acoperind o pasăre moartă, albul se înfăşură din ce în ce mai gros este conacul

de la Undern.

Hazel tremură în bătaia vântului rece dinspre deal şi văzu iazul Undern îngheţat şi prins în cleştii gerului. De-a curmezişul acelor întinderi nu răzbătea niciun sunet. În afara drumeagului făcut în carnea pământului de roţile căruţelor ce aparţineau proprietarului însuşi, şosele prin preajmă nu se aflau; căile ferate nu treceau nici ele dincoace de o distanţă de câteva mile. Nimic nu se mişca în jur decât fulgii de zăpadă, împlinindu-şi neabătuta lor menire şi tăgadă. Hazel nu-i zărea decât pe ei şi nu auzea decât vocile arţăgoase care se certau din pricina sa.

„Trebuie să plecu, îşi grăia, statornică în setea-i de libertate, acum depărtată parcă şi retrasă.

„Trebuie să rămân”, se corecta apoi, slabi în neocrotita ei plăpânzenie, şi tare obosită.

Se întoarse în apropierea focului. Dar instinctul trezit în ea odată cu moartea copilăriei, îi ţipa în sânge şi nu-i dădea pace.

Îşi scoase uşurel rochia de mătase şi îşi puse la loc propria-i rochie.

Ridică la subţioară suporturile pentru coroanele mortuare şi deschise uşa din nou. Avea de înfruntat un drum lung şi crunt până acasă, dar se putea furişa pe fereastra dormitorului, care nu se închidea niciodată, şi-şi ţintea înfiripa un straşnic foc din mături uscate şi-şi putea fierbe nişte ceai.

„Şi-o să-i dau drumul Roşcatei în casă, şi-o să înfulec şi nişte pâine, că-s lihnită de foame”, îşi făgădui ea.

Se strecură pe uşa care văzuse intrând şi ieşind atâtea vieţi omeneşti. Dar chiar în timp ce trecea pragul, avu ghinion, căci Reddin, venind dinspre bucătărie, o zări prin ochiurile de geam ale uşii.

CAPITOLUL AL CINCILEA

— Plecam către casă, vorbi ea, însă Reddin o trase

înăuntru şi zăvorî uşa.

— De ce voiai să pleci?

— Mă simt ca şi pierdută în casa asta măreaţă.

— Părul tău e mai măreţ decât tot ce este aici şi ochii tăi sunt ca cireşele.

— Să moară cine minte? i

— Da. Şi-acum ai face mai bine să-ţi schimbi din nou rochia.

Înşfăcă de pe-un raft un sfeşnic vechi de argint, rămas de mult nelustruit.

— Poţi urca la etaj. În prima cameră de care dai acolo, vei da şi de-o oglindă. După aceea o să cinăm.

— Să şed la masă şi să cinez, îmbrăcată într-o rochie măreaţă şi strălucitoare, cu trandafiri pe ea – rosti Hazel ca-n extaz, vocea înălţându-i-se aidoma unui cânt – să se aştearnă o albă faţă de masă, ca la serbările şcolare, şi-un bătrân servitor să ţopăie încoace şi-ncolo ca sturzii după viermi.

— Sturzire-ai tu să sturzeşti, mormăi însă Andrew, apărând chiar atunci în uşă. Apoi bătrânul se retrase încă o dată, bodogănind ceva la adresa pisicii stăpânului, cu glas acru ca de îngropăciune, aşa cum obişnuia totdeauna când era zădărât: Biblia nu pomeneşte nicăieri de pisici.

După care, omul începu a cânta: „La apele Vavilonului”.

Sus la etaj, Hazel îşi inela părul, petrecându-şi degetele printre strălucitoarele şuviţe, deoarece nu avea pieptene, şi-şi tot îndoia la gât cămaşa, spre a o potrivi noii rochii decoltate. Afară, în noapte, cu păru-i aspru muiat de zăpadă, sta Reddin, privind-o prin geam, din prielnicia întunericului. O văzu cum stă cu umerii goi şi cu capul ridicat, zâmbindu-şi în oglindă. O văzu cum îşi îmbracă rochia cea scumpă şi cum pozează încântată, schiţând ca o codobatură paşi mărunţi încoace şi-ncolo. Lua aminte la

trupul mlădios şi la cosiţele strălucitoare.

— Îmi place, hotărî el, dar nu se întrebă dacă acelaşi lucru l-ar fi putut spune şi fata despre el.

Apoi scoase un strigăt înăbuşit. Ea deschisese fereastra, dând la o parte iedera înzăpezită şi se apleca în afară, sprijinindu-şi de zăpadă sânii prinşi în falduri de mătase.

Îşi îndrepta ochii, pe deasupra capului său, neştiutoare, înspre nemărginirea nopţii.

— Şi nu lăsa să-şi facă cineva râs de mine, aşa cum a apus şi bătrânul servitor, se ruga fata. Şi ajută-mă să mă întorc cu bine la Roşcata, degrabă în lumina dimineţii, şi ne apără de tot necazul acum şi pururea şi-n vecii vecilor.

Noaptea îi primi rugăciunea în deplină tăcere. Dacă o va fi auzit şi altcineva în afară de Reddin, nimeni însă n-ar putea-o spune.

Reddin reintră în casă în vârful picioarelor, oarecum abătut. Prinsese-n capcană o făptură ciudată.

Când Hazel coborî de la etaj, vocea lui Vessons tot mai era la apele Vavilonului.

— De ce oare n-o fi trecând peste aste trei cuvinte? întrebă fata. Se tot opreşte la ele şi-o ia îndărăt ca un câine legat în lanţ.

Reluă singură cântecul şi-l duse până la capăt, cu vocea ei da; ră, subţire. În bucătărie se aşternu tăcerea.

Reddin privi cu uimire la Hazel.

— Cine te-a învăţat să cânţi?

— Tata. Tata se pricepe de minune la muzică, asta s-o ştii dumneata.

Hazel îşi dădu seama că în prezenţa unor străini, simţămintele ei faţă de taică-său deveneau aproape fierbinţi.

— Noaptea, când se apucă să cânte la harfă, continuă ea, simţi furnicături pe sub piele; al şi casa toată e atunci

ca fermecată, seamănă cu pădurea de la Maymonth. Şi-mi spune tata: „Cântă! w şi eu ţâşt în sus atunci şi-i dau cu cântatul şi uneori, zău! nici măcar nu ştiu ce-am cântat.

— Asta o pot lesne crede, sări cu vorba Vessons.

Reddin se întoarse în clipa aceea brusc:

— Da ce naiba faci aici, măi omule? întrebă el.

— Am venit să vă dau de veste – tonul lui Vessons era un ton sec – despre mâncare: să ştiţi că mâncarea s-a ars.

— Ars?

— Da, s-a făcut scrum.

— Cum de-ai izbutit-o, nerodule?

— Ascultând-o pe doamna cum mă învaţă să cânt.

Reddin era furios. Ştia el mai bine de ce mâncarea se arsese.

— Ieşi afară! ţipă la Vessons. Du-te-n grajd şi rămâi acolo. O să mă îngrijesc eu singur de cină.

Vessons se retrase cu demnitate. De vreme ce Hazel îl jignise, hotărâse că fata n-are decât să-şi poarte singură de grijă.

— Bătrânul nu poate rămâne în casă? deveni iscoditoare neliniştea lui Hazel.

— Nu.

Aduseră din bucătărie pâine, bere şi carne rece. Gazda se dovedi a fi în cea mai bună dispoziţie şi-n tot timpul cinei Reddin fu cât se poate de atent. Îl cutremurase rugăciunea trimisă de Hazel nopţii şi frumuseţea acelei rugi. Dar după ce îşi potoli foamea, vocea lui se făcu mai stridentă şi ochii i se aprinseră.

Amândoi se simţiră din nou stingheriţi. Privind la chipul bărbatului din faţa ei, Hazel încercă iarăşi dorinţa de a o lua la fugă. Iar când Reddin îi spuse: „Aş vrea să mângâi rochia asta de mătase46 şi porni să se îndrepte spre ea, răsturnând ca din întâmplare sfeşnicul, fata se feri în lături, răstindu-se la el:

— Nu mă brutaliza, te rog.

Doar atât că Reddin nici nu luă aminte.

— O să mă port cinstit cu tine, i-o făgădui. Jur, că da. O să… da, o să mă însor chiar mâine cu tine. În schimb noaptea asta e noaptea mea.

Numai că nu se punea, în mintea lui Hazel, o chestiune de măritiş ori de nemăritiş. La ea era vorba doar de un imbold al instinctului primitiv.

Era vorba să-şi aparţină ei însăşi, atât.

Reddin îi trăsese în jos rochia decoltată de – pe unul din umeri. Dar sălbăticiunea şi-o smulse din mâna lui şi-i scăpă din strânsoare ca un peşte dintr-un năvod. Reddin fu prea peste măsură de surprins ca să se şi apuce pe loc a o urmări.

— Bătrâne!, răcni fata alergând – jumulită aşa cum era – îţi curte, bătrâne vino repede, repede!

Apăru atunci un cap zbârlit şi cărunt.

— Ce? Te-ai luat cu stăpânu. l?

— Nu vreau să rămân singură cu ei.

Vessons o privi cu interes. Părea a fi şi ea o credincioasă a religiei sale – celibatul; era şi ea una care îndrăznea să se împotrivească decretelor explicite ale Firii.

— Am o părere ceva mai bună despre tine, zise Andrew. Va să zică s-a ostenit degeaba, chicoti el apoi. Poţi trece la mine în cameră. N-ai să spui că Andrew Vessons nu-i un om milos şi de înţeles. Nu, n-ai s-o spui niciodată. Ai şi cheie la uşă.

O însoţi până la camera lui, trecând prin uşa de serviciu şi urcând scările de la bucătărie.

Mulţi oameni ax şi îndurat orice, mai degrabă decât să ajungă să doarmă în camera pe care o dezvălui el ochilor fetei, deschizându-i cu mândrie uşa. Andrew avea dragostea sihastrului pentru micile obiecte personale şi pentru mijloacele de asigurare a confortului de toate zilele.

Lângă pat, pe o lădiţă răsturnată cu fundu-n sus, stăteau pipa lui de lut, nişte chibrituri, o tinichea de melasă în care acum se afla whisky şi vreo câteva oase de pui. Avea obiceiul să păstreze întotdeauna oasele de la pui, pe care apoi le folosea pe-ndelete ca scobitori. Un sticlete cu o mutră supărată ocupa o colivie de lemn lângă fereastră, iar prichiciul era plin de şoricei albi, închişi în cuşti făcute de mină. Lui Hazel odaia i se păru foarte plăcută.

— Vezi de fii cât mai atentă cu toate lucruşoarele mele, o preveni Vessons cu melancolie în glas. Nu mi s-a mai întâmplat de douăzeci de ani să nu dorm în odaia asta. Păsăroiul de colo nu-nchid. e niciodată ochii fără mine. O săneni ducă lipsa. Nu vrea să cânte pentru nimeni altcineva decât pentru mine.

Întotdeauna spunea aşa, iar pasărea întotdeauna îl dezminţea, cântând fie pentru Reddin, fie pentru orice alt musafir. Vessons continua să creadă însă în ceea ce spunea. Sunt şi lucruri anume pe care e nevoie să le credem; a ne îndoi de ele ar însemna să ne cuprindă deznădejdea.

Vessons îşi dădea prea bine seama cât de mărinimos îi e dat să fie.

— Poţi trage şi o duşcă de whisky, dacă vrei, îi mai spuse. Acum eu plec, mai înainte ca păsăroiul ăla să bage de seamă, că altminteri n-o s-o mai pot lua din loc.

Pasărea păstra însă o tăcere gânditoare. Era probabil cu mintea la păduri şi la seminţe de păpădie. Făcea parte din acel neam de vietăţi pentru care confortul înseamnă puţin şi libertatea mult. Aceluiaşi neam îi aparţinea şi Hazel.

— Încuie uşa! mai adaugă Vessons de pe scări, cu glas şoptit, un glas ca de criptă.

Ceea ce Hazel şi făcu şi se ghemui să doarmă în casa

aceea plină de scârţâituri, tot aşa de lipsită de gânduri ca şi şoriceii albi, tot aşa de lipsită de apărare ca şi ei, tot atât de puţin recunoscătoare lui Vessons pentru ocrotirea lui şi tot atât de neştiutoare de râurile pe care lumea i le-ar putea face, dacă ar dori-o cu adevărat.

CAPITOLUL AL ŞASELEA

A doua zi, de vreme, pe când sticletele îşi mai visa, apăsătoru-i vis, iar şoriceii erau încă doar nişte ghemotoace nemişcate, Hazel se pomeni trezită de puternice lovituri în masiva uşă de stejar. Se repezi într-acolo şi crăpă uşa, aruncând o iscoditoare căutătură de sub mormanul unei clăi de păr, ca o veveriţă care s-ar fi uitat printre frunzele toamnei.

Era Vessons, cu o halbă de bere pe care venise ca să i-o ofere. Hazel, însă, ca orice femeie, tânjea după ceai.

— Numai dacă fierbe apa-n ceainic, se scuză ea.

— Ceai! exclamă Vessons. Doamne din ceruri „da mult mai jinduiesc femeije astea după ceai! Şi pe câte bănuiesc, eu trebuie să-l fac „nu-i aşa, ceaiul?

— Numai dacă ai pus în ceainic apă la fiert, ziceam…

— În ceainic! De bună seamă că am pus apa la fiert în ceainic, de mai bine de-un ceas. Altminteri cum puteam da de mâncare viţeilor?

— Bine-bine, dar nu striga aşa tare. Îl poţi. trezi.

Puternică şi de neînţeles pentru ea, în ochi îi juca totuşi frica.

— Trebuie s-o întind! şopti.

— Da, du-te, întări Vessons, bucuros că măcar o dată glasul datoriei şi al inimii sunau la fel. O să te însoţesc eu, adăugă apoi. Unde locuieşti?

Hazei şovăi a-i spune.

— Nu trebuie să-ţi fie frică să-mi spui *mie*, o linişti Vessons, eu am şaizeci şi şase de ani şi pentru mine nu însemni mai mult – îi scormonea visător chipul îmbujorat –

decât cea mai pricăjită miţa de pe lume, încheie el.

Hazei se încruntă; dar avea la urma urmelor nevoie de o făgăduinţă din partea lui Vessons, aşa încât se abţinu a răspunde.

— N-ai să-i spui lui? îl întrebă rugător.

— Lui? Niciodată n-am să-i spun! Nici dacă mă pici cu luminarea, nici dacă mă tai în bucăţele, nici dacă mă faci tăiţci, nici dacă mă tragi în ţeapă, nici dacă mă tragi într-o ţeapă de aramă cu vârf de oţel!

Elocinţa lui Vessons se dezlănţuise, pentru că din nou în el simţul dreptăţii şi dorinţa se contopiseră. Nu voia pentru nimic în lume să vadă nici picior de femeie la Undern.

— Ei bine, vorbi Hazei prin crăpătura uşii, locuiesc în Golişte.

— Ce! locul ăla pierdut şi uitat, care se află de cealaltă parte a Muntelui?

— Îhî! Da’ nu-i un loc nici pierdut nici uitat; acolo e mai bine decât aici. Avem şi albine.

— Albine am şi eu!

— Şi o muzică.

— MUzică? Ce-i aia o muzică? N-o poţi mâncă.

— Şi taică-meu face coşciuge.

— Ia te uită, zău aşa? spuse Vessons, manifestând în sfârşit oarecare interes pentru cele auzite.

El se gândi însă la prestigiul proprietăţii.

— Da’ n-aveţi un dud, îi aruncă biruitor, pe când uite, că eu am!

Şi o porni în jos, pe scările scârţâitoare.

După câteva clipe, Hazel coborî şi ea şi-şi luă ceaiul la gura focului încins din bucătărie, privind cum florile de gheaţă dispăreau încetul cu încetul de pe fereastră, ca şi cum le-ar fi şters cineva cu un burete. Asemenea zahărului cernit, zăpada se îngrămădea pe prag, iar din curte şi

acareturi, din câmpuri, iaz şi clăi, ştearsa lucire a tot ce era în jur tăgăduia albul omătului.

— Ci unde-o fi şoseaua? întrebă Hazel oprindu-se în pragul uşii şi simţindu-se destul de stingherită. Cum o s-o găsesc?

— N-ai s-o găseşti.

— Da' trebuie s-o găsesc!

— Crezi că Andrew Vessons o să lase el o femeie să umble aiurea prin zăpadă, când are în grajd cai aşa de buni? o întrebă cu multă mărinimie bătrânul. Am să te conduc eu, vezi bine.

— Vă sunt foarte îndatorată, s-o ştiţi, zise Hazel. Da' n-o să afle şi el?

— El doarme pân-la prânz, dacă-l las, o linişti Andrew.

O porniră arriândoi ou docarul, zăpada înăbuşind potcoavele cailor ce se afundau în omăt la fiecare pas. Hazel se uita îndărăt, pe când cerul se aprindea în roş la chemarea zorilor. Casa conacului o înfruntă cu o căutătură semeaţă şi cu aerul că ea, casă, încă mai are răbdare. Hazel simţi că nu se dădea bătută cu una, cu două, că hurdughia lui Reddin nu-şi terminase încă răfuiala cu dânsa. Se întrebă în acea clipă ce-ar simţi dacă Reddin ar apărea brusc la fereastra camerei lui. Şi o firavă dorinţă trădătoare i se furişă de undeva din adâncuri în inimă. Urmări cu privirea conacul, până ce o cotitură îi ascunse acea casă, şi abia atunci se surprinse oftând. Mai că-şi dorise ca în zori de zi Reddin să se fi deşteptat şi s-o vadă.

Dar curând uită totul, cuprinsă de încântare; căci zăpada era, într-adevăr, strălucitoare; şi lungile dire pe care iepurii de casă şi de câmp le lăsau pe omăt, uşoarele amprente ale păsărilor într-o caligrafie regulată, adâncitele urme ale copitelor de oi, toate o făceau să râdă – cu doza lor de fantezie, căci descriau bucle şi cercuri şi

semănau paşilor descumpăniţi ai unui somnambul în ochii celor care nu ar fi avut cheia frumuseţii. Iar purtările lui Hazel erau ca şi purtările acelor vietăţi; purtările orişicui sunt la fel pentru cel ce le vede numai, fără a le şi cunoaşte taina.

Fluierarii se roteau şi se tânguiau, văzând cum zăpada moale se-aşterne fără întrerupere între ei şi pajiştile lor verzi, deopotrivă de trişti cu cei care văd cum soarta ţese valuri groase între ei şi pajiştile speranţelor şi bucuriilor lor.

Ajunşi la poalele Goliştei, Hazel se dădu jos din docar.

— Să nu-i spui niciodată lui se rugă ea, privind în sus către bătrân.

— Niciodată, câte zile-oi avea eu, confirmă Vessons.

Hazel şovăi.

— Să nu-i spui niciodată mai adăugă ea, decât dacă întreabă stăruitor şi nu-şi mai află astâmpăr.

— Mă poate întreba până-n ziua judecăţii de apoi, făgădui Vessons, şi poate să fie tot atât de lipsit de astâmpăr ca şi cei zece mii de strigoi care dau târcoale Undernului, când se află luna în ultimul pătrar.

Hazel oftă şi se întoarse ca să înceapă a urca dealul.

— O stăpână la Undern! şopti Andrew în urechile căluţului, în vreme ce goneau înapoi spre casă. Nu, asta niciodată n-am s-o admit!

O ţarcă ţâşni dintr-o pădurice, de-a lungul şoselei, luându-l parcă în derâdere. Întoarse capul ca şi cum s-ar fi aflat chiar acolo, în apropierea lui, cineva care îşi râdea de el – şi repetă: „Niciodată n-am să admit”.

— Unde-i Hazel? se interesă Reddin.

— Nici de-ar fi să mă pice cu luminarea, nici dacă m-ar tăia în bucăţele, nici dacă m-ar face tăiţei, nici dacă m-ar trage în ţeapă, nici dacă m-ar trage într-o ţeapă cu

vârful de oţel… începu Vessons, al cărui stil era cumulativ şi care, după ce meşterea o frază, ar fi fost în măsură s-o şlefuiască până la moarte, ca orişicare artist.

— Hai, că eşti beat, Vessons! se răsti stăpânu-său la el.

— …nici dacă… n-aş spune, încheie Vessons.

Reddin ştia că vorbeşte adevărat, şi se simţi destul de fără speranţă. Hotărî totuşi să nu se lase până ce nu o va fi găsit el singur pe Hazel.

Descusu pe la cârciuma *Armele vânătorului*, dar Vessons trecuse înaintea sa pe acolo, aşa că primi răspunsuri din partea unui crâşmar binevoitor, însă tare greu de cap.

Vessons era om din popor, Reddin din aristocraţie, aşa încât edecurile crâşmei făcură la un loc front împotriva lui Reddin.

— N-o să mai muşcaţi din mărul ăsta, îl asigură Vessons pe stăpânu-său, când acesta se înapoie acasă, făcând o mutră acră.

— M-am săturat de purtarea dumitale, Vessons, îi vorbi el înfuriat.

— Atunci concediaţi-mă, i-o întoarse Vessons, folosind vechea şiretenie a servitorilor şi obţinând, ca de obicei, scontatul triumf.

Reddin avea cusururile clasei lui, dar ca să dea afară un vechi slujitor pentru a-l lăsa în voia sorţii, acesta nu era unul din cusururile sale. Vessons specula situaţia şi, nedezminţit lucru, spunea şi făcea numai ce voia el.

CAPITOL-ul Al şaptelea

Când Hazel intră în casă, taică-său îşi luase micul dejun şi tocmai se apucase de treabă.

— Ai adus suporturile alea pentru coroane? o întrebă el, fără a-şi ridica ochii de la ale lui.

— Îhî!

— A murit, în sfârşit. Pe-nnoptate. Au venit chiar mai adineauri după coşciug. O să le pot face lada din scânduri de tâmplărie, aşa cum am vrut eu. Îmi dă şi mai mult de furcă, ţeapăn şi rece, cu coşciugul ăsta, decât mi-a dat vreodată în toiul vieţii lui.

— Aşa o fi cu mulţi pe lumea asta, grăi Hazel, dând frâu liber noii sale înţelepciuni.

Abel n-o întrebă nimic despre aventurile ei, iar fata păstră tăcere ca de mormânt.

— Vulpiţa aia a ta a şparlit un pui, îndrugă Abel după câtva timp, ăsta-i al doilea pui cu care mi se ospătează.

— Asta se-ntâmplă doar când îs eu plecată, din pricină că-i e foame, o scuză Hazel.

— Mă rog, dacă se mai întâmplă vreodată, îi dădu de veste Abel, apa o aşteptă şi un bolovan de gât, nu altă soartă. Ca să ştii.

— N-o să te lase inima.

— Ai să vezi tu, dacă n-are să mă lase.

Hezel se repezi plângând la nepocăita şi foarte demna Roşcată. Unora dintre noi ne vine greu să ne păstrăm demnitatea, când am săvârşit binele; Roşcata în schimb se pricepea să şi-o păstreze după ce săvârşise răul şi, cu cât fapta săvârşită era mai rea, cu atât demnitatea ei părea mai semeaţă.

Arăta foarte prietenoasă şi-n ochii ei inimoşi, de culoarea topazului, lucea o expresie de adâncă mulţumire, – o mulţumire digestivă, o stare megieşă extazului mistic.

Puiul înfulecat fusese fraged şi hrănitor; orele petrecute spre a-şi roade frânghia i se răsplătiseră din belşug.

— Micuţa mamii fetiţă rea, se făcu a boci Hazel. Să nu mai faci, Roşcata maichii, altminteri ai să fii înecată. De ce te-ai apucat de răutăţi, scumpa mea Roşcată?

Ochii Roşcatei prinseră o expresie şi mai grăitoare,

cu şi mai umede priviri.

— Fetiţa mamii frumoasă! mai adaose Hazel. Ehei! Ce n-aş dori ca ta şi cu mine să putem trăi undeva, singure cuc, într-un loc unde să nu fie nici bărbaţi nici femei.

Roşcata închise ochii şi căscă, de bună seamă nutrind serioase îndoieli cu privire la existenţa unui asemenea loc binecuvântat, care să se afle undeva pe lumea asta.

Hazel se lăsase pe vine şi se gândea. Avea de ales între fugă şi Roşcata. Ştia că dacă n-o îndepărtează pe Roşcată, vulpea avea să facă într-o zi o nouă boroboaţă – lucru la fel de sigur pe cât e de sigur că după ziuă vine noaptea.

— Aşa ai fost tu lăsată pe lume: rea, îi spuse Hazel cu tristeţe, dar şi cu simpatie. Oricum, n-ai fost făcută să fii ca miţele de casă, ca dulăii de pază şi ca vacile. Ai fost lăsată să fii vulpe, şi vulpe va să fii, şi-mi pare ciudat, măi

Roşcato, că oamenii nu pot înţelege atâta lucru. Ei ar voi să fii ce n-ai fost tu lăsată a fi. Ţie ţi-a fost dat să fii vulpe; şi când te pui şi tu pe câte o treabă vulpească, ei gata de colo şi sar în sus că eşti o păcătoasă.

După ce se încăieră astfel cu filosofia, până ce Roşcata mai căscă odată, Hazel intră în casă, să încerce efectul teoriei sale asupra lui Abel. Dar <\bel o întâmpina după felul în care lumea primeşte îndeobşte un nou adevăr.

— A şparlit puiul, repetă el. Ia spune, crezi pă un terier aşa ar face, un terier bine dresat? Părerea mea e că nu, în ruptul capului, nu!

— Dar e drept să născoceşti aceleaşi legi pentru vulpi ca şi pentru terieri?

— Născocesc legile ce-mi vin mie la îndemână, răspunse Abel. Iar ceea ce mi se împotriveşte – se alege înecat.

— Dar nu-s făcute pe lume toate cele pentru tine 1

— Ce-ai spus?

— Am spus că lumea n-a fost făcută în şapte zile numai pentru Abel Woodus, se răţoi Hazel la el.

— Mi te-ai întors foarte obraznică de la Sil – verton, îngână Abel căzut pe gânduri – foarte obraznică, zău aşa. Câţi fanţi oare ţi-au spus de data asta că ai părul arămiu? Nerodul ăla de Albert ţi-a spus-o dată trecută şi mi te-ai întors şi atunci nărăvaşă şi îndărătnică – nevoie mare. Arămiu I Roşcovan, asta este!

ei

Dar nu mânia sa, aşa cum îşi închipui el, o potoli pe Hazfel. Ci norocoasa aluzie la fanţi şi aducerea minte ce i-o iscase cuvântul „arămiu”.

Îmblânzit de biruinţă, Abel urmă:

— Să-ţi spun eu ce-ţi trebuia, fato: a venit vremea să te măriţi – asta este. Eşti prea arţăgoasă.

— N-am să mă mărit cât e lumea!

— Vorbe goale! Ai să te măriţi cu primul venit, dacă ai să găseşti vreunul destul de netot ca să te ia.

Haael ar fi vrut să-i spună că unul o şi ceruse, şi că el nu era un oarecare ţăran. Dar birui în sine dorul de a destăinui cele întâmplate.

— S-ar putea, spuse ea săltându-şi capul, s-ar putea să mă mărit, numai ca să scap de Golişte.

— Mă rog, mă rog, mai murdar decât e acum în casă n-are să fie după aceea, ba poate că o să fie ceva mai curat, în urma plecării tale. Ia te uită la duşumeaua asta!

Pe Hazel o apucă furia. Întotdeauna găsea taică-său câte ceva de spus cu privire la duşumea. Hrel ura duşumeaua.

— Jur c-am să mă mărit cu primul care vine să mă ceară! strigă ea, da, să ştii, chiar cu primul.

— Primul ţi-o fi şi ultimul, i-o scurtă Abel. Pe ce-mi juri?

— Jur pe Munticelul lui Dumnezeu.

— Ei bine, luă Abel notă mulţumit, după ce-ai jurat în felul acesta, eşti datoare să-ţi şi ţii jurământul, aşa încât ştiu acum că de s-ar întâmpla să se înfiinţeze vreun peţitor, apoi n-ai să-mi poţi face pe nebuna.

Hazel era prea furioasă, ca să-i mai poată răspunde.

— Arăţi foarte bine în rochia asta, luă aminte Abel. Desigur că ai s-o porţi la serbarea de pe Munte?

— Ce serbare?

— Nu ţi-am spus c-am făgăduit să mergem să cântăm? Mi-au cerut să vin cu muzica şi să cânt.

De bucurie, Hazel – uită totul.

— E sigur că mergem? întrebă ea.

— Chiar aşa cum crezi. De luni ce vine, în trei săptămâni.

— Trebuie să ne pregătim.

— Se zice că pastorul cela e mare amator de muzică. E unul din cei ce nu ştiu să cânte. Ne va servi cu ceai.

— A, ce mare plăcere îmi va face să mă aflu din nou în casa unui domn.

— Dar când ai mai fost tu în casa unui domn?

Hazel fu luată prin surprindere, însă o mai putu întoarce:

— Ieri, răspunse ea roşind. Dacă nici Albert nu-i domn, apoi nu mai ştiu cine o fi, pentru că el are doar ceas cu lanţ de alamă aurită petrecut peste vestă.

Abel se prăpădi de râs. Apoi se trânti cât se poate de tare pe cutia coşciugului, fluierând ca o mierlă. Hazel se aşeză şi ea alături, şi-l urmări din ochi, sprijinindu-şi falca în palmă. Lumina rece a zăpezii dădea feţei sale o strălucire mată.

— Te-ai gândit vreodată, tot meşterind la coşciuge în care or să zacă duium de biete suflete neobosite, că se află pe undeva şi-un copac de ăsta care creşte în lume pentru

coşciugul tău?

— Dragă Doamne! Dar ce-ţi veni? Doar nu ţi s-o fi urcat pojarul la cap… La ce bun m-aş gândi la coşciugul meu!? El e aproape singurul lucru pentru care nu voi fi silit să scot gologani din pungă.

Râse.

— Ce-ţi veni?

— Nimic. Aseară, doar atât, mi s-a abătut gândul că mă va paşte şi pe mine moartea, ca pe toţi ceilalţi oameni.

— Ia te uită, acum ai aflat-o abia? Ei, Doamne! Da' eşti neroadă, fato, de n-ai pereche pe lume!

Hazel privi către lada lunguiaţă şi îngustă a sicriului, gândindu-se la bătrânul cel osos pentru care era socotită acum a-i fi sălaş încăpător.

— S-ar zice că lumea e o uriaşă capcană cu arc şi noi toţi ne aflăm în capcană, rosti încet Hazel. Apoi sări ca înfrigurată: – Hai să exersăm până ce-om răguşi ca puii de cioară, strigă ea.

Aşa că printre lovituri de ciocan, vocile lor se înălţară ca două aprige flăcări. Apoi Abel azvârli încolo ciocanul şi începu să cânte frenetic la harfă, până ce toată bojdeuca zbârnâi de sunetele strunelor şi de tânguirea vocilor care se ridicau şi coborau cu neprefăcută şiretenie. Coliba lor era acum ca un pom plin de sturzi cântători.

După masa de prânz, Abel a tăiat nişte nuiele pentru coroanele mortuare, iar Hazel a început să le împletească. Viaţa la ei acasă, pentru prima oară, i se părea searbădă. Îşi aminti cu dor de rochia de mătase verde şi de cina din vechea încăpere solemnă a conacului. Gândul îi fugi ia Vessons şi la ochii lui Reddin, în vreme ce Reddin o trăgea înapoi de la uşă. Cugetă la Undern ca la un adăpost nimerit pentru Roşcata.

— Poate c-am să mă duc uneori să-i văd pe cei de la Undern, îşi spuse ea.

Se îndreptă spre uşă şi privi afară.

Zăngănituri parcă ale gerului se auzeau în aer, în jurul jgheabului se formaseră ţurţuri de gheaţă; era înconjurată, pe cât înţelese, de ciudata linişte fremătândă a frigului cel năprasnic. Orice dorinţă de aventuri îi îngheţă în vine.

— Voi rămâne aşa cum sunt, cugetă ea, n-o să fiu a lui.

Pentru ea, Reddin însemna teroare şi fascinaţie. Se înapoie la coroana ţepoasă pe care o avea de făcut, cosând una câte una frunze de felurite culori şi aşezând ici şi colo bucheţele de boabe.

— Cu ce-are să-i fie oare de folos mortului? întrebă. De văzut, el tot nu o vede.

— Ce nevoie e să o vadă el?

Ba lui Abel întrebarea fetei i se păru şi nostimă:

— A avut şi el bucuria lui când a murit taică-său, umbla ţanţoş de parcă-ar fi fost Samson, că doar avusese mortul parte de şapte coroane, nu de mai puţine.

Gândurile lui Hazel zburară la apropiata serbare. Părul şi rochia verde-albăstruie aveau să stârnească admiraţia privitorilor. Să fii admirată e o minunată senzaţie proaspătă. Luă o cârpă şi-şi frecă pata cafenie ce i-o lăsase pe rochie sângele iepurelui. Pata nu voia să iasă. Atâta vreme cât va purta rochia, urma sângelui va rămâne continuu acolo, aidoma stigmatului durerii pe care toate făpturile îl poartă câtă vreme păstrează veşmântul cărnii trupeşti.

Până la urmă, fata izbucni în plâns.

— Vreau o altă rochie, fără urmă. de sânge pe ea! se tângui.

Şi tânguindu-se astfel, dădea glas adâncului jelit, la fel de vechi ca şi geamătul pădurii ori a căderilor de apă, care se înalţă prin veacuri înspre cerul tăcut şi îndepărtat,

ca nepotolit să rămână de-a pururi.

Lui Hazel nu-i plăceau înmormântările, pentru că trebuia de fiecare dată să meargă cu Abel să-l ajute la căratul-coşciugului până-n pragul casei îndoliate. De data aceasta, plecară la o zi după înapoirea de la târg a lui Hazel. Drumul abrupt care ducea de vale – rdrum ce purta numele de Scara Maimuţei – se prefăcuse în adevărat râu, căci zăpada pornise a se dezgheţa. Lui Hazel însă, deşi apa îi pătrundea în ghete, nu-i păsa atât ele dezgheţ, cât îi păsa de tristeţea din casa cea oblonită a bătrânului Samson. Spre deosebire de Abel, ea refuza întotdeauna „să vadă leşul" şi-ntotdeauna refuzul acesta era socotit de rudele mortului drept o jignire. Aşa încât a zăbovit în drum – un drum jumătate apă, jumătate zăpadă – şi s-a gândit cu părere de rău la Undern, şi la focul cel mare de buşteni, şi la împodobita rochie verde, şi la Reddin cu puterea şi bărbăţia lui, cu vocea sa puternică şi cu dinţii săi tari. El era atât de viu, într-o lume în care bătrânii nu încetau a muri.

În sfârşit, Abel ieşi foarte vesel din casa mortului, pentru că i se dăduse în afara plăţii obişnuite şi ceva pe deasupra, un fel de bacşiş, iar în plus o stacană cu bere.

— Hai să luăm ceva de la crâşmă! se-nfăli el.

Aşa încât amândoi intrară-n crâşmă. Încăperea aceea cu perdele roşii şi cu foc în vatră, cu ulcioare şi e & ni ţipător colorate, i se păru lui Hazel cel mai minunat loc din lume. Fata se aşează mai într-un colţ al laviţei şi, toropind-o somnul, privi la aburii care-i ieşeau din ghete. Dar deodată, se auzi de afară mare gălăgie: zgomotul unui cal oprit brusc, un tropăit de copite lovind în fugă bolovanii şi un glas care-l striga pe hangiu.

— Păcatele mele cele grele! zise Hazel, să ştii că ăsta-i însuşi Vânătorul cel Negru.

— Nu, n-am să intru, vorbi călăreţul de-afară, adu-mi

aici un pahar.

Hazel ştia cine este.

— Poţi a-mi spune, continuă glasul călăreţului, dacă nu se află cumva prin împrejurimi vreo fată cu păr de aramă? Taică-său cântă, pare-se. din scripcă.

„Aici a încurcat-o! K îşi spuse Hazel.

— O fată? întrebă tărăgănat hangiul. Cu păr de-aramă? Nu, nu se află nicio femeie de culoarea asta pe-aici. Câte femei îs pe-aici, toate ls ofilite şi învârtoşate.

— Cea pe care o caut eu e tânără, tânără ca o pisicuţă şi la fel de poznaşă.

Hazel se bătu cu palma peste gură.

— Va să zică nu-i niciun scripcar prin împrejurimi? Abel se ridică atunci şi merse la uşă.

— Dacă doriţi muzică, ştiu eu o muzică mai bună decât de scripcă, muzica harfelor, vorbi el. Scârţ! Scârţ! Singura dată când s-a întâmplat să-mi placă şi mie o scripcă a fost când diblarul a tras de strune cu toate cele zece degete – de parcă l-ar fi apucat strechea.

— Cară-te din fata mea, se răsti Reddin la el. N-am venit aici să aud pălăvrăgeli despre harfe

— Dacă-i vorba de-o înmormântare ori de vreun comând pentru pădurar, de-un concert ori de-o nuntă – continuă însă Abel, cu totul netulburat, apoi eu mi-s omul care vă trebuie.

De data aceasta, Reddin se puse pe râs.

— S-ar putea să fie vorba de ceea ce-ai zis la urmă, spuse el.

— Nuntă văpaie sau cruntă năbădaie, ori şi una şi alta, ori poate că amândouă, pare-mi-se pare, sări cu vorba hangiul, socotit drept om de duh şi tâlc.

Reddin izbucni în hohote de râs.

— Amândouă, da! întări el.

— Niciuna! şopti în schimb Hazel, care stătuse în

cumpănă dacă să se ducă şi ea ori nu la uşă. Se retrase, în cele din urmă, ceva mai la umbră. După o clipă, călăreţul plecase şi dus era.

— Oricine ar fi ea, proroci însă hangiul, dând din cap cu tâlc, într-adevăr, de avut el tot o s-o aibă, ce mai calea-valea.

Toată noaptea, copleşită de susurul mărunt al pârâiaşelor de lapoviţă, de gâlgâitul jgheaburilor pline şi de răpăiala ploii pe acoperişul de tablă al casei, ori pe acoperişurile în miniatură ale stupilor, Hazel – trezindu-se mereu din aţipeli fără tihnă – auzi cuvintele acelea şi le îngână în gând. i

În sperioasele-i vise, năzuia spre ceva de dincolo de legănătorul zgomot, mărunt şi trecător, al apei care cade; dincolo de picurarea şi răpăiala ursitelor omeneşti – spre ceva uriaş, singuratic şi tăcut. Cum de-ar fi găsit ceea ce nimeni vreodată nu ştiuse găsi şi nu putuse numi? Oamenii abiau bolborosesc despre asemenea taine în cuvinte ca Veşnicie, Soartă, Dumnezeu. Toate chemările tuturor făpturilor, în viaţă sau în prag de moarte, se cufundă ca într-un ocean necercetat, în adânca lor desime. De este bine ori răuvoitoare, această receptivă tăcere, mereu indiferentă şi totuşi pururi trează, cine ar putea-o spune? Nostalgicele vise ale oamenilor sunt dintotdeauna bântuite de teama aceasta: crezurile oamenilor sunt tot atâtea chei care nu se potrivesc în broască. O cugetăm în inimile noastre şi unii, drept urmare, îşi află pacea, iar alţii groaza. Tăcerea ne apasă şi mai necruţător, până ce vine Moartea cu glasul ei mângâielnic şi ne făgăduieşte cheia. Atunci alergăm după ea în liniştea cea mare şi nu ne mai aude nimeni.

În serile întunecate şi umede, Hazel şi cu taică-său au exersat cu sârguinţă. Ea urma să cânte *Harfa în paradis*, un cântec pe care-l învăţase de la maică-sa. El

avea să acompanieze corul sau ansamblul de chiuitori, alcătuit din oameni veniţi de prin feluritele sate şi costişe răspândite în largurile unui ţinut întins.

— Ei bine, îi spuse Abel în dimineaţa ultimei repetiţii, ăsta al tău nu-i decât un biet cânticel nerod, însă maică-ta ştia să scoată ceva din el. Dă-i din voce, măi fato! Să nu-mi cânţi mie ca un şoricel căzut în strachina cu lapte!

Gustul său muzical era nemulţumit de obiceiul lui Hazel de a pune accentul mai degrabă pe dramatism, decât pe muzicalitate. În părţile triste, ea îşi cobora vocea până aproape de şoaptă şi apoi îşi înălţa glasul până la un fel de bocet strident.

— Doar n-ăi fi, o certă el, câinele ăla ciobănesc al lui Moş Owen, când se apucă să urle la lună.

Ideea pe care şi-o făcea însă Hazel despre muzică nu înceta să fie aceea a unei păsări. Era o sălbăticiune şi cânta îmboldită de instinct, nu de reguli, cu toate că urechea ei fină o ajuta să păstreze tonul just.

Porniră devreme în ziua serbării căci aveau de bătut cale lungă şi soarele de april era totuşi fierbinte. Pe sub zadele de-un verde palid, în rochia-i strălucitoare, sub cununa ei de păr roşcat, Hazel părea a fi o întrupare de odinioară a tainicelor codri.

V Abel o luase înainte, îmbrăcat cu o jachetă, purtând pantaloni de culoarea tutunului şi gambetă de fetru cu panglică sărbătorească. Pe măsură ce ziua se făcea mai caldă, el îşi da pălăria măi pe ceafă. Harfa îi era prinsă de umăr cu o curea, aureala ei părând cam ţipătoare în cruda lumină a zilei; opri de două ori în timpul drumului, o dată într-un luminiş rotund, mărginit de mesteceni, şi altă dată într-o poiană de pini: acolo îşi aşeză harfa jos şi cântă, proptit de buturuga unui copac tăiat. Îmbătată de emoţie, Hazel dănţuia printre zveltele trunchiuri ale pinilor, până ce părul îi căzu pe umeri şi lunga-i cosiţă i-alunecă pe

spate.

— Dacă ar trece nu ştiu cine pe aici, ar putea crede că-s o zână! se bucură ea.

— Nu te mai zbengui aşa, se posomorî Abel, trezindu-se din mrejele visării sale. Nu şade frumos, acum eşti femeie în toată firea.

— Nu-s femeie în toată firea! strigă Hazel cu glas ascuţit. Nu vreau să fiu şi nici n-am să fiu vreodată.

Coroanele pinilor se plecau în bătaia vântului ca nişte capete atente, aidoma unor zei-măreţi odihnindu-se pe înălţimi şi care ar clătina grijulii privirile, urmărind o soartă omenească. Mai s-ar fi zis că urechea nu ştiu cui auzise şi înregistrase strigătul scos de Hazel: „N-am să fiu niciodată femeie”, învoindu-se sardonic dorinţei sale.

Sosiră în dreptul carierei de piatră de pe munte; dâmburile şi şanţurile părăsite păreau, în văzduhul primăvăratic, mai pustii ca oricând. Ici şi colo frunzele câte unui copac tânăr sărutau tot atât de aprig râpele alb-cenuşii, de parcă ar fi vrut să le arate că le iubeşte, aşa cum încearcă un copil să-şi mângâie mama sau tatăl care se ţin departe de el.

Se căţărară ocolind mormanele mai mari de bolovani şi ferindu-se de un loc prăpăstios.

— Nu pot suferi cariera asta, se văită Hazel; e înfiorătoare.

— Hei, e mult de-atunci, tu nici nu te născuseşi, o vacă s-a prăbuşit în locul ăla de colo, de la vreo treizeci de metri înălţime.

— Şi-au putut s-o mai scoată?

— Da’ de unde! Nu. Se făcuse toată piftie.

Hazel izbucni brusc într-un plâns cu sughiţuri.

— O! Taci! taci! strigă ea rugător.

Aşa făcea mereu, când i se pomenea de câte o suferinţă fără leac, se azvârlea la pământ în semn de

nesăbuit protest şi de cumplită deznădejde – într-atâta încât o bănuiseră că ar fi epileptică. Dar nu era vorba de epilepsie la ea. Ci de puterea de a compătimi. În felul său copilăresc, lipsit de priceperea exprimării, împărtăşea odată cu setea de martiraj a lui Galileu şi sfâşietoarea însuşire de a-şi închipui şi trăi dureri străine. Ca şi el, ca şi alţi câţiva, nu numai că ştia ce-i durerea, dar se şi ridica împotrivă-i cu blesteme şi hulă. Când era la şcoală, băieţii aduceau broaşte schilodite şi i le aruncau în poala, spre a se uita apoi la ea – de la o distanţă ferită de primejdie – cum o copleşesc durerea şi o furie aproape smintită.

— Da ce-ţi veni? o iDruftui taică-său. Eşti prea nervoasă, asta-i cu tine, eşti nervoasă rău.

Tatăl nu putea înţelege: pentru el arta nu era o creaţie fierbinte, o stihie a durerii, ci doar talent greu şlefuit.

Hazel şedea pe marginea malului abrupt, cu mâinile împreunate, cu o ciudată expresie de fatalism în ochi.

— Mie are să mi se întâmple odată ceva rău, undeva, pe-aici, grăi ea, ceva tare rău şi-nfiorător.

Umbrele întunecate care sălăşluiau atât de potolite pe dâmburile de-un alb murdar dădeau impresia că s-au pitit şi stau la pândă, iar frunzele moi şi mari ale unui platan izbeau roca în zadar, aidoma neputincioşilor care şoptesc doar „vai!”

Abel o apucă înainte. Şi deodată se întoarse din drum, înflăcărat ca un copil.

— Au început! îi strigă el. Ia ascultă şi tu muzica! întotdeauna încep cu orga.

Hazel se luă după taică-său, dornică de veselie, alergând cuminte şi plină de speranţă pe urmele vieţii, aşa cum aleargă un mieluţ alături de mumă-sa. Dădu uitării negrele-i presimţiri; nu-şi aduse aminte decât că voia să aibă parte de bucurii şi că dacă are să fie o fată bună, nu

se poate, nu se poate ca Dumnezeu să nu i le şi dăruiască.

CAPITOLUL AL OPTULEA

Capela şi prezbiteriul alcătuiau cu Munticelul lui Dumnezeu un singur tot – o clădire lungă şi joasă din piatră cenuşie, înconjurată de ţintirimul în care pietrele culcate, drepte ori strâmbe, ţineau loc de grădină cu flori. Departe, în stânga, chiar deasupra unei ridicături, dealul era spintecat de râpele cenuşii ale carierelor. În faţă se înălţa o altă boltă acoperită cu păduri dese. Înspre dreapta era varniţa, în josul căreia un drum – prefăcut iarna în gârlă – ducea către vale. Înapoia casei, Munticelul lui Dumnezeu urca încetişor şi lin, de parcă s-ar fi îndreptat către cel al cărui nume îl purta.

Desigur că nu adunarea duminicală a credincioşilor despre care s-ar fi zis că încep a ţâşni în chip miraculos de printre stânci, păduri şi morminte era taina cea mai fără însemnătate a locului aceluia, de altfel doldora de taine.

Când pastorul de acum, Edward Marston, sosise acolo împreună cu maică-sa, cu ani în urmă, bucata aceea de pământ i se păruse ceva cu totul nesuferit; dar de la o vreme ea i se furişase în inimă, dând credinţei sale o înfăţişare mai aspră. Fusese întotdeauna şi din firea sa un om religios, luând drept bune cele propovăduite; iar instinctul îl mâna spre tot ce-i curat şi sănătos. Dar în nopţile de iarnă, pe munte, când pâlpâitoarele stele ieşeau şi tot ieşeau din întunecatele lor pânde, pentru ca iar şi iar să se ascundă, în vreme ce pietrele funerare trosneau;

sau vara când fulgerul spinteca pădurile şi biibuia de-a lungul povârnişului, de parcă ar fi zbierat zeci de mii de draci odată, atunci nevoia de un Dumnezeu devenea şi mai impetuoasă. El îi vorbi despre toate acestea mamei sale.

— Nu, dragul meu, nu pot spune că am mai mare nevoie de Domnul aici decât la Crigton, îi răspunse dânsa. La Crigton, trebuia să mă tem de autobuz şi de biciclete.

Aici, doar îmi acopăr urechile de teama vântului şi-mi pun pe mine, când e ger, nişte poate mai groase ori când tună, fug sub şopronul de cărbuni. Nu că l-aş uita pe Dumnezeu. Dumnezeu e cu noi, fireşte, şi în şopron şi oriunde altundeva.

— Dar nu simţi totuşi ceva ameninţător, care parcă stăpâneşte pe-aici, mamă? Mie mi se pare că un lucru cu totul îngrozitor s-ar putea petrece aici; dumitale nu ţi se pare, mamă?

— Nu, dragul meu. Şi nici ţie nu ţi se va mai părea, după ce vei fi luat puţin praf de magnesie. Marta! (Marta era femeia lor la toate, care venea de lucra ou ziua; ea locuia în cea dintâi coşmelie ţărănească de pe panta varniţei.) Marta, mai pune un cotlet pe foc pentru conaşul. Nu cumva, dragul meu, eşti îndrăgostit?

— Doamne păzeşte! De cine să mă fi îndrăgostit, mamă?

— Bineînţeles, bineînţeles. Nu-i nimeni pe aici care să arate mai acătării decât arată o varză creaţă. Şi asta nu că aş avea eu ceva împotriva verzelor creţe! Marto, ia du-te de vezi dacă n-au mai rămas ceva verze creţe. O să le înfulecăm la cină.

Edward îşi îndreptă privirea către pădurile de dincolo de varniţă şi se întrebă de ce oare verdele proaspăt şi tânăr al zadelor şi ulmilor era atât de mohorât şi de ce părea aşa de jalnic behăitul unei oi de pe-un plai mai ridicat?

— Sper, Edward, vorbi doamna Marston, că nu va fi vorba de o muzică gravă. Cred că muzica prea gravă strică digestiei. Bietul taică-tău şi cu mine am fost să ascultăm *Creaţiunea* lui Haydn, în timpul lunii noastre de miere şi nu ni s-a părut cine ştie ce; apoi ne-am dus la *Răstignirea* şi, cu toate că ni s-a părut foarte plăcută, după aceea n-am mai putut digera ca lumea stridiile. Şi apoi mai este ceva,

muzicanţii ăştia deştepţi îşi îngăduie să devină atât de focoşi, încât ai zice că-s şi niţel cam chercheliţi. Nu-i vorba de flaute şi de corni, acolo trebuie să ţină şi ei seama de cât pot să sufle, dar e vorba de violoniştii, care îşi pot frânge simţirile pe instrument fără ca să le pese câtuşi de puţin de viori.

Edward râse.

— Sper că domnul care vine astăzi la noi e cineva manierat şi liniştit, urmă ea, ca şi cum Abel ar fi fost nu un om, ci un ponei. Şi sper că nici cântăreaţa nu e o contra-altistă. Contra-altistele, după părerea mea – îşi continuă ea cu calm opiniile, în vreme ce-şi tot potrivea cana cu bere ca să tragă o duşcă – nu fac nimic altceva decât să răcnească, lucru – după mine – reu totul nedelicat.

Îşi sorbi deci, tare mulţumită, berea, nescoţând din cană linguriţa pe care o ţinea doar cu un deget.

Dacă i-ar fi putut vedea pe tată şi pe fiică, vesel porniţi la drum să toarne zarvă peste liniştea Munticelului lui Dumnezeu, apoi ar fi fost şi ea mult mai puţin placidă.

Să stai şi să priveşti la bătrânu-i chip blajin, binevoitor şi tupilat rotund sub boneţica de dantelă, adâncit într-o pace mai adâncă decât leşinul, era totuşi ceva odihnitor. Se asemuia unuia din narcoticele naturii şi se oferea singură, în doze inconştient potrivite, celor care aveau ocazia de a o vedea mai des. Tatăl lui Edward, primind o supradoză, nu supravieţuise. Doamna Marston vorbea totdeauna despre dânsul ca de „bietul meu soţ care a adormit”, de parcă omul n-ar fi făcut nimic altceva decât să aţipească în timpul unei predici. Somnul era fetişul, panaceul şi arta ei. Iar învinuirea cea mai gravă pe care bătrâna o putea aduce cuiva era aceea de „persoană fără astâmpăr”. Şedea acum, în timp ce pregătirile la bucătărie tocmai se aflau în toi, şedea şi tricota netulburată. Când o căutai, bătrâna tricota: şosete pentru Edward şi broboade

pentru ea însăşi. Făcuse atâtea broboade şi era atât de certată cu frigul, încât îşi purta alaiul de broboade straturi-straturi, puse una peste alta – roz, cenuşiu, alb, cadrilat şi pepit cu roşu.

Când Marta şi o prietenă a sa, pe care o chemase ca să-i ajute, începură a se certa în gura mare, bătrâna nu se obosi să murmure decât: „Bietele de ele! cum se mai frământă!” Când, în urma unei bubuituri, îi fuse dat s-o audă pe Marta spunând: „Poftim, şi ulciorul ăsta de smântână! Mă rog, dac-ai spart unul, încaltea sparge trei”, doamna Marston clătină doar din cap, murmurând că servitoarele nu mai sunt nici ele ceea ce au fost pe vremuri. Iar când băieţelului prietenei Martei îi scăpă din mâini urna primită în dar de răposatul domn Marston de la enoriaşi – ceea ce pe prietena Martei o făcu să ţipe la copil: „O să-ţi încălzesc eu fundul” şi chiar să treacă la punerea în aplicare a ameninţării, pe doamna Marston peripeţia n-o smulse din ritmul mişcărilor sale, ci ea rămase la fel de calmă ca şi soarele.

În sfârşit, cina fu întinsă, feţele de masă aşternându-se în chip de terase, potrivit cu feluritele înălţimi ale meselor; serviciile de ceai – porţelan alb cu albastru, model Coalport, model cu pene, model cu plante marine – îţi purtau gândurile către interiorul unui magazin de porţelanuri; urna, acum ştirbită cum era mai rău, prezida însă. Mesenii îşi plăteau fiecare partea lui de contribuţie în asemenea ocazii şi se aşteptau în schimb să li se dea de mâncare pe îmbuibatele. Doamna Marston se cam pripise a-i făgădui Martei că, drept dar pentru osteneala ei, o să poată lua la sfârşitul praznicului tot ce va rămâne, ceea ce mai apoi a avut ca urmare desfăşurări de întâmplări furtunoase.

Din văgăuna povârnişului – unde se afla capela – în vreme ce Abel gonea la vale cât îl ţineau picioarele, cu

harfa bălăbănindu-i-se pe umăr şi semănând a cine ştie ce drac afurisit care i s-a încolăcit în jurul gâtului şi care a pus stăpânire pe el, din văgăuna povârnişului se auzea un bubuit ca de tunet. Fanfara de l-a Muntele Negru ocupa estrada. Ferestrele aurite luceau plăcut în proaspăta seară de primăvară şi Hazel alerga spre ferestrele acelea, întocmai cum ar fi alergat către larg deschisele porţi de onix ale ţării zânelor.

Gâfâind şi aproape abia trăgându-şi sufletul, au ajuns în sfârşit în ţintirim, unde pietrele funerare păreau a se înghionti şi ele în faţa strălucitoarelor ferestre, privind în văgăuna aceea de lumină ca şofranul şi de bucurie trandafirie, la fel de batjocoritoare de parcă ar fi ştiut că toţi cei acum la adăpost se vor afla în curând fără adăpost, neocrotiţi şi singuri în viforniţa morţii; că oaspeţii care soseau atât de voioşi, doi câte doi sau trei câte trei, aveau să plece la sfârşit unul câte unul, fără a zice careva nici pâs. Hazel se zgâi înăuntru.

— Da bine mai petrec! şopti ea. Toată fanfara-i aici în păr, beţi de plăcere şi năduşind de-atâta cântec, parcă-ar fi cosaşii la coasă.

Abel se uită şi el înăuntru.

— Ei, drăguţo, îi spuse, iată-i aici în vederea adunării. Nu ştiu dacă o să ajungem să putem chiţcăi şi noi printre ceilalţi. Ăştia din fanfara de pe Muntele Negru chiar că nu se mai opresc; după ce s-au rânduit cot la cot, se întăritră unul pe altul, zău aşa, de ţi-i mai mare ruşinea. Îţi pot ţiui şi asurzi urechile pe vecii vecilor, şi n-ai decât să nu mai fi bun de stupărit câte zile vei avea (când e vorba de-albine, ori auzi ori s-a zis cu tine), că fanfarei ăştia ce-i pasă! Uite! Acum l-au şi bisat – va să zică or s-o ia de la început; ori de câte ori sunt bisaţi, lor li se urcă la cap şi-i dau şi-i zic şi mai tare.

— A, dar tu cânţi mai bine ca ei, îl consolă Hazel –

căci în glasul lui Abel deslușise un tremur, și Hazel nu putea să nu aline durerea orișiunde o întâlnea, deoarece durerea implică slăbiciunea.

— Știu că-i așa, se învoi Abel, dar ce pot eu face împotriva a zece bărbați voinici?

Aici pe Munticel, ca și în lumea artei ori a literaturii, s-ar fi zis că artistul trebuie să dea din coate și să împingă în toate părțile și că dacă adesea nu știe să-și oprească vorbirea de aur spre a-și striga în gura mare mărfurile, atunci el riscă să nu fie auzit de fel.

— Da caraghioși mai sunt cu toții! chicoti Hazel. Uite-i cum stau somnoroși, ciotcă și nemișcați, ca niște albine afumate. Ala de colo e pastorul? Ala de lângă bătrâna aia somnoroasă – o, dar pe ea zău că au afumat-o mai tare decât pe toți ceilalți.

— Unde-i pastorul? Care e?

— Uite-l colo! Poartă o haină neagră și are mutra blândă și cam tristă parcă.

— Poate că numai dacă-i dai una la moalele capului, are să se-nsoare cu tine, iar asta când o cădea* luna pe hornul sobei din capelă și l-or vâna iepurii pe câinele ciobănesc ăl cu coada tăiată.

— Eu nu mă mărit cu nimeni, și gata. Hai să intrăm, i-o reteză Hazel.

Ea își scoase pălăria și mantia, ca să se arate în mai deplină lumină. Pe cap, spre a-i străluci lin printre buclele arămii, își puse o coroniță de violete, flori care în Goliște creșteau peste tot; un alt buchet mare, și tot de violete, îi anina ca un medalion la gât.

La intrarea ei, fanfara șovăi și cornistul, un tânăr înflăcărat și care nu se da ușor obosit, porni să tremure până ce amuți. Edward, întorcându-se ca să vadă care-i pricina acestei altminteri atât de binevenite întreruperi, o zări tocmai când își făcea apariția în sală, aureolată de

vrăjitoreasca strălucire a unei zâne din vis. El îşi simţi inima cucerită nu numai graţie aerului primăvăratic al fetei, ochilor ei vii, coroniţei aceleia fără de pereche a violetelor tinereţii, ci mai ales pentru duioşia ce o revărsa nu numai chipul, ci şi ţinuta şi fiece mişcare a ei. Pastorul se simţi ca şi cum s-ar fi aflat în faţa unei păsărele minunat colorate care, îndrăzneaţă foarte, i-ar fi poposit la fereastră într-o noapte viscolită. Îşi făcuse drum în spaţiul gol al inimii lui şi, începând chiar din acea clipă, alt gând nici că i-a mai trebuit, decât cum să facă s-o păstreze pururi acolo.

Când fata urcă pe estradă ca să cânte, ochii pastorului se pironiră asupră-i. Era cea mai vie fiinţă pe care o văzuse el vreodată. Zulufii sclipitori ce-i veneau pe frunte şi i se încreţeau lucind în jurul urechilor izvodeau atâta viaţă; ochii îi jucau în cap plini de jăratec; trupul îi era încordat ca o zveltă săgeată, gata să-şi ia zborul din arcul vieţii.

Abel se aşeză drept în mijlocul estradei şi porni să cânte, fără a se sinchisi câtuşi de puţin de Hazel, care urma să-şi înceapă şi ea cântecul când i-o veni la îndemână.

Harfele din cer cântat-au pentru tine;
Pentru Christ cu ochii de lumine;
Pentru Petru şi Pavel au cântat.
Pentru mine însă niciodat9!
De-a-ntregul de sticlă, harfele din cer.
Mai verzi ca jilavele ierbi care pier.
Niciuna menită altcuiva de soartă.
Iar a mea e spartă, harfa mea e spartă!
Harfele din cer cântă nalt şi grav!
Umblu în bătaia vântului jilav.

Ca să-mi aflu harfa – verde primăvară – Harfa mea zdrobită, harfa mea amară.

Cânta pătimaş. Vaietul pierderii îi tremura în glas. Habar n-avea de înţelesul cuvintelor (poate că ele nici nu aveau vreun înţeles), dar nu le lipsea în schimb trista cadenţă potrivită cu tonul ei emotiv, iar ideile de pierdere şi de exil mărturiseau o tulbure neîncredere în lume. Gândurile lui Edward şi-o închipuiră – cu rochia-i verde-albăstruie şi cu coroniţa ei de violete – cântând dintr-o harfă de sticlă, în tovărăşia îngerilor.

— Biata copilă! murmură el. Să fie dorul mistic ori conştiinţa păcatului care se tânguie în vocea ei?

Nu era niciuna nici alta; nu era un lucru pe care Edward l-ar fi putut înţelege atunci, deşi mai târziu l-a înţeles. Era durerea pădurilor copleşite de ploaie şi bocetul apei purtate de furtună; vaietul înăbuşit al frunzelor sub bicele vântului, jindul universal şi neţărmurit al vieţii după vremelnica materie în care petrece.

Hazel spunea lucruri despre care ea nu ştia nimic, întocmai ca mierla. Pentru că, deşi tânără şi proaspătă, îşi avea rădăcinile în străvechea, în întunecata inimă a pământului, plină de nenumărate agonii. Şi-n inima aceea îşi afla, avea să-şi afle mereu sălaşul, cântând fără-ntrerupere din bezna ei, aşa cum cântă o pasăre într-o tisă. Fiinţa-i era mai plină de ecouri decât inimile acelora care nu trăiesc atât de aproape de glie; şi toţi suntem tot aşa de plini de ecouri ca şi o pădure stâncoasă – ecouri ale trecutului, reflectate ecouri ale viitorului şi ecouri ale gliei (acestea din urmă răsfrângându-se prin visele noastre cele mai înceţoşate, ca zgomotul tunetului printr-o înflorită livadă). Viază în noi ecourile unor mari glasuri de mult pierite; răgetele neştiute ale uriaşelor fiare din munţi; năzuinţele mocninde ale vietăţilor de mâl; chemarea de dragoste a bâtlanului. Cunoaştem, de asemenea, ecourile lucrurilor din afara stirpei noastre – gândul ce se-nfiripă în creierul albinei şi devine chinovie de ceară şi de miere;

tirania fătului care se mişcă în pântece; groaza nebună a măruntelor animale căsăpite; cazna de a se înălţa iar în sus a ierbii călcate în picioare, şi fiorii cu care frunza simte în toate nervurile ei răceala ploii; ceremonialul care an de an se desfăşoară în templele de smarald ale mugurelul şi caliciului – am umblat peste templele acelea, suntem jertfa de pe acele altare. Iar viitorul pluteşte pe bulboanele sângelui nostru ca o tainică solie de năieri. Auzim idealurile celor ce ne vor fi urmaşi, cu multă vreme înainte ca întâiul nostru născut să se fi zămislit. Noi, în care polenul şi praful, sămânţa încolţită şi poama coaptă, întunecatul trecut şi întunecatul viitor strigă şi se cheamă – noi punem întrebări. Cine e Cântăreţul care-şi trimite vocea prin întunecata pădure şi ne dăruie muzică nemuritoare, muzică fără de vârstă şi iscă rostogolirea cea de-a pururi a lungilor ecouri?

Auditoriul, totuşi, nu lua aminte că fremătau ecouri în făptura lui Hazel. Toţi priveau la ea cu ochi dojenitori, însă pe de-a-ntregul orbi faţă de adevărata-i fiinţă. Doamna Marston socotea un păcat că arată aşa de sălbatică; Marta socotea păcat faptul că nu-şi poartă părul strâns într-un fileu de catifea! iar Abel, uitându-se la ea printre strunele harfei şi arătând – cu faţa afundată în flăcări de păr roşu – ca un prea ager animal închis într-o cuşcă, Abel nici nu se gândea măcar la ea.

Edward însă făcea singur cât ceilalţi toţi laolaltă, deoarece era întruna şi întruna cu gândurile numai la Hazel. Până să se fi sfârşit concertul, ajunsese până acolo încât să fie convins că-i singura fată pe care ar fi putut dori vreodată să o ia de nevastă. Partea preoţească a fiinţei sale adăugă o timidă rezervă: „dacă-i fată cuminte”, dar vocea reticenţei acesteia fu numaidecât redusă la tăcere de către cealaltă parte a şinei lui, care nu se sfia să-i spună sus şi tare că, de vreme ce e atât de frumoasă, Iâazel trebuie să

fie şi bună.

Cât ţinură ultimele numere ale programului artistic – două piese pentru cor executate de o mulţime de oameni care ocupau întreaga scenă, atâta strivindu-se şi înghesuindu-se unii într-alţii, că era de minune cum de-şi mai puteau dilata diafragmele! – frământarea lăuntrică a lui Edward era una şi aceeaşi: ca nu cumva cornistul s-o monopolizeze el pe Hazel la cină. Pomenitul nostru cornist se făcea întrucâtva mai purpuriu la faţă ori de câte ori cânta Hazel, aşa încât Edward se aştepta la tot ce poate fi mai rău. Luase hotărârea să nu se dea bătut cu una cu două şi simţea că, deşi situaţia sa de pastor nu i-ar fi îngăduit să se ia la bătaie, totuşi ar fi putut folosi şiretenia dintotdeauna, cea îngăduită orişicărei biserici.

— Spune-mi, dragă, îl întrebă în şoaptă doamna Marston, ai cumva pe tine vreun oaspe nedorit?

În felul acesta politicos înţelegea bătrâna a se referi la purici.

— Nu, mamă!

— Dar bine, dragă, de bună seamă că totuşi te frământă ceva; uite, mi-ai insuflat şi mie, mai toată vremea, o asemenea stare de nelinişte, că abia de-am apucat să moţăi o clipă.

— Spune-mi, ce crezi despre ea?

— Despre cine, dragul meu?

— Despre fata aia frumoasă.

— Drăguţă mi s-a părut prima melodie pe care a cântat-o, răspunse doamna Marston, care de altminteri pe celelalte nici nu le mai auzise.

Dar ce mişcări sălbatice şi ce plete la ea! Ca o miţă mângâiată în răspăr. Şi apoi are şi un nu ştiu ce destul de ciudat, pentru că atunci când am auzit-o cântând despre cer, părea că e vorba de ceva necuviincios, iar aşa ceva – adaose caţ cuprinsă de moleşeală – n-ar cam trebui, *zău*, să

se petreacă.

Edward înţelese ce voia să spună bătrâna. Îşi dăduse el însuşi seama de ceva nespus de captivant în ţinuta lui Hazel Woodus, de ceva care ştia să pătrundă până-n lumea adâncurilor lui, ascunsă în el ca o fântână acoperită şi, ca o rază de lumină, ştia să picure acolo tot felul de nebănuite impulsuri vitale în stare de neastâmpăr şi de continuă spornicie.

Pe măsură ce serbarea se înteţea, Edward atrase din ce în ce mai mult atenţia lui Hazel şi liniştiţii-i ochi cenuşii se întâlniră din ce în ce mai des cu ochii cei chihlimbarii şi neliniştiţi ai fetei.

— Ia spune-mi, dac-aş veni cumva aşa, într-o bună zi, cât de curând, la dumneata acasă, mi-ai cânta? o întrebă el.

— N-aş putea. Am făgăduit să mă duc să lucrez la pădure, la descojit copaci.

— Ce-i aia descojit copaci?

Hazel privi la el compătimitoare.

— Cum, nu ştiţi ce e?

— Tare mă tem că nu.

— Adică la scoaterea cojii de pe copacii tăiaţi, ca trunchiurile să fie astfel gata de transportare.

— Şi unde sunt acei copaci tăiaţi?

— În Dumbrava Vânătoru lui.

— Păi, asta nu-i departe de aici.

— Nu, nu e.

Edward căzu pe gânduri. Cornistul îi şopti în clipa aceea lui Hazel:

— Îşi pregăteşte predica pentru duminica viitoare.

Dar Edward se răsuci şovăitor:

— De vreme ce-ţi este în drum, de ce n-ai veni să iei ceaiul cu mama? S-ar putea ca eu să fiu plecat, dar ce ţi-ar păsa oare de asta?

— Ba mi-ar păsa, i-auzi colo! N-aş avea chef să stau la taifas cu o doamnă bătrână.

— Atunci o să rămân şi eu acasă, îi răspunse pastorul, foarte amuzat că i se răspunsese astfel şi aruncând spre cornist o calmă privire biruitoare. În care zi mergi la descojit?

— Miercurea viitoare, de zi-ntâi.

— Atunci, vino miercuri.

— Ce-o să spună însă somnoroasa bătrână doamnă?

— Maică-mea, rosti pastorul cu demnitate, va fi de acord cu orice socot eu că este bine să se facă.

Inima însă îi era plină de îndoieli. Deoarece până atunci socotise „că e bine44 doar ceea ce convenţionalismul ei aprobase. Rareori acţionase din propria lui iniţiativă. De aceea şi ajunsese doamna Marston la un fel de vorbă a ei: „Dragul de Edward are mereu dreptate44, zicea. S-ar fi prea putut – dacă el înceta să mai fie în indiscutabilă potrivire de păreri cu dânsa – ca bătrână doamnă să înceteze şi ea la rându-i de a mai spune: „Dragul de Edward are mereu dreptate”. Până atunci pastorul nu păruse a vrea vreodată ceva potrivnic bătrânei, ori cum era tot atât de greu să te certi cu doamna Marston pe cât de greu era să aprinzi un chibrit pe scăpărişul unei cutii umede, între mamă şi fiu nu se iviseră încă vreodată neînţelegeri. Bătrânei îi plăcea ca lucrurile să decurgă, vorba sa, „liniştit şi frumos”. Şi se cuvine a o recunoaşte că, slavă Domnului, lucrurile decurseseră întotdeauna „liniştit şi frumos”. Chiar şi când îi murise soţul, chiar şi atunci lucrurile se petrecuseră – în inevitabila posomorală a atmosferei de doliu – liniştit şi frumos, deoarece el murise după vizita de mulţumire a enoriaşilor care-i aduseseră în dar o urnă, iar nu mai înainte, cum ar fi făcut poate un bărbat ceva mai puţin grijuliu. A închis ochii într-o zi de duminică, mai

„cuviincios” nici că s-ar fi putut, şi a adormit în zori de zi, ceea ce era de asemenea „atât de mişcător”; în acelaşi timp (oare nu aşa se spune despre muribunzi şi ucigaşi?), „s-a stins calm”. Şi nu că pe doamna Marston întâmplarea n-ar fi durut-o. A durut-o, pe cât îi îngăduia ei firea. Totuşi a resimţit durerea aşa cum simte lovitura un jucător echipat cu apărătoare bune, adică prin groase straturi de convenţionalism. Să-i fie dat să afle acum, la vârsta sa, că viaţa nu e tocmai atât de plăcută pe cât îşi închipuise dânsa, iată ceea ce avea să însemne pentru ea aproape o tragedie.

— Ei, da, am să vin şi vă rămân foarte îndatorată, se învoi Hazel.

— Voi trece să te iau de la Dumbrava Vânătorului şi o să te conduc eu însumi acasă, hotărî Edward.

Iar Hazel se învoi cu atâta bucurie la primirea propunerii, încât – ca reacţie – cornistul îşi trase scaunul ceva mai înapoi şi, râzând sardonic, merse să se aşeze în cele din urmă la o altă masă. Observaţiile ce şi le îngădui fură acoperite însă de un glas care proclama:

— An de an, ori de câte ori am fost pe la asemenea mari serbări, mi s-au servit prăjiturele. Numai în seara asta nu vor să le treacă pe la toată lumea. Şi doar am plătit şi eu la fel cu toţi ceilalţi. Vreau să mi se dea şi mie prăjiturele.

— Însă tava e goală, se mânie Marta, roşie la faţă ca racul şi îmbufnată.

— Totuşi nu din vina mea tava s-a golit. Să se mai aducă altele, dacă s-au terminat.

Se amestecară în vorbă şi voci neauzite până atunci, iar glasul doamnei Marston se desluşi murmurând: „O, ce neplăcut!”

Edward era însă departe de tot ce se întâmpla.

— Îţi va face plăcere, întrebă el cu foarte multă

seriozitate, să vii în Dumbravă?

— Da, mai încape vorbă? răspunse Hazel, care şi începuse a simţi din partea pastorului cum o învăluie un nimb ocrotitor. Voi fi în deplină siguranţă, ca pe vremea când eram mică şi mă obişnuisem a culege margarete prin preajma bunicuţului.

Edward iscusi şi mai clar decât până atunci raportul în care ar fi voit să se afle faţă de Hazel. Nu-i pria postura de bunicuţ.

Orice răspuns o fi fost poate gata-gata să-i dea, cuvintele lui pieriră însă înăbuşite de zarva care izbucni după strigătul: „Le-a pitit! Căutaţi în bucătărie!”

Vărul Martei – care în orele libere îndeplinea funcţia de jandarm într-o comună îndepărtată – înţelese că dacă Marta este cumva prinsă cu mâţa-n sac, apoi n-ar fi bine deloc şi de aceea găsi de cuviinţă să-şi proţăpească muşchiuloasa-i persoană în pragul bucătăriei. Edward folosi cu promptitudine clipa în care o linişte iscată de mirare cuprinse adunarea celor de faţă, pentru a rosti o rugăciune de mulţumire, în timpul căreia nebiruita voce de mai înainte îl întrerupse:

— Nu mi s-au dat prăjiturele. Eu unul nu mulţumesc lui Dumnezeu.

— Mamă, vorbi Edward după ce ultimul dintre oaspeţii scandalagii dispăruse în recea noapte de aprilie, iar prezenţa vie şi mireasma de violete a lui Hazel fuseseră înghiţite de întuneric, să ştii că am invitat-o pe Hazel Woodus miercuri la noi la ceai.

— Dar nu-i o persoană de teapa noastră, Edward!

— Ei, şi ce-are a face!

— Gândeşte-te numai că fratele Martei Ui spune ţie „conaşule”, iar Marta priveşte la fetişcana asta de sus.

— Dar tu nu-i spune „fetişcana asta”, mamă, te rog.

— Fie că-i vorba de o amabilitate rău înţeleasă, fie că

îi fi având cumva de gând să-i faci curte prosteşte, singurul rezultat n-o să fie altul decât că o să te compromiţi în ochii enoriaşilor, asta este.

— Mai dă-i încolo de enoriaşi, mamă.

— Tinerii şi tinerele de astăzi nu mai sunt ce-au fost odinioară, monologă doamna Marston, în timp ce cu o mână toropită, ţinând foarte strâmb sfeşnicul, urca la etaj.

CAPITOLUL AL NOUĂLEA

Dumbrava Vânătorului, un deal în formă de con şi aproape la fel de înalt ca şi Munticelul lui Dumnezeu, se afla între această înălţime şi conacul Undern. Dealul era în întregime împădurit; doar culmile lui se înfăţişau golaşe, îmbibându-se parcă de o lumină roşiatică. Părea un loc pustiu şi tăcut, învăluit în vechi legende. Acolo sălăşluia armăsarul Vânătorului Negru, iar haita morţii, ajungând până la tălpile sale, îşi înceta goana la poalele dealului. În amurgurile lui Brumar, când păsările mute se ghemuiau prin întunecaţii pini, acolo se putea auzi, venind parcă de către înălţimi, sunetul unui corn din care izvorau foarte limpezi melodii drăceşti, precum şi împrăştiatul zgomot al unor lătrături groase, asemenea hârşâitului de cherestea tăiată la gater şi apoi – deşi îngheţa sângele în vine – larma haitei, la ora mesei.

În ziuă povestirii noastre, pe când Hazel îşi începea lucrul, strălucitoarele păduri se încărcaseră de culori suave, atât de plăpânde şi de străvezii încât frumuseţea părea a fi vremelnica prezenţă a unei alte lumi prinsă-n capcană şi care se zbătea să redevină slobodă. Frunzele crude ale fagilor luceau aidoma sticlei verzi, iar castanii drepţi şi pali păreau nişte candelabre înşirate în stânga şi-n dreapta cărării abrupte. Prin luminoasele poienişuri dintre zade cântau molcom, dar cu neţărmurită vioiciune, pitulicile. Pe plaiuri, zambilele scoteau la iveală muguri ghemuiţi sub smocuri de frunze; în curând aveau să-şi

desfăşoare albastrul potirelor, sumbru ca un covor de rugăciuni. Hazel, purtând un şorţ înflorat, cu pulpele braţelor goale strălucind ca şi trunchiurile copacilor descojiţi, sta aplecată; fata i se păru lui Edward, în vreme ce pastorul suia întunecata. pantă a potecii, a fi o întrupare a duhului frumuseţii. Îşi dădu însă nespus de bine seama că treaba la care se înhămase nu era deloc potrivită pentru viitoarea soţie a unui pastor. „S – ar putea totuşi să nu ajungă nicicând a-mi fi soţie”, îşi răspunse în deznădejde el singur.

— Te-ai gândit vreodată, Hazel, a întrebat-o el ceva mai târziu, aşezat pe-un buştean, ziceam dacă te-ai gândit vreodată la măritiş?

— Nu m-am gândit niciodată, până ce Roşcata n-a-nceput să şparlească puii de găină.

Edward privi la ea ca buimac.

— Să vedeţi cum s-a întâmplat, urmă Hazel. Tata (e-un om ciudat, să ştiţi că aşa este) a spus că o să mi-o înece pe Roşcata, dacă o mai prinde şparlindu-i cumva vreun pui.

— Dar cine-i Roşcata?

— Ia, poftim! să nu ştiţi dumneavoastră cine mi-i Roşcata. E puiul meu de vulpe, na! Şi-i frumuşică foc! Nici că s-a văzut pe lume ceva mai frumos.

Privind-o pe Hazel, lui Edward, îi trecu atunci prin minte că el unul văzuse pe lume ceva totuşi mai frumos.

— Dar, adaugă fata, nu se poate da pe brazdă după obiceiurile oamenilor. (Asta pentru Edward constituia un nou punct de vedere). E vulpe şi altceva ea nu se pricepe să fie. Iar eu aşa o şi vreau să fie: vulpe.

— Dar vulpile sunt foarte dăunătoare, grăi cu blândeţe Edward.

— Dăunătoare! izbucni furtunatic Hazel. Dăunătoare! Şi cine le-a făcut, mă rog, dăunătoare, asta aş vrea să ştiu. Că doar nu s-au făcut ele singure dăunăoare.

— Dumnezeu le-a făcut, răspunse cu simplitate Edward.

— Dacă-i aşa, atunci de ce le-a făcut, dacă nu i-au mai fost pe plac după ce le-a făcut?

— Nu putem cunoaşte toate motivele sale* Căile Domnului sunt de nepătruns.

— Or fi, dar chestia asta nu ni-i de niciun folos, nici mie, nici Roşcatei, deduse Hazel practic. Aşa încât singurul lucru pe care văd că-l pot face eu este să mă mărit şi s-o duc pe Roşcata cu mine într-un loc unde nu-s pui de găină.

— Va să zică te gândeşti totuşi la măritiş?

— Îhî. Şi i-am şi spus tatii c-am să-l iau pe cel dintâi care mi-o răsări în drum. I-am jurat-o sus pe Munticel.

— Şi cine ţi-a răsărit cel dintâi în drum?

Edward simţi un fel de leşin la inimă.

— Niciunul.

— Chiar nimeni?

— Niciunul.

— Dar dacă ar fi să-ţi răsară careva şi să te ceară, l-ai lua?

— Mă rog, trebuie, după câte se pare. Dar asta n-are a face. Tot n-o să se înfiinţeze niciunul. La ce bun mi-ar răsări mie înainte?

Răspundea ea însăşi întrebării puse, stând aşa, aureolată, în ploaia de lumină a amurgului.

— Şi ţie ţi-ar plăcea să te măriţi? o întrebă pastorul duios. Se aştepta la un răspuns afirmativ, rostit poate cu sfiiciune. Dar se pomeni cu unul tocmai pe dos.

— Mamii nu i-a plăcut. Şi spunea că-n caz că m-aş mărita s-ar zice de tot cu plimbările prin pădure şi cu zilele mele de joacă. Ba mai zicea că lacrimile şi ahinul, ele, lacrimile şi chinul sunt partea sortită pe lume oricărei neveste. Şi-mi spunea: „Rămâi, Hazel, mai bine de una singură. Nu eşti tu mai nimerită pentru măritiş decât am

fost eu. De mâncat, mănâncă laolaltă cu alţii; dar de dormit, să dormi singură, fată – aşa să ştiţi că mi-a spus mama, domnule Marston.

Edward rămase atât de uimit în faţa unei atât de neşovăitoare sinceităţi, încât nu mai scoase o vorbă. Dar îşi îngropă în tăcere numeroase dulci speranţe care, vreme de o săptămână, crescuseră într-însul asemenea unor zambile nedeschise. Şi puse şi pe el stăpânire străvechea nebunie omenească, dar totuşi era o nebunie ceva mai încăpătoare, mai spiritualizată decât a lui Reddin, aşa cum este mai cuprinzător cerul şi mai eteric decât norii ce-l întunecă. Pastorul era de altminteri el însuşi mai obişnuit să cugete la a da decât la a primi, aşa încât acum îşi concentra gândul asupra a ceea ce ar putea face pentru Hazel. Simţea că frumuseţea fetei va răsplăti pe deplin orice ar putea face el ca viitor soţ, spre a-i asigura fericirea. Dacă fata avea să i se încredinţeze, să-i ceară a-şi jertfi timpul pentru ea, ca să vină spre a-şi găsi la el adăpostul, simţea că nu poate cere – ca om – mai mult de la viaţă. Puterea cea de nebiruit a vechilor pravile ale pământului îi era încă ascunsă. Nu ştia nimic despre străşnicia antagonismului în vâltorile căruia se lansa de dragul lui Hazel – antagonism de o vârstă cu omenirea, dintre patimă şi stăpânire de sine.

Şi chiar de-ar fi fost să ştie, tot n-ar fi stat la îndoială.

Brusc, Hazel îşi roti privirile în jur, ca speriată.

— E târziu ca să mai putem rămâne aici, spuse.

— De ce?

— De-aia. În locul ăsta e de rău, dacă întârzii. Haita morţii, aşa se zice, dă târcoale pe-aici la vremea înserării.

Amândoi aşi înălţară ochii spre sumbrele râpe şi viitorul păru să coboare asupră-le.

— În dumbrava asta, murmură ea, s-ar putea să ni se întâmple ceva rău.

— Nu ţi se poate întâmpla nimic rău, câtă vreme eşti sub paza lui Dumnezeu.

— Dacă-i pe-aşa, apoi chiar că nu-s mulţi cei de sub paza lui.

— Rugăciunile ţi le faci, Hazel? o întrebă pastorul, oarecum cu mâhnire.

— Daaa! Spun:

Păzeşte-mă o zi, păzeşte-mă şapte
Până ce aurul părului meu se va preface-n argint.
Ajută-mă să urc dealul cerului
Şi lasă-mă să mor împăcată în patul meu.

Rugăciunea asta o spun mereu.

— De la cine ai învăţat-o?

— De la mama.

— Ei, trebuie să fie o rugăciune bună, de vreme ce ai învăţat-o de la ea, nu-i aşa?

Hazel îl cuprinse deodată de braţ, înspăimântată.

— Ascultaţi! Ascultaţi cum vine-n galop din partea aia! Fug! Fug! E Vânătorul Negru!

Era Reddin care trecea prin partea mărginaşă a pădurii, în drum spre casă, după ce o căutase pe Hazel. Dacă ar fi venit în dumbravă, i-ar fi văzut, dar el îşi ţinu drumul drept înainte.

— E de rău! strigă Hazel, trăgându-l pe Edward de braţ; ia uitaţi-vă la mine cum tremur! înseamnă că cineva trece-n fugă peste mormântul meu.

Edward luă hotărârea de a lupta împotriva acestor superstiţii şi de a le înlocui în sufletul ei cu o religie sănătoasă. Încă nu pătrunsese cum trebuie taina acestor vechi, crude şi puternice răbufneli ale pământului. Şi nici nu-şi dădea seama că Hazel e înlănţuită de pământ, că-i este roabă în aproape aceeaşi măsură ca fagul şi zambila – implântată în glia-i de baştină.

Când Edward şi Hazel dădură buzna în salonaş, ca o

rază de soare într-o grădină veche, fură întâmpinaţi de un puternic miros de lână pârlită. Doamna Marston plutise vreo câteva ceasuri tot atât de aproape de rai cât plutesc uneori visele nădejdii noastre de muritori sărmani. Încălţată cu botine de postav cu elastic, ea – şi sprijinea picioarele de tăblia din dreptul vetrei, iar fusta, grijuliu săltată, dezvăluia un jupon de pânză cenuşie, dedesubtul căruia se zărea tivul unei flanele albe. Broboada roz şi-o pusese pe deasupra celorlalte broboade, ceea ce vădea acum bună-dispoziţie. Căci la doamna Marston buna-dispoziţie era nemijlocit legată de căldură. Ochelarii i se tot ridicaseră pe frunte şi o luaseră anapoda în jurul capului, dându-i o nevinovată înfăţişare poznaşă. În poala-i tihnită se aflau *Cuvântul Misionar* şi ditai vălătucul de împletitură cafenie, menită a imita blana. Edward luă bucuros aminte la faptul că

7 – Hazel fata pământului maică-sa îşi pusese, pe deasupra celorlalte, broboada roz.

— Uite-o pe Hazel, mamă, care a venit să te vadă.

Doamna Marston îşi îndreptă ochelarii, o măsură pe Hazel din cap până-n picioare şi o întrebă dacă nu doreşte să-şi pieptene părul. După care, se aşezară să ia împreună ceaiul.

— Şi câţi fraţi şi surori ai, drăguţa mea? o descusu bătrâna doamnă.

— Nici măcar unul. N-am pe nimeni, decât pe Roşcata.

— Nici Edward n-are nici fraţi nici surori. Cine-i Roşcata?

— Puiul meu de vulpe.

— Vorbeşti ca şi cum animalul acesta ţi-ar fi o rudă apropiată, drăguţă.

— Să ştiţi că toate animalele îmi sunt fraţi şi surori.

— Ştiu, drăguţo. Ai dreptate. Când vorbim despre ele, aşa ar trebui să fie socotite animalele toate. Dar în fapt, fiecare animal luat în parte nu-i decât un animal şi nici nu poate fi altceva. Animalele nu au suflete.

— Ba da, au, ba bine că nu. Dacă n-au suflete, apoi n-aveţi nici dumneavoastră.

Edward se grăbi să împace lucrurile:

— La drept vorbind, nu ştim nici noi, aşa-i mamă? grăi el. Şi-acum, ce-ar fi să ne bem totuşi ceaiul?

Peste rama ochelarilor, doamna Marston îi aruncă lui Hazel o căutătură bănuitoare.

— Drăguţo, e mai bine să n-ai idei, constată. ea.

— Vezi, Hazel? zâmbi Edward. Şi-acolo în Dumbravă tu îţi făceai tot felul de idei.

— În Dumbrava Vânătorului se petrec lucruri tare ciudate şi mă-ntreb de ce nu credeţi în ele, îi răspunse Hazel. Câteodată mai mult decât altcori şi în noaptea de sânziene mai din plin ca oricând.

— Ce fel de lucruri ciudate? vru Edward să afle, ca să aibă posibilitatea de a o privi în voie, câtă vreme ea îşi va fi aflat şi ticluit răspunsul.

Hazel închise ochii şi-şi împreună mâinile, vorbind cu glas domol şi monoton, de parcă ar fi repetat o lecţie.

— În Dumbrava Vânătorului, în noaptea de sânziene, se pun în mişcare lucruri care în alte împrejurări nu mişcă; lucruri acum slobode, deşi fuseseră înţepenite; lucruri care se vaită ca şi cum li s-ar fi făcut rău îndelungată vreme.

Apoi deschise brusc ochii şi urmă pe un ton dramatic:

— Mai întâi vine Vânătorul cel Negru, aplecat pe coama calului, iar calul goneşte de mănâncă pământul. Şi John Meares de la han a văzut cu ochii lui, prin hăţiş, într-o dimineaţă când ieşise la prins fazani, spuma roşie din nările calului. Şi haita morţii după el, dulăi de vânătoare cât toate zilele, la fel de adevăraţi ca înşişi zăvozii cei

adevăraţi, numai că n-au ochi, ci doar nişte găuri cu câte o lumină în fundul orbitelor. Nimeni n-a ştiut vreodată ce hăituiesc zăvozii. Dacă i-aş vedea, eu aş muri pe loc, încheie ea repede, muşcând dintr-o bucată mare de cozonac»

— Miturile sunt interesante, îşi dădu Edward cu părerea şi îndeosebi acelea legate de natură.

— Ce-i aia mit, domnule Marston?

— Un neadevăr, drăguţo, explică doamna Marston.

— Atunci ăsta nu-i mit! Vă spun doar că John a văzut sângele cu ochii lui.

— Hai, mai povesteşte-ne ce ştii.

Edward ar fi fost în stare să soarbă orice vers cu „foaie verde” de pe asemenea buze.

— Şi nu s-a aflat niciodată nimeni care să li se poată împotrivi în toţi codrii ceia negri, decât în noaptea de sânziene.

— Sânziene! – doamna Marston adoptase un ton uşor noştalgic – este singura perioadă din an când îmi este cu adevărat cald şi mie. Adică, dacă se-ntâmplă ca vremea să fie totuşi aşa cum s-ar cuveni. Dar vremea nu mai este cum era ea odinioară!

— Povesteşte-ne mai departe, Hazel! se rugă Edward.

— Ei, dar de ce vreţi să ştiţi, sufleţelule?

Edward roşi auzind acea dezmierdătoare expresie, iar doamna Marston păru indignată cât nu se mai poate sau cât îi îngăduia fizionomia ei să fie de indignată, până ce-şi dădu la urma urmelor seama că tonul fetei nu era decât un fel al ei de a vorbi.

— Pentru că, îngăimă Edward, pentru că-mi plac… poveştile de demult.

— Ei, dacă-i aşa, trebuie să mergeţi acolo – Hazel se aplecă uşor înainte, serioasă şi plină de mister – după ce trece haita, şi veţi auzi alergând paşi aerieni prin văzduh şi

veţi vedea chipuri uitându-se şi mâini ce flutură. Şi cum vin puzderie de fiinţe gonind pe sub frunziş, nici nu le poţi deosebi bine, şi ele zoresc, zoresc nevoie mare. Şi apoi vin şi altele în urma lor, grăbite, şi-s toate supărate. Şi-i tot locul plin de şoapte şi de foşnet şi de-voci care cheamă din depărtări. Şi maică-mea spunea că arborii se dezrădăcinează în noaptea aceea – ori măcar vietăţile din fiinţa lor, care se furişează lunecând din trunchiuri aşa cum puiul de găină iese din găoace – şi o iau la sănătoasa ca ţâncii când scapă de la şcoală; şi-aşa o tot ţin după haita morţii, aidoma păsărilor după câte un cuc. În cele din urmă, apare Ştima Crângului din Undern, zăbovind şi singuratică, plutind în mijlocul unui pâlc de umbre şi hohotind: „Pierdută! Pierdută! O, verdea mea grădină! ce şi merge vorba că feriga înfloreşte în ajunul acelei nopţi de sânziene şi că nicio pasăre nu cântă şi nicio stea nu cade.

— Dar ce droaie de nerozii aud! murmură doamna Marston, pe jumătate adormită.

— Ba nu-s deloc nerozii! ţipă Hazel; e adevărul gol-goluţ, fire-aş eu să fiu!

Moleşeala doamnei Marston pieri ca prin farmec. Hazel simţi că atmosfera devenise încordată.

— Mamă! – glasul lui Edward tremura de un râs abia stăpânit – deşi era şi el foc de supărat pe tatăl lui Hazel pentru proasta creştere pe care i-o dăduse fetei – mamă, nu vrei să-i dai lui Hazel reţeta acestui minunat cozonac făcut de tine?

— Cu plăcere, drăguţe).

Bătrâna doamnă era acum pornită pe făgaşul subiectului său preferat.

— Şi dacă vei voi şi reţeta pentru cozonacul cu anason, ţi-o voi da şi pe aceea negreşit. Ai făcut ceva provizii de unt sărat?

Hazel nu aduna provizii, nu punea la sărat, la afumat,

nu făcea niciodată nimic de soiul acesta. Ambiţiile ei de bucătăreasă nu mergeau dincolo de a pune o bucată de slănină la prăjit ori o oală de cartofi la fiert.

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi, răspunse ea oarecum stânjenită.

Edward se simţi dezamăgit. O socotise un model de perfecţiune în toate. Mă rog, mă rog, gătitul bucatelor era, la urma urmelor, un lucru să zicem prea puţin Important. Să trecem peste asta.

— Vrei să spui că nu ştii ce înseamnă a săra untul spre a-l putea păstra mai bine, biata mea copilă? Dar poate să te pricepi la alte lucruri mai de soi? Cum ar fi de pildă pelteaua de lămâie ori siropul de fructe? Pe-aslea sunt sigură că le poţi face, nu?

Lui Hazel îi pieri piuitul. Îşi spuse că tot ce avea mai bun de făcut ar fi să dea cărţile pe faţă.

— Nu mă pricep la nimic, spuse ea sfidător.

— Vezi mamă, Edward îi sări din nou în ajutor, cită dreptate ai avut tu spunând că astăzi educaţia fetelor nu mai e cum era pe vremuri? Uite cât de neglijată a fost educaţia lui Hazel! Ia gândeşte-te, mamă, câte. ar putea să înveţe de la dumneata! Ce-ar fi să începi cu ea cât mai curând?

— Un aluat, îi dădu drumul doamna Marston cu înflăcărarea unui filosof care-şi expune teoriile, este un amestec bine bătut de ouă şi făină. Repetă după mine, drăguţo.

— Ei, la ce bun? *Lui* nu-i pasă de ce mănâncă mai mult decât îi pasă unui porc! N-are niciun rost să-i gătesc.

— De cine vorbeşti, drăguţo? se interesă doamna Marston.

— De taică-meu.

Doamna Marston îşi ridică mâinile vârâte în împletitura care imita blana şi privi la Edward cu nişte

ochi dintr-odată mari.

— Zice că tatăl ei e un – hm – porc, dragul meu.

— Nu a vrut să spună asta, protestă Edward, mereu leal; nu-i aşa, Hazel?

— Ba da, şi chiar mai mult de-atâta.

Gazdele oftară deopotrivă amândouă.

Apoi Edward adaose la spusa de mai înainte:

— Bine, dar n-o să gospodăreşti toată viaţa pentru tatăl tău, ştii bine, şi se simţi spunând-o atât de încurcat, încât se văzu silit să se scoale şi să se ducă să-şi ia o pipă.4

Mai târziu o conduse pe Hazel până la un loc către casă şi, înapoindu-se sub cerul brăzdat de nori – nori ce păreau să se mişte toţi odată ca o fereastră glisantă şi să dezvăluie luna ca pe-o zveltă domnişoară în aşteptare de neaşteptate evenimente – mai târziu aproape că i se umeziră ochii cugetând la cruda gingăşie a lui Hazel. Ea dovedea faţă de sineşi cât şi faţă de alţii în o sinceritate atât de necruţătoare; luceau lumini şi umbre atât de ciudate în ochii, în vocea şi în sufletul ei; era atât de plină de cusururi şi atât de nespus de îmbietoare!

— Doamne, murmură Edward, de mi-ar fi dat să pot avea grijă de dânsa şi s-o apăr, s-o ştiu că-mi luminează casa ca un trandafir, apoi nimic altceva n-aş mai cere proniilor.

Coroanele pinilor se aplecau tot atât de ceremonios ca şi-n clipa când Hazel strigase: „N-am să fiu niciodată femeie!” Ele ascultau aşa cum ascultă oamenii mari gânguritul unui prunc. Iar stelele, ca nişte zei împlătoşaţi în armuri de argint şi aşezaţi în săli de marmură neagră, păreau să asculte şi ele şi să-şi arate întregul dispreţ faţă de acel glăscior ca de insectă, aşa după cum auziseră sfidătorul „Niciodată nu voi admite” al lui Vessons, sau lânoasele rugăciuni ale doamnei Marston, sau tropăitul calului lui Reddin. Toate dorinţele omului – fie că-s

prădalnice, fugarnice ori pur şi simplu zadarnice – până la urmă rătăcesc prin sălile acelea întunecoase şi pier pe veci. Se află oare printre coloanele nopţii cineva care ascultă şi-şi aminteşte, care judecă nerozia omului nu după efectele, ci după motivele ei? Şi vede oare acel Cineva, în maiestatea veşnicei vieţuiri şi a nebiruitei păci, cum alergăm după coloraţii fluturi ai dorinţelor noastre şi cum ne prăbuşim în neagra genune? Iar de vede şi aude şovăitoarea şi nefericita viaţă a tuturor făpturilor, şi îndeosebi a celor mai frumoase şi mai lipsite de apărare, i se întâmplă oare să suspine şi să plângă, aşa cum suspinăm ori plângem noi când vedem un copil mort sau aripa unui fluture de noapte străpunsă de-un ghimpe?

Povara noastră cea mai apăsătoare e că nu putem şti. Oricât am plânge, oricât ne-am ruga şi ne-am chinui visând, noi nu putem şti.

Edward rămase treaz întreaga noapte şi auzi cum cea dintâi mierlă îşi încearcă limpedele-i cânt – un cânt menit să stârnească lacrimile prin auritu-i simţământ de încredere în bucurie, într-o lume unde în nimic nu te poţi încrede.

Străvechea bucurie îl năpădea din ce în ce mai aprig, pe măsură ce se lumina de ziuă şi dacă încercă să citească din Evanghelist Sfântului Ioan (care-i plăcea mai mult ca toate), cuvintele nu-i mai rămâneau la fel întipărite în minte. Acolo, în mintea lui, se instalase Hazel şi, aidoma sorbului cu poame stacojii ce se profilează-n văzduh, reţinea privirea graţie desăvârşirii tabloului pe care-l închipuia. Predispoziţia şi educaţia lui Edward se împotriveau iureşului dorinţelor sale şi celui al împrejurărilor. Ea spusese: „Primul care o să-mi răsară în cale” şi era convins că în stăpânirea întunecatelor superstiţii în care se afla, fata avea să-şi ţină jurământul. Dar dacă s-ar găsi careva – bunăoară vreun ar-al nevolnic –

a o descoperi vreodată pe adevărata Hazel – cineva care să chibzuie asupra spuselor ei şi să-i răsară chiar astăzi în drum şi să fie el cel dintâi? Căci cam aşa se petrec îndeobşte lucrurile. Şi-n felul acesta floarea lui va fi răpită, iar celălalt nici nu va şti barem că răpise o floare. Ajunse într-o asemenea stare de fierbinţeală încât nu putu să mai stea întins, ci fu nevoit să coboare din pat şi să iasă să se plimbe în aerul proaspăt de afară; urmări cum se înalţă încet-încetişor soarele peste etericele câmpii de verde pal şi de primule. Văzu cum de pe strălucitorii muguri ascuţiţi ai liliacului gheaţa lunecă şi desluşi cum oile pasc iarba cea acoperită de promoroacă, şi se mişcă de colo până colo după deprinderea ce o au animalele în primele ore ale zilei, până a le fi impuse restricţiile ce le aduce tovărăşia oamenilor. Văzu toate acestea, însă nu luă aminte la nimic, până ce – prin strălucirea ei – o întinsă dungă stacojie de nori îi aminti de Hazel şi găsi o violetă în apropiere de poarta cimitirului.

— Micuţa Hazel! îşi şopti el. Cugetă apoi la viitor şi încercă a-şi închipui o tot atât de matinală plimbare făcută alături de Hazel, dar îi fu cu neputinţă; ar fi fost ceva prea minunat.

Pe urmă începu să discute cu el însuşi. Această nesăbuită pripeală poate că nu era la locul ei. S-ar fi cuvenit să mai aştepte. Însă juruinţa aceea a fetei! Juruinţa aceea copilăroasă, neroadă.

— Aş putea avea grijă de ea. Ar putea înflori aici ca o violetă într-o grădină tihnită.

A te dărui altuia nu-i niciodată prea devreme.

— Şi nu-i voi cere nimic ani de-a rândul. Îşi va duce în voie propria-i viaţă şi va fi fiica mamei mele, şi surioara mea, câtă vreme doreşte. Surioara mea! îşi repetă el cu voce tare, ca şi cum l-ar fi contrazis glasul cuiva. Şi într-adevăr, întreaga vastă dimineaţă părea a-i contrazice

planul – păsările împerecheate, oile care-şi alăptau mieluşeii, stăruitorul nechez şi behăit care se înălţa de peste câmpuri şi de prin ferme, până şi pietrele funerare şi inscripţiile lor ce pomeneau de familii numeroase, şi până şi vocea care striga bărbatului şi femeii – nu cu vorbe, ci prin suflul pământului şi al văzduhului: „Zămisliţi, procreaţi şi apoi căraţi-vă, am terminat-o cu voi! te

O răpăială rece şi tăioasă îi înţepă obrajii şi zări o firavă tufă de trandafir care – noroioasă şi frântă – se izbea fără putere de pământul umed. Porni să ia un ţăruş de care, după ce-l înfipse în pământ, legă tufa de trandafiri. „Cred îşi spuse el singur, că am venit pe lume ca să proptesc tufele frânte de trandafiri şi mai ales una care, har Domnului, încă nu-i frântă. Mare minune că încă n-a păţit-o, deoarece alde taică-său, adevărat copil bătrân, nici nu se sinchiseşte de ea. Da, asta mi-i menirea. De predicat tot nu mă pricep să predic”.

Zâmbi trist aducându-şi aminte ce stăruitoare aghioase trăgeau enoriaşii lui în timpul celor mai bune din predicile *pe* care le ţinea el. „Nu mă pricep să spun cele de cuviinţă la timpul cuvenit. Nu-s ager la minte. Pot să-i port însă de grijă lui Ilazel. Şi de vreme ce ăsta-i rostul vieţii mele, adăugă singur cu naivitate, poate că aş face mai bine să încep de îndată cu asta şi să mă duc s-o văd chiar astăzi”.

A! Cât de auriu şi de ce împurpurat roşu i se înfăţişa chipul dimineţii, în timp ce se întorcea acasă, după ce luase acea hotărâre care, de fapt, fusese luată încă din momentul plecării de acasă. Şi cum lucea acoperişul prezbiteriului aidoma parcă noului Ierusalim! Şi cum tot gângureau porumbeii – prea rotofeii locuitori ai aşezării aceleia – în vreme ce (olanele părând reci pentru picioruşele lor trandafirii) păşeau binişor încoace şi-ncolo în bătaia soarelui proaspăt.

Într-atâta dorea Edward să păstreze încă proaspătă violeta pe care o găsise, încât se convinse că era de datoria lui să i-o ofere maică-sii. Aşa încât o aşează pe farfurioara acesteia şi apoi începu să caute un pasaj potrivit pentru a fi citit la vremea rugăciunii.

Cântarea Cântărilor părea a fi cu adevărat singurul lucru ce se armoniza cu dimineaţa aceea, dar ajunse oarecum mâhnit la concluzia că totuşi „ceva din Corintieni" i-ar putea fi mai pe plac maică-sii. Astfel încât citi „Iar mai mare dintre acestea este dragostea" şi vocea i se dovedi aşa de răguşită şi de înfundată, încât doamna Marston, fără a lua aminte la catifelatele nuanţe a căror frumuseţe se potrivea de minune viersului de dimineaţă al mierlei, se ridică de pe scăunelul pe care îngenunchea în timpul rugăciunii şi se duse de-a dreptul în cămară, de unde se întoarse cu un amestec de miere şi lămâie, nesuferit lui Edward.

— Eşti foarte răguşit, dragul meu, şi trebuie să iei o lingură rasă.

Numai în poezii întreaga lume-l înţelege pe îndrăgostit. În viaţa cea de toate zilele, i se spune însă că e răguşit şi i se dă o lingură rasă din acel greţos amestec cunoscut sub numele de bun simţ.

CAPITOLUL AL ZECELEA

Grădina din Golişte mişuna de flori din vechime, mohorâte la culoare, care-şi pierduseră orice nume în afară de cele ţărăneşti: Printre ele, din pricina vigoarei şale, se deosebea o plantă micuţă, denumită *fala-fecioarei*. Pretimpuriile-i petale, palide şi toropite de albine, fluturau ca stindardele vreunei cauze pierdute şi date uitării. Grădina era înmiresmată de sfioasele ei flori, prea puţin mirositoare, iar zumzetul albinelor se ridica în molcom vuiet biruitor, asemenea glasurilor de biruitori întorşi din bătălii cu o pradă anevoie agonisită.

Abel montase câteva rame noi în stupi şi, ca de obicei, după ce fusese îndelung vrăjit ascultându-le muzica înceată şi egală, se repezi să-şi ia harfa. Se aşează sub gherghinul de lângă poartă şi arăta, stând acolo, ca un fel de patriarh la gura unui cort de-un verde palid. Pe măsură ce ziua asfinţea, muzica lua avânt; cânta cu o gingăşie şi cu o desfătată pornire, de care nu deseori avea parte, ci doar în serile de primăvară. Mai că se apropia de iscusinţa supremă. Hazel care spăla duşumeaua ieşi din casă, lăsând treaba doar pe jumătate făcută, şi unde nu se-apucă să dănţuie pe gurguiele cuiburilor de cartofi.

— Ia vezi tu, să nu striveşti biilbu, Hazel, o dojeni tată-său.

— Nici n-au răsărit încă, îi răspunse fata, dându-i zor înainte cu jocul.

Abel nu-şi risipea niciodată vorbele în zadar. El îşi continuă melodia cu o mină, iar cu degetele celeilalte mâini înhăţă o piatră şi azvârli după Hazel. Se întâmplă s-o lovească drept în obraz.

— Fiară ce eşti! ţipă ea.

— Pleacă de-acolo de pe bulbi.

Continua să cânte.

Încruntată şi ţinându-şi palma lipită de jarul obrazului, Hazel se îndepărtă de cuiburile de cartofi. Dar de oprit nu se opri din joc. Niciunul din ei nu îngăduia unor lucruri ca mânia, truda sau curăţenia să le tulbure plăcerile. Astfel încât Hazel dănţui mai departe, însă pe un petec de loc mai îngust, unde creşteau doar fire de fala-fecioarei.

Sălbatica, aspra şi melancolica muzică pluti prin văzduhul senin, înspre Edward, care se apropia de bojdeuca lor. Soarele lunecă mai jos, umbrele frunzelor începură a juca pe şorţul lui Hazel care, albastru spălăcit şi tare pătat cum se afla, fu preschimbat de lumina cea vie

şi arătă asemeni florilor de fala-fecioarei.

— *Frasinul*! zise Abel care-ntotdeauna îşi vestea melodiile în felul acesta, aşa cum li-i obişnuinţa cântăreţilor pe la câte o petrecere cu muzică.

Singuratica muzică îl întâmpină pe Edward în poartă. El se opri şi tresări văzând-o pe Hazel cum dănţuie în grădina cea umbroasă. Zăbovi no înapoia gardului viu, până ce Abel îşi întrerupse pe neaşteptate melodia, rostind laconic *Cina* şi apoi intră în casă, ducându-şi cu sine şi harfa.

Atunci Edward deschise poarta şi intră.

— Vai! dom'le, ce m-aţi speriat! vorbi Hazel ginind.

— Va să zică aici locuieşti?

— Îhî!

Lui Edward fata i se păru în seara aceea şi mai tulburătoare decât fusese cu prilejul serbării; prăpastia dintre ei era acum şi mai vădită; arătase parcă niţelniţel mai îngrijită înainte. Acum, felul cu totul şleampăt în care era înveşmântată contrasta din cale afară cu preoţeasca lui haină neagră, perfect corectă şi în general cu ţinutele lui de vlăstar al unei civilizate bunăstări.

Hazel se apropie.

— Nu-i chiar atât de rău, ca să nu poţi trăi alături de dânsul, se mărturisi ea în privinţa lui taică-său, dând din cap în direcţia căsuţei. Fireşte, se mai bosumflă şi el din când în când, iar uneori îl apucă şi dracii.

— Nu trebuie, Hazel, să vorbeşti în felul ăsta despre tatăl tău.

— Da' de ce nu? Dacă aşa este!

— Merii aceştia sunt toţi ai voştri? o întrebă Edward, ca să schimbe vorba.

— Nu, sunt ai tatii. Însă merele pe care le dă jos vântul şi cele lovite, acelea sunt ale mele. Iar grija mea e – şi zâmbi fermecător – să se păşească mereu berechet astfel

de mere. Îi plac Roşcatei. Odată, a dat peste mine tata când le striveam. Mamă Doamne, ce mai păruială mi-a tras!

Edward încercă o uşoară amărăciune. În sine, el nu putea pune în blândă armonie personalitatea lui Hazel cu aceea a maică-sii; expresiile pe care le folosea Hazel îl scandalizau; era apoi îndeajuns de pedant, ca să-l scârbească şi murdăria; iar gândul de a-l avea pe Abel de socru nu era greu deloc să te înfioare. Şi totuşi, în pofida tuturor acestor lucruri, ce exaltare resimţea, ce extaz primăvăratic, în timp ce o vedea pe Hazel dănţuind; lumea îmbrăca asemenea stranii culori noi, când fata privea la el, încât îşi dădea seama că de fapt avea s-o iubească de-a pururi. Înţelegea, pe măsură ce bătăile inimii îi deveneau mai năvalnice – din ce în ce mai mult semănând cu o cireadă de viţei tineri ce tabără pe o păşune – că felul lui de a se exprima trebuie să devină şi mai asemeni gândului său.

— Hazel… începu el.

— Îmi place cum rostiţi numele meu, îl întrerupse. A! Să ştiţi că-mi place. Îl rostiţi respirând adânc, asemeni ălora de se caţără pe Scara Maimuţii.

— Ce-o mai fi şi asta?

— Nu ştiţi ce-i Scara Maimuţii? E drumul ăla de colo. Uite, cineva îl suie chiar acum, călare.

Amândoi îşi purtară privirile către Reddin, care tocmai atunci suia drumul încet, aflându-se încă deocamdată la oarecare distanţă de ei. Nu ştiau cine este omul acela, şi cu atât mai puţin ce ursită venea tăcută înspre dânşii, odată cu silueta lui care tot înainta şi nu ştiau nici de ce insul din depărtare trecea pe drumul acela şi pe alte drumuri, zi de zi; dar un ciudat simţământ de grabă îl năpădi pe Edward. Spre propria-i surprindere, el rosti brusc:

— Am venit să te întreb dacă nu vrei să te căsătoreşti cu mine, Hazel Woodus?

— Cum? îngână ea fulgerată de mirare.

— Vrei să te măriţi cu mine, Hazel? Pot să-ţi ofer un cămin ca lumea şi o să mă strădui să-ţi fiu un soţ bun şi… şi să ştii că-n te iubesc, Hazel, draga mea.

Hazel îşi lăsă capul într-o parte, ca un auşel care tocmai cântă. Îi plăcea să i se spună draga mea.

— Mă iubiţi tot atât de mult cât o iubesc eu pe Roşcata?

— Mult mai mult.

— O, da repede v-aţi mai hotărât.

— Aşa este, recunosc.

— Îmi veţi cumpăra o rochie verde cu trandafiri galbeni pe ea?

— Dacă vrei…

Vorbea cu jumătate de gură, întrebându-se-n sine ce are să spună maică-sa despre o asemenea rochie.

— Şi o să ne aşezăm pentru cină la o masă acoperită cu o faţă de masă ca la…

Se opri. Nu-i putea vorbi despre Undern.

— …ca la domni, încheie ea.

— Da, draga mea.

— Şi o să-i spuneţi doamnei aceleia somnoroase care locuieşte cu dumneavoastră… (O, biată mama! gândi atunci Edward… J să nu se mai tot zgâiască la mine pe deasupra ochelarilor ca o vacă la o porumbişte pe deasupra gardului?

— Da… da, se grăbi Edward să răspundă, simţind însă că mama lui va trebui să aştepte a fi repusă în toate drepturile sale, până ce el se va încredinţa că Hazel este definitiv a lui.

— Dacă-i aşa, e bine. Vin.

Edward o luă de mână, apoi o sărută uşurel pe obraz.

Ea îi primi sărutul, netulburată. Nu era însă nimic în sărutul acesta care să i-l reamintească în vreun fel pe acela al lui Reddin.

— Şi o să fac mereu ce vrei tu, continuă Edward, şi o să fii surioara mea.

Apoi, pentru a lămuri mai pe deplin lucrurile, adaugă:

— Şi vei avea o cameră tapetată cu bănuţei şi margarete, care să fie numai a ta.

— Ce minunat o să fie!

— O să-ţi placă aşa: numai a ta?

Glasul lui trăda apriga dorinţă de a i se spune nu.

— O! desigur, îmi va place nemaipomenit.

Edward nu răspunse nimic. Nu se pricepuse niciodată să pună o vorbă bună pentru el însuşi. Era de obicei dat de o parte şi se retrăgea mulţumit în umbră, în vreme ce oameni care-i erau inferiori, i-o luau înainte.

— Şi acum, putu el să mai spună, o să-ţi încredinţez ceva zălog, până ce îţi voi dărui un inel.

Se apucă de cules un mănunchi din florile palid roz-albăstrui aflate în apropiere.

— Cum le zice?

— Fala-fecioarei.

Edward îi aruncă o privire piezişă. Apoi îşi dădu seama că era tot atât de naivă ca şi vulpiţa ei, şi tot atât de dezbărată de orice vicleşug. Acela era numele florii şi ea-l rostea fără să-i pese.

— Iată o floricică foarte frumoasă, ce poartă un tare dulce nume. Şi acum, spune-mi unde-i taică-tău?

— Înfulecă, haleşte.

Edward se încruntă. Apoi fu izbit de comicul situaţiei şi se aşternu pe râs. Când îl văzu în uşă, Abel se ridică în picioare.

— Ei, dom’le, întrebă el morocănos, dar ce vânt v-

aduce? Bani pentru misiuni ca să se cumpere haine sălbaticilor care mai degrabă ar umbla goi? Ori bani pentru bietul cler? Eu-s mai sărac decât clerul, domnule.

— Vreau să mă însor cu Hazel.

Abel îşi lăsă atunci capul pe spate şi izbucni în hohote de râs. Apoi îşi îndreptă degetul cel mare şi arătă peste umăr către Hazel.

— Cum? Cu ce? întrebă el, cuprins de o voioşie cu năbădăi. Cu ea? Uită-te-n ce hal e duşumeaua asta, omule – da! zgâieşte-te la şorţul pe care-l poartă pe ea. Doamne-Dumnezeule, omule dragă! Doar n-ai să-mi spui că o vrei pe Hazel a noastră să-ţi fie cucoană?

— Ba da.

Edward era mâniat şi stingherit.

— Ei, şi-apoi n-are împliniţi decât opşpe.

Căută din ochi la Hazel, preţăluind-o ca pe-o juncană.

— Oricum, tot socot că-i femeie în toată firea. Ei bine, o puteţi lua. N-am nimic împotrivă. Când vreţi s-o luaţi?

— O s-o întreb când doreşte a se căsători cu mine.

Auzindu-l, Abel se porni din nou pe râs.

— Domnul cu mila. Doar n-aveţi de gând să staţi s-o întrebaţi pe ea? Spuneţi-i, şi asta-i toată socoteala. Lămuriţi-o doar ce trebuie să facă, şi ea are să facă, dacă-i mai ardeţi din când în când şi câte-crscatoalcă. Şi aşa va să zică, vreţi să vă-nsuraţi?

Edward era cuprins de furie. Punctul de vedere şi felul de a se exprima al lui Abel îi zgândăreau nervii.

— O las pe dânsa să hotărască totul, vorbi înţepat pastorul.

— Atunci să v-ajute dracu', zise Abel, că eu nu vă pot fi de ajutor.

Hazel ţinea capul plecat în jos, cu supunere, stingherită însă. Îi venea să se repeadă la taică-său şi să-i strige: „Tacă-ţi odată fleanca! w deoarece îl ura că-i

vorbeşte lui Edward în acel chip. Nu ştia cum, dar se ruşina pentru Edward şi se-mbujoră toată când îl auzi spunându-i că să-i „ardă câte o scatoalcă”. Privea la Edward pe sub gene şi se întreba dacă într-adevăr aşa avea să procedeze. Chiar şi în ipoteza aceea se găsea ceva nu tocmai cu desăvârşiro neplăcut. Simţea că a primi porunci de pe nişte buze tinere şi a fi lovită de mâna unuia tânăr ar fi ceva, cum spun oamenii de afaceri, „în perfectă regulătt. Îl măsură din ochi pe Edward şi ajunse la concluzia că el nu o va bate. De-ar fi putut ajunge la cealaltă concluzie, poate că s-ar fi şi îndrăgostit pe loc de el.

Edward se apropie de ea şi o luă de mână.

— Când vrei să devii soţia mea, Hazel? o întrebă.

— Nu ştiu. Pentru câtva timp, nu încă.

— Ha! ha! izbucni în râs Abel. Ia auzi-o. Arde-i una peste moacă, omule.

— Aş prefera să nu fiţi dumneavoastră de faţă, grăi Edward, îmboldit în sfârşit să vorbească.

— Ce?

— Du-te de-aici! se răsti Edward.

Se miră el însuşi de îndrăzneala lui, după aceea. Abel se retrase cu gura căscată. Hazel începu a râde, pradă încântării.

— Da’ de ce nu i-ai tras una zdravănă? îl întrebă ea căzând pe gânduri.

— Dar bine, măi, fato dragă! Cum de-ţi veni în minte să-mi spui mie aşa ceva?

— Ei, uite-aşa.

— În sfârşit. Hai, şi-acum răspunde-mi când vrei să ne căsătorim?

— Nu mai înainte, în orice caz, de a se fi scurs ani şi ani la rând, răspunse Hazel, bucuroasă de a-i putea citi pe chip deznădejdea şi înviorându-se de noua ei putere.

Apoi se porni să cugete la noile şi numeroasele încă neîncercate desfătări ale vieţii ce o aştepta.

— Sau în orice caz – îşi mai corectă ea spusele – nu înainte de a se fi scurs încă zile şi zile. Aveţi să-mi daţi bomboane în fiece zi?

— Drajeuri! Hazel, draga mea, trebuie să te duci cu gândul, totuşi, la lucruri ceva mai bune decât la bomboane.

— Nu există nimic mai bun, afirmă ea, afară de caramele.

— Dar bine draga mea, îi vorbi Edward răbdător, nu vrei să te gândeşti a-mi fi de ajutor şi a merge cu mine la capelă?

Hazel reflectă.

— Vi-s predicile lungi şi-nmărmuresc lumea?

— Nu, răspunse Edward destul de înţepat. Dar chiar dacă ar fi, ele tot s-ar cuveni să-ţi placă.

Hazel îl măsură din nou din creştet până-n tălpi. Apoi vorbi poznaş:

— Să vă spun eu, dom'le, ce-am să fac, dac-aveţi să predicaţi îndelung şi să-nmărmuriţi oamenii. Eu am să scot limba.

Edward se porni să râdă fără să vrea şi se gândi pentru a douăzecea oară: „Biată mama!" Dar asta nu-l împiedica a-şi dori cu ardoare s-o vadă pe Hazel în siguranţă, acolo, pe Munticelul lui Dumnezeu. I se păru că nici nu se po*ate c*a fiecare bărbat din cuprinsul Comitatului să nu ţină a se însura cu ea.

— Ce-ai spune de luna mai, Hazel, să ne hotărâm pentru începutul lui mai, când e liliacul în floare?

— Mi-ar plăcea.

— Şi ce-ai zice să fixăm drept soroc ziua de după serbarea florilor de la Evenwood şi să mergem Împreună la deschiderea concursului?

— Acolo merg cu tata, să cântăm.

— Bine-bine, şi după ce cânţi poţi lua ceaiul cu mine.

— Foarte mulţumesc, domnule Marston.

— Edward!

— Edward…

Abel răsări de după colţul casei.

— Puteţi veni să vedeţi albinele, dacă doriţi, rosti el, iertător.

În mâniile şi bucuriile sale părea aidoma unui copil. Era de fapt ceea ce şi arăta a fi – un copil barbar, timpuriu îmbătrânit. Îmbătrânise şi avea cute pe obraji, deoarece gusta atât de aprig din viaţă, iar bucuria se ştie că arde tot atât de adânc ca şi boala sau durerea sau ca orice altă strădanie fizică. Hazel avea să îmbătrânească şi ea curând, pentru că trăia într-o mai intensă lume decât duiumul oamenilor, ca şi cum pe toate le-ar fi privit printr-o lupă şi prin lentile colorate.

Edward se învoi a se duce să vadă albinele, însă cam aşa cum s-ar fi dus la tăiere – posomorât. Albinele îi erau şi mai nesuferite decât Abel, care în clipele lui de zgomotoasă bună dispoziţie arăta şi mai puţin îmbietor decât în fireasca-i stare de îmbufnare. Abel habar n-a avut el cât de aproape fusese, o dată sau în două rânduri, de compromiterea realizării unui scop pe care-l socotea cum nu se poate mai ademenitor. Un om mai puţin statornic în hotărâri şi urmărind un ţel mai puţin altruist decât Edward, ar fi fost îndepărtat de Hazel numai datorită bădărăniei lui Abel.

— Ei, şi cu afurisita aia de vulpe cum rămâne? îl întrebă el pe Edward, după ce trecuseră prin prisacă. O luaţi cu voi ori s-o înec?

Mânia aprinse tot sângele din obrajii fetei, – mânie cu atât mai nimicitoare cu cât îşi avea obârşia într-un sentiment de milă. Atâta calm la taică-său, căruia i se părea de la sine înţeles că soarta Roşcatei (şi a ei)

depindeau doar de bunul său plac, imaginea Roşcatei legată într-un sac spre a fi dusă la înec – a Roşcatei pe care Hazel o iubea mai presus de orice – toate acestea o înfuriau.

Pe Edward îl tulbură căutătura ochilor fetei, încă nu avusese multe prilejuri de a vedea acele sălbatice lumini roşii care ard în ochii vânătorului-i şi, oglindite în ochii fiinţei vânate, fac din viaţă un groaznic vis urât. Toată scena îl scotea din sărite.

— Desigur, spuse – şi-şi da cât se poate de bine seama, gândindu-se la maică-sa, de nesăbuinţa răspunsului său – desigur că vulpiţa va merge cu noi.

— Să pun rămăşag că merge şi mâţa cea chioară şi pasărea cea oarbă şi moş iepure ăl bătrân? – vru să ştie Abel. Ei bine, domnule pastor, aţi putea deschide o menajerie şi câştiga un ban frumos.

— Ar putea să fie şi ei puşi în câte o găurice şi-n câte un ungher, interveni Hazel îngrijorată, şi nimeni n-ar şti nimic de prezenţa lor. Mai ales că pasărea ciripeşte de ţi-e mai mare dragul, când e vreme frumoasă.

Abel izbucni în râs.

— Să tot fie două sau trei pene şi-un plisc! preciză el. Iar cât despre iepure, mai bine i-ar sta făcut manşon.

Edward se grăbi să pună capăt discuţiei.

— Desigur că vor merge toţi şi toate cu noi.

Din adăpostirea acestor sărmane făpturi, Hazel îşi făcea un fel de religie a ei. Aşa încât Edward se trezi stabilind o legătură între ele şi tâlcul marelui text „Întrucât aţi făcut unuia dintr-aceşti fraţi ai mei prea mici…” Niciodată nu văzuse cu ochii minţii textul biblic într-o astfel de lumină. Dar se îndoia de putinţa de a o face pe maică-sa să-l vadă cu aceiaşi ochi.

— Toate or să-ţi rămână foarte îndatorate, îl asigură Hazel. Vino să le vezi.

Vorbea de parcă ar fi acordat un privilegiu. Roşcata – foarte curată în culcuşul ei de paie, cu blana-i bălană şi cărămizie bine linsă şi cu ochii aurii – se uită bănuitoare la Edward, arătându-şi colţii albi ca de copil.

— O s-o înveselească niţel pe bătrâna doamnă, îi prevesti Hazel.

— Tare mă tem că… începu „Edward; şi-apoi vulpiţa îşi arată cam stăruitor colţii.

— Numai pentru că-i e frică.

— N-are nevoie să-i fie frică. O să am eu grijă de ea şi de tine şi am să veghez să nu vi se întâmple nimic rău.

Făgăduiala aceasta fu primită de noapte – critică, atentă – într-o atât de adâncă tăcere, încât părea ironică.

În drumul spre casă, Edward se simţi oarecum descumpănit de sarcina pe care şi-o asumase, deoarece înţelegea că, făcând-o pe Hazel fericită, trebuia s-o facă pe maică-sa nefericită.

În sfârşit, or să iasă toate bine până la urmă, cugetă el, deoarece Dumnezeu este dragoste şi Dumnezeu mă va ajuta.

Auzi îndărăt zgomotul sacadat al tropotului unui cal. Era Reddin care se înapoia către conac, după ce făcuse iarăşi un lung ocol. El opri brusc.

— Ia spune-mi, pastore, există cumva vreun. scripcar prin cuprinsul parohiei dumitale? îl întrebă.

Edward stătu să reflecteze.

— Există, răspunse, e unul de cealaltă parte a Muntelui.

— Cu o fată frumoasă?

— Nu. Omul n-are decât douăzeci de ani.

— La naiba!

Şi dus a fost Reddin.

În odăiţa cea neîngrijită de pe Golişte, Hazel îşi hrăni animalele şi cină şi ea, visând la pacea care avea să vină

pentru ei toţi. N-ar fi fost liniştită dacă s-ar fi aflat de faţă la întâlnirea în amurg a celor doi bărbaţi, amândoi jinduind-o cu o patimă egală ca tărie şi clocot, însă osebită în adâncul adâncurilor. Ea nu-l voia pe niciunul. Patima ei, nu mai puţin aprigă, se îndrepta însă către libertate, către potecile pădurii, către locurile acelea verzi unde lunecă iuţi picioare, şi pândesc ochi înflăcăraţi, şi-s trăite vieţi aventuroase în vârf de copaci ori jos, pe pământul cel acoperit de muşchi.

Era fascinată de Reddin, simţea însă imboldul de a se încrede în Edward; dar de dorit nu dorea pe niciunul dintr-înşii. Chiar de avea să-l fie dat ori ba, de-a lungul anilor ce aveau să vină, ca patima dragostei să afle loc în inimă-i, acum desigur că un astfel de loc nu exista încă. Acum iscusea acolo sălaş doar pentru micuţele făpturi cărora le purta prietenie şi pentru apriga, pripita ei fiinţă. Deoarece, întocmai ca şi maică-sa, era stăpânită de egoismul acela care-i mai dezinteresat ca altruismul majorităţii oamenilor – divinul egoism ce se numeşte geniu.

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA

Când Edwardse întoarse acasă, maică-sa doi mea în fotoliu. Întreaga ei fiinţă tresălta, ridicându-se şi recăzând asemenea unei mări tropicale. Ochii închişi păreau ca ai unei statui, înapoia pleoapelor căreia toată lumea ştie că nu există pupile. Sprâncenele-i erau niţel înălţate, ca şi cum s-ar fi împotrivit nevoii de a respira. Silueta ei exprima demnitatea bătrâneţii care poate s-o fi datorind ori nu s-o fi datorând reumatismului.

Edward, privind-o, se simţea ca unul care, citind un basm cu zâne, e chemat la masă de către membrii familiei. Toate lucrurile pe care avusese de gând să i le spună, care i se vădiseră atât de convingătoare, acum îi păreau neroade. Se grăbi s-o trezească pe maică-sa, pentru ca nu cumva curajul să-i zboare în cazul unei atmosiere ostile –

dintre toate piedicile pare-se cea mai grea de înlăturat.

— Am să-ţi dau o veste, mamă.

— Nimica neplăcut, dragul meu?

— Nu. Dimpotrivă, o veste plăcută. Care mă face foarte fericit.

— Cei buni sunt întotdeauna fericiţi, răspunse doamna Marston încrezătoare.

Faţă de liniştita pasivitate a observaţiei acesteia, s-ar fi zis că ironia însăşi era silită să se înduplece.

— M-am logodit, mamă.

— Ce-ai îmbrobodit, dragul meu?

— Vreau să mă căsătoresc.

Era surdă şi foarte somnoroasă.

— Unde vrei să păstoreşti? îl întrebă ea.

— Mă însor cu Hazel Woodus, mamă.

— Asta nu poţi s-o faci, dragul meu.

Îi vorbea cu neclintit calm, de parcă Edward n-ar fi avut mai mult de trei ani.

— Ba pot s-o fac şi o voi face, mamă.

— Ei bine, aşa ceva n-are să se întâmple decât după multă, foarte multă vreme – răspunse atunci ea gândind cu voce tare, aşa cum îi era obiceiul, şi adăugând cu nepăsarea ce uneori însoţeşte bătrâneţea şi vine nu din răutate, ci din atrofierea emoţiilor: – Şi desigur, logodnica se poate să moară în răstimp…

— Să moară!?

Vocea lui îl surprinse pe Edward însuşi, făcând-o şi pe maică-sa să tresare.

— Tinerii mor şi ei, îşi urmă ea gândul; ne ducem încet-încet cu toţii. Bietul taică-tău a adormit somnul veşnic. Voi adormi şi eu.

Ceea ce bătrână chiar şi începu a face. Dar următoarele cuvinte, ale fiului ei o treziră de-a binelea:

— Mă însor în mai, luna viitoare, mamă.

Toată puterea ei de rezistenţă pasivă se împotrivea unei atari intenţii.

— Ce grabă necuviincioasă! murmură ea. Gândul ăsta e atât de nechibzuit! O, ce căsătorie pripită!

Dar motivele lui Edward bizuindu-se pe ceea ce se bizuiau, nu cu astfel de argumente putea fi el convins.

— Şi ce-or să spună enoriaşii tăi?

— Dă-i încolo de enoriaşi.

— Asta o spui pentru a doua oară, Edward. Tare mă tem că ai să ajungi din rău în mai rău.

— Nu. O să ajung numai să fiu căsătorit, mantă.

— Dar o logodnă de un an, de cel puţin un an este termenul cel mai scurt pe care l-aş putea încuviinţa, stărui ea, şi un an zboară repede. Omul mănâncă şi doarme şi ziua Domnului pune capăt zilelor săptămânii şi timpul trele-n zbor.

— O, nu poţi înţelege, mamă I

El încercă o pildă.

— Ia să presupunem că vezi o broboada frumoasă afară, pe un gard, în ploaie; n-ai vrea s-o aduci în casă?

— Desigur că nu. Ar fi cu totul necugetat. Şi-apoi, eu am şapte broboade.

— Mă rog, oricum, nu pot amâna. Chiar şi acum se poate să i se fi întâmplat ceva.

Vorbea cu acel simţământ al potrivniciei vieţii pe care-l încearcă toţi îndrăgostiţii

— Dar or să fie atâtea lucruri de cumpărat, vorbi disperată doamna Marston, şi atâtea altele de pregătit.

— E timp din belşug, mai sunt câteva săptămâni. N-ai vrea, îi propuse el plin de tact, să te ocupi dumneata de îmbrăcămintea l-ul Hazel? E prea săracă să şi-o poată cumpăra ea singură. Şi n-ai putea să-mi avansezi o oarecare sumă de bani, mamă?

— Ba da, cred că da – spuse ea, începând să-şi

redobândească bunăvoinţa – cred că ţi-aş putea avansa o oarecare sumă de bani.

Vârstnica doamnă n-a mai putut – după cum se exprima ea – să închidă ochii (toată noaptea, ceea ce însemna că rămăsese trează cam o jumătate de ceas după ce se vârâse în pat. Ideea unei nunţi, deşi supărătoare din pricină că diferea de viaţa de toate zilele, era totuşi pentru ea ceva foarte plăcut. Avea să fie un prilej de folosire a mulţimii de lucruri depozitate în fiece dulap şi rămase fără întrebuinţare, deoarece erau socotite prea bune pentru uzajul de „fiecare zitt. Doamna Marston era una din acele persoane care, având nenumărate bunuri, duc totuşi o viaţă meschină. Ciudat lucru, cum atâtea şi atâtea generaţii îşi petrec vremelnicii ani adorând asemenea fetişuri, fără a îndrăzni vreodată să-şi înfrumuseţeze viaţa prin folosirea zi de zi a unor atari încântătoare lucruri, cărora sunt însă mereu preocupate să le poarte de grijă!

Porţelanurile doamnei Marston străluceau într-atâta, erau atât de lipsite de pete şi de fisuri, încât părea că de dragul lor trebuie să fi fost jertfite vieţile tuturor chipeşelor femei din familia sa.

Băuseră de mult, cu toatele, din cupa morţii, iar frumuseţea lor de multă vreme se schimonosise şi pierise; câtă vreme frumuseţea porţelanurilor tot mai dăinuia. Tot mai supravieţuiseră cele două duzini de ceşti şi de farfurioare, căniţa pentru caimac, zaharniţa şi platourile serviciului cu pene de pasăre, întocmai aşa cum fuseseră în clipa cumpărării. Aurul care le poleia în întregime pe dinafară abia dacă-şi pierduse lustrul, după cum nu şi-l pierduseră nici penele păsărilor ori trandafiriile flori în relief. Aşa că avea să fie foarte plăcut, cugetă nostalgic doamna Marston, să le folosească din nou. Mai erau de asemenea şi conservele de fructe, pelteaua de lămâie şi dulceţurile; şi folosirea nunţii va fi un foarte plăcut, foarte

potrivit prilej de a prepara una din faimoasele ei torte umplute şi de a-şi pune rochia cea de mătase roşie. Acestor idei li se adăuga şi convingerea că Edward dorea nunta, că ar fi „contrariat” dacă ar trebui să fie amânată. „Nu l-am ştiut niciodată atât de nesocotit”, îşi spuse în sine bătrâna. „Dar, oricum, are să se liniştească odată ce se va fi însurat. Şi are să se cuminţească şi ea, când vor începe să vină copilaşii. O bunică are parte de toate bucuriile unei mame şi de niciunul – din necazurile ei. Şi Edward nu voia s-o lase pe Hazel să se amestece în treburile gospodăriei. Aşa a spus. Nici nu mi-ar fi plăcut să am o noră prea gospodină. Edward a ştiut să aleagă cu înţelepciune. Pentru că, deşi gălăgioasă, Hazel are să se potolească de fiecare dată când o să apară iar şi iar câte un drăguţ de prunc – şi-or să fie mulţi prunci, aşa cel puţin cred şi sper”.

Nimic mai caracteristic pentru clasa ei socială şi pentru crezul doamnei Marston (în afară de faptul că era şi mama lui Edward), decât că în toată treaba aceasta ea nu ţinea câtuşi de puţin seama de Hazel. Punctul de vedere, personalitatea, nădejdile şi temerile lui Hazel erau ca şi inexistente pentru dânsa. Hazel urma să fie absorbită în familia Marston întocmai ca o mobilă nouă. I se va asigura întreţinerea, fără ca să i se ceară părerea; o să se ia toate măsurile necesare spre a-şi îndeplini datoriile fără ca, de asemenea, să fie întrebată. Avea să devină, ca toate celelalte femei din familia lor şi din celelalte familii de pe lume, roaba porţelanurilor şi a argintăriei şi a mobilei şi avea să fie calea prin care copiii lui Edward vor putea vedea lumina zilei. O să fie trimisă – de nu se ivea cumva vreo boală – să aducă broboadele când pare că e frig. În toate cazurile o să spună „da, dragul meu” sau „cum doreşti tu, Edward”. Deschizându-i-se toate acestea înainte, la ce i-ar fi folosit personalitatea şi punctele de vedere? De bună seamă, la nimic. Dacă-i va aduce pe toţi

viitorii săi nepoţi cu bine pe lume, cu numărul de picioare, de braţe şi de nasuri cuvenit, atunci avea să însemne o bună achiziţie. Doamna Marston însă uita, făcând acest rezumat, să afle dacă Hazel ţinea la Edward mai mult decât ţinea la propria-i libertate.

Bătrâna coborî la micul dejun cu o mutră resemnată.

— Am hotărât, dragă Edward, vorbi ea, să nu iau lucrurile decât în bine; nădăjduisem, desigur, că nu ne va intra niciodată nimeni în casă. Dar asta n-are a face. Voi avansa banii trebuitori şi voi căuta să fiu o cât mai bună bunică. Iar acum, dragul meu (adopta un ton pasiv, trecând toată răspunderea pe umerii lui Edward), iar acum, spune-mi în ce fel ai tu de gând să mă duci în oraş?

Asta era într-adevăr o problemă. Mica lor gară de ţară se afla la câteva mile depărtare, mult peste distanţa pe care o putea străbate ea pe jos, şi niciun fermier de prin împrejurimi nu avea un cal îndeajuns de blând ca să-i poată fi bătrânei pe plac.

— În tinereţile mele, dragul mamii, îmi aduc aminte că erau cai atât de cuminţi, de bine struniţi şi, mai ales, de graşi, încât un accident era, afară de cazul că se întâmpla din voia lui Dumnezeu, ceva cu neputinţă. Şi-aşa, bietul taică-meu, pe când voiaja pentru ceaiul firmei Jeremy (ceai din frunze uscate în aburi, şi să ştii că era excelent, cu o aromă delicioasă şi cu câte o poză de negru pe fiecare cutie) … Da’ de unde pornisem? A, da; el întotdeauna socotea o zi pentru o raită de zece mile. Era tare plăcut, dar caii aceia nu mai sunt…

Edward interveni ou o sugestie:

— De ce n-ai merge la remorcă, în camion? Ţi-a plăcut ultima oară, nu?

Autocamionul, proprietatea unei cariere de piatră, trecea de două sau de trei ori pe săptămână şi nu venea niciodată – ţinutul fiind deluros – atât de plin, încât să nu

mai poată face loc unui pasager.

Se stabili aşadar că Edward se va duce să stea de vorbă ou şoferul şi că după aceea va trece şi pe la Hazel, rânduind să poată pleca şi ea la oraş. El unul avea să rămână acasă. Doamna Marston nu se învoia pentru nimic în lume să lase casa „fără nicio suflare în ea”, deşi nu ar fi putut da niciun temei limpede ideii acesteia şi cu toate că se făIea a fi lipsită de superstiţii. Nu avea încredere şi pace s-o lase pe Marta chiar de tot singură; astfel încât Edward se văzu cu părere de rău silit să preia, ca un fel de ventilator viu, rolul de „suflare în casă”, spre a îndepărta orice grijă.

Se stabili că femeile aveau să plece în preziua serbării florilor şi că Hazel o să rămână peste noapte la prezbiteriu; penultima noapte, adică, înainte de nuntă.

În răstimp, descojirea copacilor din Dumbravă continua şi soarta continua şi ea să poarte calul lui Reddin în toate direcţiile, afară de cea bună. Edward urca în Dumbrava Vânătorului zi de zi. El începu să dea acolo peste o lume nouă, printre zambilele care înmugureau pe solul moale şi frunzos, croindu-şi drum din toate părţile cu aprigul avânt al vieţilor începătoare şi pline de acele fugare, îmbătătoare miresme a căror taină doar primăvara le ştia.

Când veni ziua plecării la Silverton şi Hazel sosi proaspătă şi trandafirie din matinala ei plimbare, peste inima lui Edward se abătu ca o apă învolburată. Totuşi, fusese hotărât şi aşa rămăsese că o suflare trebuia să rămână de veghe acasă, iar pe de altă parte cine altcineva decât maică-sa putea mai bine alege veşmintele miresei?

I-au trebuit doamnei Marston câteva ceasuri ca să se gătească de drum, iar Edward şi Marta, alergând de colo-colo, n-avură nici ei o clipă de răgaz. Nu că rochiile doamnei Marston ar fi trebuit să fie cine ştie cât de căutate

sau reparate – ferească sfântul. Însă erau în casă atâtea şi atâtea dulapuri de încuiat, iar cheile lor de ascuns în sertare, ale căror chei la rându-le se potriveau la alte şi alte dulapuri. După ce fusese ţesută o încâlceală de paveze atât de încurcată că niciun spărgător n-ar fi putut-o dovedi, doamna Marston iar îşi mai aducea aminte că are nevoie de câte ceva din primul dulap şi iar trebuia luată de la început povestea cheilor. În cele din urmă însă, găteala se termină. Edward şi Marta se dară înapoi şi o examinară plini de mândrie, uitându-se la Hazel să vadă dacă le admiră opera; Hazel însă era prea tânără şi prea fericită spre a lua aminte la patetismul ori la toanele cucoanelor bătrâne.

Coborî în pas de dans cărarea abruptă, cărând un braţ de broboade şi strâmbându-se la gândul de a le purta.

Pe coasta stâncoasă a carierei, cărarea ducea de-a lungul unui zigzag abrupt, până la locul unde Abel îi povestise lui Hazel despre căderea în prăpastie a vacii şi unde fata se simţise cuprinsă de spaime.

Şi de data aceasta, în vreme ce cobora cu paşi din ce *în* ce mai tărăgănaţi, o covârşi aceeaşi groază.

— Mi-e frică! strigă ea; ce-ar fi să ne grăbim niţel!

Graba însă nu intra în felul de a fi al doamnei Marston. Ea înainta, agăţându-se de braţul lui Edward, foarte prevăzătoare, ca o pisică pe gheaţă.

Marta, cu braţele ei roşii, vânjoase şi goale, cu cadrilata ei rochie de pânză albastră şi cu şorţu-i alb fluturând în bătaia vântului, primise porunca de a ţine din spate de mantia doamnei Marston, care mergea înainte – aşa cum ţii strâns de hăţuri când o porneşti la vale – fireşte, pentru ca bătrâna să nu alunece. Edward căra cu sine un scăunel de bucătărie, pentru ca maică-sa în timpul călătoriei să aibă pe ce se odihni.

Hazel îşi dădu seama că niciunul din cei ce veneau în

urma sa nu-i puteau fi de vreun ajutor; niciunul dintre ei nu ştia ce înseamnă să-ţi fie teamă. Aşa încât ea o luă la fugă, lăsând baltă locul acela fierbinte, tainic, ştiutor de atâtea şi atâtea lucruri, de un alb înfiorător şi plin de umbre viclene.

Ajunse într-o mică pajişte ce urca spre păduri şi acolo, printre corolele strălucit smălţate de piciorul-cocoşului, albinele zumzăiau ca zbaterea mării pe ţărmii din ţara zânelor. Ea uită de spaima ce o resimţise – o spaimă inexplicabilă, respingătoare, pe care i-o iscase priveliştea carierei. Prinse a fugări de-a curmezişul auritei poiene – dintr-o strălucitoare şi pufoasă corolă într-alta – un bondar. Fată şi bondar ar fi putut fi – în atotcuprinzătoarea măreţie de pe tipsia dealului, înconjuraţi de câmpia ca de safir – ar fi putut fi amândoi cei mai tineri locuitori ai raiului, în veci feriţi de mohorâta iarnă fără de miere şi de mohorâtele inimi fără de faguri.

Alaiul cobora agale cărarea, pe măsură ce povârnişul devenea şi mai râpos, Marta fiind silită să se plece pe spate, ca-n jocurile cu frânghia, când unul trage-ncoace şi altul încolo, deoarece doamna Marston, tot venind la vale, nu se mai putea ţine şi-n iuţeala cu oare luneca, scotea când şi când mici ţipete sperioase.

— Cad, Marta. Mă prăvălesc! Nu trage de broboadă, Marta! Nu ţine de ciucuri!

Când au ajuns în şosea, camionul nu se vedea, aşa încât s-au aşezat pe marginea taluzului în aşteptare, doamna Marston tronând pe scăunel; Hazel apropie de bărbia lui Edward o floare de piciorul-cocoşului, să vadă: îi sunt dragi cocoşii?

— Tare-i cald şi plăcut, murmură doamna Marston şi pe loc şi aţipi.

Edward asculta cum cântă sturzii; parcă zvârleau cu vocile – aşa cum jonglerii îşi aruncă unul altuia mingi

aurite – în pereţii laterali ai carierei de piatră. Un iureş de note senine se înălţa, se izbea de zidul mohorât şi se întorcea înapoi, învins.

Lui Edward, în vreme ce o privea pe Hazel, sturzii i se păreau un fel de oameni ce-i mulţumesc lui Dumnezeu pentru binecuvântările în sale, ca Dumnezeu să-i audă şi iar şi iar să-i binecuvânteze. Lui Hazel, sturzii i se păreau tot atâtea alte năzăriri ale ei, toate cântând, căci era zi de sărbătoare. Pentru doamna Marston, doar nişte „păsări zgomotoase" şi „foarte supărătoare", asta erau sturzii. Marta croşeta. Îşi făcea dantelă – sute de metri de dantelă, pentru trusou. Ceea ce era cu atât mai meritoriu, ou cât până acum niciun tânăr nu păruse câtuşi de puţin doritor a o râvni. s

În sfârşit, se ivi şi camionul – ditai hardughia cu pereţii laterali vopsiţi în stacojiu, şi aproape pe jumătate plină de pietre – iar doamna Marston fu cocoţată la remorcă. Pietrele fuseseră retrase din partea din faţă a remorcii, spre a se face loc doamnei Marston şi lui Hazel. O placă rabatabilă fu lăsată în jos de pe una din laturile stacojii şi, cu ajutorul unuia din muncitorii pietrari, Edward şi Marta o instalară cu bine pe doamna Marston, care într-adevăr avea o înfăţişare de coană mare. Pălăria oi, care aducea a un fel de lingură, era din belşug împodobită cu struguri de sticlă neagră, mereu ciocnindu-se între ei şi zornăind lin la orişice mişcare, Mai avea şi o voaletă presărată cu bobiţe de fir alb. Pălăria îi era legată sub bărbie cu panglici negre şi bătrâna-i faţă binevoitoare, foarte trandafirie, durdulie şi plină de farmec, privea cu bucurie spectacolul lumii. Îşi pusese mantia cea mai bună, din belşug împodobită cu jeuri, iar fusta-i de alpaca era cuviincios suflecată cu ajutorul unei agrafe speciale în formă de fluture. De un braţ îi atârna umbrela, iar poşeta – spre mai multă siguranţă – şi-o ţinea cu una îndouă

mâinile. Şi-aşa, cu toate gătelile acelea pe ea, sta liniştită, dându-şi bine şi cu plăcere seama că reprezenta totodată simţământul demnităţii personale şi spiritul de aventură.

Au pornit-o spre târg într-un vârtej de „drum bun” şi „bun rămas”, de strigăte de încântare izbucnind de pe buzele lui Hazel şi de stăruitoare sfaturi ca pe pildă „pune frâna” şi „ţine-o pusă”, date şoferului de către doamna Marston. Hazel se cocoţase pe marginea din apropierea sa a laturii camionului. Trecură astfel foarte mândre de-o cotitură a drumului, remorca – asemeni unei corăbii al cărei pavilion ar fi fost doamna Marston, o fudulă, speriată şi totuşi supusă doamnă Marston – legănindu-se agale, dar cu fală.

— Doamnă Marston, vă rog, spuneţi-mi, pot cumpăra o rochie de mătase verde cu trandafiri galbeni pe ea?

— Fireşte că nu, drăguţă; ar fi ceva cu totul nepotrivit pentru, nuntă. Acelea nu-s nişte culori liniştite.

— Ce-nseamnă liniştite?

— Liniştea este secretul bunelor maniere. Cu cât eşti mai liniştită, cu atât vei fi mai mult luată drept o doamnă. Toţi oamenii cu adevărat aleşi au ceva liniştit în purtările lor, în îmbrăcăminte şi în vorbire; aşa după cum şi celor mai buni cai li se face reclamă că-s liniştiţi, fie în frâu fie sub ham, însă puţini sunt cei cu adevărat aşa.

— Şi trebuie să fii şi să tot fii liniştită, ca să te socotească lumea o doamnă?

— Da.

— Da’ de ce trebuie aşa? (

— Pentru că, drăguţo, aşa se cuvinef. Uite, bieitul meu soţ era un om liniştit, aşa de liniştit că niciodată nu ştiai dacă măcar se află de faţă sau nu. Iar Edward este şi el un ins liniştit, la fel de liniştit ca şi…

— O! nu, nu! gemu Hazel.

— Te-nţeapă un ac, drăguţo?

— Nu. Nu spuneţi despre Edward că e liniştit!

Doamna Marston o privi binevoitoare, pe deasupra ramei ochelarilor.

— Şi de ce nu, drăguţo? se interesă ea.

— Pentru că mie nu-mi place soiul ăsta de oameni.

— N-ai putea vorbi niţeluş mai pe şleau, drăguţo?

— Mie nu-mi plac bărbaţii liniştiţi, şi nici caii liniştiţi. Maică-mea era liniştită, numai după ce a murit. Toată lumea le liniştită după ce moare.

— Foarte, foarte liniştită, murmură doamna Marston, Da, adormim cu toţii, pe rând, marele somn.

— Îmi plac – urmă Hazel cu vocea-i niţel aspră, dură de tânără ce era, ca a unui pui de mierlă – mie îmi plac lucrurile care merg iute, şi bărbaţii care vorbesc tare, şi ţi se uită drept în faţă, şi care mină nebuneşte.

Se întrerupse, sub privirea doamnei Marston, dându-şi dintr-odată seama că-l descrisese astfel pe Reddin.

— N-are prea multă importanţă, vorbi doamna Marston pe un ton care la ea putea fi socotit sever, ce îţi place dumitale, drăguţo. Dar bănuiesc – vocea i se înmuie – că-ţi place cu adevărat de Edward, de vreme ce el te-a ales şi de vreme ce v-aţi logodit?

Hazel scutură din umeri, de parcă ar fi vrut să scape de un jug imaginar. Rămaseră tăcute amândouă şi dat fiind că doamna Marston aţipi, Hazel îşi putu împlini o dorinţă care-i încolţise în minte din clipa în care văzuse pălăria doamnei Marston – anume de a-i zdrobi unul din acei foarte rotunzi şi sfărâmicioşi struguri ce-i zornăiau la pălărie. Aşa că, lucind în lumina soarelui, micuţa-i mână agilă şovăi o clipă deasupra pălăriei negre, asemenea unei libelule, şi apoi fărădelegea fu săvârşită: searbădul chip al bunelor maniere se văzu călcat în picioare şi batjocorit.

CAPITOLUL AL DOISPREZECELEA

Înaintară vitejeşte, deci încet, străbătând drumuri

înguste, luminate şi dintr-o parte şi din alta de prospeţimea nemaipomenită a fragedelor frunze de măceş. Primule umede şi înalte, cu tulpiniţe de un roz vioi şi cu frunze, uriaşe, le întâmpinau cu privirile, aşa cum le-ar fi iscodit cu ochii nişte madone din cine ştie ce nişe săpate în naosuri de iarbă şi buruieni.

Căruţele întâlnite în drum trebuiau să se lipească de ziduri spre a le face loc să treacă, iar odată ajunşi în şosea, caii unora dintre ele se ridicau în picioarele de dinapoi şi atunci era nevoie să fie luaţi de cineva de căpăstru şi potoliţi. Lui Hazel toate acestea i se păreau încântătoare. Când şoferul oprea în dreptul micilor hanuri înşirate de o parte sau de alta a drumului, îi plăcea să-şi arunce ochii către penumbra cafenie în care luceau şiruri de ulcioare de porţelan şi căni cositorite, în timp ce de prin hanuri – păşind pe proaspăt spălatele dale de pardoseală – răsăreau hangii cu halbe spumoase în mâini.

Doamna Marston dezaproba din toată inima aceste năravuri, dar socotea că nu se cuvine să facă deloc observaţii, deoarece i se acordase favoarea de a fi dusă cu maşina.

Ajunşi în târg la Silverton, ea zăbovi îndelung în faţa prăvăliei unde erau expuse tablouri religioase. Acelea pe care le privi mai îndelung aparţineau genului îndeosebi eteric şi efeminat, pe care religia modernă pare a-l prefera. Hazel, care ardea de nerăbdare să se ducă să-şi cumpere rochii, le privi şi ea şi se întrebă ce legătură există între viaţa acelor tablouri şi propria-i viaţă. Era bunăoară unul înfăţişând o femeie îmbrăcată neîngrijit, care şedea într-o grădină de crini – bineînţeles că artificiali – şi vorbea cu o sfrijeală de om cu părul netuns şi capul fosforescent. Hazel habar n-avea ea de fosfor ori de nimburi, însă îşi aminti cum intrase în bucătărie într-o noapte şi cum ţipase văzând pe masă un cap de oaie care

lucea cu o stranie lumină verzuie. Imaginea la care privea acum i-l reaminti. Îşi îndreptă la iuţeală privirile asupra celorlalte tablouri. Îi plăcură mai ales acelea cu oi, numai că artistul închipuise oile ca pe nişte perne, iar păstorului îi făcuse nişte ochi tare bulbucaţi. Apoi se opri asupra icoanei înfăţişând răstignirea, un subiect în care artistul risipise toate mocnitele instincte de tortiţionar ce zac în străfundul inimii atât de multor oameni.

— O! ce grozăvie! Nu-mi place de prăvălia asta, spuse Hazel cu lacrimile în ochi. Ce vor să-i facă? Vai, ce bestii sunt!

Poate că vedea, în felul ei confuz şi copilăros, veşnica tiranie a materiei asupra ideii; a larmei asupra nevoilor; a forţei asupra frumuseţii; a statelor asupra indivizilor; a bisericilor asupra sufletelor; a moşierilor-vânători asupra făpturilor cărora le fac cinstea să le acorde atenţia lor.

— Ce s-a petrecut, drăguţo?

Doamna Marston privea peste rama ochelarilor şi ochii ei păreau nişte semilune uitându-se peste doi globi de lună plină.

— Uite, tabloul ăla de colo! îl chinuiesc atât de rău! Şi el e legat şi câte şi mai câte.

— O! spuse doamna Marston mirată, dar n-ai de ce te frământa. Cum adică, nu ştii că acesta e Iisus Christos care moare pentru noi?

— Nu pentru mine! izbucni Hazel.

— Vai, drăguţo, cum vorbeşti!

— Nu. De ce să moară pentru mine? Nu vreau să moară nimeni pentru mine şi cu atât mai puţin să fie chinuit.

— Este de folos să moară un singur om pentru norod, cită doamna Marston de îndată. Numai prin sânge poate fi spălat şi albit păcatul.

— Sângele face lucrurile mai roşii, nu le albeşte, şi de

vreme ce oricine trebuie să moară, eu am să mor pe socoteala mea.

Vechile case cu fronton, întunecate şi solemne, grelele sculpturi de stejar, cu elegantele vitrine din sticlă de oglinzi ale magazinelor moderne, cu turlele pătrate şi dogmatice ale bisericilor, în sfârşit clopotniţele ascuţite, insinuante, păreau să asculte surprinse, cu toatele, fiinţa aceea care nu se învoia să lase pe-un altul să sufere în locul sau în numele ei. Deoarece în stadiul său actual civilizaţia se întemeiază doar pe un singur lucru – suferinţa delegată. De la doctrina centrală a principalului său crez până la sistemul ei comercial; de la masa *se* vivisecţie până la geniul ofticos care moare pentru ca gloatele de burtă-verde să poată dispune de sufletul lor la un preţ redus, totul e clădit pe jertfirea altor fiinţe.

— Ce-aţi spune d-acă Edward ar muri pentru dumneavoastră? o întrebă Hazel fără niciun ocol.

— Vai, drăguţe! Cum de-ţi veni să pui o asemenea întrebare? Ba încă şi-n plină stradă!

— Şi ce m-aş face eu, dacă Roşcata ar muri pentru mine?

— Stai, stai, Roşcata nu-i decât un animal.

— Da parcă dumneavoastră şi cu mine nu suntem şi noi tot animale?! exclamă Hazel* atât de tare însă, încât doamna Marston roţi până-n vârful urechilor, bătrânul şi îndatoritorul ei chip colorându-se dintr-odată.

— Ce lipsă de cuviinţă! murmură ea. Drăjguţo, îi vorbi apoi, după ce o îndepărtă pe Hazel din dreptul magazinului, cred că ţi-ar prinde bine să bei o ceaşcă bună de ceai. Şi trag nădejde, continuă cu blândeţe turnând însă destul lapte în ceaşca lui Hazel, de parcă ar fi uns cu ulei o maşină de cusut înţepenită, zău! trag nădejde, drăguţo, că ai să devii ceva mai creştină cu timpul.

— Dacă Roşcata ar muri din pricina mea, vorbi atunci

Hazel cu încăpăţânare – deoarece, deşi recunoscătoare pentru bunătăţile ce-i fuseseră puse în faţă, nu putea renunţa totuşi la principiile-i fundamentale de viaţă – dacă Roşcata ar muri din pricina mea, aş muri şi eu. N-aş putea altminteri.

— Dar lucrurile stau cu totul altfel, interveni doamna Marston, tulburată, îmbujorată şi deznădăjduită – cu totul altfel decât erau pe vremuri.

— Oare de ce, doamnă Marston?

Întrebării acesteia doamna Marston nu era însă câtuşi de puţin în măsură a-i răspunde. Dacă ar fi ştiut răspunsul – anume că schimbarea se afla în sinea ei, şi că lumea nu era alta, ci într-însa tot mai dăinuia străvechiul război dintre dragoste şi respect, dintre frumuseţe şi vulg – nu i-ar fi plăcut, şi prin urmare nu i-ar fi dat crezare.

Erau orele şapte şi jumătate, când – istovite şi doldora de pachete – fură coborâte amân3 ouă la cariera de piatră de la jumătatea drumului care urcă pe Munticelul lui Dumnezeu. Edward adăsta acolo de mai bine de-un ceas, chinuit de griji în privinţa lui Hazel, furios pe sine că o lăsase să plece. N.a-şi aflase astâmpăr toată după amiaza, o supărase pe Marta cu tot felul de idei pentru preparat ceaiul şi, în cele din urmă, se dusese la prăvălia situată la vreo câteva mile depărtare, ca să cumpere de acolo prăjitura ce-i plăcea lui Hazel cel mai mult, uitând că s-ar fi cuvenit să stea de veghe acasă, ca să fie şi acolo o suflare. Rezultatul final fu obţinerea unui ceai într-adevăr minunat, aşa cum socoti şi Hazel, după ce o împinseră şi o cărară pe doamna Marston până acasă.

Mai de bucurie că va rămâne acolo peste noapte, mai de încântarea ce i-o pricinuia pipăirea noilor rochii, Hazel era atât de radioasă şi vorbea atât de repede, încât lui Edward nu-i mai rămânea nimic altceva de făcut decât să se uite la ea.

În toată scurta sa viaţă de până atunci, nu prea numărase multe asemenea clipe trandafirii şi aurite. Era totodată şi cel mai fericit ceas din viaţa lui Edward; căci ea îi era ceea ce este cerul cald pentru pulsul florilor sau ceea ce sunt păsările iernatice pentru un pom rodit. În vreme ce o urmărea cum desface pachet cu pachet, plină de o curată nevinovăţie şi-n gângureli de extaz, Edward cunoscu covârşitoarea încântare de a dărui bucurie fiinţei iubite – o încântare egalată numai de nespusa groază de a vedea, ştiind că nu poţi fi de niciun ajutor, o suferinţă fără de leac pe chipul celei iubite.

— Şi-n pachetul ăsta ce e? întrebă el, asemeni unei mame care se învoieşte să ia şi ea parte la jocul copiilor.

Arăta cu degetul către un pachet în care se aflau cămăşi de zi şi de noapte.

— În ăsta, răspunse doamna Marston uitându-se cu subînţelesuri la Hazel, în ăsta-s tot felul de veşminte folositoare.

— Da’ de ce nu i le pot arăta lui Edward? Lui vreau să-i arăt totul. Doar el a dat banii.

Era un omagiu pe care-l aducea stăpânirii de sine a lui Edward, acea desăvârşită lipsă de sfială faţă de el.

— Drăguţo! Un tânăr! îi şopti doamna Marston.

Deodată însă, prin cine ştie ce vrăjitorie, se ivi în mintea lui Hazel chipul lui Reddin – sângeriu la faţă, cu privirea aspră şi cu o expresie ce-i stârnea nu ştiu ce simţământ de neîncredere, ba şi de groază. Chiar aşa îl văzuse în clipa în care fugise spre Vessons, să-i ceară s-o ajute. Amintirea aceea o făcu să roşească într-atâta, încât doamna Marston se bucură constatând că, totuşi, exista la nora ei o oarecare doză de ruşine şi de cuviinţă.

Dacă ar fi ştiut însă cine-i pricinuise îmbujorarea, cine-i trezise dragostea de rochii frumoase – pe care acum o satisfăcea Edward – apoi ar fi năpădit-o cu totul alte

gânduri şi s-ar fi simţit nespus de nefericită. Căci dragostea ce i-o purta lui Edward era într-însa îndeajuns de adâncă spre a o face să dorească împlinirea tuturor dorinţelor lui şi a tot ceea ce ea socoteacă s-ar cuveni ca el să-şi dorească, atâta vreme, fireşte, cât ceva nu intra în contradicţie cu religia. Cât despre Edward, de-ar fi ştiut cum stau lucrurile, cu toate că iubirea lui pentru Hazel era atât de proaspătă, aflarea adevărului ar fi însemnat pentru el prăbuşirea cerului şi surparea pământului. Până şi Hazel, al cărei copilăros egotism o învăluia ca o scoică, îşi dădu seama că se afla în faţa a ceea ce nu se poate împlini.

„Da, are să fie bine, gându-i, în vreme ce, fericită, se ghemuia în patul acela necrezut de curat şi de confortabil – are să fie bine. Al-de-Sus o să aibă grijă să nu se ivească niciodată domnul Reddin pe aici; pentru că doamna Marston a spus că Ăl de Sus are grijă de oamenii buni, şi Edward este bun. Da, aş vrea să fie şi Unu care să aibă grijă de cei răi”, îşi spuse ea, privind în curmezişul camerei către miazănoapte, încotro se afla conacul Undern.

— Dragul meu, stai o clipă! îi ceru doamna Marston lui Edward, pe când îşi aprindea luminarea. Am să-ţi spun ceva. Tare mă tem că va trebui să-ţi aduni tot curajul ca să mă asculţi.

— Te ascult, mamă, zâmbi Edward.

— Hazel nu-i creştină, dragule!

Şopti acestea ca într-un cavou şi apoi îşi pironi privirea asupra lui, de parcă ar fi vrut să spună: „Ei, vezi, la asta nu te aşteptai! tt

— Şi cum de-ai aflat-o, mamă?

Edward descoperi în adâncul inimii lui că de era sau nu creştină Hazel, faptul nu schimba întru nimic dragostea lui „şi descoperirea aceasta îl tulbură.

— Nu. Nu-i creştină, dragul meu, vorbi în continuare doamna Marston, de parcă ar fi respirat din greu: nu

acceptă ca pentru ea să moară cineva!

Sus, la etaj, Hazel tocmai îşi rostea rugăciunile în faţa ferestrei.

— Dacă e cineva acolo sus, murmură ea încercând să răzbată ou privirea bezna hulpavă care, afară, înghiţise toate culorile şi toate formele, cu excepţia nedesluşitei siluete a Munticelului lui Dumnezeu proiectată pe cerul jilav unde se ridica luna; dacă e cineva acolo, ţi-aş fi îndatorată dacă ai binevoi să ai puţină grijă şi de Roşcata, că ea-i singurică în balie. De mine n-ai a te îngriji, căci eu mă aflu sub acoperişul lui Edward.

Niciodată nu încercase atât de mult Hazel simţământul de a fi ca un prunc în poala maică-sii. Propria ei mamă nu-i dăduse prilejul de a se simţi în felul acesta. Fusese o femeie absentă şi distrusă, lăsând mereu impresia de uluire şi de neajutorare în faţa vieţii. Se uita atât de mult undeva, afară, pe uşă – o uşă niciodată închisă, decât doar dacă stăruia Abel în acest sens – încât nu mai avea timp şi de Hazel. Dar i se întâmpla uneori s-o apuce de umeri şi să-şi afunde ochii în ochii fetei, şoptindu-i ciudate ştiri din viaţa zânelor. Acum însă Hazel se simţea într-adevăr ocrotită, în vreme ce se uita jur-împrejur prin camera cu tavan jos, mobilată cu o canapea-pat şi cu o măsuţă de toaletă a cărei acoperitoare era de stambă subţire, roz. Deasupra căminului se afla un citat dirf Biblie: „Şi păr din capul vostru nu va pieri”.

Cuvintele i se părură deosebit de liniştitoare lui Hazel, în vreme ce-şi peria în faţa oglinzii atârnate de perete lungile-i cosiţe strălucitoare. Pe lemnul pervazului găsi un vas cu primule bogate în petale – roşii, mov şi albe – şi un cartonaş pe care sta scris: „Cu dragostea lui Edward”.

Flori în dormitor – iată şi ceva foarte nou pentru ea, căreia (ca şi atâtor oameni săraci) dormitorul nu i se părea

altceva decât un loc neaerisit, unde te furişezi noaptea şi din care ieşi cât mai degrabă în zori.

„Ei, are să fie ceva grozav să trăiesc aici!” îşi spuse ea moţăind întinsă pe cearşaful cel alb şi răcoros şi auzind cum, toropit, pendula cea mare, aninată de peretele palierului, bateşi adânceşte, cu măsurată-i respiraţie, respiraţia liniştii din jur. O auzi pe doamna Marston furişându-se uşor în papuci moi, mersul ei aducând mai mult a patinaj. Apoi veni şi Edward sus. (de bună seamă descălţat, deoarece nu se auzea decât scârţâitul treptelor). Lui Hazel nici nu-i trecu prin gând că, de dragul ei, îşi scosese ghetele.

Desluşindu-se printre nori, luna prelinse asupra patului umbra primulelor dăruite de Edward – umbra unui buchet mare şi rotund ca o budincă de Crăciun, cu frunze şi flori viu colorate, totul peste plapomă părând ca o pată foarte neagră.

Undernul părea tare departe.

„Îmi place mai bine aici decât în conacul ăla întunecos, cu sau fără rochie verde, şi n-am să mă întorc niciodată acolo. Nu-i adevărat ce a spus hangiul ăla, că – «De avut tot o s-o aibă el, ce mai calea-valea», căci eu am să (trăiesc aici la Edward şi somnoroasa bătrână doamnă o să mă înveţe să fac aluat, de-a pururea şi-n veci de veci. Iar aluatul este un amestec bine bătut, de ouă şi de nu mai ştiu eu ce”.

Adormi.

În camera lui, Edward umbla însă de colo până colo, prea fericit pentru a se putea culca.

— Micuţa mea! Micuţa mea! tot murmura el.

Şi se rugă proniilor ca Hazel să aibă parte de o trandafirie şi nemuritoare fericire, păzită fiind de îngeri tari de-a lungul unei cărări presărate cu flori, tot timpul vieţii, pentru ca la sfârşit să treacă prin porţile cerului aşa

cum un copil fuge acasă.

Vântul de primăvară, ploios şi jeluitor, veni orbecăind de prin locuri pustii şi gemu în preajma casei ca un om care-şi plânge dragostea. Peştera nopţii, vastă şi de nepătruns, era plină de ecouri, ca şi cum o năprasnică şi sălbatică voce ar fi răcnit cândva de mult acolo şi încă ar mai fi putut, chiar înainte de stingerea străvechiului său răsunet, să se reînnalţe (nevăzută, însă atâit de imanentă că apăsa pe creier), dacă aşa voia puterea sălăshiitoare în întunecata peşteră, cea plină de picurul stelelor.

CAPITOLUL AL TREISPREZECELEA

În dimineaţa următoare, doamna Marston ieşi din bucătărie cu pâinea prăjită, a cărei preparare nu avea încredere s-o lase pe seama nimănui decât a ei însăşi, şi i se citea pe chip că e purtătoare de veşti mari.

— Vezi, să aibi grijă să fie totul aşezatr după bună cuviinţă, Edward; ar trebui aşezate toate într-o singură parte a camerei.

— De cine e vorba? se interesă Hazel.

— De prunele din 1906; de coacăzele din 1908; de cireşele fără zahăr din 1909. Cele cu zahăr e drept că sunt ceva mai vechi.

Într-atâta glasul doamnei Marston părea să vorbească de nişte fiinţe vii, încât Hazel căscă ochii mari.

— Sunt dulceţurile pe care le expune mama la concurs, îi explică Edward.

— Da. Le-am trimis an de an la concurs şi mi-au rezistat foarte bine. Sper doar că tot purtându-le de colo până colo n-or să înceapă a fermenta. Vai, tare aş dori ca vişinele acestea să-mi supravieţuiască. E o reţetă ce mi-a dat-o Jane Thorn, care a murit – biata de ea – de dropică, dar a pus fructe la conservat până în ultima ziulică a vieţii ei.

— Şi… de mâncat nu le mâncaţi niciodată? întrebă

Hazel.

Aşa ceva era însă curat sacrilegiu. Auzi, să mănânci vişinele din 1909! întrebarea blasfematorie nu se învrednici de alt răspuns decât de o tăcere apăsătoare, şi asta luându-se totuşi aminte că era vorba de o viitoarre mireasă. Biata de ea! e emoţionată.

Exponatele, înfăşurate în groase straturi de muşchi proaspăt crescut prin păduri, în tainiţe şi scorburi de copaci, aşteptau pe prima treaptă a pragului, în lădiţa lor obişnuită. Erau câteva minunate peltele noi care o făcură pe Hazel să jinduiască a fi ea doamna Marston şi a domni ea peste cămara cu bunătăţi. Cămara era o încăpere întunecoasă, unde frunze de iederă zgâriau ferestrele acoperite de fire de păianjen şi unde cutii de tablă verde stăteau rânduite pe rafturi, alături de borcane etichetate cu grijă şi alături de butoiaşe de vin preparat în casă, o încăpere în care atârnau de tavan şunci, iar snopi de buruieni şi de verdeţuri răspândeau o aromă înţepator-dulceagă. Vraja locului acela era acum accentuată de prezenţa – demnă într-adevăr, deşi în formă nefinisată – a unei torte de nuntă ce urma a fi glasată încetul pe încetul, însă cu pricepere, nu glumă.

Lumea se întreba adeseori cum le făcea toate acestea doamna Marston. Nimeni n-o vedea vreodată grăbită ori ocupată, şi totuşi dovezile hărniciei sale erau evidente. Lucra asemenea polipului de coral în întuneric şi, de se poate spune astfel, dintr-un instinct neluminat de intelect; şi întocmai ca polipul de coral înălţa o structură monumentală care o înzidea.

Urmau să plece devreme la locul expoziţiei, fiind duşi cu docarul de către cel mai de vază dintre enoriaşii lui Edward, care era şi principalul arbitru, şi cel mai mare expozant, şi organizatorul concursului. Exponatele trebuiau să ajungă acolo până la orele zece; lui Edward nu-

i păsa câtuşi de puţin câte ore aveau să petreacă împreună acolo. Ziua îi fu întunecată doar de un singur lucru.

Când sosi docarul şi Hazel se sui voioasă într-însul, Edward uită de borcanele cu dulceţuri. Şi chiar că ar fi plecat fără ele, dacă Marta nu s-ar fi repezit zburând pe cărare în jos şi nu i-ar fi strigat:

— Dom'le Edward! Dom'le Edward. Nouă sute şase! Nouă sute nouă! Dulceţurile!

— Da ce-are Marta de-njură? întrebă Hazel.

Edward se întoarse, o văzu în prag pe maică-sa, cu faţa cuprinsă de panică, de uimire şi de obidă. Sări atunci din docar şi o luă la goană pe cărare în sus.

— O! mamă! cum de-am putut uita! rosti el deznădăjduit.

Doamna Marston nălţă din cap: gura, care i se lăsase jalnic în jos, îi tremura înduioşător şi ochii i se înecară în bietele mari lacrimi ale bătrâneţii.

— Nu tuK dragul meu, îl mingâie ea; tu nu uiţi niciodată: ci tânăra asta!

Orice ar fi fost şi s-ar fi întâmplat, zeul casei trebuia ferit în orice caz de dojană. Edward îşi sărută mama, nu însă fără rezervă, iar când se sui în docar îşi petrecu un braţ protector pe după umerii lui Hazel.

— Ce dobitoc sunt! îşi spuse el. Acum totu-i ca şi stricat.

În liniştita cămară, ceasuri de-a rândul, doamna Marston stropi tortul cu o pompiţă de cofetărie, din siropul amestecului de zahăr şi de ouă, ticluind complicate desene de un alb îngheţat.

O durea spatele şi drumul pentru a ocoli torta i se părea lung, dar îşi văzu de treabă astfel, până ce Marta, cu un accent de înţelegere compătimitoare în glas, vesti:

— V-am adus cina, coană-mare, şi-am pregătit şi o ceaşcă de ceai.

Doamna Marston oftă recunoscătoare.

— Ce bine şi ce plăcut! spuse; dar nu tot atât de bine şi de plăcut ca mai înainte.

— Vă cred! nici pe departe, o aprobă Marta din toată inima.

Căci Hazel „furase ochii” tuturor cavalerilor veniţi la serbare şi era din toate punctele de vedere tulburătoare.

— Poate că, Marto, se întrebă doamna Marston căzută pe gânduri, poate că după ce va fi stat aici cu noi timp mai îndelungat, şi după ce ne vom mai fi obişnuit cu ea, şi după ce va deveni de-a casei, poate că atunci va fi iarăşi la fel de bine şi de plăcut ca şi mai înainte?

— După ce-ai pus maiaua, vorbi însă abătută Marta, nu mai opreşti aluatul să dospească.

Pe măsură ce Edward şi Hazel se apropiau de locul expoziţiei, trecură pe lângă lumea care umbla pe jos şi fură depăşiţi de alte docare.

Un bărbat zbură pe lângă ei în mare galop şi Hazel îşi adusg aminte, de Reddin. Mai târziu, întrebă i

— Cum te-ai simţi, Edward, dacă cineva s-ar ţine scai după tine ca o nevăstuică după un iepure ori ca un terier în preajma unei vizuini de vulpe?

— Ce gânduri bolnăvicioase ai, draga mea!

— Dar spune-mi, totuşi, ce-ai face?

— Nu ştiu.

— N-ai ce face.

Edward îşi reaminti de credinţa lui

— M-aş ruga, Hazel.

— La ce ţi-ar fi de folos?

— Dumnezeu răspunde rugăciunilor.

— Ba să ştii că nu! Că de-ar fi aşa, ce s-ar face domnii vânători de vulpi şi cine-ar mai mânca pateu de iepure? Nu prea văd eu cum de le răspunde Dumnezeu vulpilor şi iepurilor.

— Fetiţele nu trebuie să-şi frământe frumoasele lor căpşoare cu astfel de idei.

— Dacă ai fi găsit şi tu la fel de multe vieţuitoare zbătându-se în capcane ca mine şi dacă le-ai fi dat drumul şi le-ai fi privit labele frânte şi ochii de parcă văzuseră strigoi, iar o dată un câine prins chiar de limbă – ehei! să vezi ce te-ai mai frământa şi tu atunci. Să ştii că da. Sau să-l vezi pe tata tăind porcul în vinerea mare.

— Da’ de ce în vinerea mare?

— Asta-i ziua de tăiere a porcului. A! în fiecare vinere-mare m-am luat cu tata la harţă.

— Biata mea copilă!

— Te-ai fi încăierat şi tu cu el, dac-ai fi văzut porcul liniştit şi bucuros, neştiind cum o să arate după o clipă. L-aş fi ucis pe tata, să fi putut.

— Dar de ce? Nu încape nicio îndoială că mai rău era să vrei a-ţi omori tu tatăl, decât să vrea el să omoare porcul.

— Nu ştiu de ce. Dar nu-l puteam suferi. Odată l-am muşcat rău de tot şi el m-a izbit cu o greblă-n cap şi eu am adormit.

Fruntea lui Edward se umezise de sudoare.

„Doamne-Dumnezeule! gândi pastorul. Dar cum de se pot întâmpla astfel de lucruri!”

— Şi tot auzind vieţuitoarele celea ţipând şi gemând ca să li se dea drumul, şi bietele de ele în capcane şi fără ca vreodată să se apropie măcar cineva de dânsele în afară de mine, am început să mă întreb cine mi-ar da drumul *mie*, dacă m-aş găsi eu într-o capcană.

— Dumnezeu.

— Nu-mi vine a crede. Celorlalte vietăţi El nu le dă niciodată drumul.

Edward rămase tăcut. Ziua strălucitoare se întunecase, iar el orbecăia printr-însa.

— Şi de ce nu le dă drumul, sufleţelule, ia spune-mi? De ce oare le-a dat guri ca să poată striga după ajutor şi apoi nu le ascultă când ele strigă? Eu una ascult, când Roşcata strigă după ajutor.

În clipa aceea, Edward îl zări pe Abel care se apropia, fudulindu-se cu harfa lui. Până atunci Abel nu fusese niciodată bucuros să-l vadă; acum însă mai că se dovedi cordial.

— Ia te uită, Edward, vorbi el, întinzând cordialitatea cam prea peste măsură, eşti pus pe cihef – după câte văd eu! Pe danţ şi pe toate cele, după câte se bagă de seamă!

— Nu. Am să plec până-ncepe danţul.

— Atunci n-ai s-o iei şi pe Hazel a noastră cu dumneata. Ea va dănţui cum dănţuie frunza în bătaia vântului de toamnă.

— Ba ai să vii mai degrabă cu mine, acum în ajunul nunţii noastre, Hazel, nu-i aşa?

Abel, văzând mutra dezamăgită pe care o făcu Hazel, râse cu multă poftă. Edward simţi că-l urăşte aşa cum pot urî numai temperamentele sensibile şi fu cuprins de remuşcări, dându-şi seama de ceea ce se întâmpla în adâncul sufletului său.

— Ei, ce spui Hazel? o întrebă cu blândeţe, dar punând-o cu toate acestea în încurcătură.

— Nu ştiu zău, răspunse Hazel stânjenită.

Se lăsă între ei o tăcere apăsătoare; erau amândoi amarnic de dezamăgiţi. Abel, aidoma unui pitic răutăcios, o luă din loc strigându-i din mers lui Hazel:

— Drege-ţi glasul, mai înainte de a se da rezultatul.

Juriul concursului se încuiase în hambarul unde se aflau exponatele. Membrii zăboveau îndelung, înainte de a da verdictul, probabil fiindcă se înfruptau din toate, gustând până şi din gulii. (Domnul James avea slăbiciune pentru guliile trufandale). Edward şi Hazel trecură pe

lângă o fereastră şi se zgâiră înăuntru.

— Ia te uită la ei cum li se scurg ochii după dulceţurile bătrânei doamne! zise Hazel. Slavă Domnului că-s bine împachetate, altminteri ăştia ar intra în ele ca viespile.

— Uită-te şi la domnul Frodley ce face cu ouăle! Doamne, cum de mai suge unul, de parcă-ar fi un ţânc nimerit la cuibul de sturzi! He-he! Doar tata lipseşte de-aici. Că nici el nu-ţi mănâncă niciodată ouăle fierte. Numai crude. O! Dar poftim că domnul James a desfăcut unul din borcanele de miere ale tatii şi şi-a vârât deştele într-însul. Priveşte-l cum şi le şi suge!

— Şi cum, lumea cumpără ce mai rămâne?! întrebă Edward amuzat şi scârbit.

— Da. De ce n-ar cumpăra?

Acum cei din juriu înfulecau tare cu poftă din nişte brânzeturi.

— Mă întreb ale cui or fi brânzeturile? cugetă Edward.

Erau de fapt ale lui Vessons. Omul ţinea el neapărat să facă brânză, dându-i ghies cine ştie ce pricină rămasă într-însul nedesluşită; poate că servitorul acesta de modă veche se mândrea în sine cu gândul că el preţuieşte mai mult decât simbria pe care o primeşte. Ceea ce era de altfel şi adevărat. De aceea şi clădea movile de brânză, pe care le ducea pe la târguri şi pe la concursuri, fără a fi câtuşi de puţin îndemnat la una ca asta de către stăpânul său; când Vessons se înapoia acasă, îmbujorat la faţă de cât se tot zbătuse şi când spunea, întinzând cu o aprigă mândrie banii pe masă: „Ei, poftim! Şi să ştiţi că a trebuit să mă lupt, nu glumă, pentru aceşti doi sfanţi şi jumătate”, stăpânul său se mulţumea cel mult să dea nepăsător din cap. Cu toate acestea, brânzeturile de la Undem apăreau la concursuri cu eticheta: „Din produsele domnului John

Reddin moşier, prezentate de A. Vessons”.

În sfârşit, membrii juriului îşi făcură apariţia. Hotărârea însăşi nu ceru mult timp, deoarece domnul James îşi considera în genere exponatele sale drept cele mai bune, şi se şi pronunţa în acest sens; ceilalţi fiind mai cu seamă doar mici arendaşi, oamenii erau cu toţii mult prea politicoşi ca să-l contrazică.

Edward cu Hazel se strecurară în hambarul unde produsele erau expuse cu cea mai desăvârşită simplitate, arătând cuminţi şi frumoase în reavăna lor măreţie. Se aflau acolo blocuri de unt auriu, ouă de culoarea cojii de nucă, buchete de conopidă albă ca zăpada, narcise prin ale căror petale străvezii străbătea lucind soarele, mormane de micsandre de nuanţă închisă în cupa cărora se răsfăţa vreo albină rătăcită. Mai era şi mierea lui Abel, însoţită de un afiş desenat de el însuşi şi proclamând cu nişte mari litere ceva însă cam ameţite:

ABEL WOODUS APICULTOR COŞCIUGE. MIERE. COROANE FUNERARE. PRIMEŞTE ANGAJAMENTE SA CÂNTE DIN HARFA LA NUNŢI, ŞEZĂTORI ŞI REUNIUNI

Borcanele aurii străluceau, în cutiile lor garnisite pe margini cu dantele, fagurii pecetluiţi în alb erau la fel de ademenitori ca tainicii nuri ai unei femei chipeşe.

Edward îi cumpără lui Hazel o cutie... „S-o deschidem în ziua nunţii”, propuse el. Dar simbolul atât de clar în ochii lui, scăpă cu totul şi cu totul intuiţiilor lui Hazel.

Între strigarea premiilor şi ora ceaiului trecu un răstimp destul de plictisitor. Cursele încă nu începuseră şi cu toate că un moşneag cu înfăţişare blajină tot anunţa: „Primesc rămăşaguri doi la unu”, nimeni nu se arăta interesat.

Oamenii lâncezeau, luându-şi partea lor de distracţie ca pe un anestezic şi arătând ca nişte albine amorţite.

Când şi când câte un uncheş de pe câte o îndepărtată coastă de deal se întâlnea cu un alt uncheş de pe o şi mai îndepărtata coastă de deal şi-şi strângeau amândoi mâna preţ de poate, un sfert de ceas.

Când Abel începu să cânte, rămaseră nepăsători şi tăcuţi, oricât de pătimaş ori de jalnic ar fi glăsuit harfa lui. Socoteau că ei au dreptul la o muzică bună.

Apoi cântă Hazel, îndreptându-şi privirea înspre meterezele purpurii ale dealurilor care se ridicau în jurul terenului expoziţiei, iar ochii lui Edward se umplură de lacrimi.

Un om foarte bătrân, cu pielea feţii fără cute şi tot atât de curios ca un copil, veni proptindu-se în băţ şi se opri în faţa lui Hazel, zgâind-u-i-se în gură cu statornica uimire a unui câine care s-ar uita la un gramofon. Dacă ea se mişca, se mişca şi el, captivat, cu gura căscată de curios ce era. Hazel nu lua aminte la dânsul. Ea plutea slobodă pe aripile pribege ale muzicii. Nu-l văzu pe Vessons care o privea exasperat printre rândurile mulţimii, mormăind: „Iar fata asta! Dar pentru nimic în lume!”

Edward se simţi bucuros după ce cântarea şi cheta luară sfârşit şi putu trece împreună cu Hazel la umbra cortului unde se sta cu plată şi

Unde şedeau oamenii mai de vază, spre a-i oferi logodnicei sale, acolo, o ceaşcă de ceai. Oamenii rămaseră vreme îndelungă în nemişcare, bându-şi ceaiul, în vreme ce principala cursă a zilei începu, după răsunetul bătăilor unui gong. Şi cursa dură atât de mult, călăreţii fiind siliţi să înconjoare pista de nenumărate ori, încât oamenii îşi văzură mai departe liniştiţi de ceaiurile lor, ridicându-şi doar uneori privirile spre a-şi da seama cam cum merg lucrurile şi urmărind călăreţii care treceau – unul cu ţipătoare bretele roşii, altul cu un veston de bumbac albastru, doi bărbaţi vârstnici purtând gambete de

sărbătoare şi, în sfârşit, unul, pe un cal prea straşnic faţă de toţi ceilalţi, în costum corect de călărie. Ei răsăreau de fiecare dată în faţa ochilor în aceeaşi ordine – cel corect, apoi bretelele roşii, apoi vestonul de bumbac albastru şi la urmă gambetele. Era clar că insul din cap o să poată lesne câştiga şi ceilalţi se resemnaseră şi ei că „aşa avea să fie”. Felul în care se iveau, cu un automastism ca de maşină, poziţiile lor neschimbate şi mersul domol le dădeau, toate la un loc, o înfăţişare de căluşei.

De câte ori s-au învârtit până acum? o întrebă Hazel pe chelneriţa care le turna ceaiul şi se arăta amatoare de palavre.

— Acum o să fie a şaptea oară. Ar putea să se şi lase păgubaşi. Nu se trudesc decât ca să rămână tot pe locurile pe care sunt.

— Vreau să-i văd cum au să sosească, făcu Hazel.

Ieşiră, însă Abel îi pândea şi-l conduse pe Edward să-i arate o albină-matcă venită într-un buduroi din Italia. Eui Edward îi era silă de albine, fie ele în sau afară din cutie, dar cum era prea bun la suflet, nu-l putea refuza.

Cât despre Abel, omul se vădea atât de nereceptiv la simţămintele altora, că devenea şi înduioşător.

Hazel îşi găsi un loc undeva, la oarecare distanţă, pe marginea gazonului; de acolo putea privi pista până către potoul de sosire; grozav îi plăcea să audă cum trec în zbor c-un zgomot ca de tunet, pe lângă ea. Se aplecă peste ulucile gardului şi-i urmări sosind, tot resemnaţi, dar cavalereşte, doritori să încheie cursa în mod sportiv, aplecaţi pe coamele cailor şi îmboldindu-i cu braţele şi cu genunchii. Fruntaşul plutonului alergător era pe partea dinspre ea. Hazel se holbă la el, uimită de surprinderea ce-o cuprinsese, în vreme ce călăreţul înainta, înainta chiar către ea. Aprigii lui ochi albaştri, prinşi fie de ochii pironiţi asupră-i, fie de părul ei strălucitor, o zăriră şi luară

deodată un aer cu totul biruitor. El îşi opri brusc calul, la numai câţiva metri de potou, făcu stânga-mprejur şi apoi se-ntoarse, însoţit de râsetele şi de huiduielile mulţimii care credea că trebuie să fie cel puţin beat.

— M-ai pus cam mult pe goană, îi spuse, aplecându-se către ea. Unde naiba locuieşti?

— O, nu te opri din fugă. Uite-l că vine!

— Cine?

— Domnul Marston, pastorul.

— Şi ce-mi pasă mie şi de zece pastori?

— Dar pricepe, că o să se supere.

— Am să-l umplu de sânge, de-o îndrăzni.

— O, uite-l că vine, domnule Reddin, înţelege. Trebuie să plec. Se întoarse. Reddin o urmări.

— Păi de ce să fie supărat pastorul?

— Pentru că mâine avem căsătoria.

Reddin fluieră atunci a pagubă.

— Şi vine şi Roşcata cu mine, şi vin şi toţi ceilalţi. Şi e acolo o pendulă care ticăie cum nu se poate mai aromitor, şi o bătrână doamnă somnoroasă, şi Edward mi-a cumpărat o ladă plină cu rochii.

— O ladă plină ţi-am dat şi eu, vorbi Reddin, încercând să se apere. Trădătoareo ce-mi eşti!

Hazel se simţea stingherită, pentru că Reddin o tulbura nespus. Voia să se descotorosească de dânsul, dar dorea şi să-şi exercite puterea. Aşa încât îşi ridică ochii spre el şi-i răspunse ştrengăreşte:

— Ale dumitale erau vechi. Ale lui îs noi, noi ca zorile zilei.

Reddin era prea furios, ca măcar să poată fi în stare să înjure.

— Trebuie să vii să stai de vorbă cu mine, în vreme ce s-o dansa diseară, îi spuse el.

— N-am să viu.

— Trebuie. Dacă nu, am să-i spun pastorului că ai petrecut noaptea aceea la Undern. Şi cred că-ţi dai seama că n-are să te mai ia, atunci, de nevastă?

Încercă un şantaj. Ştia că Vessons, dacă va fi întrebat, avea să-i spună adevărul lui Marston. Dar şantajul îi reuşi, totuşi.

— N-ai să faci una ca asta! îl rugă fata.

Reddin se mulţumi a râde, şi atât.

— Fie, se învoi ea; viu, dacă n-ai să-i spui.

— El o să rămână şi la dans?

— Nu. Trebuie să plecăm împreună.

— Că doar n-ăi fi proastă.

Şi se întoarse brusc, în vreme ce Edward se apropia. Recunoscu în el pe pastorul întâlnit lângă Golişte. Edward se căznea să lege buchet câteva narcise pentru Hazel şi nu-l zări pe Reddin.

Bretele-roşii, care acum nu mai era fatalist, sosi în pas alergător.

— S-a-ntâmplat oare ceva rău? întrebă el cu bucurie abia stăpânită.

— Numai rău, i-o tăie Reddin şi, chemându-l pe Vessons, o luă către umbrarul unde se servea bere, ca să aştepte acolo până ce avea să înceapă dansul.

— Astea-s pentru camera ta, Hazel, spunea în răstimp Edward”, căci iată flori pe câmp s-au arătat şi-a sosit vremea cântării”.[2]

Cugeta că Domnul cu adevărat îl duce înspre ape tihnite2.

Hazel nu scoase nicio vorbă. Se gândea ce pretext ar putea ea invoca pentru ca să rămână acolo în continuare.

— Nu te încrunta, mititico, de acum încolo nu vei mai avea griji.

— De nicăieri?

---

2 Citat din Cîntarea Cîntărllor. ••Aluzie la Psalmul 23.

— De nicăieri. Vii la Munticelul lui Dumnezeu. Ce ţi s-ar putea întâmpla rău acolo? Aşa încât priveşte-n sus şi zâmbeşte, Hazel.

Ochii se încrucişară cu ai lui, foarte visători. Dar de văzut ea vedea altceva, nişte ochi albaştri, duri şi deloc visători.

CAPITOLUL AL PATRUSPREZECELEA

Sosi ora împărţirii premiilor şi domnişoara Clomber mezina, care urma să le înmâneze, încercă să-l convingă pe Reddin să urce pe estradă, un camion pe a cărui platformă fuseseră aşezate câteva scaune şi unde se şi afla domnul James şi cu secretarul numărând banir meniţi premiilor. Sub estradă stăteau în aşteptare câştigătorii, printre care putea fi remarcat Vessons cu vesta lui cea roşie. Domnişoara Clomber simţea că arată bine. Era îmbrăcată ou o rochie de tweed, spre a dovedi că serbarea nu însemna pentru ea un prilej de găteală, ca pentru fetele de la ţară.

— Nu. Am să rămân aici, declară Reddin, răspunzând cu o căutătură rece şi indiferentă privirii sale fixe, menită să fie îmbietoare.

— Ca reprezentant al unei familii atât de vechi…

— Naiba s-o ia de familie! i-o trânti Reddin cu arţag, deoarece o pierduse din ochi pe Hazel.

Şi fiindcă domnişoara Clomber mai stăruia totuşi, el îi reteză vorba i

Familiile tinere mă interesează mai mult decât cele străvechi.

Interlocutoarea roşi – fără ca să-i şadă bine – şi se urcă degrabă pe platforma camionului.

Reddin porni s-o caute pe Hazel, în vreme ce domnul James începu a citi numele celor distinşi cu premii.

— Domnul Thomas. Domnul James. Doamna Marston. Domnul James…

El înmânã fişicurile ou şilingi domnişoarei Clomber, care le distribui cu obişnuitele ei complimente nesărate. Ori de câte ori domnul James era câştigătorul premiului, primea banii înapoi, făcându-i domnişoarei Clomber o plecăciune şi sooţându-şi pălăria. Dar cum numele său revenea – mai des decât s-ar fi cuvenit, începu să se simtă stingherit. Privi cercul de chipuri ale oamenilor din jur şi interpretă încruntarea lor aşa cum îi impunea propria-i stinghereală s-o facă.

Poate că n-ar strica să încerce a destinde atmosfera cu vreo glumă? Aşa încât îşi scoase de data aceasta pălăria cu un gest grandilocvent şi spuse poznaş:

— Mere conservate, domnule James. Asta-i de conservat în buzunar!

Metoda lui nerezistând de prea multe ori, recursese la atitudinea de om cinstit şi mai presus de orice bănuială:

— Conform sfintei dreptăţi! După faptă şi răsplată! – formulă ce dură iarăşi câtva timp, dar nu rezistă nici ea la:

— Napi, domnul James. Sfeclă furajeră, domnul James. Pere uscate, domnul James.

Îl cuprinse panica. Plecăciunea de rigoare, folosită la început, abia de mai fu schiţată. Îşi vira banii în buzunar pe furiş şi-şi citea acum numele cu voce groasă, ruşinată. Dar iată că nici aşa nu prea mergea! Trebuia să-şi vină în fire. Încercă să sfideze:

— Domnul Vessons! Domnul James!

Vessons stătea nemişcat, atât de aproape de domnişoara Clomber, încât ar fi putut-o atinge cu braţul. Când primea un premiu, îşi întindea braţul ca pe unul din picioarele unui compas şi nu se îndura nici să se plece şi nici să zâmbească. Nu-i plăcea de domnişoara Clomber, fiindcă o ştia că are de gând să fie stăpână la Undern. Metoda sfidării se dovedea bună pentru domnul James.

— Ce-mi pasă mie ce crede lumea! Ia te uită! O lume

întreagă se poate uita la mine cum primesc premiul!

Atunci întâlni ochiul ironic al lui Abel şi se fâstâci rău de tot. Se agăţă iar de atitudinea lui dintâi – aceea de om practic – aşa încât o luă iar de la început şi izbuti să iasă cu bine, având grijă doar să nu se uite în direcţia lui Abel şi fiind susţinut de faptul că buzunarele i se umpleau şi i se tot umpleau de bani.

Când citi cu glas tare „Dulceaţă de cireşe, doamna Marston” şi când Edward se duse să-şi încaseze premiul, Reddin îşi croi drum până la Hazel şi o întrebă:

— La ce oră se cară?

— Nu ştiu.

— Ia seama să nu uiţi.

— O, domnule Reddin, dar înţelege că trebuie să plec. De ce nu vrei să-mi dai pace?

Reddin însă, simţindu-se observat de domnişoara Clomber, o întinse.

Domnul James ajunse la capătul listei. El mai citi numele lui Abel şi al unui moşneag încovoiat, cu plete cărunte de sihastru, apicultor vestit. Şi privi la Abel de parcă ar fi vrut să-i spună:

— Uite că ai şi tu un premiu, vezi! După sfânta dreptate.

— Mulţumesc, se adresă Abel domnişoarei Clomber, apoi către James, cu ironie subţire: Albine nu creşteţi, nu-i aşa, domnule James?

Dealurile se conturau în amurg peste panorama expoziţiei. Aveau o culoare rece şi totodată înspăimântătoare – nici roşietică, nici neagră, nici plumburie, ci cu ceva parcă din fiecare. Regeşti, mohorâte, ameninţătoare, dominau viaţa de la poalele lor, aşa cum rasa îl domină pe ins. Hazel înălţă privirea într-acolo. Luase atitudinea cuiva care ascultă, deoarece în urechi îi răsuna o voce pe care încă n-o mai auzise până atunci, o

voce adâncă şi neînduplecată, care o îmboldea să facă – nici ea nu ştia ce anume. Privi înspre dealul rotund şi împădurit care ascundea Munticelul lui Dumnezeu – atât de înalt şi de rece pentru ca să se poată căţăra pe el o biată copilă. Simţea că viaţa acolo avea să fie prea cuviincioasă, prea ireprobabilă. Gândul acesta îi stârni deodată dorul de murdărie şi de Golişte.

Se gândi la Undernul cel ghemuit sub dealu-i ca o broască râioasă. Îşi aduse aminte de camerele pline de ecouri şi de sunetul asemănător foşnetului de rochii ce se furişa pe coridoare, în vreme ce ea – şi punea rochia cea verde. Undernul mai abitir decât prezbiteriul îi stârni dorul de casă.

Edward plecase. Îi spusese că vrea să rămână cu tatăl ei, iar pastorul, socotind-o o fiică drăgăstoasă, îşi dăduse consimţământul, deşi nu fără o oarecare amărăciune lăuntrică.

Acum îl aştepta pe Reddin. Danţul nu începuse, deşi cortul era gata. O lumină galbenă se răsfrângea de prin toate crăpăturile pânzei, şi Hazel se simţea cu totul părăsită acolo, afară, în beznă; căci lumina i se părea a fi elementul ei firesc. Stând însă aşa, arătând foarte mică şi fără însemnătate, dădea impresia că e înspăimântată. Avea, ori de câte ori stătea sub un copac ori se adăpostea de ploaie, aerul acesta intimidat şi furiş de refugiată. Când alerga, părea o evadată, gonind prin lumea largă, fără ca să existe vreun oraş sau vreun loc de scăpare unde să se poată adăposti.

Tresări auzind paşii domnişoarei Clomber, care se apropia de ea.

— Doar o vorbă! îi spuse domnişoara Clomber cu glasul ei aspru şi antipatic. Te-am văzut de două ori cu domnul Reddin. Voiam doar să-ţi spun creştineşte şi ca o soră mai mare – iar la aceste cuvinte îşi coborî glasul până

ce deveni un soi de murmur înfundat – că *nu-i un om de treabă*.

— Ei, răspunse Hazel cu un oftat de uşurare provocat de timiditatea ei şi de senzaţia de apăsare ce i-o dădea muntele, tot înseamnă şi asta ceva.

Domnişoara Clomber, jignită şi mânioasă, se îndepărtă.

Hazel rămase din nou singură, faţă în faţă cu dealurile. Tăcerea iernii tot mai plutea asupră-le, iar în cerul de dincolo de ele domnea cinica semeţie care se lasă odată cu gerul de după apusul soarelui.

Le întoarse spatele, îndreptându-se către umbrarul iluminat. Licărirea aurie părea cine ştie ce făptură întemniţată. Abel stătuse la nesfârşite taclale cu moşneagul cel pletos ca un sihastru şi acum începea să zăngăne din harfă la adăpostul umbrarului.

La sunetul muzicii, tineri şi tinere se îndreptau din toate părţile înspre cort, aşa cum se grămădesc muştele în jurul unei răchite înflorate. Intrau cum intră aleşii în rai. Pânza începu să se clatine şi să se umfle în ritmul dansului. Hazel simţi că viaţa îşi vedea voioasă de ale ei, lăsând-o pe ea izolată în beznă. Picioarele-i se porniră ca şi singure parcă să dănţuie.

— Am să intru! îşi spuse ea sfidător. De ce n-aş intra oare?

Dar chiar în clipa în care încerca să dea la o parte pânza cortului, auzi lângă umărul ei glasul lui Reddin.

— Hazel, de ce-ai fugit?

— Nu ştiu.

— Şi de ce nu mi-ai spus cum te cheamă? Am colindat întreg ţinutul, galopând de la un capăt la altul ca un nebun.

— Da. Ce-i drept, e drept. Vorbeşti ca din carte. Te-am văzut.

Reddin rămase ca fără glas.

— Eu şi tata eram la han, când ai venit dumneata. Am crezut că-i Vânătorul cel Negru.

— Foarte mulţumesc. Leit-poleit, nu?

— Nu chiar aşa.

— Ne pierdem timpul. Da ia spune-mi care-i povestea cu pastorul?

— Ţi-am şi spus.

— Dar nu-i adevărat. Tu şi pastorul?

Râse. Hazel se uită la el chiorâş.

— Arăţi a câine de vânătoare când râzi aşa, îi spuse, şi mie nu-mi plac câinii de vânătoare.

Reddin se opri din râs.

Sunetul harfei lui Abel îi copleşea şi zgomotul înăbuşit al picioarelor bătând gazonul, asemenea tropăitului mărunt al unor oi, creştea mereu, pe măsură ce şi sfioşii sfioşilor veneau treptat-treptat să ia parte la petrecere.

Un nor de ploaie, în formă de coloană, înainta domol de-a lungul văii, ocolind poalele dealurilor. Aducea a zeu cenuşiu, cu braţele încrucişate şi cu creştetul în tăriile cerului. Aşa cum se apropia uşure de cei doi, care stăteau ca nişte îndrăgostiţi fără a fi ceea ce păreau şi cum îi biciui peste ochi, norul acela ar fi putut fi însăşi întruchiparea Sorţii.

— Hazel, nu poţi pricepe că sunt îndrăgostit de tine?

— Păi de ce-ai fi?

Era ceva ca de jale în glasul lui Hazel, iar ploaia îi curgea pe obraji asemeni unor lacrimi.

— Eşti îndrăgostit dumneata şi este şi Edward, Doamne, dar de ce sunteţi amândoi îndrăgostiţi?

Reddin o privi cu uimire. O femeie căreia nu-i plăcea ca un bărbat să fie îndrăgostit de ea. Era ceva nefiresc. Sta nemişcat, silueta-i masivă profilându-se pe cerul care se

întuneca şi mai tare, chipeşul său cap viguros, niţel plecat, privind către fată.

— Nu mi-aş fi închipuit, vorbi descumpănit, nu mi-aş fi închipuit vreodată, ca după ce-am ajuns la patruzeci de ani fără să fi avut nevoie de femei (de dragoste, se corectă el), să mă pomenesc într-o astfel de situaţie.

Se uita la Hazel învinuind-o din ochi; apoi, întocmai cum ar fi făcut un jeu la auzul tunetului, îşi înălţă privirile către noaptea care cobora.

— Cum adică, ai patruzeci de ani?

Vocea lui Hazel trăda cea mai mare uimire. „Doamne! Ce mai vârstă!”

— Nu e chiar bătrâneţea, se apără Reddin, pe un ton foarte umil pentru unul ca el.

Fata râse.

— Da pastorul ăla, se vede că-i tânăr

Vocea i se îmbrăcase în melancolie.

— Are vârsta care se cuvine.

— Am să-ţi arăt eu, dacă-s bătrân sau nu! Am să-ţi dovedesc eu care din noi doi se pricepe mai bine să facă dragoste, eu ori nerodul ăla de fătălău!

— Jos mâinile, domnule Reddin!

Dar vorbele ei se pierdură în bătaia vântului singuratec, care acum se pornise să zgâlţâie cortul iluminat.

— Aşa! făcu Reddin, mulţumit de sărutările pe care i le dase. Acum haide să dănţuim şi ai să vezi dacă un bărbat de patruzeci de ani nu-i în stare să te obosească. După care, lasă că o să-l învăţăm noi minte şi pe păstoraşul cela.

Ridică pânza cortului, intrară şi fură prinşi de vârtejul de viaţă ce se rotea acolo strălucitor şi lent.

Hazel era bucuroasă că poate să joace cu el sau cu oricine, numai să poată juca. Reddin ţinea capul sus,

pentru că în seara aceea era îndrăgostit şi pentru că nu mai fusese niciodată aşa în niciuna din trecutele lui aventuri.

Era furios pe Hazel şi fermecat de ea, iar cele două simţăminte, îmbinându-se, îl ameţeau.

Când dănţuia, Hazel era ca o floare în bătaia vântului puternic, ori ca un pui de plop zvelt, tremurător şi legănat în zori de zi, ori ca un tânăr fag supunându-se voinţei vântului.

Abel o urmărea, mândru, cu privirea. Până la urmă, fata se dovedea că nu-l dă de ruşine. Ei, de mirare lucru!

„Merită să cânţi pentru picioarele lui Hazel asta a mea. Celelalte habar n-au decât să ţopăie, gândi el. Cine-o fi tipul cu care îmi dănţuie? Aş face mai bine să nu-i scap din ochi. Învoiala cu celălalt rămâne învoială”.

— Te-ai ţinut de cuvânt, îi spuse Hazel deodată lui Reddin.

— Cum asta?

— M-ai obosit.

— Atunci, haide să ieşim şi am să-ţi aduc o ceaşcă de ceai.

I-o aduse şi se aşeză lângă ea, pe o ladă de portocale.

— Şi-acum ascultă-mă, îi vorbi el, te-ntreb cu inima deschisă: vrei să te măriţi cu mine?

Era el însuşi surprins de ceea ce spusese. Andrew Vessons, care ieşise tiptil din cort luându-se după ea, îşi ridică mâinile-n văzduh şi privi spre cer cu un aer de totală deznădejde, cu atât mai mare cu cât nu-i era îngăduit să vorbească. El se înapoie mâhnit în cort, unde rămase zâmbind sarcastic, niţel aplecat înainte, cu mâhnite la spate, urmărind în continuare jocul, această apoteoză a senzualităţii pentru Andrew nu numai neroadă şi jalnică, dar şi dezgustătoare. Din când în când dădea din cap, se ducea la uşă să vadă dacă i se întoarce stăpânul şi apoi iar

clătina din cap. Un prieten se apropie de el.

— De ce a feştelit cursa jupânu-tău? vru să ştie acela.

— De ce? răspunse Vessons privind în depărtări; pusa oare Cel ce a făcut lumea şi femei într-însa au ba?

Afară lucrurile se desfăşurau mult mai pe placul său decât îşi închipuia.

— Ce rost are să stărui, domnule Reddin? Ţi-am spus că sunt făgăduită lui Edward.

— Dar de plăcut tot îţi place ţie niţel de mine, aşa e? Mai mult decât de pastor, nu?

— Nu ştiu.

— Haide acuma cu mine. Jur că am să mă port cinstit!

— Şi eu am jurat! strigă ea. Am jurat pe Munte, şi jurământul acesta nu-l pot călca nici în ruptul capului.

— Şi ce-ai jurat?

— Să mă mărit cu primul care mi-o răsări în cale. Şi primul mi s-a ivit în drum Edward. Dacă mi-aş călca jurământul acesta, când voi muri, sufletul meu va rătăci de colo-colo şi nu-şi va afla niciodată pic de odihnă, jelindu-se de jur-împrejurul Muntelui, noapte de noapte, iar Edward va crede că-i vântul.

— Dacă-l părăseşti pe el, lui o să-i treacă repede; dacă mă părăseşti pe mine, mie n-are să-mi treacă. El n-a ştiut niciodată ce-i băutura şi ce-s femeile.

Curios argument în gura unui îndrăgostit.

— Domnişoara Clomber a spus că nu eşti un* om de treabă.

— Nu zău, asta-i bună! Da ia ascultă; dacă el te pierde, o să-şi piardă câtva timp pofta de mâncare; însă dacă te pierd eu, atunci joacă dracul tontoroiul. Te-a sărutat barem vreodată?

— Când şi când.

— Nu admit!

— Hazel, o strigă atunci taică-său.

— Doar n-ai de gând să pleci?

— Ba trebuie. E tata.

— Şi cum, n-am să te mai văd până te măriţi? Hai, mărită-te cu *mine*, Hazel! Mărită-te, îţi spun, cu *mine*!

Vocea îi tremura. Văzând tainica mâhnire întipărită pe faţa bărbatului – o mâhnire care doar pe jumătate era mânie şi părea tocmai de aceea cu atât mai vrednică de compătimire – Hazel izbucni în hohote de plâns. În clipa aceea, Abel se ivi lângă ei.

— S-ar zice că aici e-o adunare de doliu, spuse el, ţinându-şi fănarul în aşa fel îndreptat, încât să lumineze pe rând chipul fiecăruia.

— Vreau să mă însor cu fiica dumitale.

Abel se porni pe râs.

— Încă unul? Mai întâi agaţă un pastor şi apoi un moşier!

— Un fermier.

— Următorul are să fie regele de pe tron. Doamne, măi fato! Dar tu eşti cleştar curat.

— Nu mi-ai dat niciun răspuns, stărui Reddin.

— E dată.

— Cum?

— Dată. Făgăduită. Reţinută.

— Are dreptul să se răzgândească.

— Nu! Tocmeala-i tocmeală. Da bine, domnule, ei au cumpărat rochiile şi mobila şi torta.

— Dacă vine cu mine, pleci acasă cu un cec de cincizeci de lire, şi asta-i tot ce am, spuse Reddin cu naivitate.

— V-am răspuns, stimate domn, că-i reţinută, îi repetă Abel. Tocmeala-i tocmeală.

Dar îi trecu prin minte că, prin zornăitul celor cincizeci de lire, grădina sa din Golişte ar fi putut fi

înţesată de la un capăt la altul cu stupi.

— Dragă domnule, vorbi el aproape cu lacrimile în ochi, n-ar trebui să mă ispitiţi în felul acesta. Ei, sfinte Dumnezeule, cât lemn mi-aş mai putea cumpăra, şi unde mai pui vopseaua albă, şi-un separator, şi nişte mătci din ţări străine.

Abel schiţă un gest de neputinţă şi faţa Lse schimonosi.

— Ţi-%ai putea lua o harfa nouă, dacă ai Vrea, îi sugeră dibaci Reddin.

Lui Abel chiar că i se puse. de data aceasta un nod în gât. I

— Tocmeala-i tocmeală, repetă însă el. Şi i-am făgăduit-o pastorului.

Se întoarse apoi cu spatele.

— Hazel, îi vorbi peste umăr fetei, să nu-l urmezi pe domnişorul acesta. Nu numai o dată, adăugă el făcând stânga-mprejur şi aruncându-i q privire mânioasă, nu mi-ai dat ascultare şi nu numai o dată ai făcut ceea ce-ţi spusesem să nu faci.

Cu o căutătură prelungă şi rugătoare, el îşi potrivi harfa pe spate şi plecă târâindu-şi picioarele.

Hazel se luă după dânsul. Dar Reddin îi tăie drumul.

— Ascultă, Hazel. Zici că nu-ţi plac. e să faci rău nimănui. Mie însă îmi faci!

Privindu-i chipul răvăşit, ea înţelese că-i adevărat.

Îşi şterse lacrimile eu mâneca.

— Nu-i din vina mea. Rău fac mereu, tuturora. Nu pot pune piciorul în grădijia şi nici să fierb o varză, fără ca să omor o mulţime de gâze drăguţe şi de alte vietăţi. Iar când culegem mierea, îs mereu albine cărora le facem „rău. N-am încotro, trebuie să te mâhnesc ori pe dumneata ori pe Edward, şi nu-l pot mâhni pe Edward; el pune mare temei pe mine, să ştii. Ar fi trebuit să vezi primulele acelea pe

care le-a lăsat în camera mea aseară; am dormit la prezbiteriu, că se făcuse târziu

Reddin se încruntă, de parcă ar fi resimţit o durere trupească…

— Şi mi-a cumpărat ciorapi dintre cei mai subţiri, şi un jupon albastru-azuriu.

Reddin privi jur-împrejur. Ar fi înşfăcat-o pe loc şi ar fi dus-o la Undem, însă drumul mişuna de lume.

— Nu-l pot mâhni pe Edward. E atât de bun; şi Roşcata îl place şi ea; nu-l mârâie niciodată.

— Poate, vorbi Reddin răguşit, că Roşcatei i-ar place şi de mine, dacă i-aş da oase.

— Ba nu! Eşti mânjit de sânge.

Se îndepărtă rece de lângă el, odată cu amintirea pe care-o ştersese durerea lui Reddin.

— Eşti mânjit de sângele a multe micuţe vulpi, îi adăugă, şi glasul ei îl sfârteca nu mai puţin decât promoroaca tăioasă; vulpiţe care ar fi putut muri mai repede şi mai uşor dintr-un glonte de puşcă. Iar dumneata ai stat de te-ai uitat cum erau sfâşiate de vii.

— Mă las de vânat, dacă-l laşi baltă pe pastor.

— Mă întreb cum se face, de nu le vezi noaptea privindu-te din întuneric, cu ochişorii lor aurii ca floarea de leac şi-n ochii aceia cu privirea durută a morţii încete.

Reddin pierduse, şi o ştia, dar tot mai stărui.

— Nu, i se răspunse. Nici dacă n-aş fi jurat pe Munte, şi tot nu veneam. Eşti mânjit de sânge.

În clipa aceea trecu un vecin, care se oferi s-o ducă pe Hazel acasă cu trăsura lui. Acum, că urma să se mărite cu un pastor, ea devenise cineva. Hazel se urcă în trăsură şi plecă, iar momentul tragic din viaţa lui Reddin se stinse, aşa cum se sting marile focuri, prefăcut în zgură cenuşie.

El o luă spre casă, păşind alene. Drumul său trecea prin dreptul prezbiteriului, unde Edward şi maică-sa

dormeau liniştiţi. Tihna blândă a dragostei altruiste îl învăluia pe Edward, căci simţea că o va putea face fericită pe Hazel. Pe când aţipi în seara aceea, el îşi spuse:

— E făcută să fie soţie de pastor.

Sprijinindu-se cu toată greutatea de zidul jos, uitându-se la monumentele funerare aplecate aidoma unor beţivi şi la casa tăcută, argintată de lumina lunii, Reddin îşi spuse şi el:

— A fost făcută să fie a mea.

Amândoi bărbaţii o vedeau aşa cum ar fi vrut ei să fie, nu cum era ea de fapt.

Multe gânduri îi întunecară faţa lui Reddin, câtă vreme stătu acolo, ore de-a rândul, în noaptea cea răcoroasă de mai. Bruma îi albea umerii laţi, în timp ce se sprijinea de zid, iar la lumina lunii fulguirile de peri albi de pe tâmple îi luceau din întuneric de parcă ar fi Vrut să ia în zeflemea tinereasca patimă care pusese stăpânire pe el.

Munticelul lui Dumnezeu se cufundase în nepăsarea somnului; pădurile, ca nişte făpturi bătute, se ghemuiau sub cojocul nopţii; micile frunze moi atârnau fără vlagă în ger.

Şi totuşi, Reddin nu se mişca, pătruns de frig până-n măduva oaselor, cugetând mohorât în faţa casei.

Şi nu s-a clintit de acolo decât atunci când zorile spintecară sângeriu geana răsăritului. Oftă.

— Prea târziu! zise. Înfrânt, aşadar, de pastor!

O furie drăcească se stârni înăuntrul fiinţei lui. Ridică de jos o aşchie de stâncă şi, ţinând-o strâns cu amândouă mâinile, zvârli cu ea în casa parohială. Pietroiul sfărâmă fereastra bucătăriei. Dar mai înainte ca Edward să fi alergat la fereastră să vadă cine e, Reddin se şi făcuse nevăzut pe drumul dinspre varniţă.

— Dragul meu, mărturisi Doamna Marston tremurând toată, mi-a fost întotdeauna teamă de această

căsătorie ciudată, că va fi aducătoare de nenorociri.

— Dar cum de-ar putea Hazel să aibă vreo legătură cu treaba asta, mamă?

— Eu cred, dragul meu, că-i un semn de la Dumnezeu. Gândeşte-te şi tu: în dimineaţa zilei de nuntă! Geamurile sparte! Da, ăsta e un semn de la Dumnezeu. Aş fi preferat să nu fi fost cu noi atât de aspru. Dar, de bună seamă, ştie El ce face!

CAPITOLUL AL CINCISPREZECELEA

La prezbiteriu totul fu gata devreme. Edward, care nu prea îşi mai găsise astâmpăr după ce fusese trezit în mod brutal, se sculase de la trei şi-şi terminase propriile-i pregătiri, fiind gata să dea o mână de ajutor doamnei Marston când şi bătrâna coborî, la rândul ei, încă foarte tulburată. Ori de câte ori trecea prin dreptul camerei lui Hazel ori îl vedea de Edward că duce acolo flori, maică-sa exclamă: „O, bietul meu copil! tt – şi dădea a mâhnire din cap. Căci felul de viaţă ce părea a fi fost plănuit de Edward, tare-i era ei teamă de asta, nu avea să cuprindă nepoţei. Iar nepoţeii dobândiseră în gândul ei, datorită unor îndelungate cugetări, tot farmecul vechilor obiceiuri. Era pe deasupra zădărâtă şi de Manta care, prin contrast cu prăjiturile pe care le gătea, era „moale”. Din pricina celor două femei îmbufnate şi arţăgoase, şi de pe urma faptului că ziua nunţii nu era decât pe jumătate atât de minunată pe cât se cădea, s-ar fi putut crede că Edward o să fie rău dispus; dar nu era deloc aşa. El alerga ba sus, ba jos, glumea cu Manta, o alinta pe maică-sa şi cânta până ce Marta, care aprecia că purtarea unui pastor la o nuntă s-ar fi cuvenit să fie doar cu niţel mai puţin rigidă decât la o înmormântare, constată:

— Mai degrabă aduce a pastor un cuib de păsărele, decât el.

Marta şi cu doamna Marston aranjau în salonul cel mare ceştile de ceai, nişte ceşti cu motive de pene.

În clipa aceea Edward se afla în pragul odăii lui Hazel şi-şi dădea seama că nu va mai intra acolo. Nu-i era dat să vadă dulcea dezordine stârnită odată cu despachetarea trusoului şi nici să petreacă noapte de noapte în cercul vrăjit al prezenţei sale. Aproape că simţea în această sfâşiere a pierderii – pierderea unor lucruri nicicând avute, cea mai amarnică dintre toate pierderile câte-s pe lume – că dacă ar fi putut avea acele lucruri, până şi de copiii cu fculufi roşcaţi şi ochi aurii din visele sale s-a? îi putut lipsi. Îngenunche în faţa patului lui Hazel şi-şi aşează capul tăciuniu pe pernă, frământat de patimi trupeşti şi spirituale. Părul îi era jilav şi o cută nouă începu să-i brăzdeze, din ziua aceea, fruntea. Oricine, văzându-l, ar fi putut crede că se roagă; într-atât era de liniştit. Soarta lui Edward era să fie socotit şi el „aşa de calm44, deoarece lăuntricele-i focuri nu stârneau niciun zgomot, arzând cu liniştea incandescenţei.

Nu se ruga însă. Rugăciunea rămăsese la o mare distanţă în urmă, ca un stâlp indicator de mult depăşit. Poate că avea să se întoarcă din nou la el, cândva, dar acum era pierdut fără de urmă în deşert. Numai cei ce au pătimit nu cine ştie cât vorbesc de rugăciune ca de refugiul pătimitorului. Aşa îi şi cunoşti. Cei care au fost însă chinuiţi îşi aduc aminte că partea cea mai amară a chinului a fost frângerea rugăciunii în mâinile lor, împungându-i în loc să le fie de sprijin.

Edward ştia, îngenuncheat cum se afla acolo, cu ochii închişi, cum părul lui Hazel avea să se împrăştie dulce peste pernă; ştia ce-ar simţi, dacă braţul ei cald i s-ar încolăci pe după gât; ce nespus de dulce i-ar fi, în cine ştie ce ore de noapte, să-i potolească temerile iscate de-un vis urât şi s-o liniştească adormind-o la loc. Niciodată însă

intimitatea căsătoriei nu luase în ochii săi un mai gingaş chip. Şi totuşi avea să aibă parte de cam tot atâta reală intimitate ca şi maică-sa, sau deşi mai puţină poate. În fiece seară avea să se oprească în prag, să-i dea lui Hazel un sărut frăţesc şi să facă apoi cale-ntoarsă. Viaţa va fi pentru el un prag rece. Lună de lună, an de an, avea să citească dulcile, sincerele poveşti de dragoste ale Bibliei, – poveşti care dacă ar fi scrise de către un romancier s-ar vedea interzise, într-atâta-s de adevărate; an de an, avea să vadă cuiburi şi făpturi tinere şi să intre în case unde prunci înfofoliţi în pufoase broboade îl vor scruta cu priviri ca din veac şi-i vor prinde degetul cu tiranica putere de încleştare a celor slabi. Iar Hazel avea să fie mereu de faţă, ademenindu-l cu nepieritoru-i farmec, mai puternic chiar decât frumuseţea, stârnindu-l din cu greu câştigata-i linişte cu o mişcare a mâinii, cu mlădierea unei panglici prinsă pe talie sau cu o buclă a părului. Şi apoi ora aceea aspră de criză îl înfrânse şi un glas înalt îi strigă, nu cu viclenia la care s-ar fi aşteptat din partea unui ispititor, ci cu măreţia dimineţii pe culmi.

— Ia-o. E a ta!

Ştia că-i adevărat. Cine l-ar fi putut contrazice? A lui era. După câteva ore, avea să fie nevasta lui, în propria lui casă, dăruită lui de orice lege a credinţei şi a stirpei. De fapt, neîmplinindu-şi voia, avea să jignească şi credinţa şi stirpea. Clanţa uşii ei a lui era, la îndemână a o apăsa la ori şi ce oră. Încăperea aceea, numai trandafiriu şi aur, numai curcubeie şi ciripiri argintii, ca notele din zori ale păsărilor, lui îi era menită, asemeni cupei de trandafir deschisă albinei. Până şi maică-sa avea să fie mulţumită.

Crâcnise pe ocolite împotriva „căsătoriei acesteia care nu-i căsătorie”. Dar ea avea să devină lucrul acela plin de îmbiere şi imbold – legea de obşte. Avea să fie şi Edward unul din alcătuitorii acelei universale bresle a

bărbaţilor care muncesc, se însoară, cresc copii, apucă poate să-şi vadă nepoţii şi apoi, în aureola asfinţitului îşi aştern capul încărunţit pe perna adormirii, întotdeauna îi plăcuseră lucrurile fireşti. Nu era Unul dintre inşii pe care-i aşază de o parte strania izolare a geniului, inşi ale căror suflete ard cu sălbatice văpăi, în loc să se consume cu blânda dogoare a focului din vatră. Era doar un om obişnuit, căruia îi plăceau lucrurile obişnuite. Şi nici nu era efeminat ori celibatar din instinct, deşi îi lipsea acerba virilitate a lui Reddin. Senzualitatea nu s-ar fi deşteptat în el altfel decât pe calea dragostei spirituale. Dar calea aceasta fusese aflată; senzualitatea se trezise; şi acum arpeninţa să-l covârşească.

Confuze şi totuşi învăpăiate imagini veneau să-i joace în faţa ochilor; cum avea să stea Hazel în seara aceea pieptănându-şi părul; cum avea să arate odaia, când ea va fi stins lumina şi când numai lumina stelelor va mai licări într-însa; mireasma florilor, sunetul dulcii sale răsuflări; şi apoi, năpustindu-se năvalnic, emoţiile pe care avea să le încerce, când el o să pună mâna pe clanţă – iubirea, biruinţa, beţia.

Cum avea să arate ea? Ce-avea să spună? Nu-l va putea opri. Poate că, trezindu-se la cunoaşterea farmecelor căsătoriei, îl va iubi şi ea pe el tot atât de pătimaş pe cât o iubea el.

Un nestăvilit imbold stăpânitor îl cuprinse în întregime. Avea să aibă tot ce dorea de la viaţă. La ce bun să renunţe? Şi-apoi, pe un ton minor, jeluitor şi gingaş, i se păru că aude vocea lui Hazel murmurând cu uimite accente:

— La ce bun, sufleţelule? Şi: îţi sunt foarte îndatorată, desigur.

Ceea ce se înălţa stavilă între el şi dorinţa lui era neajutorarea lui Hazel, firea ei asemenea unui plăpând

pahar ce s-ar sparge la cea dintâi mişcare. Credinţa şi obiceiul îl împingeau înainte. Căci Biserica şi Statul sunt de partea dreptăţii materiale a literii legii. Înfloririle spirituale, motivele înalte care se înfăţişează înveşmântate în aparentă nelegiuire – acestea nu sunt desigur de resortul lor, de vreme ce şi Biserica şi Statul s-au născut pentru cei care încă mai au nevoie de reguli drastice. În ochii scribilor, şi cu atât mai vârtos în ochii celor care vindeau turturele, Christos era un scandalagiu.

Decât să spargă paharul, mai bine nu se va mişca. Ce însemnau pentru el stirpea şi opinia publică, în comparaţie cu spiritul ei? De dragul ei, principiile lui trebuiau să facă o excepţie. Lucrurile acestea puteau fi trecute cu vederea. Tot ceea ce conta erau Hazel şi el însuşi; patima lui, libertatea lui Hazel; dorul lui de a fi soţ şi părinte, fermecata ei incapacitate de a fi soţie şi mamă. Se urî dintr-odată, din pricina trandafiriilor imagini care i se arătaseră. Se simţea cu desăvârşire înjosit, dându-şi seama că la un moment dat vrusese cu adevărat să-şi impună drepturile, să apese pe clanţă. Folosirea egoistă a forţei i se păruse dintotdeauna lucrul cel mai vrednic de dispreţ. Din toate punctele de vedere, se ruşină de criza care-l încercase. Luase o hotărâre, dar ştia cât de uşor ar fi fost ca să o ia pe cea opusă. Cât de uşor şi cât de dulce!

Zăbovi vreme îndelungă acolo unde se afla, prea obosit ca să se ridice, sătul de o luptă care abia dacă începuse Apoi o auzi pe maică-sa chemându-l şi se ridică totuşi, închizând uşa aidoma celui care părăseşte un vis. Încă mai ţinea în mână buchetul de lalele roz cumpărat centru Hazel la expoziţie. Florile îşi plecaseră creştetele.

— O, dragul meu băiat, o auzi grăind pe doamna Marston, te-am chemat iarăşi şi iarăşi şi niciun răspuns. Unde ai fost?

Edward ar fi putut rosti adevărul: „În iadtt. Dar se

mulţumi să răspundă:

— Într-o vale a minţii acesteia neastâmpărate.

— Ce vale, dragul meu? A, nu o vale, vorbeşti în poezii? Tare ciudat!

„Dragă Doamne, gândi ea, trag nădejde că, cu toată treaba asta, fecioru-meu n-are să-şi piardă minţile; ceea ce a spus adineori părea atât de absurd”.

— Arăţi aşa de palid, dragul meu, şi-atât de zăpăcit, continuă ea; cred că ai nevoie de…

— Nu, mamă. Mulţumesc, n-am nevoie de nimic.

Îşi dădea pe jumătate seama de amarnica ironie a cuvintelor rostite, chiar pe măsură ce le folosea.

Doamna Marston privea la genunchii pantalonilor săi boţiţi.

— O, dragul meu, acum înţeleg, îi vorbi ea; îţi cer iertare că ţi-am spus că ai nevoie de un praf calmant. Tu erai cu Domnul. Nici nu ţi-ai fi putut întrebuinţa mai nimerit timpul în dimineaţa nunţii.

Era foarte mişcată. Edward roşi ruşinat, dându-şi prea bine seama de felul cum îşi întrebuinţase timpul.

— Uite! strigă doamna Marston; acum eşti tot atât de îmbujorat, pe cât erai de palid adineauri. Ai febră. Am să-ţi pregătesc o poţiune care să te pună numaidecât pe picioare.

— Măcar de-ai putea, oftă el.

— Şi ce voiam să-ţi cer, reluă ea, prinzându-şi din mers gândurile de mai înainte, în acelaşi fel instinctiv în care îşi prindea fustele în zilele noroioase; ceea ce voiam să-ţi cer, dragul meu este… ştii, e atât de grea, torta asta…

— Vrei s-o ridic eu, mamă?

— Da, dragul meu. Ce repede pricepi! Şi fii atent, să nu-i strici glazura; e greu să n-o strici, de albă şi de sfărâmicioasă ce este.

— Nu, n-am să stric, mamă, glazura, o asigură el

foarte serios, oricât de grea ar fi.

Ea nu observă însă că seriozitatea răspunsului era nefirească; o aprigă seriozitate în toate chestiunile gospodăreşti constituia pentru ea regula regulilor.

CAPITOLUL AL ŞAISPREZECELEA

Măreaţa dimineaţă de mai, bătută în mărgăritare şi gâlgâind de fastul pe care-l poartă desăvârşita frumuseţe, ieşise din ceaţa purpurie şi făcea să se ruşineze cocioaba în care Hazel se gătea de nuntă. Bojdeuca se cufundase în spuma primăverii într-atâta, încât de-abia mai putea fi recunoscută. Vechi tufe de liliac o împrejmuiau şi-şi legănau capetele înmuiate-n purpură pe deasupra singurului său horn. Mireasma lor înăbuşea orice altă adiere ca o puternică voinţă de a fi şi nu mai aveai ce face decât să oglindeşti în tine sufletele liliacului. Doi salcâmi răşchiraţi, cu trunchi uriaş, pipăiau acoperişul cu crengile lor inferioare şi picurau pe el aur. Crengile de către vâri se avântau hăt departe, în albastrul cerului.

Măceşul de lângă poartă îşi trăia ceasul său de glorie, înfăşurat în muguri de cristal ce luceau ca ploaia printre frunzele de-un verde strălucitor. Din fiecare păr în plină înflorire picurau petale, şi din fiecare măr de-un roz ca al scoicilor se auzea zumzetul albinelor.

Abel se sculă devreme, deoarece socotea că se cuvine să împletească o cunună pentru Hazel, ştiindu-se meşter în astfel de îndeletniciri. Lăcrămioarele aproape că se trecuseră; pusese peste noapte câteva din ele în apă caldă şi acum şedea sub castanul sălbatic şi lucra la cunună. Umbrele frunzelor unduiau deasupră-i ca nişte ape şi adeseori Abel îşi înălţa cu ochi de stăpân privirea, îndreptând-o spre albele turle ale înfloririi, căci albinelesale lucrau de zor acolo sus.

Era prost dispus şi amărât, căci gândurile îl purtau la bărăganul de stupi ce l-ar fi putut câştiga prin Hazel. Se

mângâia însă, cugetând că va economisi câte ceva scăpând de întreţinerea fetei. Nici nu-i trecea prin minte să se întristeze din pricină că o pierdea; de fapt, chiar că nu prea avea de ce se mâhni. Ei îşi duceau, fiecare de unul singur, izolată lor viaţă; îşi erau cu totul nepotriviţi a trăi laolaltă.

Pe o sârmă desprinsă de la una din coroanele lui funerare, Abel împleti lăcrămioarele ude, feştelite oarecum de pe urma apei calde.

Şi astfel, iată că Hazel merse să fie nuntită purtând pe cap o cunună mortuară.

Ea se sculă foarte obosită, în urma zbuciumelor djin ajun, dar şi fericită. Ea şi Roşcata, şi mâţa cea chioară, şi iepurele, şi mierla urmau să meargă într-o ţară depărtată de lucruri supărătoare şi către pacea dragostei lui Edward de pe coasta Munticelului lui Dumnezeu.

Greutăţile noii vieţi erau trimise uitării. Doar bucuriile acestei vieţi erau azi vizibile. Doamna Marston părea să tot surâdă cu o veşnic iubit Oare-gentileţe, iar pe ursuzul chip al Martei se putea parcă desluşi un aer de voioşie. Viaturile aspre, domolite şi aducându-şi fiecare prinosul său, vor sufla alene în jurul casei lui Edward. Gerul, gândea ea, nu va veni tot la fel pe Munticelul lui Dumnezeu ca în recea Golişte.

Nu văzuse nici umerii laţi ai lui Reddin şi nici luciul îngheţat al mormintelor.

Cu voce dulce şi subţire ca de prihor, în vreme ce se îmbrăca, începu să cânte. Straie ca straiele pe care şi le punea acum nu mai văzuse; abia dacă ştia cum să umble cu unele din ele. Îşi perie părul până ce străluci cum străluce crinul tărcat şi-l strânse pe cap în cosiţe bogate. După ce-şi îmbrăcă rochia de muselină albă, răsuflă adânc, văzându-se cât şi cât în oglinjoară.

— Parcă aş fi o pozâ! îngână ea.

În jurul gâtului zvelt se răsucea acum un lănţug de aur, de care anina drept pandantiv un topaz.

Când ieşi din căsuţă, precum iese crinul din ţărână, Abel se trase înapoi din faţa ei, împleticindu-se, mai în glumă, mai de mirare. Fu aşa de mişcat, încât îşi pregăti singur micul dejun şi apoi îşi frecă mâinile cu şmirghel, până ce şi le băşică. Hazel, domnind pe unul din scaunele rupte, agăţa de gâtul Roşcatei colierul de mireasă împletit din flori albastre de nu-mă-uita.

Sprijinită-n şezut, cu bărbia îndesată-n florile de nu-mă-uita, Roşcata arăta nespus de solemnă şi neabătut de cucernică. Se şi potrivea de minune cu noul ei rol; ar fi putut avea legături cu tagma clericală, toată viaţa sa. Miţa cea chioară sta alături de dânsa, purtând o fundă albastră şi străduindu-se să toarcă frumos, cât putea ea mai frumos, ceea ce aducea ca asemănare a un fel de cimpoi crăpat din pricina zbuciumatelor sale tinereţi.

— Ai şi de ce toarce! îi vorbi Hazel. O să-ţi duci întreaga viaţă pe o pernă lângă vatră, iar Roşcata o să aibă parte de-o balie mare nou-nouţă! *.

Nu multe mirese cugetă atât de puţin la ele însele şi atât de mult la micile vietăţi din jur, ca Hazel în dimineaţa aceea. Micul dejun se dovedi însufleţit, deoarece Abel luă de câteva ori cuvântul. Când şi când el se uita la Hazel şi spunea: „Doamne! u Atunci Hazel râdea voioasă. Când rămase lângă poartă, să aştepte docarul vecinului care urma să vină să-i ia, fata arăta la fel de-nmugurită şi-ncînsă în albe făgăduinţe ca şi măceşul de deasupra creştetului său.

Nu se gândea la Edward mai mult decât ca la o prezenţă ocrotitoare. Chipul lui Reddin, exprimând o tainică şi puternică suferinţă, braţul lui Reddin pe care-l simţise în vreme ce dănţuiseră, mâna lui muşchiuloasă şi caldă – acestea îi acaparau însă gândurile. Li se împotrivea

cu toată puterea, dându-şi seama că nu se nimereau miresei lui Edward.

În sfârşit apăru docarul, suind dealul şi hurducându-se în felul acela specific al vehiculelor cu care vin la piaţă zarzavagiii. Poneiul avea câte un buchet de gălbenele la fiecare ureche, iar codiriştea biciului fusese împodobită cu liliac. Animalele fură cu toatele îmbarcate – miţa care mieuna ca un ventriloc din fundul coşului ei, iepurele în cuşca lui, pasărea în colivia-i de lemn, iar Roşcata aşezată în faţa lui Hazel. Hairfa completa calabalâcul. Porniră însoţiţi de uralele copiilor din casa vecină şi-o ţinură agale prin mireasma răşinilor pădurii de zade.

Poneiul şarg era şchiop, ceea ce dădea docarului o anume legănare, şi bietul dobitoc mai era chinuit şi de foamea ce i-o stârneau gălbinelele atârnându-i în jurul nărilor şi făcându-l să-şi tot strâmbe cam ciudat capul, în strădania de a ajunge la ele şi a le ronţăi. Vântul suspina prin zadele înalte care – odată mai mult – ca şi în ziua serbării, îşi plecau atente capetele către Hazel. Prin poieni, larg răspânditele zambile aveau să pălească în curând înspre eutanasia lor, zambilele cunoscând arta de a muri tot atât de bine ca şi pe aceea de a trăi şi fiind îndeajuns de fericite ca să-şi poată păstra, aşa cum puţine făpturi conştiente şi-o păstrează, vitejia în faţa morţii.

Când străbătură cariera, unde umbra era groasă, Hazel fu cuprinsă brusc de dârdâieli.

— Cineva îţi calcă pe mormânt, făcu Abel.

— Ei, hai, nu spune aşa! Mi-ar aduce nenoroc în ziua nunţii, strigă ea.

În vreme ce urcară dealul, fata se plecă înainte ca şi cum s-ar fi străduit să iasă din capcanele unei groaze adânci.

Când neobişnuitul lor cortegiu trase la poarta prezbiteriului, cu Abel fluturându-şi zgomotos biciul

năpădit de liliac şi strigând tot felul de complicate însă greu de tâlcuit vorbe de duh, Edward îi ieşi grăbit în întâmpinare. Ochii i se pironiră asupra lui Hazel, şi atâta îi erau de înflăcăraţi, de plini de duioşie, încât Abel rămase cu una din glumele sale pe jumătate nerostită.

— Hazel a mea, rosti Edward apropiindu-se de docar şi privind în sus, bine ai venit acasă şi Dumnezeu să te binecuvânteze!

— Mai bine nici c-ai putea grăi, sări de colo Abel cu vorba. Nu-i aşa că Hazel a noastră e grozavă? Şi îmbrăcată de să te dea gata, ce zici?

Edward nu-l luă în deamă. El privea doar la Hazel, căutând înfometat la ea un semn al aceleiaşi covârşitoare patimi pe care o simţea clocotind într-însul. Dar găsi în ochii fetei doar bucurie copilăroasă, recunoştinţă, afecţiune şi o uşoară umbră de rostul căreia nu se putea bine lămuri şi de la care începu a nădăjdui multe.

Dacă în camera aceea liniştită de sus el ar fi luat cealaltă hotărâre, dacă i-ar fi spus lui Hazel chiar în ziua aceea ce însemna cu adevărat dragostea lui, datorită ironiei lucrurilor, ea poate că l-ar fi iubit şi şi-ar fi revărsat asupră-i ascunsa zestre a firii sale celeilalte, cea pălimaşă.

El însă alesese calea altruistă.

— Şi aşa, vorbi Edward pe un ton practic, ce-ar fi ca mai întâi să coborâm din docar făpturile astea micuţe şi odată cu ele pe Hazel?

Apăru şi doamna Marston.

— A, ai pornit-o spre târg, domnule Woodus? i se adresă ea lui Abel. Ar fi fost atât de plăcut şi de bine dacă ne-ai fi cântat din harfa dumitale!

— Păi sigur, coană mare. De-aia am şi venit. Nu mă duc la niciun târg. Am venit la nuntă să-mi pun şi eu burdihanul la cale.

Doamna Marston, foarte frământată, întrebă ce-i cu

animalele.

— Cred, mamă, că sunt pentru dumneata, zâmbi Edward.

Doamna Marston se uită la Roşcata, care părea plină de vioiciune după atâta plimbare; se uită la pasăre, care părea abătută şi zbârlită; se uită la iepure şi-l văzu cu o ureche dată peste cap, arătând cam prea puţin respectabil. Auzi de asemenea mieunăturile ventriloce.

— N-am nevoie de ele, dragul meu, vorbi ea atunci, dar cu hotărâre.

— S-ar zice că aveţi să deschideţi un fel de cămin de pisici, coană mare, îşi dădu cu părerea şi Abel.

Doamna Marston nu găsi însă vorbe pentru a-şi exprima simţămintele încercate.

În vreme ce Edward şi Abel rostuiau câte un loc fiecăruia dintre feluritele animale aduse, bătrâna i se adresă Martei:

— Heee, nunţile, nu mai sunt ce-au fost, Marto.

— Zestrea miresei, vorbi Marta care-ntotdeauna urmărea rubrica1 „nunţi” în ziarul local, iat-o: o miţă chioară; un iepure trăsnit, căruia mai bine i-ar fi stat sub formă de plăcintă; o pasăre slută; şi o jigodie de vulpe împuţită!

Doamna Marston renunţă până-ntr-atâta la demnitate, că se porni a râde încetişor. Ea hotărî să-i mărească leafa Martei, la anul viitor.

CAPITOLUL AL ŞAPTESPREZECELEA

Hazel se aşezase pe o piatră funerară, cu Roşcata alături. Amândouă aduceau a statuie de marmură pe cine ştie ce vechi mormânt!. Venind în acel sălaş al morţilor, la un aşa de scurt răstimp după ciudatele clipe de groază încercate în vreme ce străbătuseră cariera depiatră, se simţea năpădită de temeri nedesluşite. Crucile şi pietrele aveau, pe acel povârniş bătut de furtuni, un înfricoşător

aer de sfidare, de parcă ar fi ştiut că deşi vârtoşenia vânturilor o întrece pe a lor, totuşi ele erau mai puternice decât omenirea; ca şi cum ar fi ştiut că întreaga lume este locul de veci al frumuseţii şi că lumea a fost prefăcută de om în camera de tortură a celor slabi.

Hazel îşi îndreptă ochii către inscripţia de pe mormânt. Era epitaful unei tinere.

— O! murmură dânsa înălţându-şi privirea spre uriaşa cupolă albastră, goală – şi nepăsătoare, – o! fă să nu plec din viaţă câtă vreme sunt tânără… Ea de ce-o fi murit atât de tânără? Fă să nu plec, rogu-te!

Şi vasta cupolă goală şi nepăsătoare îi primi ruga.

Fu dintr-odată cuprinsă de panică; fugi de lângă morminte, strigând numele lui Edward.

Iar Edward se înfăţişă numaidecât. Avea braţele pline de foile de varză pe care i le căra iepurelui.

— Ce-i cu tine, copilă?

— Astea.

— Mormintele?

— Da. Is aşa de înfiorătoare.

Edward îi arătă un salcâm galben care despicase un mormânt şi acum se legăna deasupră-i.

— Vezi, îi spuse, iese din groapă şi dintre porţile morţii…

— Da. Dar cea intrată în groapă n-a ieşit. Doar un copac nou în locul ei. Şi sunt sigură că ea a vrut să iasă.

Tocmai în clipa aceea sosi prietenul lui Edward, care urma să-i căsătorească.

— Acum, şopti Edward către Hazel, eu mă duc şi am să te aştept să vii.

Aşteptând în capela întunecoasă, cu pereţi spoiţi şi cu câteva ferestre zăbrelite, pe care jumătate le acoperea iedera, asupra minţii lui slobode nu mai stăpâneau acum alte gânduri decât cele altruiste.

Maică-sa, purtând o rochie cu trenă purpurie, intră şi se minună cât de mult seamănă fiul ei cu o imagine sacră, ceea ce în sinea sa constituia pricina supremei laude. Fratele Martei venise şi el, şi trăgea de funia singurului clopot care scotea un sunet atât de slab şi de firav, încât făcea alba capelă să pară aidoma unui berbec rătăcit, a cărui talangă s-ar fi auzit cum răsună undeva pe dealuri.

Se aflau de faţă domnul James precum şi câţiva din oamenii parohiei, şi Marta, în rochia ei de duminică, îmbrăcată la repezeală peste o alta imprimată; purta o pălărie despre care fratele său susţinea că „ar stoarce lacrimi şi unui ouw.

Fiica domnului James cânta un marş la orgă, în timpul executării căruia de afară se auzi o ceartă.

— O să se simtă singură fără mine.

— N-are să le placă. Asta-i curată hulă.

Apoi se deschise uşa şi Abel, foarte asudat şi pe deplin conştient de măreţia prilejului, intră conducând-o pe Hazel încununată cu coroniţa ei de lăcrămioare pleoştite. Lumina verzuie dădea obrajilor fetei o nefirească paloare, iar ochii ei, bântuiţi de cine ştie ce străvechi rău aciuiat printre întunecimile vieţii, căutau spre Edward ca spre un mântuitor.

Ar fi putut prea bine fi una dintre acele mirese din ţara basmelor care se ivesc asemenea ştimelor din iazuri şi râuri şi prin vinele cărora curge un tainic fluid dumnezeiesc; ele scapă îmbrăţişării iubitului care nu-i decât muritor şi se topesc aşa cum se topeşte neaua de îndată ce-s atinse. Edward, privind-o, fu cuprins de o inexplicabilă teamă. Îşi dorea ca Hazel să nu fi fost atât de straniu de frumoasă, ca mireasma florilor să nu fi răspândit o moleşeală atât de grea, aducându-i aminte de camere mortuare.

Abia după ce Hazel sosi la capătul capelei, luară cei

prezenţi aminte la Roşcata, mica siluetă arămie păşind cuminte în urma miresei – fermecătoare deşi nepotrivită domnişoară de onoare.

Domnul James se ridică şi străbătu capela.

— Am să scot animalul ăsta de aici, spuse el.

Atunci observă de fapt că Hazel o ducea pe

Roşcată de o curea. Va să zică sacrilegiul era intenţionat.

— Un animal, rosti el, n-are ce să caute într-un lăcaş de închinăciune.

— Da’ de ce nu? întrebă Hazel.

— Pentru că…

Domnul James se pomeni că nu-i în stare să continue.

— Pentru că n-are ce să caute, încheie el brusc.

Puse mâna pe cureaua Roşcatei, însă vulpiţa se şi dovedi gata de luptă.

Colegul lui Edward întoarse capul, ducându-şi mâna la gură. Avea să privească la iedera de dincolo de fereastră, câtă vreme ţinea acea discuţie.

— Cine te-a făcut pe dumneata, declară Hazel, a făcut-o şi pe Roşcata. Unde poţi merge dumneata, poate merge şi Roşcata. Dumneata eşti diacon, iar Roşcata-i domnişoară de onoare.

— Asta-i vorbire păgânească, răspunse domnul James.

„Cât de obraznică e Hazel asta! tt cugetă biata doamnă Marston.

Simţea că n-are să mai poată umbla niciodată cu capul sus. Cei de faţă chicoteau între ei. Strugurii negri şi bobiţele de fir alb ale pălăriei începuseră să tremure. „Ce neplăcut!” îşi zise în gând bătrâna doamnă.

Atunci luă cuvântul Edward, şi glasul său avea un accent aspru şi autoritar, care pe domnul James îl uimi.

— Lăsaţi, vorbi el. „Am şi alte oi, care nu sunt din

staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc”. Vede şi de ea acelaşi stăpân, James.

Peste spusele sale se lăsă tăcerea. Celălalt pastor se întoarse, aruncându-i lui Edward o privire surprinsă, admirativă, şi slujba începu. A fost o slujbă scurtă şi simplă, dar pe măsură ce se desfăşura, ea dobândea un nespus patetism.

Narcisele din pervazuri priveau la Hazel în alba lor tăcere şi ochii lor aurii, umeziţi de rouă, păreau înrudiţi cu ochii Roşcatei, şi cu aceia ai miresei. Izul florilor de primăvară umplea lăcaşul de o duioasă melancolie. Nici că există miresme mai înduioşătoare, mai amarnice decât acelea de lăcrămioare şi narcise, nălucitor îngrămădite în jurul gardurilor vii, ori de liliac alb, împovărat de vise vechi ori de pansele vag amintitoare de pierdute şi tainice extaze.

Edward simţea pătrunzându-l toate acestea şi era copleşit. Îl năpădi o mare milă faţă de Hazel şi de alaiul ei de făpturi fără noroc. Îl cuprinse un fel de temere că el nu va fi în măsură să le apere chiar aşa cum ar fi dorit-o. S-ar fi zis că neajutorarea e sortită să fie înfrântă. De când arăruse Hazel cu trista ei filosofie izvorâtă din experienţă, el începu să ia aminte la lucruri.

Ridică privirea către înaltul cerului, aşa cum făcuse şi Hazel ceva mai înainte.

„Domnul e dragoste”, îşi spuse.

Albastrul cerului îi primi convingerea întocmai cum primise şi rugile lui Hazel, cu o nepăsătoare tăcere.

Doamna Marston îl urmărea pe Edward cât mai îndeaproape. Apoi îşi notă în cartea ei de rugăciuni: „Să nu uit: malţ pentru Edward”.

Slujba se terminase. Edward îi zâmbi maică-sii, când trecu pe lângă ea şi întâmpină încruntarea domnului James cu o îngăduitoare bună dispoziţie.

Roşcata, şi mai bucuroasă de a ieşi de acolo decât de a fi intrat, o luă la goană înainte, iar când intrară în casă, auziră din odaia de sub scară cânt de nuntă mieunat de mâţa cea chioară.

— Păcatele mele cele grele, exclamă Hazel intimidată, privind în clipa a ceea torta, n-am mai văzut de când sunt aşa ceva!

— Mama i-a făcut glazura, draga mea.

Hazel se repezi la doamna Marston şi-şi petrecu amândouă braţele-i subţiri pe după umerii şi gâtul bătrânei, acoperind-o cu o adevărată furtună de sărutări de recunoştinţă.

— Încetişor, încetişor, drăguţă, se rugă doamna Marston. Îmi pare bine că-ţi place.

În acelaşi timp, ea – şi mângâie mătasea purpurie, surâzând. Hazel era iertată.

— Aş fi adus cu mine fierăstrăul ăl mare, dacă aş fi ştiut una ca asta, glumi Abel.

Singur domnul James, doar el rămase tăcut.

Roşcatei i se îngădui şi ei să intre şi circulă prin toată camera, spre cât se poate de marea nelinişte a doamnei Marston: ori de câte ori se apropia de dânsa, bătrâna scotea un fel de ţipăt înăbuşit. În ciuda acestor felurite neajunsuri, petrecerea fu veselă şi nu luă sfârşit până către scăpătatul soarelui.

După ceai, Abel cântă, domnul James arătându-se foarte condescendent şi spunând după fiecare bucată executată „Foarte bine”, până ce deodată Abel îl întrebă grosolan:

— Da dumneata ştii să cânţi?

Edward interveni atunci oferindu-i tutun domnului James. Se adunară cu toţii în jurul vetrei, amurgul lăsându-se rece; doar Abel rămase în colţul său, între cântecele lui, zicându-şi-le de zor. Socotea că-i stricta lui datorie, după

un asemenea ceai, să cânte cât îl ţinea gura.

Hazel, fericită însă şi pradă frământărilor, se hârjonea cu Roşcata în preajma ferestrei peste care se lăsau umbrele, o fereastră joasă, cu ochiuri mici de geam, gâfâind sub fel de fel de calabalâcuri dragi doamnei Marston.

Edward îi arăta prietenului său o hartă a ţinutului.

Doamna Marston, pe jumătate adormită, vorbea despre găini – bunele ouătoare, bunele clocitoare, cele bune de carne – cu domnul James. Obosită de jocul cu vulpea, Hazel îngenunchease pe sofaua cea mare şi rotundă, împodobită cu ciucuri şi privea alene pe fereastră.

Deodată, scoase un ţipăt. Edward intră numaidecât în alarmă.

— Ce s-a întâmplat, draga mea?

Hazel se lăsase cu spatele pe sofa, palidă şi fără să poată scoate o vorbă; dar înţelese că trebuie să-şi vină în fire.

— M-am înţepat cu un ac, pretextă.

— Ace într-o rochie de mireasă? Dar ce ruşine! se supără doamna Marston. „Viaţa nu-i va pune fundă, cui se-nţeapă la nuntă”.

— O sărmana, sărmana de mine! se văită Hazel, izbucnind în plâns, şi azvârlindu-se la picioarele lui Edward.

Mirat, el o mângâie.

Doamna Marston porunci să fie adusă lampa, obloanele fură trase, şi totul pluti într-o linişte aurie.

Afară, în aceeaşi atitudine ca şi mai înainte, aplecat şi neclintit din locul în care ochii ei îl măriseră, afară sta Reddin. O văzu pe Hazel, o urmări cu privirea cum se retrăgea şi înţelese că ea îl zărise. Dar când, deodată, la aducerea lămpii, ferestrele străluciră ca nişte narcise

galbene, el se trase înapoi de parcă ar fi primit nişte bice şi, întorcându-se, o luă ou paşi apăsaţi către varniţă în jos. Ocoli prin pădure şi făcu drum bătut înapoi, până ce se află iarăşi în dreptul casei, la loc mai ferit. De acolo urmări plecarea musafirilor şi, mai târziu, o văzu pe Marta îndreptându-se către coliba ei. Luminile pâlpâiră şi rătăciră. Zări şi una care urca sus pe scări.

Înăuntrul casei, doamna Marston, având de înfruntat o căsătorie pe care nu prea ştia cum s-o califice, se mărgini, cu destul de mult tact, să le ureze noapte bună şi-i lăsă pe cei doi însurăţei în salon. Ei rămaseră acolo câtva timp şi Edward se strădui să nu-şi dea seama la cât de multe renunţa. În cele din urmă, se sculă şi-i aprinse lumânarea lui Hazel. Ajunşi la uşa camerei acesteia, pastorul îi spuse la repezeală: „Noapte, bunătt. Hazel luă rânduiala aceasta drept bună, atât pentru că dormise în aceeaşi cameră şi cu două nopţi înainte, cât şi pentru că Edward nu-i arătase în niciun fel o iubire pătimaşă.

Cu cât firea omului este mai nobilă, cu atâta nobleţea ei este luată drept ceva ca de la sine înţeles. Edward se întoarse şi trecu la el în cameră.

Reddin, de sub întunecatu-i acoperământ de pini, numără pe rând luminile şi văzând că-s trei, se îndreptă spre conacul său suspinând uşu-i rat. Mergând însă peste câmpuri, îşi aduse amintf de cum arătase Hazel cu o seară mai înainte J de cum dănţuise ea ca o frunză; de cât de zvelţi? şi de tânără apăruse ochilor lui. Reddin era uh bărbat de-a pururi înnebunit de subţirime şi plăpânzenie. Copil fiind, pe când taică-său şi maică-sa mai aveau încă o oarecare stare materială, spărsese un neasemuit pahar de sticlă veneţiană, numai şi numai pentru că nu ştiuse a se împotrivi ispitei de a-l strânge în mână. Taică-său îl bătuse cu harapnicul, un tată aparţinând nerodului soi de oameni care cred că pedeapsa corporală poate schimba sufletul.

Însă Reddin făcuse acelaşi lucru a doua zi, cu un bibelou de porţelan în formă de coajă de ou.

Încât şi acum, gândindu-se la mlădioasa talie a lui Hazel, la ochii ei mari şi oarecum speriaţi, la încheieturile sale subţiri, se porni să înjure, până ce nagâţii veniră cu toţii să ţipe în jurul lui. Ar fi putut părea, în bezna acelor singuratice câmpuri, cine ştie ce erou al morţilor, dând glas unui cor satanic, însoţit de un alai de suflete pierdute.

Îndelungata căutare a lui Hazel, începută dintr-un capriciu, se prefăcuse până la urmă în patimă. Dacă nu s-ar fi pornit s-o caute, dacă n-ar fi încercat supărătorul simţământ de a-şi vedea planurile zădărnicite, dacă ar fi fost s-o găsească dintr-odată, n-ar fi mai dorit-o atât de aprig. Acum, pentru întâia oară în viaţa lui fără patimi înalte, simţea cum un lucru pentru el tainic şi nedorit se adăuga pornirii nestăvilite. Mai presus de orice, viaţa fără ea însemna monotonie, lipsă de vitalitate, iute înscăunare a vârstei mijlocii. Din faţa perspectivei acesteia, Reddin se trăgea înapoi. Umbla mohorât, arătând mai bătrân decât era, din pricina suferinţei ce i-o stârnea o astfel de pierdere.

Viaţa alături de ea ar fi însemnat o tinereţe prelungită la nesfârşit, un extaz pe care nici nu-l visase, bunăstarea întregii lui fiinţe. Continuă să umble îmbufnat mai departe, gândind cum ar fi putut lua totul de la început cum şi-ar fi înfrumuseţat proprietatea, cum ar fi muncit din greu, cum ar fi dat copiilor lui – ai lui şi ai lui Hazel – o creştere aleasă, cum s-ar mai fi lăsat de băutură.

Dar întârziase cu două săptămâni, două nenorocite de săptămâni şi lui, lui care colindase întreg ţinutul; fata îi scăpase. Marston, care rămăsese pur şi simplu locului pe muntele ăla al său, o câştigase, în schimb.

— E al naibii de nedrept! spuse şi durerea aproape că-i pieri, de mânios ce era. Toate nedesluşitele şi sfioasele

gânduri ale ultimelor două nopţi căpătară încet-încet formă. Nu mai înjura şi nici nu se mai posomora. Cugeta precis, în vreme ce paşii lui înaintau. Chipul său luă înfăţişare mai aspră – nu avusese de altminteri nicicând faţa unui om slab – şi arăta ca un ins pe care nu va fi uşor să-l înfrunţi. 11 stăpânea o ură înverşunată împotriva lui Edward, o furie tăcută împotriva Sorţii şi o neînduplecată hotărâre de a pune stăpânire pe Hazel, cu sau fără voia ei. Avea acum un scop în viaţă. Vessons fu de-a dreptul surprins de purtarea lui autoritară şi repezită.

— Să-mi faci nişte sandvişuri pentru mâine dimineaţă, devreme, îi ceru, şi ai să mergi dumneata în locul meu la licitaţie. Eu nu mă duc.

— Da’ cum să mă duc eu? Cine are să prepare brânzeturile?

— Dă-le la porci.

— Şi cine are să-l aştepte pe argatul de la Famley?! Nici gând să mă duc eu!

— Dacă te obrăzniceşti, te poftesc să te cari de aici!

— Bine, dar cine are să-l aştepte pe argat?

Vessons vorbea cu o ursuză şi mirată blândeţe.

— Argatul? La naiba cu argatul. Telegrafiază-i!

— Asta o să-mi ia aproape două ore, să mă duc să bat o depeşă la poştă. Şi apoi costă şi bani. Iar prânzul servit acolo la licitaţie costă şi el bani.

— Uf! strigă Reddin înfuriat la culme; na, ţine asta, nerodule!

Şi-i azvârli lui Vessons punga cu bani.

„Fie, fie! cugetă în sine Vessons, trebuie să-i fac pe plac. E cu capsa pusă, că fata s-a măritat cu pastorul. Trăiască pastorul! asta-i urarea lui Vessons”.

CAPITOLUL AL OPTSPREZECELEA

În dimineaţa următoare, Vessons porni ia drum, voios nevoie mare; Hazel scăpase de-a binelea. Reddin plecă

odată cu el şi în timpul acelei lungi zile de mai, proprietatea lui fu pustie şi rămase tăcută şi liniştită ca şi cum ar fi cugetat la propria-i singurătate. Reddin nu se înapoie înainte de căderea nopţii.

Îşi petrecu ziua într-un chip ciudat pentru un om în situaţia lui, zăcând sub o tisă cu trun chiul despicat, negru şi uriaş, care domina casa lui Edward. Se rezemă de acel trunchi care văzuse atâtea şi atâtea generaţii, care umbrise atâtea şi atâtea vizuini de vulpe şi gemuse în atâtea furtuni.

Deasupra cortului său navigau acei pribegi ai dealurilor, norii albi de mai. Erau la fel de necruţător de puri, păreau la fel de nepieritori ca un mare ideal. Înaintând agale şi solemn, norii trecură de-a curmezişul cerului, mai întâi peste prezbiteriu, apoi peste Reddin, cylcându-şi rând pe rând, fiecare, umbra liliachie peste pământ.

Reddin privea casa cu un aer nepăsător, în vreme ce Marta se-nvârtea încoace şi încolo, făcând curat în capelă, ca după nuntă.

Apoi doamna Marston veni la uşa din faţă şi o închise.

După care, vreme îndelungată, nimeni nu mişcă în afara încetelor umbre ale pietrelor funerare. ce se scurtau pe măsură ce soarele se ridica pe bolta cerului. Dobriţa se clătina uşurel, şi-şi răsfrângea dantelata umbră pe mormintele unde iarba crescuse mare şi împestriţată cu bănuţei.

Cu voce coborâtă şi aurie, un guguştiuc începu un solilocviu grav, recules ca al unui sfânt şi bogat ca al unui îndrăgostit. Reddin se tot frământa, călcând în picioare frunze subţiri şi flori gingaşe de măcriş.

În sfârşit, uşa se deschise şi ieşi Edward purtând pe umeri o cazma.

În urma lui se ivi Hazel. Merseră în partea dinspre cimitir a casei şi Edward începu a săpa. Hazel se aşeză pe iarbă şi era uşor de înţeles că-i dădea poveţe. La iuţeală, cu puterea de judecată a geloziei, Reddin îşi dădu seama că Edward îngrijea pentru Hazel de o grădină a ei. Ceea ce îl înfurie.

— I-aş fi putut eu face o grădină, de departe mai frumoasă decât asta! gândi el. Ar fi putut avea o grădină de-o jumătate de pogon; i-aş fi izvodit-o cât ar fi bătut din palme.

Izbucni dispreţuitor:

— Ia te uită cum se izmeneşte cu cazmaua aia. N-a săpat de când este el.

Nu trecu multă vreme şi Hazel aduse colivia pe care o atârnă la soare. Şi spre surpriza lui, ceea ce aproape că-l înspăimântă, bătrâna pasăre începu să cânte. Era ca şi cum ai fi auzit un moşneag zicându-i un cântec de inimă albastră. Pasărea aceea, slută şi aproape oarbă, proslăvea tinereţea cu o măiestrie desăvârşită.

Hazel şi Edward o ascultară nemişcaţi, ţinându-se de mână.

— N-a mai dat glas niciodată până acum, murmură Hazel. Ei! să ştii de la mine, că-i place Muntele.

În grădiniţa însorită, alături de Hăzel, printre noianele de margarete, cu voioşia stingheră altă dată a păsării răsunându-i în urechi, Edward cunoscu fericirea deplină.

Cu ochii îngreunaţi de iubire, se tot uita la Hazel. Ea părea să înflorească în liniştea zilei. Edward se aplecă şi-i sărută mâna.

Lui Reddin, pitit în umbra cea deasă, scena i se arătă limpede, căci cei doi stăteau chiar în bătaia soarelui. Călcă măcrişul în picioare.

După un timp, Marta bătu clopotul pentru masă, nu

pentru că nu şi-ar fi putut altminteri vedea ori auzi stăpânul, dar fiindcă aşa era statornicit. Lui Reddin, sunetul niţel dogit al clopotului i se păru de o diavolească batjocură, deoarece el chema pe-un alt bărbat să mănânce şi să bea cu Hazel. La rându-i, îşi înfulecă atunci sandvişurile, nefiind totuşi chiar atâta de îndrăgostit încât să-şi piardă până şi pofta de mâncare. Apoi se aşează omul şi citi ştirile privitoare la cursele de cai. Nu exista pericolul să fie văzut de cineva, deoarece locul unde se afla era cu totul ferit şi de singurătatea dealurilor şi de aceea a pădurilor. Copii nu erau în jurul varniţei, în afară de copilul prietenei Martei, un ţânc sfios care niciodată nu-şi petrecea timpul în căutarea cuiburilor de păsări. Singurul zgomot, cu excepţia cântului intermitent al păsăretului, era depărtatul zgomot al securii unui pădurar, asemănător cu lătratul gros al unor dulăi înfometaţi. Nimic altceva nu se clintea, sub învolburatele bolţi ale copacilor, în afară de lumina soarelui, mişcându-se ca o nălucă.

Pădurile acelea dese, hăt departe pe crestele lor, se adevereau ochiului atent pline de taine pe jumătate dezvăluite, iar urechii grijulii bogate în voci stăruitoare. Dezlegarea tuturor tainelor vieţii s-ar putea înfăţişa aici omului în ori şi ce clipă. Acum ori după o oră, din cenuşiul unei scorbure sau din roşul sângeriu al unui trunchi de pin se putea ivi despuiatul spiriduş al vieţii cu chip crunt sau fermecător. Răsucit în lungile fire de caprifoi ce lunecau de pe tisele moarte; încolăcit în frunze rămase de anul trecut; împlătoşat în armura unui con de brad, Dumnezeu părea că moţăie. El s-ar fi putut trezi oricând, ca să binecuvânteze ori ca să blesteme.

Reddin, neavând nici ochi atent nici ureche grijulie pentru astfel de lucruri, nu resimţea nimic altceva ţlecât o senzaţie de singurătate. El citea neobosit ziarul. Cam după vreo oră, Edward şi Hazel reapărură, ea în noua-i pălărie

albă. Urcară Munticelul lui Dumnezeu către locul unde panta se pierdea în perspective iluminate în verde pal, până se* contopeau cu albastrul închis al cerului. Perechea se făcu nevăzută pe geana orizontului, iar Reddin se aşternu pe o nouă aşteptare. Oare n-avea să aibă norocul de a o vedea pe Hazel singură?

— Omul ăsta n-o slăbeşte niciun pas, îşi spuse.

Transfiguratele pante ale muntelui i se păruseră lui Edward locul potrivit pentru ceea ce dorea să-i spună lui Hazel.

— Hazel, vorbi el, dacă s-ar întâmpla să doreşti cumva să ai un soţ mai degrabă decât un frate, n-ai decât s-o spui.

Hazel roşi. Deşi patima care răsuna în vocea lui era atât de ferecată, ea se simţi mişcată. De când făcuse cunoştinţa lui Reddin, se deprinsese, deşi neştiutoare, a recunoaşte glasul patimii şi începuse de asemenea să şi roşească uşor.

Dacă Edward ar fi înţeles mai bine femeile, el şi-ar fi dat seama că vorbele acelea ale lui fuseseră o greşeală; căci dacă-şi doreşte o femeie ca bărbatul să-i fie soţ, ea nu i-o va spune niciodată.

Se înapoiară acasă într-o tăcere desăvârşită şi stingheritoare. Roşcata, speriată de un stol de potârnichi, stârni o spaimă neaşteptată, smucindu-şi cureaua din mâna neatentă a lui Hazel şi luând-o la goană către prezbiteriu.

— O! să ştii că are s-o zbughească în pădure! – strigă Hazel şi începu să alerge după ea. Vezi, Edward, dacă nu-i în balie, iar eu mă duc repede pe sub copaci s-o strig.

Reddin tresări, văzând-o pe Hazel care i-o luase înainte lui Edward cum vine drept către ascunzişul lui. Ea sosi alergând printre trunchiuri, cu o sprinteneală, cu o degajare în port şi-n mişcări ce-l scoaseră din minţi. O fată

frumoasă nu s-ar cuveni să fie atât de sprintenă; ar fi trebuit să-şi fi preschimbat sprinteneala în ceva care ţine de ţinuta unei neveste, iar degajarea ar fi trebuit să cedeze pasul supunerii – supunerii faţă de bărbat, faţă de el. Cu ochii şi păru-i strălucitor, cu mlădioasa-i iuţeală, Hazel aducea a căprioară, în vreme ce străbătea umbrele şerpuitoare. Trecu pe lângă arborele sub care se afla el, fără a-l vedea, şi rămase locului ascultând. Apoi începu s-o îmbie pe fugară, vulpiţa:

— De ce oare m-ai părăsit, scumpa mea? Unde-mi eşti? Vino înapoi la mine, inimioară dragă, haide că se face noapte!

Atunci Reddin răsări din umbra copacului şi-i vorbi.

Cu un strigăt înăbuşit, Hazel se-ntoarse cu gândul de-a o lua la goană, dar el îi tăie drumul.

— Nu. Destul am aşteptat clipa aceasta. Va să zică tot te-ai măritat cu pastorul?

— Îhî.

— Are să-ţi pară rău.

— De ce vii să mă chinuieşti, domnule Reddin?

— Îmi eşti menită mie. Eşti a mea.

— Mereu oamenii spun că sunt a lor. Mi-ar plăcea mai bine să fiu a mea.

— De vreme ce n-ai vrut să te măriţi cu mine, Hazel, măcar atâta poţi face: să vii să stai uneori de vorbă cu mine.

— A, asta nu pot.

— Ba trebuie. Oricând ai o clipă liberă, vino aici la copacul ăsta, ai să mă găseşti tot timpul aici.

— Da’ de ce oare? Eşti doar un domn şi ai o întreagă moşie şi atâtea cucoane frumoase se ţin după dumneata.

— Pentru că aşa vreau.

— Dă-mi pace, domnule Reddin. Mă simt bine, şi Roşcata de asemenea, şi toţi s-au aciuiat atât de

mulţumitor. Iar pasărea a cântat.

— Şi pastorul şi el, fără îndoială. Dacă n-ai să vii destul de des, am să trec prin faţa casei voastre şi am să şi intru. Iar dacă tot nu vii, am să-i spun pastorului că ai petrecut noaptea aceea cu mine şi el are să te dea afară.

— N-are să mă dea! Şi nici dumneata n-ai să faci aşa ceva!

— Ba da. Şi pastorul are să te alunge. Un pastor n-are nevoie de o nevastă care nu-i de treabă. Aşa încât, de vreme ce trebuie – îşi părăsi asprimea şi deveni stăruitor – ai face mai bine să vii neîmbufnată.

— Da' n-a fost vina mea că am mas peste noapte la dumneata, a fost vina tuşei Prowde. De ce adică m-ar certa lumea pe mine şi nu pe tuşica?

— Zău că nu ştiu! Pentru că eşti frumoasă.

— Aşa să fie?

— Nu ţi-a spus-o şi el?

— Nu. Nu spune el prea multe.

— Ai putea face un om de ispravă din mine, dacă ai vrea, Hazel.

— Cum asta?

— M-aş lăsa de băutură.

— Şi de vânătoarea de vulpi?

— Ei, s-ar putea să mă las şi de asta – de dragul tău. Fii-mi prietenă, Hazel.

Vorbea cu un farmec nedefinit, moştenit de la vreun strămoş care trăise cândva pe la Curte. Hazel era fascinată.

— Dar eşti mânjit de sânge! se împotrivi ea în continuare.

— Şi tu la fel! îi răspunse el în chip neaşteptat. Mi-ai spus că omori muşte, aşa încât nu eşti mai brează decât mine, Hazel. Fii deci prietena mea.

— Trebuie să plec.

— Spune că vii mâine.

— Atunci, să ştii că doar pentru o clipă.

Se auzi, în clipa aceea, din casă, glasul lui Edward:

— Am găsit-o!

Hazel fugi acasă. Dar când să iasă din pădure, întoarse capul şi privi de-a lungul umbroaselor pante de verdeaţă pe care în drumu-i spre casă păşea Reddin. 11 urmări până ce se făcu nevăzut; apoi, oftând, o luă din loc.

CAPITOLUL AL NOUĂSPREZECELEA

A doua zi Hazel nu s-a dus în pădure. Seara, stând în salonaşul liniştit, în vreme ce Edward citea cu glas tare iar doamna Marston tricota, se simţi înfricoşată aducându-şi aminte de ceea ce făgăduise. Şi mai înfricoşată fusese totuşi la gândul de a se duce.

O ajutase pe doamna Marston să învelească borcanele dulceţurilor de rubarbă, în cămara întunecoasă, pe când Edward vizita un bolnav care locuia la o oarecare distanţă de acolo. Se distrase de minune lipind etichete pe capacele curate şi apoi scriind pe ele. Şi se servise fără şovăială cu biscuiţi de prin cutii. Apoi Edward se înapoiase şi grădinăriseră din nou. Acum se instalaseră să petreacă împreună seara şi ea învăţa să tricoteze, răsucind nişte lină îndărătnică în jurul unor andrele nărăvaşe, în vreme ce doamna Marston – cu broboada roz pe umeri – îngâna:

— Unu pe faţă, doi pe dos! Unu pe faţă, doi pe dos!

— Are să iasă vreodată ceva? vru să ştie Hazel. Acum nu-i decât o coadă de fire!

— Are să iasă orice doreşti să faci, drăguţo! o lămuri bătrâna doamnă.

— Seamănă oare tricotatul atât de mult cu viaţa, mamă? rosti Edward amuzat.

— Dar n-are să iasă, interveni Hazel. Va fi numai o încurcătură.

Edward se oferi să ajute; interludiul acesta prilejui

însă multe râsete, în vreme ce doamna Marston îngâna: „Unu pe faţă, doi pe dos.w

Reddin, păşind agale prin faţa casei, în întuneric, auzi glasurile celor dinăuntru şi se simţi furios şi amărât.

Hazel îi desluşi paşii pe pietriş: fu înspăimântător de sigură că era el. Îi era grozav de frică să nu-i spună lui Edward. Apoi Îi trecu prin minte o idee nouă. Ce-ar fi ca să-i mărturisească ea însăşi lui Edward?

Şedea la lumina focului plecându-şi capul şi frământa noul gând în minte, însă cu tot atât de puţină pricepere ca şi la răsuci tul linii albastre cu andrelele. Şi din tăcutele umbre, în vreme ce se amuza cu firul ursitei, două stihii se înfruntau pe deasupra luminoasei sale frunţi – una înarmată, cealaltă cu trandafiri încununată. Nici doamna Marston cu ritmicul ei „Unu pe faţă, doi pe dos”, nici Edward care citea cu voce plăcută – pastorului îi cam plăcea să constate cât de frumos citeşte, deşi încercase a nu se lăsa ispitei – niciunul nu văzură acele impalpabile siluete, fiecare întinzându-şi hulpava-i mână înspre şovăitoarea Hazel.

— De ce nu i-aş spune-o? Doar n-am făcut nimic rău! gândi ea. Apoi îşi aminti că totuşi fusese ceva – un simţământ ciudat – ceva care o minase dincolo de uşa de sticlă, în omătul de afară.

Nu voise să spună nimănui despre întâmplarea aceea.

Îi aruncă printre gene o privire lui Edward, o privire care pe ei îl făcea să se gândească mereu la seninătatea iazului de deasupra prezbiteriului. acolo unde străIimpedea apă cafenie lucea printre păpuriş. Edward îi prinse din zbor privirea, deoarece el se uita mereu în jur pe când citea, – că doar aşa aflase din cartea lui despre elocinţă că trebuie să se procedeze. Îi zâmbi de-acolo de la locul său şi continuă lectura.

Cartea aparţinea genului preferat de doamna Marston şi de către cei de tagma ei. N-avea niciun fel de legătură cu viaţa. Idealurile, personajele, morala şi crizele ei alcătuiau un nelumesc tot care, fiind pe deplin nefolositor la tonic ori ca balsam, era de fapt curată otravă. Ar fi fost cu neputinţă să şi-o închipuie pe eroină înfruntând realităţile vieţii ori săvârşind unul din acele acte fizice de care întreaga omenire e legată şi care cer mai mult decât resemnare – şi anume o cinste nefăţarnică – spre a se putea trece de la umilinţă la slavă. Era de asemenea imposibil de închipuit cum copilul, care apărea discret şi punctual la ultima pagină, ar fi putut veni pe lume devreme ce, cu atât de neprihăniţi părinţi, desigur că el n-avea cum să fie zămislit.

Hazel aschita cu înfrigurare, să afle dacă i-a fost cumva dat eroinei să meargă în trăsură pe-o noapte de iarnă alături de un bărbat care să-şi pironească asupră-i cutezătorii lui ochi albaştri ori dacă s-a spăimântat şi şi-a căutat adăpost într-un dormitor plin cu şoricei albi. Dar în toate paginile acelea, cărora Edward le da cetire, nu erau de întâlnit nici şoareci, nici drumuri întunecate şi nici bărbaţi îndrăzneţi. Până ce să se fi isprăvit lectura, Hazel luase definitiv hotărârea că nu-i poate spune totul lui Edward. Lina albastră rămânea pe veci încâlcita, iar una din umbroasele prezenţe pierise.

A urmat ceea ce doamna Marston numea „a sta de taclale”; tava cu cina de seară – cacao şi cozonac – fu adusă de pe bufet; apa fu pusă la fiert, şi-n curând s-au aprins luminările.

Prezenţa rămasă o însoţi pe Hazel când fu să urce scările spre odăiţa ei, ca şi în timp ce fata se dezbrăcă, vârându-se în pat. De pe prichici, în lumina slabă a lunii, lucea albul carton pe care sta scris: „Şi păr din capul vostru nu va pieri”.

Însă făgăduielnicele cuvinte erau şterse de întunericul nopţii.

În dimineaţa zilei următoare şi pentru câtva timp în fiecare din zilele ce urmară, Hazel se întâlni cu Reddin la umbra arborelui de tisă.

— Îţi plac mult pădurile, drăguţo? întrebă doamna Marston într-una din acele dimineţi. Trebuie că e tare plăcut şi liniştit acolo, la această vreme a anului.

— Nu, doamnă Marston, nu-i plăcut. Este groaznic.

— Dacă aş putea-o porni la drum foarte devreme, îşi urmă doamna Marston firul gândurilor, aş veni şi eu, Doamne ajută, cu tine. Căci dispari de acasă tot mereu când Edward e plecat încoace şi încolo, după treburile lui, şi trebuie că-ţi este urât.

Hazel se repezi pe costişa varniţei în jos, în dimineaţa aceea, şi-o apucă pe o potecă ascunsă, până ce dădu de Reddin.

— Trebuie să nu mai vii aici, domnule Reddin! exclamă ea. Bătrâna doamnă o să viziteze locurile astea mâine, aşa zice.

Reddin se porni pe înjurături. Îi mergea atât de bine! O şi făcea pe Hazel, adică ajunsese ca s-o facă să roşească şi să pălească după bunul lui plac şi cu toate că nu încercase încă s-o sărute, izbutise a-i aţâţa flăcările închipuirii.

Ori de câte ori se privea singur în adâncul gândurilor, aşa cum l-ar fi privit alţii dacă ar fi ştiut, se grăbea să-şi spună: „În dragoste totul e îngăduit” – şi închidea ochii. Mai simţea de asemenea că săvârşea răul pentru a-i face lui Hazel binele.

„Căci, cum de poate trăi o fată în acea găoace înăbuşitoare cu baba aia şi cu popândăul ăla, apoi numai Dumnezeu ştie – reflecta el. Are să the o cu totul altă fată când o trăi alături de-un bărbat care-i o dată bărbat nu

glumă şi o să se poată ţine la Undern de orice-i căşunează ei, în afară de cazul în care va continua a o face cu mine pe mironosiţa. La naiba! N-am să mai înghit eu fasoane după aceea. Uite-mă-s numai cum stau acuma sub arborele ăsta, ca un câine zgâindu-se la o mâţă căţărată-n pom!”

Aşa încât era în clipa aceea furios de-a binelea. Privirea-i aducea a bici, în timp ce-i reproşa:

— Tu n-ai născocit povestea asta decât ca să scapi de mine.

— Ba nu! strigă Hazel tremurând. Dar, vai! domnule Reddin, n-ai putea odată să-mi dai pace? Şi Edward care-i citeşte acum lui moş Solomon Bache partea ceea din evanghelie cu „multe lăcaşuri sunt” şi care e bun ca aurul cel bun, dar, pentru numele lui Dumnezeu! dumneata ar fi bine să mă laşi pe mine acolo, lângă bătrâna doamnă, să-mi văd de tricotatul meu şi gata.

— Am să-ţi dau eu în curând ceva mai bun de făcut, decât să tricotezi.

— Şi anume ce?

— O, voi, femeile! Eşti naivă, Hazel? Ori eşti a naibii de vicleană?

— Nu ştiu. Dar de venit aici nu mai pot veni.

— Nu mai vrei să vii, asta înţelegi. Prea bine.

— Ce-ncerci să spui cu acest „prea bine” atâta de tăios?

— Vreau să spun că dacă un bărbat se hotărăşte să vadă o femeie, apoi el o va vedea. E treaba lui să găsească prin ce mijloace. Şi e dreptul ei să se ascundă ori să se dedea oricât pofteşte la orice soi de mendre afurisite. Asta face toată treaba şi mai şi. Iar acum, întoarnă-te la tricotat, n-ai decât! auzi colo vorbă: tricotat!

Cu un metalic fâlfâit de aripi, din pricina râsului zgomotos al lui Reddin, porumbeii speriaţi îşi luară zborul.

— Sst! O să ne-audă careva şi-or să iasă din casă.

— Nu-mi pasă. Dacă ar auzi şi morţii din morminte şi ar ieşi de acolo şi s-ar aşeza între noi, tot nu mi-ar păsa. Ce tot şopăcăeşti?

Hazel îşi aminti: „Oricine ar fi ea, de avut el tot o s-o aibă, ce mai calea-valea”.

Nu voia să-şi repete vorbele acestea, iar el se întoarse brusc şi plecă înfuriat. Se întoarse şi ea ca să plece, răsuflând uşurată, însă aproape numaidecât privirile căutară înapoi, şi urmări din ochi silueta în retragere, până ce Reddin se făcu nevăzut printre copaci.

CAPITOLUL AL DOUĂZECILEA

În Ziua Domnului, mai mult decât în oricare alta, Hazel arăta, acolo pe Munte, aidoma unei bărcuţe abandonate şi trasă la un ţărm paşnic. Peste casa întreagă se lăsase o linişte hipnotică: nu se mai auzea zgomotul produs de frecatul cu peria al Martei şi nu mai venea niciun fel de miros de bucate. De Ziua Domnului se mânca mereu carne rece cu varză murată, statornicele bucate însoţitoare ale tainicei preafericiri sabatice. Un uşor freamăt se răspândea în timpul slujbei religioase, care apoi se risipea ca o adiere peste vârfuri de copaci.

Hazel se simţea foarte mândră de Edward în capelă, şi niţel înfricoşată de purtarea şi atitudinea lui reculeasă. În duminicile înmiresmate de liliac, aproape că-l iubea, când îl auzea citind poveştile acelea de dragoste, cu parfum de odinioară, poveşti de care el unul se temuse. Avea Edward atunci un glas plăcut şi adânc.

„Şi a făcut-o femeia lui şi ea, zămislind, i-a născut un fiu”.

Să fi fost modulaţiile vocii lui Edward care-i vorbeau la fel de grăitor ca şi cuvintele, ori să fi fost Reddin cel care-i distrusese copilăroasa însingurare, fapt este că începuse a face o legătură între vechile povestiri şi propria-i viaţă. Le pizmuia pe acele minunate femei de

odinioară ale lumii. Erau toate atât de înalte, de bogat înveşmântate şi locuiau sub pomi cu fructe aurii, peste al căror creştet se întindeau ceruri de-a pururi albastre. Totul era atât de simplu pentru ele. N-aveau treabă nici cu alde Reddin, nici cu cine ştie ce bătrâne doamne.

Povestea vieţii lor se desfăşura lin „ca un fir depănat, nu ca împletitura ei. Începu să jinduiască a fi una dintre ele, limpede şi neschimbată ca fildeşul lustruit, mişcându-se cu o demnitate lentă şi lunecoasă prin subţirimea zorilor trandafirii, purtând cu nesilită graţie pe cap frumoase ulcioare cu apă către o lume însetată.

Edward îi arătase o poză aidoma într-o ediţie ilustrată a Bibliei aparţinându-i maică-sii, iar Hazel se oprise instinctiv asupra singurei legături dintre ea şi acele imagini.

— Edward m-a făcut pe mine femeia lui, îşi spuse.

Cele mai dulci, mai noi şi nedesluşite idei îi zvâcneau în minte, asemenea unor lăstari din coaja unui primăvăratic arbore. Şi ele dădeau o expresie nouă chipului ei.

Ochii lui Edward rătăceau într-una spre dâra de lumină lăsată de soare pe banca unde şedea Hazel, cu fruntea plecată, cu un chip misterios aşa cum e orice lucru viu privit sub un nou aspect. Sfiiciunea vădită în capelă era contrazisă acum de născânda sălbăticie care-i plutea pe buze.

Edward se străduia să se concentreze asupra rugăciunilor şi şi-ar fi dorit mai bine să fi fost pastor episcopalian, pentru ca să aibă rugăciunile gata scrise. Într-un rând, el îi vorbi despre lucrul ăsta maică-sii, care fu de-a dreptul scandalizaită şi-i spuse că rugăciunile făcute în casă, ca şi pâinea sau ca şi dulceaţa făcute în casă, sunt cele mai bune.

— Cât priveşte dulceţurile cumpărate de gata, ele-s

doar o înşelătoare scăpare pentru proastele gospodine. La fel şi cu rugăciunile. Cea mai bună carte de rugăciuni tipărită nu face mai mult decât marmelada asortată, vândută cu patru pence jumătatea de litru şi niţel acrită de mult ce-a zăcut.

Edward se tot poticnea, cum avea să spună domnul James după aceea, „asemeni bătrânei mele iepe Betsy, care face un pas şi se poticneşte, dă din cap şi se fleşcăieşte, iar acasă ajunge când vrea Dumnezeu, adică în zori de zi”.

Încă mai era cald în capelă, deşi verdea răcoare a serii de afară cobora îngindurată, iar păsările se treziră din somnolenţa lor de peste zi. Din pinii întunecaţi de peste varniţă, guguştiucii cu glasurile lor joase se rosteau într-un grai mai vechi decât cea mai veche scriere omenească. Cucii îşi strigau numele în zadele din spatele capelei, încovoiate de vânt şi neînchipuit de verzi. O mierlă medita cu voce tare şi ghiers înalt, în slobodă voie şi uluitor de neobosită, asupra unor subiecte mai adânci ca Iazul Dumbravei de jos, la fel de adânci ca însăşi taina firavelor ouă pistruiate ale cuibului ei ticluit în mărăcini. În preajma tufişurilor galbene de mătură roiau ciocârliile, icneau în măruntele lor zboruri şi-şi cântau cântecele lor pieritoare. Aurii albine sălbatice, cu irizările lor de coajă de portocală şi negri bondari intrau pe ferestrele deschise. Găinile albe şi negre şi cocoşelul Minorca al doamnei Marston ciuguleau prin preajma uşii deschise şi păşeau din curiozitate pragul, ceea ce o făcea pe Marta, care stătea lângă uşă chiar în acest scop, să alunge binişor orătăniile cu o frânghioară de rufe aproape măiestru mânuită.

Urmărind-o pe Hazel din ochi la fiecare „amin”, când – aşa cum îi era vorba – oricine se cade să-şi înalţe privirile asemenea păsărilor după ce au băut, doamna Marston îşi spuse că totuşi e păcat. Ce fel de păcat era, nu-şi mărturisea nici sieşi. Bătrâna încheie cu „Ei, oricum, dacă

nu se nasc pe lume copii, nu se nasc nici păcătoşi”, şi-şi închise la repezeală ochii, dându-şi seama că încă un „amin” era gata-gata a fi rostit. Vocea lui Edward luase un aer de uşurare, ceea ce însemna sfârşitul unei rugăciuni.

Doamna Marston îi aruncă o privire şi luă hotărârea de a-i pune niţel anason în ceai. „Gândirea înaltă e tot atât de rea ca şi o embolie”, cugetă dânsa. Edward însă nu gândea. El făcea altceva, mult mai istovitor – simţea. Hazel se miră de strălucirea ochilor lui, când pastorul se ridică din genunchi.

„Îmi pare bine că-s soţia lui Edward şi nu *e* lui Reddin”, îşi spuse Hazel.

Nu-l mai văzuse pe Reddin de o săptămână, fiindu-i, de la ultima lor întâlnire în pădure, atât de frică de a-l reîntâlni, încât abia dacă mai ieşise din casă.

Zilele păreau cam monotone, fără vizitele zilnice în pădure, dar ferite în schimb de pericol.

Edward citi din Evanghelie: „Dintre cei pe care mi i-ai dat, n-am pierdut pe niciunul”.

Toată afecţiunea lui pentru Hazel şi pentru însoţitorii fetei, cu care venise moştenire de acasă, îşi făcu loc în predica lui. Pastorul vorbi despre puterea de ocrotire ca despre aproape cel mai de preţ bun în viaţă, ca despre lucrarea cea mai de merit. Spuse că ea era nelipsita răsplată a jertfirii de sine şi că dacă cineva e gata să uite de el însuşi, atunci există putinţa de a ocroti de orice rău pe cei dragi.

Pe pietrişul de afară se auzi un scârţâit şi iată că Reddin intră în capelă. El se aşeză chiar în spatele lui Hazel. Edward îşi înălţă ochii, bucuros de a vedea adunarea credincioşilor îmbogăţită cu un adaos atât de însemnat, şi-şi urmă predica. Făcând feţe-feţe, Hazel vădea o stare de stânjeneală atât de jalnică, încât lui Reddin mai că-i fu milă de dânsa. Dar nu încetă de a-şi aţinti privirea

asupra profilului ei.

În cele din urmă, doamna Marston, care urmărea mereu şi mereu cu atenţie înfăţişarea fizică a oamenilor, îi şopti lui Hazel:

— Ţi se pare că aerul e înăbuşitor? Vrei să ieşi puţin afară?

Într-adevăr, Hazel se grăbi să iasă la aer, ruşinată, iar doamna Marston o urmă, după ce murmură doar din buze câteva vorbe liniştitoare, însă de neînţeles, către Edward.

Acesta continuă, bâlbâindu-se, oficierea slujbei.

Reddin, înţelegând că-l păcălise de data aceasta ingeniozitatea femeiască, zâmbi. Edward se întreba cine poate fi omul acela atât de distins, cu o expresie necruţătoare a gurii. Şi-şi spuse că zâmbetul aceluia pare un zâmbet de batjocură la adresa lui. Reddin îl măsură însă din creştet până-n tălpi, cu mult respect.

Era un om de care avea să trebuiască să ţină seama.

„Pastorul ăsta are caracter, gândi Reddin privindu-l cu intensitate, însă – pre legea mea – tot am de gând să-l zgâlţâi niţel”.

Surâse uşor, ca ori de câte ori avea de îmblânzit un cal.

Apoi se ridică brusc şi ieşi. Doamna Marston, care o doftoricea pe Hazel în salon cu un sirop de zmeură, îl auzi că bate la uşă şi merse să deschidă.

— Vă pot fi de vreun ajutor? întrebă Reddin în modul cel mai cordial. E nevoie de-un doctor sau de-aşa ceva?

Doamna Marston râse liniştit. Îi era drag în genere de bărbaţii tineri şi Reddin i se păru, în ciuda celor patruzeci de ani ai lui, „un băiat de ispravă64. Bătrânei îi plăcu ţinuta lui manierată, cum sta acolo în prag cu capul descoperit şi aştepta parcă instrucţiuni. Mai presus de orice, ea era curioasă.

— Nu, mulţumesc, îi răspunse. Dar poftim, totuşi,

înăuntru. Sunteţi foarte amabil. Ce zi călduroasă, nu-i aşa? În salonaş e însă foarte plăcut. Şi-o să beţi ceva rece. Spuneţi-mi, ce să vă dau?

— Un pahar de vin de Xeres, răspunse el, cu ochii ţintă la Hazel.

— Mă îndoiesc să fi rămas din cel pentru torta de Crăciun, dar am să mă duc să văd, se scuză doamna Marston foarte tulburată Ce tragedie pentru dânsa, care se făiea atât de mult cu gospodăria ei, să nu aibă în casă vin de Xeres, tocmai acum când i se cerea.

Zgomotul paşilor bătrânei pieri pe scările pivniţei în jos.

— Şi-aşa, credeai că m-ai păcălit, hai? vorbi el. Acum vezi că n-am îmblânzit eu cai o viaţă întreagă, doar aşa, de florile mărului.

— Dă-mi pace.

— Nu vrei nici tu să-ţi dau.

— O, ba da!

— Chiar după ce-am bătut atâta amar de kilometri, zi de zi, ca să te văd?

— Nu-mi pasă câţi kilometri ai străbătut, grăi Hazel cu mânie. De ce-ai făcut-o? Du-te înapoi la mohorâta casă de unde vii şi mie dă-mi pace!

Reddin încetă de a-i mai vorbi cu tot atâta înfrigurare.

Ea şedea pe canapeaua umplută cu păr de cal, el pe-un fotoliu intras la căpătâiul canapelei, îşi repezi braţul şi o plecă pe spate, astfel încât o şi izbi cu capul de rama de mahon a sofalei.

— Destule vorbe! strigă el.

Şi-o sărută pătimaş, cu sărutările acelea scoţându-şi pârleala pentru toate aşteptările din ultimele săptămâni. Hazel gemea din pricina izbiturii primite; sărutările bărbatului o dureau; umărul lui îi zdrobea pieptul. Începu

să tremure toată, în chip ciudat, şi-l izbi cu mâna strânsă pumn. El însă râse.

— Ai de gând să te porţi cum trebuie? Ai să faci sau nu ce-ţi spun eu? o întrebă.

— Ţi-aş fi foarte îndatorată, îi răspunse ea cu voce stinsă, dacă ai binevoi să-ţi ridici niţel umărul.

Ceva anume în rugămintea aceasta îl mişcă. Rămase tăcut câtva timp în fotoliul lui Edward şi se uitară astfel unul la altul, într-o chinuită nemişcare. Lui Reddin îi părea rău că fusese violent, dar nu era dispus a o recunoaşte pe faţă.

Apoi auziră paşii uşurei ai doamnei Marston, care intră în cameră cu o carafă.

— Aici e vin spumos de agrişe, vorbi ea, făcut după reţeta bietei Susan Waine. A fost verişoară bună de-a soţului meu, şi ce mai femeie de treabă. Niciodată n-a stat un lucru nelalocul său la ea în casă, şi doisprezece copii a avut Susan. Îmi aduc aminte ca şi azi, de cum a fost mototolit covorul în picioare (era de iută verde şi avea două feţe) la înmormântare, de către ciocli. Şi parcă-l aud pe George Waine, care a spus: „Asta o s-o supere pe Susan" şi-apoi cum şi-a adus el aminte ceva şi a izbucnit în plâns, bietul om! Şi atâta a tot plâns, până ce a stricat întreaga ceremonie şi noi ne-am simţit cât se poate de amărâţi. Dar unde rămăsesem? A, da. E numai bun de băut, după cum vezi, vinul ăsta care de sânziene împlini-va patru ani. Dar, îmi crapă obrazul de ruşine, să ştiţi, că n-am vin de Xeres, din pricină că Marta, golind ce mai rămăsese, s-a gândit să dea sticla înapoi. Şi, uite ghinion, că dumneavoastră tocmai vin de Xeres aţi cerut.

— Într-adevăr? Ei, oricum, acesta-i tot atât de bun. Multe mulţumiri.

Se simţea stingherit că bea un pahar în casa lui Marston. Nu era un lucru prea cinstit s-o tragi pe sfoară pe

bătrânica asta. Faţă de Hazel, însă, nu încerca remuşcări. Îi era în gând, dacă Hazel avea să-şi bage minţile-n cap, să-i asigure viaţa pe care ea şi-o dorea şi acele lucruri după care jinduiau instinctele ei. Poate că avea dreptate închipuindu-şi că instinctele îi trădau personalitatea. Căci natura, muma aceasta sardonică – în vreme ce tot cântă cu glasul argintiu a zece mii de privighetori „Luaţi orice doriţi, copiii mei" – are în schimb grijă, în bezna bârlogului ei vrăjitoresc, ca progeniturile sale să-şi dorească tocmai ceea ce vrea ea.

— Vă place, domnule…? N-am înţeles exact numele dumneavoastră, îl îmbie doamna Marston.

— Reddin, coniţă. Jack Reddin de la Undern.

Numele său răsună cu uluitor zgomot în acea cameră liniştită, ca un foc de armă noaptea în pădure, când păsările dorm prin crengi.

În clipa aceea intră Edward, care nu mai aşteptase până să termine domnul James, diaconul, cu mult îndrăgita numărare a bănuţilor de obol daţi de enoriaşi.

— Hazel se simte bine, mamă? întrebă el când ajunse la uşa din faţă.

— O, da! dragul meu. N-a fost altceva decât căldura. Şi e aici un domn care a venit să te vadă. Domnul Reddin de la Undern.

Edward înaintă cu mâna întinsă, şi Reddin i-o strânse. Privirile lor se întâlniră; în cameră coborî o ciudată tăcere; Hazel oftă înfiorată.

— Bucuros de a vă fi văzut la mica noastră slujbă, domnule Reddin, vorbi Edward cordial.

Reddin zâmbi şi răspunse: „Mulţumesc".

— Îmi pare bine, urmă apoi, că se găseşte şi-n simplitatea noastră ceva care să vă poată atrage (întrebându-se în sinea sa dacă nu cumva predicile lui erau totuşi ceva mai bune decât crezuse).

Reddin râse din nou, scurt. Edward puse râsul acela pe seama timidităţii musafirului.

— Sper că veţi mai veni printre noi.

Reddin strânse niţel din ochi:

— Da, mulţumesc. Voi mai veni.

— Nu vreţi să ne faceţi plăcerea să cinaţi cu noi?

— Mulţumesc.

Încetase de a se mai socoti necinstit. Nu simţea nicio remuşcare faţă de Edward. Era o treabă între bărbaţi, şi femeia avea să fie a câştigătorului. Aceasta era legea recunoscută făţiş de către strămoşii lui, iar de către contemporani recunoscută în tăcere. Începu să se simtă tot atât de întărâtat ca la o cursă cu obstacole.

Edward merse de se aşeză alături de Hazel, întrebând-o afectuos:

— Ei, şi cum îi merge fetiţei mele?

Hazel îşi înălţă privirea spre el, calmă, şi-i surâse. Reddin se uită o clipă la dânşii, interpretându-le purtările în felul său. Unui suflet stricat, orice sinceritate în vorbe sau în fapte i se pare suspectă. Apoi se întoarse brusc înspre doamna Marston.

— N-am să ppt rămâne, totuşi, la masă, îi spuse. Mi-am adus aminte… de ceva. Mulţumesc însă foarte mult – şi o privi atent pe Hazel – pentru vinul de Xeres.

Apoi se duse.

— Dragul meu, vorbi doamna Marston triumfătoare, n-am spus eu tot mereu că vinul ăla de agrişe, făcut după reţeta Susanei Waine, e la fel de bun ca şi şampania? Acum poţi vedea şi singur că am avut dreptate. Fiindcă domnul Reddin de la Undern – şi el e un tânăr manierat şi drăguţ, deşi cu gura cam pungită, că-mi aduc aminte eu, pe când eram fată, de unul cu o gură taman ca a lui, care a venit la bâlciul din mai cu o roată a norocului şi ciudat lucru era că roata aceea nu se oprea niciodată la numerele

câştigătoare, decât dacă o învârtea aşa cum ştia el; şi atâta mi-aş fi dorit eu o pisică tărcată cu verde şi galben, de porţelan adevărat, că mi-am cheltuit în bâlci ultima părăluţă şi roata omului ăluia se învârtea, se tot învârtea.

— Biata mea mamă!

— Da, dragul meu, şi-am plâns cu lacrimi amare. De-atunci, în guri de felul acela n-am mai avut încredere niciodată în viaţă. Domnul Reddin nu-i însă, desigur, de soiul ălora şi-i cu totul deasupra bâlciurilor ori altor asemenea marafeturi.

— Nu mi-e foarte simpatic, declară însă Edward.

— Şi nici mie, vorbi Hazel din toată inima.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI UNULEA

A doua zi Hazel se sculă devreme. Nu putuse dormi şi se gândise să coboare în vale, să caute ciuperci de primăvară.

Se furişă afară din casa cufundată într-o linişte deplină, dacă nu ţineai seama de sforăiturile joase, dar care totuşi zgâriau urechea, ale doamnei Marston. Afară, în ţintirim, unde nuv se-auzea ghiersul nici unei păsări, s-ar fi zis că morţii ieşiseră în cursul apăsătoarelor ore dintre miezul nopţii şi orele două după cântători şi că aşteptau, cuminţi, maiestuoşi, fiecare în dreptul patului său, să coboare şi să-şi întrerupă îndelunga lor amarnică ajunare, înfruptându-se împreună cu albina şi cu şarpele de casă în chiliile de ospăţ mult prea mimuscule şi prea nemuritoare spre a fi ştiute celor vii. Mormintele se năzăreau mai înalte şi păreau să aibă fiecare câte o nălucă înapoia sa; bogata iarbă, năpădită şi înoenuşată de rouă, părea să fi fost călcată în picioare de tx-ecerea unor tăcute gloate. Venea din pământ un miros de jilăveală şi-ntreaga întindere dădea totodată impresia harababurii de după un fost zaiafet şi a aşteptării ce stăpâneşte orice scenă înaintea unei drame viitoare.

Roşcata chelălăia ascuţit, uluitor de vie în acea fortăreaţă a morţilor, şi Hazel se apucă să-i explice de ce nu o putea lua cu dânsa. Convorbirea lor dură mult, Hazel grăindu-i în şoaptă, Roşcata vorbind din ochi. Roşcata avea personalitatea ei. Nu-şi pierdea niciodată demnitatea, şi se pricepea să fie lipicioasă şi jucăuşă, ori să ceară gălăgios de mâncare, fără a lăsa nicio firimitură pe jos. Era stăpână pe sine; avea ca împărăţie necuprinsul. Dacă s-ar fi găsit într-o cuşcă – înfăţişarea ei aşa te îndemna să crezi – apoi s-ar fi aflat acolo incognito şi de bunăvoie. Hazel, privită cum sta la masă în casa lui Edward, avea şi ea aceeaşi înfăţişare.

După încheierea convorbirii şi după ce – dintr-o singură mişcare iute ca iureşul unui vers – Roşcata e ghemuise pentru somn, Hazel coborî dealul. Se simţea plină de curaj, a merge în vale însemna a sfida civilizaţia. Luase agrafa cu care obişnuia doamna Marston a-şi prinde fusta – un fluture aurit, complicat de câteva cheutoti – spre a-şi ridica mai târziu j-uponul. Luase de asemenea coşuleţul în care de obicei Edward purta cuminecătura, când mergea la câte o capelă mai depărtată. Pentru ea, ciupercile erau tot atât de curate ca şi cuminecătura, şi nu mai puţin tainice, şi la fel de legate de nevoile omeneşti. În ochii ei, nimic nu putea fi mai plin de vrajă ori de sfinţenie decât mătăsoasele ciuperci tărcate în trandafiriu şi pe care, peste noapte, le presăraseră pentru ea zânele prin lunci ori poate cineva mai mare şi mai puternic, numit Dumnezeu.

În vreme ce cobora muntele, s-ar fi zis că întreg ţinutul era acoperit de zăpadă. O brumă lânoasă şi moale şi nespus de albă se întindea, pătură peste pătură, deasupra nesfârşitei câmpii, umplea valea şi împresura dealurile până mai către vârfuri. Piscurile Dumbrăvii Vânătorului, Munticelului lui Dumnezeu şi dealului de

dincolo de Undern se înălţau peste brumă, în straie de un verde închis. Înaltele tufe de răsură, presărate ou muguri de coraliu pal, păreau fantasmagorice în decorul acela iernatic.

În vreme ce Hazel cobora, ceaţa se înălţa ca un zid în juru-i, izolând-o şi de Undern şi de Munte. Se simţea ca un copil scăpat de la şcoală, nesupusă nimănui, stăpână pe ea în acele ore perlate ale dimineţii. Când ajunse în pajişti, îşi suflecă mult peste genunchi fusta, îşi scoase ghetele şi ciorapii şi-şi prinse mânecile de umeri. Ca o nimfă în tunica strânsă pe corp, ea alergă mică şi zveltă, cu braţele şi picioarele mlădioase lucind prin rouă cea rece şi proaspătă. Căuta cuiburi şi striga cucilor „cucu", găsind dte unul micuţ, grozav de încântat de el însuşi, însă la fel de nepregătit încă să lupte cu viaţa, deşi gata să asculte negrăitele imbolduri ale firii.

— Faci tu pe grozavul, îi spuse Hazel, dar ia să te văd în locul meu, cu o bătrână doamnă somnoroasă care te priveşte de sus orice ai face şi cu un om care…

Se opri. Despre Reddin nu-i putea vorbi nici măcar unei păsări. Dănţui printre bănuţeii cu petalele strânse, zglobie ca o zână, iar după ce soarele răsări, propria-i umbră se puse s-o imite ca pe o năzdrăvană ce se afla. În mina ei şi într-aceea a umbrei sălta coşuleţul de culoare închisă al cuminecăturii.

Înainta fără a se sinchisi încotro a pornit-o. În cele din urmă, nimeri într-o veche păşune, unde greoi cai de fermă priviră la ea peste lucioasele coaste, iar un mânz cu ochi trişti se ridică în picioare s-o întâmpine. Hazel găsi acolo, după voia inimii, o itânără şi bogată prăsilă de ciuperci. Vechi garduri vii se plecau peste întinderea câmpului şi-i vorbeau lui Hazel cu voci înmiresmate. Zilele de măreţie ale măceşului tocmai făceau loc din plin culorii de scoică a răsurilor. Hazel se înălţă în vârful picioarelor

să culeagă vreo câteva răsure şi părul îi căzu pe umeri; aşează cuminte în coşuleţ cei câţiva spini care-i rămăseseră, ca să-i folosească la întoarcere. Era nespus de fericită, la un peşte când se cufundă – iar şi iar – în apă. Căci atari lucruri – iar nu cucernicul trai bun de pe Munte şi nici ofilita măreţie stăpână la Undern – alcătuiau adevărata sa viaţă. Era aşa de adânc înrudită cu arborii, o lega o simpatie atât *Se* frăţească de frunze şi de flori, încât s-ar fi zis că sângele dinlăuntrul vinelor ei nu era domolul sânge omenesc, ci o sevă abundentă. Hazel aparţinea unei rase care va trăi în viitorul îndepărtat, când noi oamenii ne vom fi depăşit egoismul – necugetatul egoism al unui băieţandru care smulge aripile unei muşte. Vom cunoaşte atunci detaşarea filosofică şi simpatia emotivă. Încă de pe acum depăşit-am epoca în care un mare geniu ca Shakespeare se putea dovedi atât de stângaci în interpretarea altor vieţi decât a celor omeneşti. Am lăsat în urmă veacurile sângeroase, când singurul sport era omorul şi am ajuns în timpurile ceva – ceva mai vrednice de cinste, în care amatorii de omor îşi dau seama că este nevoie de o oarecare străduanie pentru a menţine „vrednicele sporturi englezeşti de altă dată”. Ne aşteaptă poate lucruri mai bune. Chiar şi acum, deşi cărţile cele mai costisitoare legate şi cele mai numeroase din librării şi papetării sunt cele despre ucidere şi despre miile sale de ramificaţii, atari cărţi nu sunt de nimeni citite. Ele se cumpără de Crăciun pentru rudele sărace şi pentru băieţaşi.

Hazel, alergând pe câmpuri şi prin păduri, se bucura atât de mult de toate câte erau în jur, încât umbla ca într-o stare de exaltare mistică.

Reddin, rătăcind pe câmpuri şi prin păduri, nu ştia să se bucure de sine. Căci propriu-i văzduh lăuntric el şi-l lua cu sine oriunde se ducea şi în prezenţa paşilor lui slăbiciunea fugea, iar frumuseţea se da în lături.

Pe cer înfloreau straturi de trandafiri, mai firavi şi mai strălucitori decât răsurile, şi se topea cerul sub straturile acelea, în lagune de un mai palid verde ca nervurile fragedei frunze de fag. Fantasmagoricele garduri vii erau atât de înalte, atât de îmbujorate de frumuseţe, aerienele ape verzi se retrăgeau curgând atât de departe în mister, încât părea că în orice clipă

Dumnezeu ar putea pătrunde acolo ca într-o grădină, gingaş precum gâzele. Pe malul râuleţului, Hazel găsi înalte limbariţe cu întreit caliciu, răsărite fiecare ca un candelabru deasupra nămolului, precum şi floricelele de nu-mă-uita cu frunza aspră, privindu-şi încântate oglindirea în apă. Scrută păsările care se îmbăiau: botgroşii, cu penaj lin şi bine sădit; pitulicile zvelte; sturzii cu pieptul de hermină; mierlele voinice, cu pliscuri de-un galben crud. Toate lăsau urme uşoare, şi totuşi desluşite, pe noroiul moale, toate beau, se îmbăiau, ciuguleau şi lăsau alte şiruri de mici urme, şi ele desluşit conturate. Apoi „îşi luau valea”, cum zicea Hazel, de pe creasta malului şi zburau de-a curmezişul pajiştei colorate, ori prin cerul copacilor smălţuiţi, şi piuiau şi fluierau până ce se umplea de argint văzduhul.

Hazel stătea cum poate că o fi stat Eva odinioară, ou mâinile împreunate, cu ochii plini de extaz, uitându-şi complet de sine, fermecată de acele jucării vii.

— Ei, da curată pasăre mai îmi eşti tu! exclamă ea, în vreme ce un mătăsos cuc ateriză, făcând nămolul să colcăie, sorbi cu demnitate câţiva stropi şi-şi reluă zborul clătinător înspre un îndepărtat frasin. Roşcata trebuie să vadă şi ea toate acestea, adăugă Hazel.

Nagâţi cu creastă argintie se roteau şi ţipau în cadenţe melancolice, iar o făzăniţă roşcată îşi plimba puiul încoace şi încolo. Acum, că bruma se risipise şi că pânzele de păianjen nu mai înveşmântau cu argint câmpia, acum

întinsul era albăstrit de flori de iarba-şarpelui, fie care care floare viu colorată şi atrăgând atenţia printr-un alb izbitor, fiecare purtând pe zvelte stamine fire albe de polen – lumi ale unei tăcute, încântătoare trude. Nu era lujer care să nu-şi aibă neamul său de muguri, albastre giuvaiericale stropite cu alb şi strâns împăturite în propria-le taină. Să priveşti câmpia întreagă nu numai năpădită de ele, ci tresăltând sub revărsarea lor, era ca şi cum ai fi privit zece mii de sfinţi căzuţi în extaz, ori zece mii de copii dănţuind. Hazel nu ştia nimic despre sfinţi. Nu avea cuvinte pentru minunile printre care umbla. Dar le simţea, le gusta cu o clocotitoare vibraţie pe care niciun fel de cuvinte. nu ar fi putut-o exprima.

Doamna Marston spusese în repetate rânduri: „Mă tem că Hazel se pricepe să piardă timpul”. Oare pierdere de timp să fi fost? Să mănânci şi să dormi; să asculţi oameni serioşi şi sârguitori cum citesc din serioase şi sârguitoare cărţi ceea ce ai auzit de o sută de ori; să-l asaltezi pe Dumnezeu (pe care sfârşim prin a ni-l închipui ca pe o uriaşă ureche) cu cereri de bunuri materiale; să (agoniseşti averi – acestea, în schimb, zice lumea, nu-s pierdere de timp. Dar să bei din cupa frumuseţii, să ridici înfrunzita învelitoare a pământului şi să-l cauţi pe Dumnezeu în leagănul său (căci de se află undeva, apoi nu încape îndoială că el aicea se află) – aşa ceva în ochii lumii este pierdere de timp. O! lume spurcată, cu mâini greoaie şi ochi urduroşi, când oare te vei spăla şi fi-vei curată?

Hazel ajunse într-un loc unde străIimpedea apă curgătoare – printr-un vad puţin adânc şi se înteietor – tăia drumul. Acolo se opri sprijinindu-se pe podeţul de lemn, ascultă scrâşnetul zăngănitor al pietricelelor frecându-se una de altă, Văzu sclipirile de rubin, de safir şi de smarald pe care 11 le smulgea lumina joasă a soarelui; adulmecă izul apei curgătoare, care-i mai întremător decât oricare

altul (în afară de acela al aerului pe un munte pleşuv ori de acela al zăpezii). Urmări codobaturile cenuşii, curăţele şi îngrijite la vedere, totuşi sălbatice în purtări, gonind de-a lungul prundişului umed ca nişte preacinstite învăţătoare buimace de băutură. Atunci, într-o uriaşă salcie argintie, care părea adâncită în meditaţie, ca o turturea, deasupra vadului, o silvie începu să cânte. Trilurile şi revărsările unei melodii fără cusur, auritele repetiţii, înălţătoarele note şi duioasele coborâri ale acelui glas de zburătoare, picurând ca o floare de blând, i se părură nu mai puţin minunate decât un cântec de îngeri. Ea şi pasărea, adăpostite sub argintiul penaj al copacului, îşi trăiau marile clipe de creaţie şi comuniune până ce, dintr-odată, se auzi un zgomot strident de copite; cântecul se frânse, salcia se pustii, şi calul lui Reddin trecu împroşcând apa vadului.

— O! strigă Hazel, de ce-ai curmat cântecul? Era o pasăre sfântă. Şi acum a zburat!

Reddin trecea călare prin ceea ce mai rămăsese din moşia lui, o sfoară de păşune pentru oi, aşezată costiş cu faţa spre Munte şi dominând valea. O văzuse pe Hazel cum hoinărea de-a lungul drumului, cu pulpele albe şi învăluită în păru-i arămiu. Nu-i venise a-şi crede ochilor. Cu picioarele goale! Cu braţele goale! Cu părul de tot despletit şi fără nicio pălărie pe cap! În calitatea lui de moşier şi de om de lume, era foarte scandalizat. Dar ca bărbat, dădu pinteni calului la vale, riscând o căzătură primejdioasă.

Spre deosebire de femeile din lumea civilizată, care nu se despart o clipă de oglinzile lor, Hazel se pomenea adesea că uită cum se înfăţişează privirii celor din jur şi cum este îmbrăcată. Aşa şi acum. Dar putu să citească pe faţa lui Reddin ceva ce-i reaminti de înfăţişarea şi de îmbrăcămintea ei. Se grăbi să-şi scoată agrafa în formă de

fluture şi să-şi pună ghetele şi ciorapii.

— Care cântec ziceai? întrebă Reddin.

— O pasăre din copac. De ce-ai speriat-o?

Pe Reddin îl cuprinse mânia. Văzând-o pe

Hazel rătăcind atât de aproape de moşia lui, îşi închipuise că venise cu speranţa de a-l vedea. Mai gândise şi că îmbrăcămintea ei ciudată însemna o străduanie de a-l atrage.

Celui curat, toate îi sunt curate.

— Dar de bună seamă că voiai să mă vezi? Nu de aceea ai venit? o întrebă.

— Nu, nu de aceea. Am venit să culeg ciupercuţele care ies în urma ploii calde, căci nimic nu-i mai bun decât ciupercile de primăvară. Şi-am mai venit să văd florile şi să ascult păsările şi să mă uit la cuiburi.

— La Undern ai putea să ai flori şi păsări din belşug.

— Am berechet şi pe Munte.

— Atunci de ce-ai venit aici?

— Ca să fiu singură cu mine.

— M-ai făcut praf!

Zâmbi. Împotrivirea ei îi plăcea.

— Ascultă, Hazel, argumentă el. Dacă ai veni la Undern, eu te-aş face să te bucuri de viaţă.

— Dar nu vreau să viu. Sunt doamna lui Edward.

— Fii doamna mea!

Rostind aceste cuvinte, faţă-i arsă de soare se roşi dintr-odată şi mai tare. Se simţea ca ameţit.

Coborî de pe cal şi o sărută.

— Nu vreau să fiu doamna nimănui! strigă ea înciudată. Nici a dumitale, şi nici a lui Edward. Dar sunt a lui Edward, aşa că trebuie să rămân a lui.

Şi se îndepărtă.

— Vă urez dimineaţă bună, îi mai spuse ea într-o vorbire ca de pe vremuri.

Apucă drumul în sus. Reddin o urmări cu privirea, o mică siluetă cu coşuleţ negru, obosită de epilogul scenei dintre ei. Reddin se simţi furios şi deprimat. Stăpânul proprietăţii Undern fusese respins pentru a doua oară.

— Hm, îşi spuse el măsurând silueta ce se îndepărta, data următoare, stimată doamnă, n-am să mai cer voie. Şi n-ai să mai fi silită să spui nu.

O porni spre casă, însoţit de cel mai deprimant tovarăş de drum – simţământul propriei sale meschinării. Nu putea să nu-şi dea seama că folosirea forţei împotriva slăbiciunii este fapta cea mai mârşavă din lume.

I

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI DOILEA – Hazel culegea flori de afină de pe lujeri. Sugea ca o albină din fiecare floare stropul de miere dinăuntru. Erau, florile acelea, ca nişte lalele răsturnate, mici, trandafirii, pline de farmec şi pure. Cerul arăta şi el ca o lalea roz, cu nervuri şi dungi de purpură şi de şofran. În adâncurile sale, ca şi mierea din floare, ţinea soarele auriu, scăpătat. Seara se oprise în vârful picioarelor deasupra crestei vântoase a dealului.

Hazel borbise, nu glumă, la miere şi iscase un jaf adânc în recolta de afine de pe-o jumătate de pogon, deoarece se grăbea chiar ca o albină. Era dintre acele fiinţe iuţi şi pline de nerăbdare în (tot timpul orelor însorite ale zilei, lacome de bucurie, deoarece ele ştiu că va veni noaptea. Avea oarecari presimţiri. Înşfăca ce-i pofteau ochii şi plângea a-oi dezamăgită. Căci numai firile calme – înfăşurate în liniştea fără de timp, care iau ceea ce le iese în cale şi nu cer nimic – sunt cele care gustă cu adevărat bucuria. Hazel înfuleca, aidoma unei hulpave ştime, cu dinţi ascuţiţi, lalelele fermecate, adesea înghiţindu-le aproape întregi. Aşa că se împărtăşea din sfârţta ei taină în amândouă chi purile, şi se împărtăşea

singură, primind plinea şi vinul din mâini pe care nu le vedea niciodată şi în prezenţa unei puteri pe care nu o putea măsura. Nici măcar nu se întreba dacă puterea aceea îi era bine sau răuvoitoare. Abia dacă-şi dădea seama de ea. Când nimerea într-o floare peste ditai stropul de miere, izbucnea în cântec. Îi era cântecul tot atât de lipsit de noimă precum este cântul ciocârliilor care, cu zoritul lor susur de note şi cu unduitele lor zboruri, se înflăcărau şi se descurajau tot atât de repede ca şi ea. Vocea i se risipea în largul păşunilor cufundate-n ascultare, iar oile îşi ridicau ochii cu aerul acela străvechi şi contemplativ pe care-l vădesc bătrânele cucoane când ascultă muzică sau când tricotează. Hazel îşi prinsese, ca o coroniţă în jurul capului, două flori de degetariţă şi, în vreme ce umbla, clopoţeii lor, adânc şi închis punctaţi, i se clătinau în creştetul capului, iar ea se mişca asemenea unui măscărici, încoronat eu nebunie, într-o lume necăjită.

Deodată un strigăt străbătu dealul şi le amuţi, atât pe ea cât şi ciocârliile din pădure. Îi răsări, profilat pe floarea plină a soarelui-apune, pată de smoală pe un fond stacojiu, Reddin; îşi gonea calul cel mare şi negru, şi venea în galop către ea. Norii se adunau în vederea nopţii. Goneau cu el odată. Dintr-o uriaşă ruptură a norilor lumina se revărsă asupra lui Hazel aşa cum s-ar răsfrânge razele prin lentila cu care priveşti la o frunză. Lumina aceea fâlfâi câtva timp deasupră-i şi apoi se depărtă, ca împinsă de-o mână nevăzută. Reddin înainta şi bubuitul copitelor calului îi răsuna lui Hazel în urechi. Repezindu-se astfel de-a lungul păşunilor, rupând tăcerea care stăpânea întregul an peste locurile acelea, părea însăşi întruparea principiului distrugător al cruzimii, stăpânitor peste cea mai mare parte a omenirii – lacome şi carnivore – cu ciudata ei nepăsare faţă de simţămintele tuturor celorlalţi.

— Mai că-mi venea a crede că s-a dezlănţuit haita

morţii, mărturisi Hazel, vorbind ea cea dintâi, aşa cum se întâmplă de obicei cu cei mai nervoşi.

Se simţea stingherită, şi-şi ridică ochii spre el, în felul iepurelui când e prins la jumătatea ieşirii din bârlog.

— Încotro mergeai? îl întrebă după un răstimp.

— Te căutam.

De vorba aceasta măgulitoare Hazel nu s-a putut bucura; atât de mult o tulburase apropierea lui.

— Unde ţi-e domnul şi stăpânul?

— Edward nu mi-e stăpân. Nimeni nu-mi este.

Un val de roşeaţă şi mânie îi îmbujoră faţa.

— Ba da, spuse Reddin, *eu ţi-s*.

— Asta nu eşti, şi n-ai să-mi fii nicicând.

Reddin tăcu. Stătea şi o privea de sus, de pe cal. În vastitatea peisajului, silueta lui părea sculptată pe cer, zveltă şi măruntă; îl îmboldeau totuşi instincte îndeajuns de puternice ca să fie în măsură a dezrădăcina o mie de copaci şi devenea, datorită lor, centrul întregului tablou.

Călare, se înfăţişa în forma sa cea mai bună; asprimea şi brutalitatea lui apăreau aici însuşiri necesare, iar preaplinul bărbăţiei se preschimba în cutezanţă şi putere de voinţă.

Hazel îi răspunse cu o privire deopotrivă de sfidătoare; în cele din urmă însă pleoapele începură a-i bate şi îşi întoarse capul.

— *Eu ţi-s*, repetă Reddin blând.

Era tot atât de sigur de prada lui, pe cât era de sigur de iepurii de casă şi de câmp pe care-i prindea primăvara în capcane, când foamea le depăşea teama instinctivă. O forţă o potopise pe Hazel, acum, dându-i ghies în pofida celui mai de seamă instinct al vieţii sale de până atunci – instinctul spre fugă şi instinctul de autoapărare pe care-l au sălbăticiunile. Nu mai spuse nimic.

Pe Reddin îl năpădi senzaţia unei biruinţe năvalnice,

aşa cum Sally Haggard n-o stârnise niciodată într-însul.

— *Eu ţi-s*, mai rosti el o dată şi râse, gustând ecoul vorbelor repetate. Vino încoa!

Hazel se apropie încet de el, îşi ridică ochii şi izbucni în plâns.

— Ia te uită! Au şi apărut lacrimile? făcu el, îngrijorat. Mai ţine-le, până vei avea de ce plânge.

Descălecă apoi şi-şi înfăşură frâul de braţ.

— Ce-i cu tine, Hazel Woodus?

Braţul său o cuprinse pe după mijloc.

Acum, oile peisajului arătau mai dintru începuturi ca oricând şi nu păreau atât nişte cucoane bătrâne ascultând muzică, ci semănau mai degrabă altora care – deşi tot bătrâne – îşi înalţă ochii din cărţile de rugăciuni, să străfulgere cu privirea un hulitor.

— Numele meu nu-i Woodus. Ar trebui să-mi spui doamnă Marston.

Drept replică, el îi răspunse cu un astfel de sărut, că Hazel ţipă.

— Asta, numai ca să-ţi arăt dt de tare am eu de gând să-ţi spuân doamnă Marston.

— Mai bine aş fi.

— Ce să fii?

— Doamna lui Edwad, decât a dumitale.

Reddin zdrobi cu piciorul o floare de degetariţă.

— Şi unde mai pui că Roşcata are o cuşcă nouă, mare, iar eu locul meu la capelă, şi o tufă de liliac numai pentru mine, şi o grădiniţă, şi nişte răsad de fala-fecioarei.

— Ceea ce ai spus acum pe urmă, asta are să fie pentru mine! exclamă Reddin şi se opri, încurcându-se în metaforă şi nemaiştiind cum să continue. Hazrel tăcu şi ea, jucându-se. cu floarea de degetariţă.

— Ce făceai? o întrebă.

Hazel fu bucuroasă că are despre ce vorbi.

— Uite! dacă o ţii în bătaia luminii, poţi zări două mici gâze verzi stând înăuntrul ei ca nişte oameni într-un cort. Ele cred că-s la adăpost!

— Se aplecă şi strigă râzând:

— Vă văd! Vă văd!

Dar Reddin era hotărât să se întoarcă la subiecte mai interesante.

— Două gâze, întocmai ca şi noi.

— Da. Şi noi suntem ca sub un cort, îi răspunse ea privind bolta cerului.

N – Numai că la noi nu se uită nimeni.

— Gum de ştii asta? murmură ea, privindu-l cu seriozitate. Mie-mi. vine a crede că totuşi va să fie cineva pe-acolo pe undeva, de cealaltă parte a albastrului de sus şi care ne-o fi privind aşa cum privim şi noi prin floarea asta de aici. Iar dacă aşa îi este placul, n-are decât să sfâşie dintr-odată cortul şi să ne prindă.

Reddin se uită în jur, aproape cu teamă. Apoi, drept cel mai nimerit mijloc de a pune capăt unei superstiţii, şi-o apropie de piept şi o sărută iarăşi.

— Pentru asta-s făcute corturile şi pentru asta eşti făcută şi tu, îi vorbi.

Dar simţi ca un fior, şi Hazel se înspăimântase la rându-i aşa de tare, încât nu mai putea fi scoasă cu amăgeli din izolarea ei.

— Trebuie să plec, îi spuse, soarele coboară.

— Vii duminică la Dumbrava Vânătorului?

— Da’ de ce?

— Pentru că ţi-o cer eu.

— Da’ de ce aşa de departe? întrebă ea uluită.

— Pentru că aşa vreau eu.

— Bine, dar trebuie să mă duc la capelă împreună cu Edward, şi să cânt şi eu imnuri în rând cu toată lumea de

acolo, iar eu cânt mai înalt decât poate oricare dintr-înşii, deşi-s mai nouă în treaba asta, şi bătrâna doamnă – aici chipul ei luă un aer ştrengăresc – bătrâna doamnă poartă o rochie de mătase strălucitoare, care însă tot fâşâie ori de câte ori se mişcă.

Reddin îşi pierdu răbdarea.

— Ai să ştergi puţina de îndată ce ei vor fi în biserică, înţelegi ce-ţi spun?

— Poate că n-am să vin.

— Ba (trebuie. Ascultă, Hazel, ţi-i drag să ai şi tu un iubit, nu-i aşa?

— Nu ştiu.

— Hazel! Am să-ţi aduc un dar.

— N-am nevoie de niciun dar. Ce-mi aduci? întrebă apoi dintr-o suflare.

— Ceva frumos. Va să zică promiţi să vii?

Urmă o lungă tăcere.

I se părea lui Hazel că ochii i-a prinşi de ai lui Reddin. Nu şi-i mai. putea îndrepta altundeva. Iar ochii lui îi grăiau lucruri stranii, spăimântătoare, lucruri pentru care ea nu afla cuvinte, lucruri izvoditoare de viaţă, măgulitoare, poruncitoare, iscând o curiozitate nouă, tăindu-i răsuflarea.

Rămaseră astfel câtva timp, la fel de singuratici sub cerul înflăcărat ca un bărbat şi-o femeie din epoca de piatră.

Când în cele din urmă îi slobozi ochii, el sări tăcut în şa şi se făcu nevăzut.

La sosirea acasă, Vessons, târându-şi picioarele, îl întâmpină în uşă.

— Cina şi o duşcă de whisky! îi porunci stăpânul.

Vessons nu ţinu seama de el, ci privi la cal.

— Mă vă pasă cât îmi daţi de lucru acum la sfârşitul zilei? întrebă el, de parcă ar fi vorbit unui egal.

— Vezi-ţi de treburi!

— Mă-ntreb ce codană are să plângă pentru ce-a făcut domnişorul în seara asta? îi trecu lui Vessons prin minte.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI TREILEA

Hazel fugi acasă prin rouă, tot atât de iute ca o iepuroaică înspre sălaşul ei. Doamna Marston, aflată în tovărăşia unui pui de foc şi a unei voluminoase biblii, privi pe deasupra ochelarilor când intră Hazel şi rosti:

— Scoate-ţi ciorapii din picioare, drăguţo. Da, e-aşa cum credeam, îs uzi.

Hazel îşi schimbă ciorapii la gura focului şi se simţi foarte alintată şi grozavă. Să te schimbi în salon, lângă vatră! Şi să ai câteva perechi de ciorapi noi-nouţi! N-avusese niciodată mai mult de o pereche până atunci şi aceia mereu cu „ochiurile sărite”.

— Ăştia-s nişte ciorapi pe cinste, vorbi ea mulţumită de sine – ăştia cu găuri, pe care mi i-a cumpărat Edward. Găuri făcute dinadins, vreau să spun. Parcă aş fi cu picioarele goale-goluţe într-înşii, că tare arată frumoşi.

— Nu rosti vorba asta, drăguţo.

— Care vorbă?

— Aia ce-ai spus-o după întâile cinci cuvinte, îi răspunse; că nu şade frumos în gura soţiei, unui pastor.

— Şi cum trebuie să spun?

(Doamna Marston eră acum în dilemă.

— Ei, răspunse dânsa în cele din urmă, ar fi fost mai bine ca Edward să nu-ţi fi dat prilejul de a putea spune ceva.

Leală, Hazel se grăbi să-i ia apărarea lui Edward.

— Nu încape îndoială că-i sunt foarte îndatorată, vorbi ea, şi ciorapii îmi plac şi mai mult, pentru că-mi arată picioarele. A, dar uite-l pe Edward! Spune, Edward, nu-i

aşa că ăştia-s nişte ciorapi cuviincioşi?

Edward îi privi şi declară apoi nepăsător că da, sunt. Între timp, o cută care abia-i apăruse pe frunte deveni bătătoare la ochi

În camera ei de la etaj, pe care Edward însuşi o împodobise cu un tapet reprezentând flori de piciorul-coeaşului – şi bănuţei, înmiresmată şi de un buchet de trandafiri, pe care tot el i-i dăduse, Hazel cugetă la Dumbrava Vânătorului. Lui Edward nu i-ar fi plăcut ca ea să meargă, şi Edward fusese bun cu dânsa – mai bun decât fusese oricine. Îşi răsfrânsese bunătatea şi asupra Roşcatei. „Sunt sigură că Roşcata îi e foarte îndatorată, recunoscu Hazel”. Nu, nu-i putea pentru nimic în lume vorbi lui Edward despre Dumbrava Vânătorului. Dacă o va întreba, Hazel ştia că va minţi. De bună seamă că nu-i va face plăcere. S-ar putea să se supere rău de tot. Doamnei Marston n-are să-i placă nici atât; avea să vorbească despre soţiile de pastori.

Reddin spusese că trebuie să vină, dar ea nu trebuia să se ducă. Mirosi trandafirii.

— Nu, îşi vorbi, nu trebuie să mă duc niciodată în Dumbrava Vânătorului – nici până-n ziua Judecăţii de Apoi!

Îşi rosti rugăciunile la adăpostul acestei hotărâri, şi spuse încă una pe deasupra, scrisă foarte citeţ, cu cerneală aurie, de către Edward, care avea, cum se exprima maică-sa, „un scris de pergament44.

Dar când să se culce, nu şi-l putu scoate pe Reddin din minte; cu fiecare nouă întâlnire a lor, fusese şi mai tulburată. Clocotul fiinţei lui o atrăgea. Era încă de pe acum ceva mai puternic decât imboldul care o împingea să fugă, decât sălbatica-i abţinere. I se părea ca o mână ce sfâşie un smoc de frunze de măcriş crucite împotriva ploii şi atât de dârze în pornirea lor de a se ocroti una pe alta, încât nu puteau fi cucerite decât prin nimicire. Îi era frică

de el, şi totuşi zilele fără de el erau ca mâncarea nesărată. Avea or cruzime a lui – instinctul viril neînsoţit de umilinţă, instinctul nobiliar neînsoţit de simpatie, instinctul sportivului neînsoţit de milă. Orice ar fi început avea să fie dus la bun sfârşit. Şi oare ce începuse acum?

Nevinovăţia şi pofta, ignoranţa şi curiozitatea se încăierau în mintea lui Hazel. Atitudinea civilizaţiei şi a bisericilor faţă de sexualitate nu-i de natură să ajute o fată într-o asemenea împrejurare. Căci de<şi ele nu se împotrivesc zămislirii de prunci, ba chiar stăruie asupra sa, civilizaţia şi biserica operează cu mistere care implică respingerea acelor trebuincioase supuneri trupeşti fără de care pruncii n-au cum se ivi pe lume. În chip tacit, cu toate că nu şi făţiş, biserica socoteşte tot ce-i sexual drept ceva ruşinos. Deşi Hazel venise în contact cu realităţile vieţii mai puţin decât cele mai multe fete de la ţară, ea nu era cu desăvârşire neştiutoare. Dar nici chiar cea mai puţin ştiutoare dintre femei habar nu are despre sexualitate, până ce n-a cunoscut-o din experienţă. Aşa încât Hazel depindea de intuiţie. Intuiţia îi spunea că dacă paşnica viaţă din prezbiteriu urma să continue, ea va trebui să se ţină departe de Dumbrava Vânătorului. Dar nu se putea ţine departe. S-ar fi zis că nu se ştie cine ţesuse fire nevăzute între ea şi Reddin şi că le tot strângea încetul cu încetul.

Multă vreme după ce Edward încuie toate uşile şi se retrase în camera lui, şi după ce tic-tacul pendulului încetase de a mai fi un amănunt şi devenise o prezenţă esenţială, Hazel nu-şi află somnul; încerca să cugete. Dar nu auzea decât neîncetata gâlceavă a doua glasuri: „Nu trebuie să merg! Trebuie să merg! 44 În cele din urmă coborî din pat şi-şi luă caietul cu reţete de farmece scrise de o mână copilăroasă, incultă; era un caiet aproape înnegrit de prea multă folosinţă.

— Am să încerc un farmec de sânziene, căci sâmbătă acum sunt sânzienele, cugetă ea.

Răsfoi prin caiet şi găsi o pagină intitulată „Farmecul florii de ferigă44. Hotărî să-l folosească în sâmbăta ce urma.

— Şi mâine Harpiştii şi vineri Sfântul Semn, vorbi ea. Şi dacă spun să merg, voi merge, şi dacă spun să stau, voi sta.

Adormi simţind că trecuse răspunderea asupra altcuiva.

Maică-sa îi spusese că înainte de a întreprinde orice, trebuie să încerci farmecul Harpistului. Caietul arăta că, pe un deal singuratic, trebuie să asculţi cu ochii închişi până ce auzi cântecul zânelor. Dacă treaba pe care o ai în vedere era spre bine, aveai să auzi, venind de foarte departe, un sunet de harfă. Omuleţi de argint cu harfe de aur, dezvăluia caietul, stau pe un deal purpuriu, undeva dincolo de puterea de pătrundere a văzului nostru, şi cântă acolo când răsare luna şi când luna apune. Iar la ivirea soarelui, ei plâng pentru cei care nu i-au auzit. Dacă-i auzi cât de puţin măcar, poţi merge mai departe cu treaba începută şi nu vei avea parte de lacrimi. Dar nu. trebuie să te plictiseşti niciodată de aşteptare şi nici să spui cuiva ceea ce ai auzit.

În noaptea următoare, Hazel se furişă afară din casă, la ceasul când rouă e în toi: ajunse pe o măgură şi se aşeză să aştepte acolo răsăritul lunii. Când se arătă însă luna – în cel mai subţire pătrar argintiu, cu totul diafan sub trandafiria oglindire dinspre apus – nu se auzi niciun fel de sunet, în afară de cântecul ciocârliilor. Ele nu-şi încetau sărbătoarea, deşi soarele se culcase. În curând tăcură şi ele şi Hazel rămase înveşmântată în tăcere.

Aşteptă astfel îndelung. Capela şi casa pastorului se cufundară ca într-o apă în noaptea din ce în ce mai

hepătrunsă. Cu cât semnul prevestitor întârzia, cu atât Hazel dorea mai mult ca el să se arate. Apoi fatalismul precumpăni, iar Hazel se întoarse la obişnuita-i stare de spirit.

— Nu-mi pasă, îşi spuse. N-are rost să mai zăbovesc. Nu vor să cânte. Am să rămân cu Edward la capelă duminică şi-am să rfnt cu glas mai înalt decât data trecută.

Se întoarse în direcţia prezbiteriului.

În clipa aceea însă o notă muzicală rătăcitoare, s-ar fi zis, prin spaţiu, veni totuşi plutind peste creasta dealului. Apoi alte câteva, gingaşe şi argintii, împroşcară tăcerea ca un şuvoi de apă. Melodia se pierdea în depărtări, însă notele erau fără îndoială ale unei harfe.

— Ei sunt! murmură Hazel. Trebuie să merg.

Apoi îşi aminti de poruncile maică-sii şi o luă la goană. Acasă, în camera-i liniştită, se gândi la ciudatele fiinţe strălucitoare cântând pe creştetul muntelui lor purpriu.

N-a ştiut niciodată că harpistul era taică-său, întorcându-se pe cotite căi de la una din numeroasele petreceri la care cânta în timpul verii şi oprindu-se adeseori în drum, datorită berii bune şi tari pe care o băuse. Minunata revelaţie a lumii de basm nu era în realitate nimic altceva decât opera unui beţiv. Soarta sa fusese statornicită de un capriciu trecător al omului datorită căruia, tot printr-un capriciu, venise pe lume.

Când intră în casă, Edward nu se culcase încă; o aştepta neliniştit, dar străduindu-se a-şi păstra calmul, spunându-şi că la Hazel hoinăreala e ceva obişnuit.

— Pe unde ai colindat? o întrebă sever, căci atât îngrijorarea cât şi maică-sa contribuiseră din plin ca să-l necăjească.

— Sus spre iaz, Edward.

— Să nu te mai duci acolo.

— N-am voie să mă plimb de una singură pe dealul cel verde?

— Nu. Poţi merge în schimb prin păduri. În păduri eşti în siguranţă.

— Roşcata asta-i câine rău, se auzi vocea doamnei Marston de la etaj. Şi-a ros frânghia şi ne-a furat friptura de berbec.

— O, îmi pare cât se poate de rău! exclamă Hazel; dar nu-i un câine rău, doamnă Marston, e o vulpe bună.

— Potrivit ştiinţelor naturale, o fi, dar din punctul meu de vedere e un câine rău.

Şi doamna Marston trânti uşa, cu multă hotărâre.

— Bătrâna doamnă n-o poate suferi pe Roşcată, zise Hazel. Nimeni n-o iubeşte pe Roşcata.

Era pe deplin convinsă că lumea întreagă îi purta pică, deoarece ea o iubea pe Roşcata. Aflase, poate că lumea are o sabie cu două tăişuri pentru cei vulnerabili şi că dragostea este uşor de rănit.

— Nu-i mai spune mamii „bătrâna doamnă”, draga mea.

— Păi nu e bătrână? Şi-apoi mai şi spune că animalele nu au suflet. N-are nici ea, decât unul tare mic.

— Hazel!

— Ăsta e adevărul adevărat.

— De ce?

— Dac-ar avea un suflet mare şi frumos, ar şti că Roşcata are şi ea unul. Acum, că am şi eu o cămaşă cu dantelă, ştiu că alte fete au de bună seamă şi ele câte una. Mai înainte vreme nu-mi venea să cred.

Edward nu găsi un răspuns la acest argument.

— Eşti fericită aici, Hazel? o întrebă.

— Da, sunt.

— Şi nu ţi-e dor de…

— De tata? Deloc!

Îşi ridică ochii luminoşi şi aurii către el:

— Tu îmi eşti şi tată şi mamă.

— Numai atât, draga mea?

— Şi frate.

— Ai mai uitat ceva. Hazel – îţi sunt şi soţ. Ochii lui erau visători. Şi poate şi iubit, cândva, adăugă el. Noapte bună, draga mea.

Ea îi întinse o gură copilăroasă, recunoscătoare şi dispusă a-i dovedi de câtă căldură e în stare. „Cam prea repede dispusă", reflectă pastorul. Aştepta cu atâta înfrigurare un dram de timiditate – un tremur al pleoapelor, o îmbujorare a feţei. Nu era nerod şi nici – câtuşi de puţin – ascet. În visările ce precedaseră sosirea în viaţa sa a lui Hazel se gândise – când i se întâmpla s-o facă – la o viitoare viaţă normală, de bărbat sănătos. Acum vedea că realitatea nu era aidoma visărilor lui. Sănătatea şi bărbăţia erau încă dorite, dar bucuria pierise ori măcar se acoperise cu un văl.

„Are să fie bine", îşi tot spunea, şi aştepta. Chipul său luase cu vremea un aer de nelinişte. Era aidoma celui ce aşteaptă, răpit, ca să răsară soarele. Numai că soarele rămânea mai departe sub linia orizontului. În sinea lui îi spunea lui Hazel pe numele ce-l dau ţăranii măcrişului – *Frumoasa adormită*. Avea s-o lase să doarmă cât va voi ea. El se ţinea însă în frâu, şi niciodată nu încerca s-o trezească la viaţa sângelui prin mijloace mai lesnicioase decât cele ale spiritului – prin simţiri ori vanitate, ori folosindu-se de superioritatea lui intelectuală.

El avea ori s-o cucerească în chip leal ori deloc. Aşa că, deşi numai aruncându-şi ochii prin alba-i cameră goală se pomenea că începe să tremure, deşi doar atingându-i mâna se şi înfierbânta, niciodată nu scornea totuşi pretexte ca să intre la Hazel în odaie. O cetate luată cu asalt era în ochii lui ceva mânjit prin însuşi faptul siluirii.

Aşa încât aştepta să se deschidă porţile cetăţii. Ironia consta în faptul că, dacă s-ar fi supus instinctului sexual, care-i grăia cu adâncă voce ademenitoare, aidoma unei Sibile înveşmântate-n purpură, dacă măcar o dată s-ar fi îndepărtat ca lumea de trufaşul său cuget spiritual, Hazel l-ar fi iubit. Nu putem iubi ceea ce nu cuprinde şi ceva din noi înşine, iar flacăra rece a exaltării spirituale nu ardea în fiinţa lui Hazel. De acea flacără, Hazel se apropie cel mai mult prin adoraţia ei faţă de frumuseţea senzuală, prin flacăra verde a nepătimaşului devotament purtat drăgălăşeniei aşa cum se arată ea în lucrurile neînsufleţite. Dar că s-ar fi putut să existe între un bărbat şi o femeie altceva decât o afecţiune făţişă, un fel de sentiment frăţesc ori o emoţie tulbure în genul celei pe care o cunoştea în prezenţa lui Reddin, aşa ceva depăşea complet capacitatea ei de înţelegere. Nu ştia că poate exista o fervoare a unui spirit pentru y un alt spirit, o încleştare mai frenetică decât aceea a braţelor, o stare psihică neîncetată, mai pătimaşă decât cele mai aprige clipe ale patimii fizice. Iar dacă Edward i-ar fi spus, în epoca aceea ea nu l-ar fi putut pricepe. Încrezătoare, şi-ar fi ridicat asupră-i ochii de culoarea toamnei; ar fi întruchipat toate splendorile spirituale la care el visa; şi n-ar fi înţeles nimic. O dată, pastorul încercă să-i împărtăşească interesul său pentru un pasaj din „Legea naturală în lumea spirituală” a lui Drummond. Citea cu tineresc entuziasm, chiar şi la mulţi ani după apariţia lucrării, deoarece, în genere, cărţile erau cu totul şi cu totul învechite, înainte de a ajunge să pătrundă – prin mijlocirea bibliotecilor săteşti – până la el. Citea acea carte cu vocea lui plăcută, niţel forţată, cu glas patetic şi, în acelaşi timp, duios; obrajii îi ardeau; ochii lui atenţi, pătrunzători, o împingeau pe Hazel către unele comentarii critice. Spuse:

— Nu ştiu dacă latră Roşcata noastră sau vreo vulpe

străină?

În noaptea aceea, Hazel se uită îndelung pe fereastră. „Vai! nu pot merge! îşi spunea. ’Nu pot merge! Edward pune atâta preţ pe mine şi aşa mai departe!” îşi vorbi ea în gând. Poate că celelalte semne n-au să se arate.

Vineri aşteptă până ce toţi ceilalţi se duseră la culcare şi apoi ieşi pe furiş din casă. Se duse în pădurile tăcute, aşa cum se duc fluturii de noapte, fără ţel şi totuşi împlinind ursite. Era o seară tare caldă, umedă şi licuricii străluceau aprinşi prin desimea ierbii, fiecare cu lămpaşul său rotund, miraculos, verde – dând lumina cea mai scăpărătoare. Prevesteau lumea basmelor, deşi luceau cât se poate de liniştit. Vorbeau de lucruri minunate, cu toate că luminau noaptea pe tăcute. Desigur că puterea care aprindea lămpile acelea era a cuiva foarte grav şi de foarte departe. Îţi vine a crede Că-i nevoie de un ochi şi mai atent, de o mână şi mai grijulie, spre a făuri atari mărunte minuni, decât pentru a făuri planetele, şi că e trebuinţă de o minte mai vastă, neţărmurită, îndeajuns de încăpătoare spre a cuprinde migala întreagă. Pe Hazel însă ele nu o înspăimântau; era o fiinţă prea naturală şi prea adânc legată de pământ ca să-i fie teamă de taine. Spiritul e cel care dă teama. Era sigură că atari comori nu-s însuşi sfântul semn, căci doar le văzuse adesea. Sfântul semn era cu totul altceva.

— Dacă va să merg la Dumbrava Vânătorului, grăi ridicându-şi privirea printre crengile negre care atârnau deasupră-i ca nişte plase de prins păsări, dacă va să merg, arată-mi sfântul semn.

Merse şi mai departe pe cărările înguste. Era foarte întunecos şi era cald şi era umed. Pe la la o vreme se ivi luna şi Hazel zări un iaz lung înfiorând cu strălucirea lui, ca de fulger când loveşte în oţel, pădurea. Irişii galbeni de pe malurile iazului împrăştiau o palidă licărire şi aduceau a

fluturi vrăjiţi să încremenească în nemişcare. Uriaşe ciuperci otrăvitoare, de un roşu aprins ca leoparzii, tufe de ferigi nedeplin crescute încă şi pline de rămurele inelate se lăfăiau semeţe pe pajiştile tăbărâte de muşchi.

Dar acestea toate nici ele nu erau semnul.

— Dacă nu se arată în curând, mă voi duce acasă, hotărî ea.

Şi atunci, chiar după cotitura ce urmă, îl văzu. La început socoti că-i un înger gata-gata să se ivească privirilor. Strigoiul era de înălţimea unui om şi lucea întocmai ca licuricii, numai că la lumina sa ai fi putut citi. Isca un efect straniu, stând scăldat în propria-i lumină în mijlocul întunecatei şi neştirbitei tăceri. S-ar fi zis că are într-însul o viaţă – o viaţă împuţinată, însă aprigă – aşa cum ar putea avea un duh care tocmai şi-ar fi regăsit, venind din văzduh, trupul. Hazel fu îngrozită. De obicei nu-i era niciodată frică prin păduri sau pe câmpii, ci numai pin locurile bântuite de oameni. Dar de data aceasta, după o clipă de încremenire, o rupse la fugă, dintr-odată cuprinsă de panică. Aşa încât nu i-a fost dat să ştie niciodată că al doilea semn nu fusese de fapt altceva decât un copac putred, fosforescent pentru că uscăciunea şi fărâmiţările intraseră în el.

A doua zi dimineaţă, îl întrebă pe Edward:

— În zilele noastre oamenii pot vedea îngeri?

— Da, dacă aşa e voia lui Dumnezeu.

— Şi dacă s-ar arăta unul, ăsta ar fi un semn?

— Cred că da, draga mea.

— Ce-ai face, Edward, dacă ar trebui să afli ceva?

Edward era tocmai pe cale de a compune o predică despre puterea rugăciunii.

— M-aş ruga, draga mea, îi răspunse el cu mintea aiurea.

— Şi cine ar răspunde?

— Dumnezeu.

— L-ai putea auzi?

— Nu, draga mea; desigur că nu.

Avea nevoie de linişte, ca să-şi termine predica la care trudea, dar se strădui să fie răbdător.

— Ai şti-o pe cale de intuiţie, adăugă el, după unele mici semne.

— Sfântul semn! murmură Hazel. L-am văzut aseară, în chipul unui înger în flăcări.

— Tare mi-e teamă că eşti cam prea superstiţioasă, îşi îngădui să constate Edward şi se întoarse la truda observaţiilor sale asupra rugăciunii orale.

Unora le-ar fi venit greu să decidă care din ei era mai superstiţios, mai patetic.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI PATRULEA

Dimineaţa devreme, în ajun de sânziene, Hazel rătăcea pe coastele dealurilor. Acolo oile, aurii şi evanghelice, păşteau pe jilavele pajişti pale, pale şi tot aşa de străvezii ca negurile uşoare. Spre deosebire de ceea ce ar fi făcut făpturile mai conştiente de sine ale civilizaţiei, ea nu le pizmuia propriu-zis pacea. Dar uneia deosebit de trupeşe şi de mulţumite nu s-a putut opri de a-i spune: „O duci binişor, nu-i aşa? a când intră în casă, în vederea micului dejun, gândi acelaşi lucru despre doamna Marston.

După micul dejun, culeseră amândouă coacăze negre, doamna Marston aşezată pe-un scaun pliant şi purtând pălăria ei cea mare, în formă de ciupercă, al cărei obicei era ca mereu să se lase într-o parte, dându-i un aer strengăresc. Ori de câte ori vreo mierlă o zbughea din crângul de coacăze pe jumătate coapte, trăncănind cu drăcească vioiciune, ea îşi ridica privirea şi exclamă: „Ce pasăre obraznică”. Altminteri, culegea fructele cu grijă şi le aşeza încet în coş, ca şi cum le-ar fi blagoslovit. Ziua avea o respiraţie biruitoare şi fierbinte, o zi numai bună ca

să pleoştească frunzele şi să crape ţărâna straturilor de flori. Dar în umbra frasinului care creştea lângă coacăz era răcoare şi o adiere purtând mireasma cimbrului sălbatic şi pe-a muşchiului de pădure se zbenguia în jurul grădinii asemenea unui copil nevăzut.

Pe la orele unsprezece, apăru Marta cu nişte lapte şi cu câteva felii de cozonac, iar Edward se întoarse acasă de la căpătâiul lui moş Solomon. Apoi continuară culesul, în vreme ce Edward le citea fragmente din „Legea naturală". Pe Hazel o liniştea cititul, însă înţelesului nu-i dădea nicio atenţie, el se pierdea în zumzetul albinelor roind stăruitor în jurul bujorilor cu flori mari şi roşii, în foşnetele depărtate ale ierbii cosite şi-n solilocviul grav ritmat al unei mierle ascunse în castanul aprins parcă de atâtea şi atâtea flori. Hazel simţea că ar fi dorit să culeagă de-a pururi coacăz e, asemănându-se zi de zi tot mai mult cu doamna Marston şi devenind până la urmă (poate numai de atâta blândeţe) bunică. S-ar fi zis că nu încăpea loc în viaţa ei nici pentru Reddin şi nici pentru Dumbrava Vânătorului. Îşi spunea: „N-am să merg. Am să stau alături de Edward şi n-are să mi se întâmple nimica rău". Dar un glas poruncitor îi şoptea că trebuie să se ducă şi sufletu-i deveni din nou câmpul de luptă al unor ciudate emoţii, la care nici cu gândul nu visase vreodată. În vreme ce ele se încăierau ca nişte fiinţe vii în beznă, Hazel, stând la umbra aromată a coacăzilor, aţipi; şi deoarece doamna Marston niciodată nu se îndura să trezească pe cineva, nora sa dormi până ce Marta făcu să se audă clopotul de cină. Şi astfel, ziua aurie şi paşnică se contopi în seara verzuie. A fost o zi de care Hazel şi-a adus apoi mereu aminte.

Când umbrele se alungiră şi începu rouă să picure şi când bănuţeii de pe morminte, cu mirosul lor uşor şi nevinovat, umplură casa şi-şi închiseră pentru noapte petalele tărcate cu dungi roze, Hazel se simţi cât se poate

de nenorocită. În noaptea aceea avea să încerce, în sfârşit, ultimul farmec – farmecul florii de ferigă – şi cel pe care avea să-l viseze, cu acea floare vârâtă sub pernă, acela trebuia să-i fie iubit. Simţea că, procedând astfel, îl trădează pe Edward. Ea şi cu Edward erau legaţi. Cum deci ar fi putut avea alt iubit decât pe Edward? De ce să încerce puterea farmecului? Se frământă cu întrebările acestea tot timpul cât îşi rosti rugăciunile, dar nu primi niciun răspuns. Viaţa este o mamă tăcută şi-şi dăruie învăţătura mai mult cu bâta. Edward citea psalmul al douăzeci-şi-treilea, care întotdeauna o impresiona pe doamna Marston până la lacrimi şi la lectura căruia vocea lui devenea foarte duioasă… „La ape tihnite mă duce”.

Camera pulsa de înflăcărare adâncă, de fierbinte încredere.

— Am mers de-a lungul apei, gândi Hazel, şi-am urmărit zborul cintezoilor şi pe-acela al cucilor. Şi-mi spuneam că-i apa tihnită. Numai că a venit domnul Reddin şi a speriat păsările şi a prefăcut apa în noroi.

Era mai puţin sigură decât ceilalţi cu privire la apa tihnită.

— Ce frumos, murmură doamna Marston, ce mult îmi aduce aminte de bietul taică-tău.

Felul în care Edward îi ură noapte-bună lui Hazel fu mai scurt în seara aceea decât în alte dăţi. Arăta atât de tainic fermecătoare! Frământarea lăuntrică dăduse feţei ei o notă ele spiritualitate şi nimic nu stârneşte atât de adânc patima ca spiritualitatea. Purta o rochie de pânză imprimată cu un model care amintea de vechile porţelanuri şi-şi prinsese la umăr, cu câteva ace, un buchet de bănuţei.

O clipă, clipa în care ea îşi ridică obrajii ca să fie sărutată şi când rămase în prag de cameră în bătaia lunii, Edward avu o şovăire. Apoi se întoarse brusc şi-şi închise

uşa.

Ceasul său bătuse. Ceasul său trecuse.

Hazel, lângă fereastră, citea cuvintele de descântec ale farmecului.

„În ajun de sânziene, când nu mai e mult până la miezul nopţii, întinde-ţi cămaşa acolo unde creşte feriga. Căci asta-i noaptea înfloririi ferigăi, în care ea dă o floare albastră, atunci când miezul nopţii bate. Dar floarea se ofileşte mai înainte de zori, aşa că mai vino o dată cam pe la vremea primei ciripiri de pasăre. Dacă dai de ceva pe cămaşă, ia-l, ia acel ceva: e pulberea florii. Dormi peste ea şi cel pe care-l visezi, acela îţi va fi iubitul. Asta-i un farmec de temei şi nu poate fi dezlegata

Hazel scoase din scrin o cămaşă curată şi când pendulul de pe palier bătu ora jumătate, se strecură afară din casă furişându-se până pe coasta dealului şi aşeză acolo cămaşa, întinsă pe o tufă de ferigi. În vreme ce se apleca spre a o întinde cât mai bine şi mai fără cute, luna pluti afară din nori şi-i proiectă umbra – neagră şi uriaşă – peste povârniş. Speriată, fugi înapoi acasă, învioră focul şi-şi făcu o ceaşcă de ceai ca să poată rămâne trează.

Sorbindu-şi ceaiul în salonaşul întunecos, unde lucrurile ştiute luau acum un aspect fantastic, se gândi la Reddin şi la ciudatele sale purtări de după căsătoria ei.

„Ei, dar Edward s-ar înfuria rău de tot dacă ar afla, îşi spuse. De ce oare vine domnul Reddin, că doar el poate vedea limpede că nu-l vreau?”

Un val de sânge îi năpădi vinele gâtului şi tâmplele, ca şi cum singură ar fi ghicit pe jumătate răspunsul.

Aşteptă în cursul orei aceleia de-un cenuşiu ca al penelor de turturea, al orei dinaintea zorilorprevestitoare de viitor şi plină de speranţă. Căci oare ce mari fapte nu pot fi săvârşite, oare ce fel de gingaşe idei nu pot fi încătuşate în muzică ori în poezie, ori în culoare, ce subtilă

emoţie nu poate oare stârni suferinţa zilei ce vine? Dar tot ziua e şi plină de amărăciune; căci cât de multe lucruri frumoase nu vor fi călcate-n picioare, câte vise mari nu vor fi spulberate, câte simţitoare firi nu vor fi răstignite între un amurg şi altul? Haita morţii vânează doar la ori şi ce oră, pe lumină sau în beznă; şi ea nu-i doar o palidă nălucă de vis. Ea nu-i alcătuită din duläi fantomatici cu ochi de foc – o înfiorătoare „melodie”, o crudă „muzică” – ci din semenii noştri, din toţi cei ce au putere dar n-au milă. Uneori prietenii şi rudele noastre, cei mai apropiaţi nouă, se năpustesc întâi asupră-ne şi strigă „şo pe eltt, tocmai când plini de nădejde ne strecurăm într-un adăpost; şi vin să stea de faţă la sfârtecarea noastră. Nu atât din pricina omorului este înfiorătoare haita morţii, cât mai ales din lipsa imboldului de a nu ucide. O licărire de îndurare în toiul necruţătoarei sale porniri ar izbăvi-o. Căci lumea e întemeiată şi clădită pe moarte, iar realitatea morţii nu poate fi nici pusă la îndoială, şi nici temută. Moartea e ca un vis întunecat, dar nu e un coşmar. E totuna cu lipsa de milă a omenirii, cu fatala aplecare a omenirii spre pofta de a chinui. Când un bărbat ori o femeie, aflându-se în preajma unei fiinţe cuprinse de groază şi fără de ajutor, nu încearcă imboldul de a o scăpa de năpastă, atunci lumea se preface în iad. Lucrul acesta confuz – dar cu înfrigurare resimţit de Hazel – o. Îndemna să se ferească de Reddin. Căci de n-ar fi fost Reddin lipsit de imboldul de a slobozi pe năpăstuit şi de n-ar fi avut un suflet ca de fiară, atunci cum ar fi putut el – numai pentru satisfacerea unei plăceri – impune astfel acele chinuri fără folos, ce se obişnuiesc la vânarea de vulpi?

Urmări luceafărul preschimbându-se din iaz argintiu în punct de argint. Era în culmea tulburării; în culmea neastâmpărului. Avea să-l viziteze pe Reddin? Oare avea să poată măcar dormi? Fotoliul doamnei Marston începu a se

contura în lumina crescândă şi din nou Hazel se simţi vinovată.

Răsăritul se iuţi ca şi cum cineva, acolo, ar fi aprins o lumină. Deschise fereastra şi-n odaie se revărsă negrăita dulceaţă a zorilor. Tufănica de lângă fereastra bucătăriei îşi prăvăli în cameră toată mireasma, grea şi senzuală. Hazel o aspiră adânc şi se gândi la vestonul verde al lui Reddin, la ciudata licărire din ochii lui când căuta către ea îndelung. Acum, o învăluia o curioasă pasivitate, cu totul neobişnuită firii ei, când îi fugea gândul la Reddin. Cum avea el să arate, ce avea să spună oare, o s-o îmbrăţişeze brutal dacă se va duce în Dumbrava Vânătorului? O cuprindea un fel de exaltare nedorită când se gândea la astfel de lucruri. Nici prin minte nu-i trecea să se întrebe însă de ce Edward nu o săruta la fel ca Reddin. Socotea asta ca pe ceva firesc, aşa cum un copil îşi socoteşte părinţii drept ceva firesc.

Dintr-odată, prima pasăre glăsui argintiu, surprinzând bruma. Era o ciocârlie şi în acea deplină tăcere, cântecul ei părea şi mai şovăielnic decât era îndeobşte. Odată cu prima notă, gândurile lui Hazel, toate îndreptate asupra lui Reddin, se risipiră. S-ar fi putut crede că limpezimea, prospeţimea şi muzica se legau în mintea ei de Edward. Se gândi numai la el, pe când alerga în susul dealului călcând pe înstelatul covor de drăgăicuţe.

— Poate că nu va fi pe cămaşă niciun fel de floare sau de pulbere de floare şi atunci farmecul este ca şi dezlegat, nădăjdui ea. Iar dacă farmecu-i dezlegat, atunci nu mai pot visa şi n-am să mă duc.

Însă când ajunse la rufa albă ce i se arătă întinsă, uşor jilăvită şi pală în vineţiul revărsării zorilor, deodată i se tăie răsuflarea. Acolo în mijlocul pânzei aşternute, sta o mică petală albastră. Până şi puţinătatea ei îi dovedi lui Hazel că avea de-a face cu ceva fermecat. Era o floare ca

din ţara zânelor. O ridică plină de evlavie şi porni spre casă, la fel de înfiorată ca un copil mergând prin biserică. Când, cu petala albastră aşezată sub pernă, se culcă, somnul o fură numaidecât. Şi-l visă pe Reddin, căci el îi stăpânise gândurile mai mult decât Edward, pe care-l chemau doar emoţiile ei, în vreme ce Reddin îi stârnea instinctele. Trezindu-se la bătaia în uşă a Martei, îşi spuse cu inima grea, dar şi cu înflăcărare:

— Semnele au vorbit. Trebuie să merg. Roşcata vrea ca să merg.

N-ar fi crezut în ruptul capului că al treilea semn nu era o floare din ţara zânelor, ci doar o petală albastră de alior – un mezin de-al ferigii – căzută cu o seară înainte pe cămaşă din propria-i mână tremurătoare.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI CINCILEA

Duminică seara, ca de obicei, micul clopot începu tânguitor să bată prin dulcele văzduh de culoarea stinsă a răsurii. Doamna Marston se deplasase de la uşa casei la aceea a capelei, oftând din greu, pentru că îi fusese întreruptă siesta, şi dând severe instrucţiuni Martei, să facă niţel foc în salonaş. Edward îşi luase cu el predica şi se dusese în spatele casei, unde mormintele erau mai puţine şi îi venea mai uşor să umble citind printre ele. Hazel se repezi în odaia ei de sus şi-şi puse rochia cea albă, socotită de doamna Marston a fi prea „frivolă” pentru capelă. Se aplecă apoi pe fereastră şi-şi îndreptă privirea înspre dealul în purpuri. După aceea îşi făcu un buchet din trandafirii gălbui care înconjurau fereastra. Erau de un crem închis, îmbujorat cu săgeţi roz. Şi-i prinse cu ace la piept, şi i se potriveau de minune, îmbujorată cum era la faţă. Aproape că începuse a deveni cochetă; ceea ce o făcea mult mai atrăgătoare pentru amândoi bărbaţii. Îşi puse pălăria cea albă şi largă, purtată la nuntă şi se furişă la parter, iar apoi afară din casă prin uşa de la bucătărie,

în vreme ce Marta se afla în salon. Închise uşa în urma ei, de parcă ar fi pus capăt unei vieţi trecute. Resimţea, nu ştia nici ea pentru ce, o mare tulburare, ca şi cum s-ar fi aşteptat la ceva cu totul deosebit, la ceva hotărâtor de pe urma întâlnirii sale cu Reddin.

Nu întâlni pe nimeni, în vreme ce cobora pe lângă varniţă în jos, căci toţi enoriaşii se strânseseră în capelă. Gardurile vii erau pline de anghelică şi de măzăriche purpurie. Când ajunse în marginea Dumbrăvii Vânătorului, simţi că-i este frică, pădurile erau atât de întinse, atât de adânc umbrite; copacii iscau un murmur atât de trist şi se legănau cu o atât de deznădăjduită supunere. Prin ungherele mai întunecoase, zambilele, culcate dar nu ofilite, alcătuiau un covor purpuriu, solemn ca un linţoliu. Lăcrămioarele străluceau albe de-o parte şi de alta a potecii şi o asaltau pe Hazel cu mireasma lor. Timpuriile răsuri odihneau ici şi colo, covârşite de propria-le frumuseţe, punctate din loc în loc cu carmin şi cu irizări de scoică şi nea, prea firave spre a înfrunta furtuna care începuse, cu negrăită falâ, a se urni undeva departe dincolo de geana orizontului. Hazel iuţi pasul, părăsind cărarea bătătorită, furişindu-se pe sub frunzişul fagilor şi peste doborâtele trunchiuri albe de zadă, din care răşina se prelingea încetişor, ca sângele negru al făpturilor frumoase, învinse, rănite de moarte.

Hazel începu să se caţere la deal, ţinându-se de trunchiurile lucii şi cenuşii ale frasinilor de munte. Ferigă, venindu-i mai întâi până la brâu, semăna în culmile pădurii cu nişte mici evan-i taie sub care se întindea un auriu covor de ierbi teşite, iar galbene se înteiuţe îşi închideau ochii focoşi.

Hazel răsări pe creasta golaşă a dealului, unde gherghini piperniciţi, pierzându-şi trecută înflorire, purtau înfiorări trandafirii, ca şi cum în albul lor ar fi pătruns

culorile apusurilor de soare pe care le cunoscuseră.

— Se aşează sus pe creastă şi ochii-i rătăciră undeva departe către scânteietoarele trupuri ale cailor de fermă care păşteau în vale printre propriile lor umbre, a căror fugă se-mpletea cu fuga lăstunilor prin văzduh, sub nepăsătoarea căutătură a dealurilor. Aşa se întâmplă oriunde: oriunde e viaţă adastă şi umbra – nepăsătoare, mută, şi totuşi până la urmă biruitoare, copleşind totul. În vreme ce Hazel şedea acolo, propria-i umbră se întindea întunecoasă în spate, crescând mai mare decât ea, pe măsură ce soarele cobora spre asfinţit.

Behăituri, mugete, croncăneli de ciori în amurg răzbăteau până sus la ea; un cal nechează, izbitor de puternic. De la oarecare depărtare auzea vocea aspră, viguroasă, a unui bărbat care cânta. Cânta nu în semn de adorare nici de dragul aducerii aminte, ori al melodiei, ori al dragostei, ci pentru o aceeaşi cauză care îi face pe oameni să cânte atât de tare în biserică: împins de imperioasa nevoie de a-şi cheltui o năvalnică vitalitate. Vocea-i răsuna sub cerul liliachiu, ca şi cum ar fi fost a primului om abia ieşit din animalitate şi urmărindu-şi perechea într-o lume care toată era ca şi moşia lui, lume ce i-o năzărea pe Hazel cum goneşte prin poarta dimineţii şi a serii, ce-şi dădeau amândouă în lături perdelele spre a-i face drum. Cel care se-auzea cântând era Reddin, ieşit din întunecatu-i conac, aşa cum ieşiseră prădalnicii lui strămoşi, ca să-şi impună voinţa celor neînarmaţi şi să strivească voinţa semenilor lor. Nu-şi mărturisea nici el însuşi de ce venise. Gândurile lui cu privire la sexualitate erau aşa de scârbos pofticioase*, încât* – ca de altminteri mulţi alţii – el socotea într-o aâtfel de poveste de-a dreptul neruşinare orice urmă de simţire sinceră. Sexualitatea pentru sine e ceva care te face să roşeşti. Anevoie-i pentru crescătorii de cai de prăsilă a pătrunde în împărăţia

cerurilor. Prea adesea, grava, măreaţa semnificaţie a întâlnirii dintre sexe – în care sălăşluie, fireşte, soarta auritului spectacol al vieţii ce sacrifică, irosindu-l, prezentul pentru viitor – nu înseamnă nimic în ochii lor. Ei n-o socotesc decât ca pe un îndemn al poftei. Şi uite aşa, Sally Haggard ajungea să cheltuie de obicei mai toţi banii câştigaţi de Reddin, de pe urma armăsarului său, cărui nu i se spunea decât „Mândreţea Undernului”.

Când se apropie de Dumbrava Vânătorului, Reddin o luă la galop, spre a înăbuşi glasul ce grăia în sine, spunându-i lucruri pe care nu voia să le audă, glasul ce-i vorbea de dragoste şi de gingăşie şi de umilinţa cerută în iubire, şi despre cum toate acestea nu ştirbesc măreţia bărbăţiei, nici nobila furie a patimii, ci mai degrabă le proslăvesc. Ceva în simţămintele lui faţă de Hazel răspundea vocii acesteia lăuntrice şi-l îngrijora. Ereditatea şi educaţia îl învăţaseră să urască şi să nu dea piept cu nimic din tot ceea ce are vreo legătură cu emoţia ori cu ideile, socotind ca pe ceva nebărbătesc tot ceea ce ţinea de spirit. Aşa încât el porni să cânte şi mai tare, când zări fluturând pe creasta dealului alba rochie a lui Hazel, spre a-şi înăbuşi glasul din lăuntru, care neîncetat îi murmura despre dragostea reciprocă, privită ca unica noimă, ca unicul temei al patimii ce leagă bărbatul de femeie. Copitele calului duduiau ca un puls accelerat.

Hazel se ridică în picioare. Îi fu deodată frică de locul unde se afla, mai frică decât îi fusese cândva de haita morţii, dată în seara aceea uitării.

Dar mai înainte ca să se fi putut îndepărta de acolo, Reddin o strigă şi înaintă spre dânsa pe cărarea îngustă. Hazel şovăi, rămase în cumpănă ca un ac de busolă şi, în cele din urmă, nu se dezlipi de locul unde se afla.

— Ce vrei cu mine, domnule Reddin?

— Nu ştii?

— Dac-aş şti, nu te-aş mai întreba.

— Ce vor de obicei bărbaţii de la femei?

— Eu nu-s femeie. Şi nici nu vreau să fiu. Dar, oricum, ce vrei?

Reddin se scotoci prin buzunar şi scoase un pacheţel.

— Uite. Să nu spui că numai tu eşti cea care dă, încercă a o împăca.

Hazel desfăcu pacheţelul. Conţinea două brăţări de modă veche, lucrate în aur. Pe fiecare din ele era încrustat câte un rubin mare, care sclipea orbitor din montura sa de aur pal.

— Vai! parc-ar fi nişte picături *se* sânge! se minună Hazel. Ca-n clipa în care tata se apucă de tăiat porcul. Are o inimă de piatră, tata, să ştii că aşa o are, e negru la inimă! Îţi sunt foarte îndatorată, domnule Reddin, pentru ele, dar nu le vreau. Vederea sângelui mie îmi face rău.

— Neroado ce eşti! strigă Reddin. Astea preţuiesc o groază de bani.

Şi-ncleştând-o de încheieturile mâinilor, îi petrecu pe după fiecare mână câte o brăţară. Hazel se împotrivi, dar nu izbuti a se elibera şi nici nu ştiu desface închizătorile.

Izbucni deci într-un plâns cu hohote şi chiar atunci, pe loc, aşa cum îi era obiceiul. Toate emoţiile de felul ăsta la ea erau bruşte, uşor de adulmecat şi îndârjite. Ba se mai porni, căci nu primise cine ştie ce creştere prea subţire, şi pe ocări.

— Fi-ţi-ar ai naibii de pumni grosolani şi de afurisite brăţările tale! izbucni ga. Scoate-mi-le ori, de nu, să ştii. că plec!

Reddin râse şi în ochii lui se ivi ca o licărire; nimic altceva nu i-ar fi putut merge mai la inimă.

— Trebuie să le porţi, îi spuse, ca să arăţi că eşti a mea.

— Nu-s!

— Ba da.

— N-am să fiu niciodată!

— Ba da, ai să fii acum.

Fata se zbătea şi scrâşnea ca o mâţă sălbatică, trăgând de brăţări cum trage pisoiul de funda înnodată de gât”.

El râse iarăşi, neclintit.

Ştia că nu-i nici ţipenie de om jur-împrejur, deoarece oamenii fermei de la poalele dumbrăvii erau cu toţii duşi la biserică.

— Ascultă, Hazel, îi vorbi apoi, şi nu cu asprime; trebuie să te dai bătută, nu înţelegi?

— Nu-nţeleg de loc.

— Trebuie să vii şi să trăieşti cu mine la Undern. Ai să poţi purta toate rochiile acelea frumoase.

— Mi-e frig, îl întrerupse Hazel; soarele scapătă. Aş face mai bine să mă înapoiez acasă.

— Atunci, hai cu mine. Urcă-te pe cal. O să fim acasă într-o clipită. Ai să poţi cina şi…

— De ce să mă duc la Undern, când eu locuiesc pe Munte?

— N-are să treacă multă vreme şi ai să-mi ceri tu singură să vii, îi răspunse Reddin cu înţelepciunea brutală a celor de teapa lui. Mă placi mai mult decât pe fătălăul ăla de pastor, chiar şi în clipa asta.

Ea însă dădu din cap în semn de împotrivire.

— Oricum, eu îs bărbat.

Hazel privi spre el, cumpărându-l din ochi şi recunoscu că într-adevăr aşa era. Dar nu-l voia; voia libertatea şi-i trebuia răgaz ca să poată afla cât de mult îl plăcea pe Edward.

— Ei, vă doresc noapte bună, îi spuse. Eu plec.

Şi o luă la fugă de vale, prin pădure.

Reddin legă frâul calului de-un copac şi se luă după

ea. O prinse şi-o răsturnă printre ferigi şi dintr-odată i se păru lui Hazel că lumea toată, pădurea, ea însăşi erau – toate – numai Reddin. El era cerul ei, el era mantia ei. Tăcerea apăsătoare din jur o copleşea.

Colo departe pe Munticelul lui Dumnezeu, Edward îşi rostea predica despre puterea rugăciunii şi despre calea de a sădi, un gard viu de rugăciuni în jurul celor dragi nouă, spre a-i apăra de orice rău.

Orologiul de la Alderslea, jos în vale, bătu înăbuşit ceasurile opt. Bătăile pătrunseră în creierul lui Hazel ca nişte vipii de foc. Fluierarii se roteau şi scoteau ţipete triste ca sufletele unor făpturi covârşite de superioritatea numerică a vrăjmaşului.

Edward era un vis; Munticelul lui Dumnezeu era un basm de demult – ceva uitat, învăluit în negură.

Amurgul se înteţi şi păsările începură sa piuie în rouă.

De la fermă se auzeau glasuri. Se întorseseră oamenii de la biserică. Hazel se simţea zdrobită, julită, prădată.

— Şi-acum, sus cu tine, Hazel, vorbi Reddin care avea mare poftă să cineze şi căruia nu-i mai ardea de Hazel. Sus cu tine, aranjează-te niţel şi apoi acasă cu noi!

Îi era cât de cât milă de ea.

Hazel nu vădi nicio împotrivire, nu mai făcu nicicum nazuri. Instinctul îi spunea că aparţine acum lui Reddin, deşi cu sufletul era tot a lui Edward. Privi la Reddin cu o căutătură goală de orice voinţă, îndoielnică; orele care trecuseră i se păreau acum ireale.

Aşa încât se uitară bănuitori unul la altul, ca două fiinţe prinse într-o capcană. Se simţeau amândoi ca şi când ar fi încăput în mâinile unor puteri uriaşe şi de neînţeles. Reddin era uluit. Pentru întâia oară resimţea o pasiune în locul obişnuitei plăceri trupeşti. Şi aceleaşi idei cărora se împotrivise înăuntrul său, de-a lungul drumului străbătut

până aici, îşi ridicau din nou glasurile în el.

Privind posomorât la Hazel, simţi o usturime în fundul ochilor şi ceva sugrumător în gâtlej.

— Ce te doare, nu poţi răsufla? îl întrebă Hazel.

Dar bărbatul nu era în stare să poată vorbi.

— Ţi-s ochii plini de lacrimi.

Reddin îşi ridică mâinile în sus.

— Spune-mi, ce te doare?

El clătină din cap.

— Pentru ce, sufle… pentru ce? îngăimă ea.

Dar lui Reddin nu-b putea niciodată spune „Sufleţelule”.

El însă nu era în măsură sau nu voia să vorbească.

Ochii lui Hazel erau de asemenea însângeraţi şi muiaţi de lacrimile durerii. Acum se porni iar pe plâns, din compătimirea ce i-o stârnea o suferinţă de neînţeles pentru ea.

Aşa încât, sub întunecatele crengi care se legănau deasupră-le încet şi sub ameninţarea nopţii care se lăsa, rămaseră acolo bocind amândoi ca nişte copii. S-ar fi zis că se plecau în faţa unei mâini care sta gata să lovească. Tot ceea ce făceau era rău: tot ceea ce făceau era în acelaşi timp de neînlăturat. Două zade clătinate de vânt gemeau neîncetat, pe măsură ce un trunchi se izbea de celălalt, rănindu-se unul pe altul ori de câte ori se plecau şi se înălţau. În nepăsătoarele înălţimi ale râpelor întunecoase, ale tainicelor bolţi, ale drumeagurilor care nu duceau nicăieri, se ghemuiau acele două întruchipări ale amărâtului pământ, conştiente pentru o clipă, capabile de tristeţe, de cruzime, de groază şi revoltă şi apoi iarăşi afundate în pământ.

Prevestiri ale afundării aceleia – prevestiri care urmează ceasului de exaltare aşa cum urmează ciorile plugul – îi frământau acum, deşi ei nu găseau cuvinte

pentru ceea ce resimţeau, ci îi încerca doar o senzaţie de apăsare din partea nopţii. Noaptea părea să coboare apropiindu-se de dânşii, oarbă, rece, dar luând pe deplin aminte la prezenţa lor sub negrul baldachin al frunzelor. S-ar fi zis că o anume Fiinţă asculta acolo, şi nu numai că asculta, ci că-şi impunea în chip neforţat, însă cu neînduplecare, ascunsul ei ţel. Hazel şi Reddin – şi nu mai puţin el decât ea – păreau a fi lipsiţi de identitate, ca nişte simple mediumuri într-o şedinţă de hipnotism. Asprimea şi puterea lui dobândeau un jalnic aer de nerozie, în prezenţa acelei forţe preştiutoare.

Când în sfârşit încetă de a se mai îneca şi de a-şi linge într-ascuns lacrimile, pe măsură ce ele i se rostogoleau pe obraji, se simţi cât se poate de furios pe sine fiindcă plânsese, pe Hazel fiindcă era martoră la această ruşine pe care îi fusese dat s-o pată. Că ea jelea nu însemna nimic, se gândi. Totdeauna femeile udă coada pisicii în astfel de împrejurări. Şi nici nu fu în stare să deosebească lacrimile ei de suferinţă „de cele de duioşie.

— Ce te tot holbezi aşa, se răsti la dânsa, n-ai de ce te holba!

— Da cum se face că tu plin …

— Taci din gură! Nu plâng.

O luară în sus prin pădurea pe unde acum toate păreau să pocnească şi să trosnească înfiorător, ca sub paşi strecurându-se tiptil înspre tăcere – felurimea atâtor înăbuşite zgomote ale lemnului, ale conurilor de brad căzând când şi când, ale crengilor izbite, ale veştejitelor frunze duse de vânt, ale domoalelor foşnete de arbori. Trecură prin locul unde stătuse ea de vorbă cu Edward când lucra la descojit arbori. Aplecatele zade luceau la fel de albe ca şi umărul ei acum sub cămaşa sfâşiată. Îşi aminti de privirea lui Edward şi unde nu mi se puse iarăşi pe plâns.

— Acuma de ce mai jelui? o bruftui el.

— Am mai fost pe aici înainte de veştejirea clopoţeilor, am fost împreună cu Edward.

— Şi de ce-i rosteşti numele în felul ăsta? Nu-i decât un nume ca orişicare altul.

Ea nu găsi a-i da niciun răspuns şi ajunseră în tăcere la truditul măceş de care era legat calul, cu coama neagră şi spinarea lucie, presărată cu floricele decolorate.

Reddin o săltă în şa, apoi sări şi el în spatele ei. Se sprijinea de dânsul, tăcută şi supusă, în vreme ce cu braţul petrecut în juru-i, bărbatul mâna calul la vale, de-a lungul cărării abrupte.

O stea strălucea printre copaci, dar nu o stea prietenoasă. Aducea mai degrabă a piază-rea, decât a lacrimă. Când suratele acelei stele se iscară toate dintr-odată, ca o oştire la auzul deşteptării, ele se arătară nepăsătoare şi reci, călătorind prin înălţimi cu un dispreţ ironic, prea spăimântător pentru a isca vreo supărare.

Reddin mâna calul în galop. Avea nevoie de mişcări zgâlţâitoare, spre a-şi potoli remuşcarea pe care duiosul plâns al lui Hazel i-o stârnea.

O senzaţie de nesfârşită mâhnire o stăpânea, o senzaţie de singurătate cenuşie şi de teamă de viitor. Reddin încerca s-o aline.

— Nu-mi mai spune nimic! vorbi ea printre lacrimi. Nu te pricepi să picuri în suflet vorbe mângâietoare aşa cum ştie Edward.

— Dar ce-ai vrea să-ţi spun?

— Nu ştiu. O vreau pe Roşcata.

— Ţi-o voi aduce mâine dimineaţă.

— Nu, să n-o faci. E mai bine de ea acolo, la Edward. Las-o acolo. Vreau să fiu şi eu cu Edward, da, şi eu.

— Cine vine tânguindu-se-n noaptea neagră? se auzi glasul lui Vessons, când se apropiară de uşa de la intrare.

Credeam că-i doamna pe care tot aurul din lume n-o poate mângâia, – cea care strigă: „Pierdută! Pierdută sunt!” în păduricea de la Undern.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI ŞASELEA

Undernul îşi luase înfăţişarea pe care o avea totdeauna în iunie. Garoafele înspumau marginile răzoarelor şi tufişuri de trandafiri albi îşi înălţau braţele peste foişor. Totul gâlgâia de miresme, era apăsător, îneca simţurile. Copacii stăteau ca duşi pe gânduri; casa stătea ca dusă pe gânduri; dealul stăpânea peste ele, adânc recules; liliecii se mişcau în zbor încetinit. S-ar fi zis că Undernul e unul din locurile acelea vrăjite, înălţat pentru un ceas, o vecie sau o clipită, pe marginile lumii de basm, plin de farmece şi descântece vechi, gata să se prăbuşească fără a lăsa urme, la rostirea unui anume cuvânt, însă de nebiruit până la rostirea acelui cuvânt anume. Înţepătoarea mireasmă a copacilor şi a grădinii se învălmăşea cu mirosul bălegarului, al cocinelor, al lăturilor şi tutunului „Tom Moody”, fumat de Vessons. Hazel se alese cu o senzaţie de leşin – ciudată pentru ea.

Vessons stătea şi-i supraveghea, aşa cum făcuse şi-n mohorâta noapte a celei dintâi sosiri acolo a lui Hazel.

— Unde, vorbi el în cele din urmă, pe când nenumăratele cute subţiri ale buzei de sus, coborâtă de la nări până la gură, i se tot adânceau, unde este domnul pastor?

Nealegându-se cu alt răspuns decât cu o privire încruntată a stăpânului său, conduse calul spre grajd.

Cu un fel de amabilitate stângace, Reddin rosti:

— Am să-ţi arăt casa.

Trecură prin camerele în care răsunau ecouri şi priviră pe ferestrele joase, năpădite de pânze de păianjen, cu fragede frunzuliţe de iederă, moi şi strălucitoare, care-şi croiseră drum înăuntru, prin ochiurile de geam sparte.

Ele umblau pe sub tavane afumate de focurile şi de lămpile aprinse în aceleaşi încăperi cu nenumăraţi ani înainte, în vederea cine ştie căror înduioşătoare petreceri de odinioară. Prin dulapuri lăsate întredeschise de o mână grăbită, acum de mult îngheţată, spânzurau rochii purtând pete de flori sau pete de vin pe decoloratele falduri. În urma lor, uşile scârţâiau şi oftau, duşumelele gemeau şi, prin toată casa, deşi aerul verii era uşor şi lin, se auzea un bocet ca de vânt. S-ar fi zis că toate furtunile care suflaseră în jurul conacului, groaza care fusese cândva resimţită într-însul şi lacrimile vărsate pe vremuri s-au furişat asemenea unor uitate duhuri prin cele mai ascunse unghere, spre a da în veci glas tânguirii lor. Pe o noapte de vijelie, un ascultător singuratic ar fi putut auzi înălţându-se voci stranii: plânsete de copii; cântece de lume; ţipete de femei în durerile facerii; glasuri de voinici răcnind biruitori; lungi psalmodieri de rugăciune; horcăituri ale morţii.

Şi-n timp ce Reddin cu Hazel – cuplul desigur cel mai ciudat împerecheat din câte stăpâniseră ori fuseseră stăpânite de casa aceea – treceau prin camerele din ce în ce mai întunecate, ei păreau a nu fi singuri. Pe Hazel o supăra senzaţia că o urmăreşte cineva, că nu-şi dădea seama cine o supraveghează. Înapoia lor, pe coridoare, se isca parcă un uşor vuiet, ca de mulţime mută însă unduitoare.

— Or fi niscaiva strigoi? şopti ea. Mai bine aş dormi sub acoperişul albastru al pomilor de-afară. În casa asta întunecoasă mă simt ca griul sub piatra de moară.

— Se spune că-i bântuită de stafii, dar eu nu cred.

Reddin îşi întoarse capul, ca s-o privească.

— Şi atunci de cine-i bântuită? întrebă ea.

— De oameni care au dat greş. De nevolnici într-ale vieţii. De bărbaţi care şi-au pierdut averile ori femeile ori –

cine ştie – de neveste şi de fiice din acelaşi trunchi, pierite încă din tinereţe.

— Şi de ce au dat greş?

— Pentru că îşi băgaseră în cap idei neroade. Fiindcă nu ştiau ce voiau.

— Ia te uită! Păi nici Roşcata şi cu mine nu ştim întotdeauna ce vrem.

— Tu mă vrei pe mine.

— Poate.

— Iar dacă nu, trebuie să înveţi să mă vrei. Că dacă nu ştii ce vrei, ai s-o isprăveşti rău.

— Dar când se întâmplă să ştiu, lumea-mi răpeşte tocmai ceea ce vreau.

De-a lungul coridoarelor se auzi atunci un strigăt prelung de jale.

Hazel se pomeni ţipând.

— O fi doamna pe care nici argintul, nici aurul n-o mângâie? şopti ea.

— Nu, măi fată proastă. E o bufniţă din cele ce se adăpostesc prin şoproane. Dar se spune că-n noaptea de sânziene ea se vaită în dumbravă.

— Sunt fiinţe care se vaită ca şi cum ar fi fost îndelung chinuite, murmură Hazel. Noaptea asta e noaptea de sânziene. Era şi ea tot aşa ca mine de mică?

— Habar n-am.

— Şi a pus o putere grozavă stăpânire pe ea?

— Un bărbat. (Aici Reddin râse).

— Şi a murit de tânără?

— Da; la nouăsprezece ani.

— Aşa are să fie şi cu mine! strigă ea deodată. Aşa are să fie şi cu mine! Amărâtă şi plină1 putere în floarea vieţii!

Se aruncă pe-o sofa de-un albastru spălăcit şi se aşternu pe bocit.

Senzaţia de urmărire – cu şoapte murmurate, cu mâini întinse după ea, cu neîntreruptul magnetism a nenumăraţi ochi nevăzuţi – o stăpânea atât de tare, încât Hazel n-a mai putut-o îndura, aşa că până şi Reddin fu bucuros s-o însoţească în aripa cea locuită a casei.

— Asta-i dormitorul, grăi Reddin deschizând uşa unei încăperi tapetate în gri spălăcit şi duhnind de izul zilelor de odinioară. Patul cel mare, cu baldachin, îmbrăcat în creton cu trandafiri pe fond negru, o îngrozi. Reddin deschise un sertar şi scoase afară rochia verde. O privi pe Hazel cu mândrie de proprietar, în vreme ce că şi-o îmbrăca. Hazel coborî, ca o frunză desprinsă din copac, treptele scorojite ale scării.

Cu câte o sticlă de bere în fiecare mână, Vessons rămase atât de uimit la vederea palidei apariţii, încât fu cât pe-aci să scape sticlele din mână.

— Am crezut că-i o stafie, mărturisi el – stafia vreunui suflet chinuit.

— Chiar că mi-e sufletul chinuit, îi spuse Hazel lui Reddin, după ce Vessons se retrase.

În glasul ei răsuna un şipot de lacrimi, ca nişte întunecate valuri ce se izbesc de stânci.

— Când eram amărâtă, la Munte, Edward îmi citea „Mângâie-te, popor al meuu şi era mai frumos ca-n rai.

— Ţi-e mai drag de Marston decât de mine?

— Nu ştiu.

Se culcuşi plină de obidă în casa aceea care nu era un cămin pentru ea. Îşi aminti de pieptarul doar pe jumătate lucrat pe care i-l tricota Roşcatei, şi de obiceiul pe care – acompaniată de Edward – îl deprinsese ca să cânte seara imnuri. Îi era dor acum de toate astea. Îi era dor de sâcâielile vieţii aceleia tihnite – de felul doamnei Marston de a-şi drege glasul, încet şi stăruitor; de obiceiul Martei de a-şi grămădi toate micile-i comori pe vatra din

bucătărie; de absurda încăpăţânare a lui Edward care-i impunea să aibă mereu unghiile curate; şi de veşnica discuţie pe aceeaşi temă:

— Roşcata-i un câine rău.

— Ba nu. E-o vulpe bună.

— În ochii mei, nu-i decât un câine rău.

Acuţii scăpase de toate acestea. Acum plutea afară din radă, în largul mării. Se simţea foarte singuratică – cum s-ar putea simţi morţii scăpaţi din lanţurile vieţii. De bună seamă că era plăcut lucru să porţi acea rochie verde. Îi era însă dor de micile ei îndatoriri: să cureţe masa după cină, când Marta era plecată; să aducă luminările (doamna Marston întotdeauna dădea din cap la apariţia celei de-a treia – nu din spirit de economie, ci fiindcă ar fi ţinut ca pe Hazel s-o ştie mai degrabă în culcuşul ei, la zămislit copii).

Citirea Bibliei de către Edward, la sfârşitul serii, ajunsese ca s-o tulbure; lectura lui o scotea din plictiseală. Acum i se părea că toate acelea fuseseră un dar. Pentru cele mai multe fete, Munticelul lui Dumnezeu ar fi însemnat purgatoriul. Ei i se păruse însă minunat. Luase parte pentru întâia oară la acea frumuseţe particulară pe care o are viaţa de familie, la taina cea de toate zilele a iubirii. Edward nu uita niciodată să le sărute pe amândouă, soţie şi mamă, când intra în casă; le aducea flori; scornea totdeauna pentru ele surprize… Cu surprizele n-o prea izbutea el, îndemânarea-i tehnică neţinând pas cu entuziasmul său; Hazel însă nu-i aducea critici.

Ca şi celelalte mici făpturi care o însoţiseră sub acoperişul casei, Hazel trăia în umbra lui ca într-un adăpost. Doamna Marston încerca şi dânsa acelaşi simţământ. Întotdeauna adormea de îndată, atunci când Edward era seara acasă, începând a-şi născoci pricini de îngrijorare cu privire la oamenii mânjiţi cu negreală pe chip şi furişându-se înăuntrul pereţilor prin fereastra

bucătăriei, cu privire la Roşcata care se strecura în cămara de alimente şi la marea furtună trimisă de Dumnezeu spre a-i nimici pe toţi oamenii de pe faţa pământului, fiindcă păstrarea zilei Domnului nu mai era ţinută ca altă dată.

În salon, Vessons, când găsi el de cuviinţă, aduse cina şi o trânti acolo pe masa cea mare şi rotundă, furniruită ca mahonul, într-un greoi stil victorian şi cu picioare de alamă. Cina consta din pâine, brânză, slănină şi bere din belşug.

Lui Hazel toate i se părură potrivite şi la locul lor, căci deşi începuse a se obişnui cu mesele cuviincioase ale celor din clasa de mijloc, tot viaţa de pe Golişte şi-o socotea mai aproape şi mai aproape de sine. Ridicându-şi ochii de pe slănina pe care tocmai o tăia, Reddin o întrebă cu neobişnuită gentileţe:

— Nu vrei cumva un ceai şi nişte pâine prăjită?

El îşi spunea că pâinea prăjită reprezintă un triumf al imaginaţiei sale. Dar se întreba în acelaşi timp dacă va putea oare să-i ceară lui Vessons un hatâr ca ăsta, aşa încât se mulţumi să repete:

— Doreşti ceai şi pâine prăjită?

Vessons trecu în bucătărie şi închise uşa. Aşteptară câtăva vreme şi Hazel, care – indiferent de soarta, greşelile şi necazurile ei – era totdeauna la fel de înfometată ca şi Roşcata, aruncă o privire jinduitoare către brânza şi berea din faţa lui Reddin. În cele din urmă, Reddin merse până-n pragul uşii de la bucătărie:

— Ce-i cu ceaiul ăla? întrebă el.

— Ceai?

— Da, nerodule.

— Habar n-am de niciun ceai.

— Păi ţi-anv spus să faci nişte ceai.

— Nu mie mi-aţi spus.

— Şi nişte pâine prăjită.

— Am stins focul.

Ceea ce era şi adevărat, căci chiar asta făcuse în clipa aceea: stinsese focul.

— Ascultă, omule, avem de acum înainte o stăpână la Undern. Îi vei face aşadar pe voie, ori altminteri să ştii că zborjr de aici. Ea îmi spune mie ce doreşte. Eu îţi spun ţie. Şi tu faci ceea ce ţi se spune.

— N-are să-mi poruncească mie o femeie! răspunse Vessons ursuz. Nu mi-am luat eu niciodată o stăpână pe cap, nici măcar pentru desfătările patului ori tihna mesei – nu, niciodată şi niciuna. Şi fecior am să rămân până-n ziua de pe urmă a vieţii mele.

Împerecherea noţiunii de Vessons cu aceea de feciorie era atât de caraghioasă, încât Reddin izbucni în râs şi dădu mânia la spate.

— Hai, fă ceaiul, Vessons.

— Are să stea mult aici? întrebă Andrew cu şiretenie.

— Da, mult şi bine.

Hazel îl auzi.

„Mult şi bineu Avea ea să rămână oare pentru totdeauna în casa aceea cu şoapte? Cu cine oare voia să rămână aki pentru totdeauna? Nu cu Reddin. Cu Edward? Dar acesta nu împărtăşea pasiunea ei pentru natură, dragostea ei pentru glie. Nu aparţinea clocotitoarei categorii cuprinse de extaze a fiinţelor sălbatice şi hăituite. Dacă Reddin făcea negreşit parte din tagma potrivnică firii ei, aceea a vânătorilor, în schimb Edward era dintre cei neutri; el aparţinea lumii privitorilor. N-avea cum să fie niciunul de partea ei. Nu trăiau o aceeaşi viaţă cu dânsa. Dimpotrivă, Hazel era silită să ducă viaţa lor. Îşi dori mai bine să nu-l fi văzut niciodată pe Reddin şi să nu se fi dus în Dumbrava Vânătorului, la întâlnire. Cel puţin casa lui Edward era liniştită.

Şi îl auzi pe Vessons bombănind:

— Dar ce are să spună preacinstita doamnă Sally cea virtuoasă?

N-a auzit răspunsul lui Reddin; el a fost dat cu voce joasă şi cruntă. Hazel se întrebă cine era Sally cea virtuoasă, dar se simţea prea obosită pentru a sta să cugete prea stăruitor la asta. Ceva mai târziu, Reddin dădu pe gât un whisky, iar Vessons închină şi el un pahar în sănătatea stăpânului său. După care, Reddin se aşeză la vechiu-i pian, ca să zdrăngăne „E-o frumoasă zi de vânătoare”, cântând cu obişnuita-i voce aspră de tenor. Vessons, din bucătărie, îi ţinu isonul cu un glas pe deplin neştiutor de muzică, şi corul lor de zbierete răsună în toată casa.

— Ei, încetaţi odată, că nu rabd cântecul ăsta! strigă Hazel, dar ei nici c-o auziră.

Vessons apăru în pragul încăperii, cu ceainicul în mână, şi, pe faţă, cu o expresie de intensă suferinţă, expresie pe care o avea ori de câte ori se apuca să cânte:

„Orice necaz orice durere o să le lăsăm în urma noastră H6

— Dar n-au să le lase vulpiţele! ţipă Hazel şi, smulgând notele de pe pian, se repezi să le arunce în focul din bucătărie, răsturnând în drum ceainicul din mâinile lui Vessons.

Vessons rămase ca împietrit.

— Fie, constată el, dar ai nişte purtări de pisică sălbatică şi de fată bătrână, cum nici că mi-a mai fost dat să văd.

Acesta era un compliment nevoit.

— Şi-am să mai spun ceva despre tine, oricât nu mi-ar plăcea mie alte lucruri, află că ai mai multă viaţă-n toate cele decât unsprezece mii de fecioare la un loc.

Lui Reddin i be părea că seara tot nu-i încă destul de sărbătorească. Se mira că nu se simte el însuşi îndeajuns

de bucuros; îl copleşea reacţia succesului. Dorea să fie totul vesel ca pentru o nuntă, căci îşi dădea seama că nuntă şi era, pe de-a-ntregul, chiar dacă purta alt nume.

Bătrânul conac însă, asemenea unei fiinţe intrate în letargie, după îndelungi şi îndelungi petreceri, ca o făptură înveşmântată în sfâşiate şi pătate haine, nu părea chiar gata de vevelie. Andrew era cu totul potrivnic oricărei voioşii. Dulăul – şi el – se zbârlise, mârâind, la vederea intrusei, iar Hazel…?

Privi la Hazel pe sub pleoapele pe jumătate închise. Ştia oare ea ce se întâmplase? îi venea a crede că nu. Poate că instinctul să-i fi şoptit ceva. Oricum, iată că se ferea să-l privească în ochi. Sta şi sorbea din ceaiul pe care Reddin, impunându-şi cu sârg autoritatea, sfârşise prin a-l face totuşi să fie adus pe masă. Era palidă şi arăta foarte trasă la faţă. În jurul ochilor şi-n colţul buzelor mai dăinuiau urmele panicii.

Reddin îşi dădu seama că fata se temea de el – de privirile lui, de atingerea lui. Vru de îndată să-şi manifeste puterea. Străbătu camera şi-i prinse c-o mână bărbia, în podul celeilalte mâini cuprinzându-i umărul.

Pleoapele ei tremurară.

— Ce vrei, de mă dezmierzi? îl întrebă.

Apoi o podidi un hohot de plâns.

— O, mi-e dor de Edward şi de bătrâna doamnă. Vreau să mă întorc pe Munte, jur că asta vreau! Edward are să mă caute de-a lungul şi de-a latul întregului ţinut.

— Asta să ştii că aşa este, recunoscu Reddin, şi are să ridice ţinutul în picioare. Trebuie să-i trimiţi o scrisoare, Hazel, şi să-i spui că te afli în deplină siguranţă şi fericită şi că n-are de ce să se îngrijoreze.

— Da’ nu-s în deplină siguranţă.

Reddin se încruntă auzind răspunsul acesta aşa de spontan. Însă o convinse ca să scrie totuşi câteva rânduri.

— Vessons, pune şaua pe iapă şi du asta la prezbiteriu.

— Nu prea vă pasă de… începu Vessons.

Reddin însă i-o tăie scurt:

— Hai, pleacă, îi porunci, şi Vessons înţelese, după tonul lui Reddin, că n-are încotro.

Vâro sub uşa pastorului, bate şi apoi întinde-o, de-acolo, Vessons, îi mai porunci stăpânul său.

— Te poţi duce sus, Hazel, să te culci, dacă vrei.

Rămas apoi singur, el se plimbă de la un capăt la altul al camerei, mirat şi neliniştit.

Potrivit felului său de a gândi, îi făcuse lui Hazel cea mai mare onoare ce-o putea face un bărbat unei femei. Nu putea înţelege cu ce anume greşise. Era supărat pe propria-i conştiinţă, fiindcă nu-i da pace. Aşa cum vedea el lucrurile, nu săvârşise nimic altceva decât să împlinească o nevoie a firii sale – o nevoie simplă şi imperioasă, cum este aceea de a mânca şi de a bea. Nu putea pricepe că tocmai în faptul de-a nu-şi fi pus întrebări dacă şi-n firea lui Hazel – şi mai ales într-a ei – există sau nu o aceeaşi nevoie ca-n el, tocmai în acest fapt consta fărădelegea lui cea mai de neiertat.

Că trecuse peste poruncile bisericii lui, asta nu-l îngrijora. Căci, asemenea multor credincioşi, era înzestrat cu fericitul dar de a-şi ţine convingerile şi practicarea lor, dogma şi faptele, în compartimente bine despărţite. Câţi dintre cei mai fervenţi credincioşi nu se află ori nu s-au aflat oare într-o anumită perioadă a vieţii lor exact în situaţia lui Reddin?

„Desigur că m-am purtat destul de uşuratic până acum, îşi spuse. Dar pe viitor s-a zis. Şi-apoi, ea nici nu-mi cunoaşte trecutul.46

Cugetă mai departe:

„Bănui că am fost niţel cam repezit, dar ea trebuie să

fii şi uitat până acum. Tare mi-aş dori să nu mai tot pomenească de pastorul ăla!”.

Alergă sus.

— Îţi cer iertare că am fost brutal, Hazel, îi spuse plin de căinţă.

Hazel stătea la fereastra deschisă, îmbrăcată cu o cămaşă de noapte pe care o găsise într-un scrin – un veşmânt subţire şi gălbui, cu o mulţime de volănaşe de dantelă fină, făcut şi purtat de mult, la vreo nuntă dată uitării, de către cine ştie ce femeie moartă. Era simbolic pentru întreaga-i viaţă că ea, Hazel, venise în acelaşi fel atât în conacul de la Undern cât şi în casa de pe Munte – adică tot atât de lipsită de podoabe femeieşti, pe cât e de fără vigoare o frunză iernatică.

Hazel vorbea, când Reddin intră în odaie. El se opri mirat şi bănuitor.

— Cu cine vorbeşti? o întrebă.

Hazel se întoarse.

— Cu Cel-de-Sus. Rosteam rugăciunea pe care m-a învăţat Edward s-o spun. Am rostit-o de trei ori, fiindcă-i noaptea de sânziene şi strigoii nu stau locului, iar haita morţii umblă peste tot. Cel-de-Sus n-are să poată să nu asculte de rugăciunile lui Edward.

Arăta piăpândă şi vrednică de milă, aşa cum sta la lumina pâlpâindă a lumânării. Se întoarse din nou spre fereastră şi Reddin coborî la parter, cu desăvârşire copleşit şi descumpănit.

Casa părea mai fantomatică decât oricând, plină de sugrumate vaiete şi şuşotiri. La lumina lămpii, înfăţişarea trandafirilor din jurul ferestrei arăta mohorâtă. Foşnetul frunzelor isca un zgomot amintitor de mustrări. Plopii fără luciu din capăt de pajişte aveau ceva de dojană. S-ar fi spus că francmasoneria lumii de verdeaţă ridicase armele în sprijinul lui Hazel. În vinele ei curgea acelaşi sânge ca

sângele plantelor şi ea împărtăşea cu plantele tăcuta adoraţie pentru libertate şi frumuseţe; acum fusese atât de adânc cufundată în viaţa oamenilor, încât pierduse legătura cu natura. Ca şi cum fiecare încarnare a desăvârşirii pe care o desluşise în frunze şi în flori (şi multe mai desluşise, cu toate că rămăsese mută în faţa lor), fiecare clipă de adâncă întovărăşire cu făpturile de pământ şi de rouă, fiecare strălucitoare amintire a culorilor şi luminilor pe care mintea ei ageră le adunase şi îndrăgise, împinsă de imboldul către iubire şi extaz, toate s-ar fi întors acum, păşind cu dispreţ prin acest sălaş al unei omeniri brutale; urcând scările; înconjurând marele pat cu baldachin, în care atâţia şi atâţia Reddini muriseră şi se zămisliseră; privind acel chip care-şi făurise visuri (oricât de copilăreşti) despre veşnica lor vrajă; îndurerându-se odată cu arborele pentru frunza care a căzut. Se îndurerau, dar nu iertau. Căci duhurile frumuseţii şi ale vrăjii (întocmai ca ahtiaţii de culori şi lăcomiţii de poezie) sunt în vrăjmăşie cu viaţa de toate zilele şi cu soarta lumească a omului. Ele aduc nimicirea căminelor. Ele mână mii şi mii de pribegi înspre tărâmuri necunoscute. Ele nu îngăduie să fie slujite numai pe jumătate.

Doar în chip cu totul şi cu totul excepţional se întâmplă ca un bărbat să iubească o femeie şi totuşi să se ridice pe culmile artei sale şi e nevoie ca o femeie să aibă un nemaipomenit geniu, pentru ca să mai poată fi poetă după ce a dat naştere unui copil.

Dar deşi duhurile acestea trufaşe admit uneori, ba se şi înhamă a sluji dragostea omenească, ele o fac doar când pot recunoaşte dragostea aceea curată şi înflăcărată drept soră bună a lor. În împerecherea senzuală dintre Hazel şi Reddin nu ardea nimic din toate acestea. Ea trezea, e drept, aproape tot ce era mai bun în Reddin, însă acest

„mai bun” rămânea la un nivel tare coborât. Iar cât despre Hazel, ea era doar pasivă.

Aşa încât duhurile stăteau şi o plângeau, căci ele aveau s-o părăsească de-a pururi. S-ar mai fi putut să privească primula drept în ochi, dar floarea n-avea să-i mai răspundă cu o căutătură de rouă şi de înţelegere.

Nicio zvâcnire a inimii n-avea să mai fie trezită de murmurul frunzelor, nicio împunsătură de tainică durere n-o să mai simtă la cântecul păsărilor, nimic n-or mai trezi într-însa zodiile stelelor, picăturile de rouă. Până şi dragostea ei pentru Roşcata avea să devină ceva şovăielnic şi n-avea să mai ştie, când pasărea sa oarbă o să încerce să-şi înalţe glasul, tot ce voia să spună şi tot ce visa. În seara aceasta uitase chiar şi să se mai plece pe fereastră şi să asculte, ca-ntotdeauna, blândele voci ale copacilor. Îşi murmurase rugăciunea, şi apoi se simţise atât de obosită, şi o străfulgeraseră atâtea dureri, şi spatele o duruse aşa de tare, că adormise plângând.

— De ce oare m-oi fi dus în Dumbrava Vânătorului? se întrebă ea singură.

Răspunsul însă era prea adânc pentru Hazel. trădătorul impuls al propriei sale fiinţe prea tainic. Nu află răspuns întrebării pe care şi-o pusese.

Lui Reddin, umblând de colo până colo prin încăperea de la parter, bând whisky şi furios pe sine pentru remuşcările pe care le simţea, i se făcu lehamite în cele din urmă de mult tăcuta lui casă.

— La naiba! de ce să nu mă duc eu sus? îşi spuse. Deschise uşa camerei lui Hazel.

— Ascultă, îi vorbi: casa aceasta este casa mea şi tu la fel. Vin ca să mă culc.

Fu întâmpinat însă cu cel mai derutant răspuns pentru orice formă de agresiune – tăcerea.

Hazel dormea; şi toată noaptea, în vreme ce el trăgea

la aghioase, Hazel se zvârcoli prin somn şi gemu.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI ŞAPTELEA

A doua zi dimineaţa devreme, Vessons striga vacile să le mulgă. Sta aplecat pe cumpăna barierei, îmbrăcată în lichen verde, şi se gândea.

Toate culorile erau atât de vii, încât ele păreau groteşti şi ţipătoare. Deasupra câmpurilor de-un verde intens, cerul lucea ca sticla albastră, iar în curmezişul răsăritului treceau nori împurpuraţi. Blând, înapoia dealului negru, soarele îşi croise drum, şi umbra lui Vessons căţărat ca o maimuţă pe stinghia cea mai de jos a barierei se profila pe postaţa de trifoi umed din spatele lui – roşiatică făptură ca de basm, hărăzită cu semeţia proprie animalelor agăţătoare. Vacile nu se arătară la prima lui chemare. Atunci îşi înălţă capul şi strigă din nou, cu glas ascuţit, tânguitor, aşa cum vorbeşte omul matur unui copil fără astâmpăr:

— Haide-haaai, haide-haaai!

Apoi se adânci din nou în contemplarea priveliştii.

După câtva timp, o vacă lucioasă, tărcată cu alb şi roşu, se ivi la o depărtare de cinci câmpuri, înaintând senină şi fără pic de grabă… O altă vacă albă şi una murgă se vedeau şi ele venind cu mult în urma celei dintâi. Înaintau prin umbră, fiecare trecând exact prin mijlocul numeroaselor bariere întotdeauna lăsate deschise, ca uşile unei înşiruiri de camere în zilele de recepţie. Vessons aştepta răbdător – mai degrabă rob decât stăpân – rostindu-şi doar încă odată tânguitorul „Haide-haaaiu, când ultima vacă zăbovi peste măsură de mult în dreptul unei tufe de ierbi lucioase din trupul gardului viu. Asta era, zi de zi, ritualul. În fiecare dimineaţă, îmbrăcat în straie de culoarea cenuşii, Andrew ieşea din casă şi se apuca să strige către un peisaj aparent pustiu; în fiecare dimineaţă vacile şerpuiau prin cele şapte bariere, urnindu-se de prin

tanicele împrejurimi ierboase, unde-şi petreceau nopţile.

Cu taine-n ochi, domoale, viu colorate în alb şi roşu, vitele îl urmau pe bătrân întocmai cum l-ar fi putut urma pe-un aprod nişte regine.

Venind dinspre casă, Hazel cobora pe cărare. Odată cu lumina zilei, bogata-i vitalitate înviase parcă. Lumea de afară era proaspătă şi strălucitoare, şi Hazel – sfioasă – ţinuse ca să se trezească şi să se îmbrace mai înainte de a se fi deşteptat Reddin.

O distra grozav supunerea lui Vessons faţă de vaci.

— Le spui cumva şi „doamnă14?

Vessons o măsură din cap până-n picioare. Era cât se poate de furios, nu numai din pricina zeflemelei sale, dar şi din pricina dificultăţii de a găsi un răspuns cât mai potrivit, de vreme ce se chema că de acum încolo ea era „cucoana”. Prietenia pe care i-o arătase la început nu mai exista la fel – şi n-ai, aşa cum ar fi părut firesc din clipa în care se instalase în ajun la Undern, ci din momentul în care se măritase cu Edward. Avea impresia că „îl trădase”. El o tratase ca pe o tovarăşă, iar ea găsise de cuviinţă să se dea cu duşmanul. Mai era şi supărat că fusese reţinut atât de târziu cu o seară înainte.

Îşi molfăi câtva timp paiul ţinut în gură, până ce şi ultima vacă pieri vederii. Apoi vorbi:

— V-aţi trezit cam devreme pentru o lemeie măritată, ori ce-oţi fi fiind dumneavoastră, coniţă.

Hazel râse. Trăise atât de departe de influenţa convenţiilor sociale, încât zeflemeaua n-o înţepă.

— Ehei, mi-eşti gelos! observă ea.

Apoi, imitându-i cu nemiloasă exactitate vocea şi mimica, adaose:

— O stăpână la Undern! Nu, niciodată n-am să admit!

Vessons se fâstâci sub privirea ochilor ei chihlimbarii, şi-n faţa râsului acela ştrengăresc.

Apoi uitându-se încoace şi-ncolo, cu înăbuşitoare furie, spuse:

— Păsările astea umblă după cireşe. Mă duc să iau o puşcă. Le vin eu lor de hac.

— Dacă omori o mierlă, laptele se face sânge, prevesti Hazel; dar Vessons nu luă aminte la spusele ei.

Toată dimineaţa, în orice clipă de răgaz şi după prânz (pe care-l servi tăcând chitic şi care se dovedi un prânz cu totul de nemâncat), Vessons pândi pe după copaci şi se furişă de-a lungul gardurilor vii, împuşcând la păsări. Până şi Reddin se simţi înfiorat, dar nu-şi află destul curaj ca să-l dojenească. Intrând şi ieşind de prin misterioasele umbre ale după amiezii, întunecată şi solemnă, bătrâna siluetă, cu chip încruntat şi inima rănită, îşi tot târşâi picioarele. Vessons împuşcă sturzi, care fluierau după ce se ospătaseră cu zmeură sălbatică; ucise pitulici, prihori şi rândunele – că erau vietăţi sfinte, asta nu-l speria pe el – luă viaţa unui porumbel în cuibul său, omorî mierle, şi o mierlă de apă, şi un sticlele, şi puzderie de vrăbii. Grădina şi câmpurile încremeniră în tăcere din pricina mâniei lui; doar un fâlfâit de aripi îngrozite însemna în urmă drumul pe unde trecea el. Îşi îngrămădi trofeele – toate acele gingaşe, zbârlite penaje ale zorilor de vară – pe masa din bucătărie, mânjită şi însângerată.

Hazel şi Reddin se furişau tăcuţi, de la o fereastră la alta, urmărindu-i mişcările. Undernul deveni mai fantomatic decât oricând, părând, în vreme ce focurile de armă răsunau neaşteptat de puternic în liniştea zilei, un fel de fiinţă muribundă, electrizată de lovituri.

— Mai bine ar trage în mine, spuse Hazel, decât în păsări. Oriunde merg, lumea omoară animalele. De ce oare?

— Se cuvine ca animalele să fie omorâte.

— Parcă pământul ăsta întreg e numai sânge,

constată Hazel. Şi mereu sunt omorâţi cei mici. Uite! A împuşcat un auşel. O, vai şi vai de mine! E ca şi cum le-aş fi omorât eu: căci totul e din pricină că am venit eu la Undern.

— Taci! i-o reteză Reddin. Mie mi-e teamă să nu se împuşte şi pe el, atât e de ciudat azi.

Ultima vacă venise până la barieră, mai înainte ca Vessons să deschidă trecerea şi să înceapă, în seara aceea, mulsul. El intră apoi în casă cu găleţile de lapte, le aşeză pe pardoseala din salon şi se adresă furios lui Hazel:

— Ei, s-a prefăcut în sânge?

Cu voce joasă, ea admise că nu.

— Şi-acum, vorbi Vessons, întorcându-se către Reddin, vă dau termen să vă găsiţi om în loc. Termen de o lună dat de către Andrew Vessons lui John Reddin, proprietarul moşiei Undern.

Cu tragică demnitate, el încercă pe urmă să plece.

Nu-i vedea nici pe Hazel nici pe Reddin, ci numai lebăda, tisa în formă de lebădă, iscusinţa minţii sale sortită a rămâne de acum înainte pe veci neterminată. Viitoarele generaţii aveau să privească lebăda fără de cioc şi or să creadă că aşa o concepuse el. Ochii i se umplură de lacrimi anevoioase, usturătoare. Odaia întreagă era năpădită de srfâşietoare amărăciune. Reddin se simţea stingher şi uluit.

— De ce, Vessons? întrebă el pe un ton oarecum sfios.

Vessons nu se întoarse. Tot moşmondea ceva la clanţa uşii. Reddin se ridică, traversă camera şi se apropie de el.

— De ce, Vessons? repetă el, punându-şi mâna pe umărul celuilalt. Tu şi cu mine nu ne putem despărţi, o ştii bine.

— Trebuie.

— Dar pentru ce, omule? Ce-i cu tine, Andrew?

Folosirea atât de rară a numelui său de botez îl îndulci pe Vessons. Catadicsi să explice:

— Din pricina ei, spuse, dând îndelung din cap spre Hazel. Şi-a râs de mine.

— Aşa-i, Hazel?

— Spuneţi adevărul, coniţă!

Şi Vessons o privi drept în faţă.

— Am spus doar că…

— A spus: „Niciodată n-am să admit!” răcni Vessons. Da, asta a spus: „Niciodată n-am să admit!” Şi astea-s vorbele *mele*, adăugă el cu mândria unui ticluiter de cuvinte.

Reddin nu-i înţelegea de fel pe niciunul: el vânăt şi furios nevoie mare, ea în lacrimi.

— N-am să mă plec eu în faţa unei femei! declară Vessons.

— Ascultă, Vessons. Fii cuminte. Ascultă-mă. Eu îs stăpânul tău, nu-i aşa?

— Da. Încă o lună.

— Ei, de ascultat pe mine mă asculţi; ăsta-i singurul lucru important. Eu poruncesc aici.

Îi răsunau în glas accentele strămoşilor săi – strămoşi care stăpâniseră peste şi profitaseră de pe urma unor bărbaţi şi a unor femei deopotrivă de buni ca şi ei, de nu cumva cu mult mai buni.

— Aşa că n-avem să mai vorbim despre asta, încheie el, cu acel zâmbet deschis şi îmbietor care era una din puţinele sale atracţii.

Vessons îl privi ţintă câtva timp şi, scrutându-l, îi veni o idee. Îşi dădu seama că-i o idee bună. Avea să-i îngăduie să-şi păstreze lebăda şi demnitatea lui şi totodată să se şi descotorosească de Hazel. Pe măsură ce cugeta, încetul cu încetul faţa i se încreţea de mărunte zâmbete. Îşi duse mâna la frunte – gest pe care-l făcea numai în zilele de

plată a simbriei – şi se retrase, murmurând: „Preavizul a fost retras”.

Îl văzură trecând prin dreptul terestrei, cu o scară pe umăr şi cu foarfecele de tuns, desigur pentru a se ocupa de lebădă.

Reddin reflectă cât de uşor e s-o scoţi la capăt cu slugile astea – niţică autoritate, niţel tact. Se întoarse către Hazel care plângea într-un jilţ de stejar negru, cu perne de-un trandafiriu veşted. Plângea nu numai pentru că Vessons biruise, ori pentru că situaţia ei era acum statornicită – şi nu aşa cum i-ar fi plăcut ei să fie – ci şi pentru că purtarea lui Reddin faţă de ea o irita, în comparaţie cu aceea de cu o seară înainte.

Cu o seară înainte, în neliniştita întunecime a Dumbrăvii Vânătorului, Reddin i se păruse măcar pentru puţin timp a fi unul de-ai ei, de-ai fugăriţilor, de-ai celor lipsiţi de apărare, ascunzându-se de teama aceleiaşi necunoscute şi nedesluşite puteri de care se temea şi ea. Atunci îl compătimise – din toată inima şi uitându-şi de sine – plecându-i capul pe pieptul ei, aşa cum atât de des pleca la piept capul Roşcatei. Acum însă el părea să fi uitat totul, părea să se numere iar printre cei tari şi iuţi, cei care calcă-n picioare făpturile mărunte.

Se aşternu din nou pe bocit.

— Ascultă, Hazel, îi spuse el pe un ton ce se voia blând însă ferm, ascultă: nu-s supărat pe tine, dar trebuie să-i dai pace lui Vessons, asta s-o ştii.

— Ţii mai mult la bătrânul ăsta decât la mine!

— Nu fi proastă! mi-e de folos într-un fel şi tu îmi eşti în alt fel.

Vorbea cu o brutalitate pe deplin inconştientă: dădea glas teoriei clasei şi partidului politic cărora aparţinea el şi care – tacit ori făţiş – afirmă că femeile, slugile şi animalele sunt pe acest pământ numai spre folosul celor tari.

— Eu nu-s iarbă să mă calci în picioare, grăi Hazel, şi dacă nu-mi poţi vorbi frumos, am să plec.

— Nu poţi, îi răspunse el, acum nu mai poţi.

Hazel ştia că are dreptate şi, dându-şi seama că propria ei fire se dovedise potrivnică libertăţii, se înfurie şi mai mult.

— Nu poţi pleca, continuă el, venind înspre scaunul ei ca s-o dezmierde. Să-ţi spun de ce.

Hazel se ridică în picioare şi-l privi, cu ochii înnouraţi, cu fruntea roşie de plâns. El credea că-i aşteaptă răspunsul; dar Hazel arareori făcea ori spunea ce bănuia el că va face ori va spune. Îl lăsă să îngenunche numai cu un picior lângă fotoliu; apoi, încruntându-se, îl întrebă:

— Cine a plâns în Dumbrava Vânătorului?

Reddin sări în sus, de parcă ar fi îngenuncheat pe nişte ace. Încercase să uite întâmplarea şi nădăjduia că o uitase şi ea. Îi era grozav de ruşine de acel moment cu adevărat nobil al vieţii sale.

— Taci, Hazel! rosti.

Se simţea cuprins de spaimă, aducându-şi acum aminte cum se purtase. O ciudată îndoială cu privire la însăşi firea lui, îndoială iscată în seara aceea din Dumbravă, începu din nou a-l frământa. Era el oare într-adevăr aşa cum se socotea a fi? Era lumea aşa cum o gândea el? îl cuprinse neîncrederea. Poate că n-ar fi trebuit s-o aducă pe Hazel la conac ori la Dumbravă. Un cod mai vechi decât al bisericii şi decât al statului începu să licărească în faţa minţii lui, osândindu-l.

Avu brusc nevoie de a fi calmat.

— Doar ai vrut să vii, nu-i aşa? Nu te-am silit prea mult, aşa-i? Vrei să rămâi?

— Nu, n-am vrut să viu, până ce nu m-ai silit. M-ai învins. Dar poate că n-ai avut încotro. Poate că ai fost împins ca s-o faci.

— Împins de cine? o întrebă, încercând s-o ia pe un ton şăgalnic.

Ochii lui Hazel erau întunecaţi şi chinuiţi.

— De ceva puternic şi înfiorător, care pe toţi ne împinge.

Ei îi trecu prin minte, în acel moment, priveliştea lumii învârtindu-se nebuneşte, iarăşi şi iarăşi, ca îngrozitul şi istovitul cal pe care Reddin îl antrenase în dimineaţa aceea cu funia de manej. De care anume putere sta în centru, zdrobind fără de greutate spiritul făpturii înnebunite, priponite, zvâcninde – asta n-ar fi putut-o spune.

Reddin rămase pe gânduri până ce Hazel, redobândindu-şi cea dintâi vioiciunea, zise:

— Acum c-am venit, va să stau. Crezi că bătrânelul are să mă lase să gătesc ceva pentru cină? Azi ne-a dat de mâncare nişte lături.

Dar când s-au dus amândoi să cerceteze cam cum stau lucrurile, l-au găsit pe Vessons pregătind o masă grozavă, cât de caldă şi de gustoasă era în stare s-o prepare un bătrân spăsit ca el. Prin felul său de a se purta, Vessons le arătă că era dispus să uite tot ce fusese, aşa încât noaptea se lăsă în pace peste conacul de la Undern. Dar era o pace ciudată, înăbuşitoare, ca liniştile dinaintea furtunii.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI OPTULEA

Era în vinerea de după sosirea lui Hazel şi Reddin plecase, cu mare părere de rău, la un târg de cai. Îl surprindea nespus durerea pe care o resimţea ori de câte ori se afla departe de Hazel. Până atunci nu fusese niciodată şi câtuşi de puţin un sentimental. Luase de la femei ceea ce dorea, într-un fel de semiinconştientă, de animalitate egală cu starea de absolută neprihănire. Socotea că nu lui îşi datora bărbăţia. I se hărăzise şi el

urma să-i îngăduie să-şi împlinească menirile. Acum îl plictisea faptul că se simţea vinovat, reamintindu-şi de acele femei şi că o dorea pe Hazel nu ca pe ele, aşa doar din când în când, ci tot timpul. Avusese obiceiul, după câte o masă cu alţi fermieri, masă în timpul căreia dusese cam deseori paharul la gură, să spună:

— Ce mă-sa avem nevoie de femei între sculatul şi culcatul soarelui?!

Vorbirea aceasta pe şleau stârnea pe atunci râsete şi dojeni. Acum i se părea că dojenile erau mai drepte decât râsetele. Ciudat era şi faptul că lucrurile deveneau atâit de posomorâte, de îndată ce Hazel nu se mai afla lângă el. Fiindcă Hazel găsea mereu de spus câte ceva neaşteptat – iar certurile lor însemnau, de fapt, clipele cele mai înviorătoare pe care le trăise el vreodată. Hazel era îndeajuns de primitivă ca să fie feminină, îndeajuns de originală ca să aibă ceva băieţesc într-însa şi îndeajuns de misterioasă ca să fie tulburătoare. Aşa cum i se destăinuia Vessons, lebedei:

— A! stăpânul meu, ce straşnic s-a mai schimbat. Câtu-i ziulica de lungă, nu-l auzi decât: „Hazel, Hazel, Hazel44 şi uite cum un om care şi-aşa nu era prea întreg la minte, acum s-a scrântit de tot.

Vessons şi Hazel îşi petrecură după-amiaza sfădindu-se cu privire la albine. Când Reddin nu era acasă, Hazel renunţa la noua ei demnitate şi devenea egala lui Vessons, căci îi era tare plictisitor să fie orice altceva. Vessons îi îngăduia prezenţa doar de dragul observaţiilor dulci-acrişoare pe care avea el putinţa să le facă, şi mai ales pentru drăcească plăcere ce-l cuprindea la gândul că într-un foarte scurt timp hotărârea lui avea să fie pusă în aplicare.

Se găseau în grădina împrejmuită cu ziduri de piatră şi albinele veneau şi plecau atât de repede incit lui Hazel,

când închidea pe jumătate ochii, i se părea că ele urzesc lungi şi clătinătoare fire negre între uşiţele stupilor şi depărtatele câmpii ori creştetul dealului. Albinele aninau ciorchine de zidurile groase din faţă şi se îngrămădeau pe rafturile stupilor în acel aparent nefolositor fără-de-astâmpăr care premerge creaţiei. De le era însă visul, unora din ele, să plăsmuiască o nouă aşezare, nimeni n-o putea şti. Vessons era de părere că nu. Hazel, mereu de partea aventurii, spunea că da, şi mai spunea că poate auzi matca unuia din stupi „zumzăind”, adică stârnind acea melodie ciudată care, ca şi înnebunitor de catifelatul suspin al cimpoaielor ori ca şi vioara năzdrăvană a lui Ned Pugh, au puterea să ademenească fiinţele vii, scoţându-le din buna lor stare ori din stupii lor bogaţi, pentru a le mâna către necunoscut – spre dulcele şi tainicul necunoscut.

— Nu aud nimic, se îndărătnici Vessons.

— Haida de! Eşti tare de ureche, dom’le Vessons.

— Care va să zică, tare de ureche? Poate că de fapt aud cât vreau, de nu cumva şi mai mult. Da, şi mai mult decât mi-ar plăcea să aud.

— Dacă-i pe aşa, pe ele cum de nu le poţi auzi? Ia ascultă acum. Ştii despre ce zgomot vorbesc?

— Dacă ştiu despre ce zgomot?

Glasul lui Vessons aproape că se îneca de plâns, de furios ce era.

— Dacă ştiu? Eu! Eu care pot face o mie de albine să treacă prin gâtul unei sticle de bere, una după alta, ca vacile la muls! Eu! Nu care cumva ai vrea să mă înveţi pe mine cum se cresc albinele? urmă el cu o acră smerenie. Poate c-ai vrea-o! Niciodată n-am să admit!

Andrew începu să scoată acoperişurile stupilor.

— Ei, hai-hai domnule Vessons, nu te supăra!

Hazel se temea să nu se repete scena aceea de luni.

— Dumneata le scoţi cu foarte multă pricepere, adaugă ea cu o înduioşătoare strădanie de a-l lua cu binişorul, cu tot atâta pricepere ca şi tata.

— Mi-ar face plăcere să ştii, răspunse Vessons, că le scot cu mai multă pricepere – da, cu mult mai multă. Albinele, şi vacile, şi tisele în formă de lebădă, continuă el dus pe gânduri, de astea mă pot îngriji mai bine decât orice bărbat însurat. Căci tot ce dă ăla căsătoriei, eu dau muncii mele. Aşa că te întreb – şi-şi aţinti asupra ei o privire de fanatic – te întreb, a existat vreodată un crescător de albine, ori un general, ori un căpitan de vas de capul căruia să fie ceva şi care să fi fost şi însurat? Niciodată! Însurătoarea omoară mintea! De ce-s albinele deştepte? De ce-i stupul mereu doldora de miere la sfârşitul verii? Pentru că-s toate fete bătrâne.

— Regina nu-i fată bătrână. Şi toate vin de la ea, observă Hazel.

Vessons se holbă o clipă la Hazel, apoi, recunoscându-se învins, făcu stânga-mprejur şi se duse întins ca să dea de mâncare viţeilor. Avea un anumit fel al lui de-a strânge viţeii în staul. Îi lipsea câinele, era unul din visele lui să aibă un câine. Dar se descurca de minune şi fără. Mai întâi deschidea uşa staulului; apoi dădea drumul porcilor; apoi lua o găleată şi, urmat de o zgomotoasă gloată de porci fioroşi, care guiţau de-ţi luau auzul, se ducea pe câmpul unde se aflau viţeii. Umbla în jurul viţeilor şi

Viţeii o luau la fugă spre casă, mult mai înfricoşaţi de porci decât ar fi fost de vederea unui câine. Metoda aceasta de a realiza economii îl bucura pe Vessons şi, pacea fiind astfel restabilită, el şi cu Hazel trecură în mod amical să-şi bea ceaiul.

Când Reddin sosi acasă, întâmpinat de un plăcut miros de pâine prăjită şi de o Hazel cu cosiţele

strălucitoare, abia periate, strânse cocânalt pe cap, se simţi foarte mulţumit de sine. Se întinse pe fotoliul cel roşu, iar pe Hazel o cuprinse în chinga braţelor. Ochii lui albaştri şi duri, gura-i aspră surâdeau; simţi că era în stare să facă din căsătorie o izbândă, deşi pastorul (cum îi spunea el lui Edward), n-ar fi putut* „Femeile, gândi ca pentru sine, sunt tare uşor de mânuit. Arată-le doar cine-i stăpânul de la bun început, şi toate merg apoi ca pe roate". Iat-o pe Hazel, radioasă, dulce, supusă, toate înţepăturile şi vorbele îmbufnate cu totul spulberate încă de duminică. De ce oare se purtase el atât de ciudat în Dumvravă? Ei, ei, asta era ceva ce se cerea dat uitării.

Ceaiul fierbinte îi lunecă foarte tihnit pe gât; pâinea prăjită opunea o plăcută rezistenţă dinţilor lui puternici. Se simţi mulţumit de viaţă. Mai târziu, fără doar şi poate, Hazel are să aibă un copil. Şi asta are să fie iarăşi ceva bun. Două bunuri sunt mai bune decât numai unul, cât despre situaţia lui materială, ea îi îngăduia să aibă copii. Nu-i trecu nici măcar o clipă prin minte să se întrebe dacă aşa ceva are să-i facă plăcere şi lui Hazel, ori ei o să-i pară rău de suferinţa ce urma s-o aştepte. Se credea foarte altruist, gândind: „Când n-are să poată umbla prin casă, am să mă duc să stau uneori lângă ea". Nu era puţin lucru pentru el să spună una ca asta. Lui Sally Haggard nu-i dăduse niciodată cea mai mică atenţie în asemenea împrejurări.

— Am ceva pentru tine, îi destăinui, scotocindu-se în buzunare.

— A! e un arici! strigă Hazel încântată.

Cu mâinile înmănuşate, Reddin începu să tragă şi să smucească! de ţepii ariciului.

— Dă-i pace! strigă Hazel.

Reddin însă trase mai departe şi-i smulse ţepii în continuare până când, în cele din urmă, ariciul scoase un

fel de ţipăt – ceva ca un vaiet subţire, aparţinând aceluiaşi trecut îndepărtat ca şi suspinarea fluturelui cap-de-mort, suspinul acela spectral ca de vrăjitoare torturată. Răsunau într-însul veacuri întregi de suferinţă, străvechea spaimă a slăbiciunii încătuşate, fără de ajutor sub tăişul cuţitului şi acel ceva uneori vindicativ şi spăimântător, care-l priveşte pe vânător din ochii animalelor căzute-n capcană şi pune cucul pe goană în faţa revoltei propriilor săi pui.

Hazel cunoştea prea bine sunetul acela de jale. Era parola copiilor deznădejdii, cuvântul de ordine al masoneriei căreia aparţinea şi ea.

Mai înainte ca scâncetul să fi încetat să îngrozească pereţii liniştitei odăi, ea se şi năpustise asupra lui Reddin, încetând de a mai fi icoana supunerii femeieşti, dând acum. ca fiinţă dezlănţuită, lupta în cea mai înnebunitoare dintre cruciade, aceea în sprijinul slăbiciunii.

Peste capul – până mai adineaori fără umbră de nor – al neprevenitului Reddin, peste faţa lui – până mai adineaori atât de calmă – se revărsau acum potop loviturile micilor pumni îndârjiţi ai lui Hazel. Loviturile ei nu erau neînsemnate ca ale celor mai multe femei, căci mâinile ei erau muşchiuloase şi puternice, de pe urma săpatului şi căţăratului, iar în inimă purta rădăcinile acelei compătimiri ce îmboldeşte braţele cele mai tremurătoare către săvârşiri de fapte vitejeşti.

— Ce dracu’! bolborosi Reddin, Hei, gata-gata, vulpoaico ce-mi eşti!

El o înşfăcă de-o mână, dar mina cealaltă îi scăpă.

— Atunci dă-i pace ariciului! o auzi.

Ariciul căzu pe duşumea şi câinele de vânătoare veni să-l adulmece. Acum Reddin apucase să-i prindă şi cealaltă mână.

— Ce-ţi veni? o întrebă foarte mânios, simţind cum îi ţiuie urechile.

— Nu-l mai chinui! Nu ţi-a făcut niciun rău. Na, uite! Dulăul! strigă ea. Goneşte-l!

— Am de gând să mă distrez, privind cum câinele are să-l omoare.

Hazel se făcu atunci albă la faţă.

— Ba asta n-ai s-o faci! Nu, cât timp trăiesc eu! exclamă ea. A venit la mine să-i port de grijă şi de grijă am să-i port.

Izbi cu piciorul în câine.

Atunci atitudinea lui Reddin se schimbă, izbucni în râs.

— Eşti mult mai amuzantă decât aricii, îi spuse; ducă-se-ncolo de animal, nici nu-mi pasă de el!

O trase pe genunchi şi-ncepu s-o sărute.

— Alungă, atunci, câinele!

După ce câinele ieşi din cameră, supărat, ariciul – o minge protestatară şi cu aspect de sfinx – se bucură de pace, iar Hazel redeveni (aşa cum îşi spunea Reddin) exact genul de fată alături de care ţi-e mai mare dragul să trăieşti.

În timpul gâlcevei nu auziseră zgomotul unor roţi pe alee, aşa încât tresăriră când Vessons, uimit, apăru în uşa niţel întredeschisă, apoi o închise cu grijă, temător parcă de privirea unei asediatoare şi şopti cu voce de stentor:

— Au venitără domnişoarele Clomber! – ca şi cum ar fi rostit: „Când laşi să intre în casă o femeie, apoi nu ştii niciodată ce are să iasă de aici”.

— Spune-le că-s bolnav mort. Spune-le că fac baie. Spune-le orice, numai să plece!

Auziră, afară, cum Vessons încerca să-şi aducă la îndeplinire porunca:

— Conaşului îi pare foarte rău, doamnelor, dar are nişte colici prea grozave ca să vă poată primi. Ba sughiţe, ba înjură, ba râgâie, ba înjură, de-am şi ajuns să mă rog să

verse odată şi gata.

Domnişoarele Clomber, care se ţineau scai de el, îl deteră însă la o parte şi păşiră-n cameră.

Dar ce naiba mai vor şi astea? mormăi Reddin şi se sculă morocănos în picioare.

— Aud, spuse cea mai vârstnică dintre domnişoarele Clomber, care citise *Sordello* şi era foarte deşteaptă, aud că tânărul Lochinvar2 şi-a luat mireasă.

Asta era întru totul conform cu genul ei obişnuit, căci vorbise nu numai în cel mai curat stil literar, dar fusese şi ironică, deoarece ştia cine era Hazel.

— Cum? făcu Reddin, întinzându-i mâna în felul lui, cam grosolan, de obişnuit pasionat al curselor de cai.

— Recomandă-mă, domnule Reddin, zâmbi prosteşte Amelia Clomber.

Când zâmbea astfel, spectacolul era penibil, gura-i era menită pentru întrebuinţări mai serioase.

Domnişoarele Clomber o cercetau pe Hazel din ochi, iar Hazel se dădea la o. parte din faţa acelei insistente iscodiri. Ceva în privirea lor o făcea să simtă că era judecată şi că se ştia de-a fir a păr totul despre Dumbrava Vânătorului.

Amândouă o priveau cu ură. Domnişoarele Clomber credeau că-i ura faţă de o păcătoasă. De fapt, era ura adresată femeii care, la numai câteva săptămâni după ce-l întâlnise, îl şi cucerise pe Reddin şi dobândise triumful care, măcar pentru femei atât de scorojite ca ele, constituie în viaţă singura victorie cu adevărat dorită.

Veniseră, după cum îşi spuseseră una alteia mai înainte şi după vizită, ca să smulgă un suflet din ghearele păcatului. Ce era în inima fiecăreia – frenetica dorinţă de a fi ajuns ele stăpâne la Undern – n-a mai fost pomenit.

Domnişoara Clomber criticase rochia prea strâmtă pe talie a mezinei sale Amelia. Căci Amelia era bine făcută, în

vreme ce domnişoara Clomber nu. Ea roşea întotdeauna la auzul textului biblic cu „Avem o surioasă şi ea n-are sâni”.

Amelia îşi dădea bine seama de avantajul ei, antrenându-l pe Reddin în conversaţie. Acesta fu mulţumit de întorsătură, căci mai ales pe sora ei n-o putea suferi, care întotdeauna începea o frază cu „Ai cetit cumva?…”

Deoarece el nu citea niciodată nimic, era convins că-şi bate joc de dânsul.

— Şi care, o întrebă domnişoara Clomber pe Hazel, lăsându-şi pleoapele-n jos ca pe nişte obloane, care ţd-e numele de fată?

— Woodus.

— Unde te-ai măritat?

— Pe Munte.

— Dar ce e acolo, o biserică?

— Da. Biserica lui Edward.

— Edward?

— Da. Pastorul.

— A, vrei să spui la capelă. Va să zică eşti sectantă? Şi când te gândeşti că domnul Reddin e un atât de convins anglican.

Reddin arăta foarte stingherit.

O mâţă cu un şoarece ar fi fost mai nimica toată, în comparaţie cu domnişoara Clomber faţă de o păcătoasă.

În momentul acela, Reddin înţelese – aşa cum obişnuia să spună – unde bătea vorba interlocutoarei lui Hazel. Îi era tare somn, căci stătuse afară la aer toată ziua şi băuse destul de mult la ceai, iar pe deasupra nu era el omul care să-şi înfrângă o dorinţă fizică. Aşa încât tăie scurt observaţia Ameliei, precum că numai căsătoria cu femeia *potrivită* e cu adevărat de folos bărbatului, şi spuse:

— Nu-s căsătorit, dacă asta vreţi să spuneţi.

— Atunci, cine este… întrebă domnişoara Clomber, simţind că l-a dat gata.

— Ţiitoarea mea, i-o trânti el pe şleau.

Credea că de data aceasta ele au să plece. Dar nici pomeneală, amândouă rămaseră pe poziţii. Trebuiau, aşa cum avea să se exprime mai apoi domnişoara Clomber, să salveze un suflet. Îşi dădeau prea bine seama, şi una şi alta, cât de plăcută ar putea fi soarta lumească a celor pornite într-o atât de cerească treabă.

— Ei, domnule Reddin, văd că le spui lucrurilor pe nume, vorbi domnişoara Clomber, aruncând o privire ca de gheaţă către Hazel. Nu eşti, cum se exprimă iubitul nostru Robert Browning, dintre cei care vorbesc cu gura pe jumătate.

— În inima unei femei drepte, rosti Amelia cu hotărâre, aşa cum ar fi putut vorbi despre marfa lui un negustor de peşte, nu încape loc pentru răutăţi.

Domnişoara Clomber îşi spuse că, deocamdată cel puţin, bătălia era pierdută.

În clipa aceea domnişoara Amelia scoase însă un ţipăt ascuţit. Ariciul, prinzând curaj odată ce fusese lăsat în pace, şi datorită şi întunericului care începuse a se lăsa-n camerele dinspre miazănoapte ale conacului – unde întunericul începea devreme – pornise să se mişte încoace şi încolo. Pe ascuns, călăuzit de piciorul lui Hazel, se furişase sub fusta Ameliei şi-şi pusese cercetătorul bot rece pe glezna ei, acoperită doar de un ciorap subţire, potrivit pentru o asemenea vizită. Hazel izbucni în hohote de râs şi domnişoara Amelia o duşmăni cu şi mai mare înverşunare decât înainte.

Vessons, în bucătărie, clătină din cap.

— N-am mai auzit atâta zgomat ca acuma, de când e fata asta aici. Nu, n-am mai auzit! repetă el.

— Părăseşte-l! ţipă sfătuitor domnişoara Clomber, din prag, la Hazel. Era cât pe-aci să adauge: „de dragul meutt, dar îi spuse în schimb: pentru binele lui, îl faci să

păcătuiască.

— Aşa să fie?

Hazel avea impresia că mereu face câte un rău cuiva. Apoi suspină:

— Nu-l pot părăsi.

— De ce?

— Nu m-ar lăsa el.

Cu fraza aceasta, întru totul inconştientă, izbuti să se răzbune în modul cel mai crunt pe domnişoarele Clomber, căci lor fraza le răsună toată noaptea în urechi, şi-şi dădeau deopotrivă seama că Hazel spusese adevărul adevărat.

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ŞI NOUALEA

Duminică, Vessons îşi puse în aplicare hotărârea luată: aceea de a se duce pe Munticelul lui Dumnezeu şi de a dezvălui unde se afla Hazel. Dacă ar mai fi aşteptat, bârfa i-ar fi luat-o înainte. Porni după ce prânzise şi „se curăţase”, îmbrăcându-şi vestonul său pepit, jambierele din piele de capră şi şapca de jocheu la care ţinea grozav. Sosi la uşa de serviciu a casei pastorului, tocmai când Marta se pregătea să cineze.

— Ei? făcu Marta, care voia să înfulece acolo ce avea de înfulecat şi să plece acasă.

— Ei, ce? răspunse Vessons.

— Când spun „ei”, vreau să spun: „Ce doreşti”?

— Trebuie spus mereu ceea ce vrei să spui.

— Cu cine doreşti să vorbeşti? Cu mine?

— Cu stăpânul tău.

— Conaşu-i plecat.

— Atunci am să aştept.

Se aşeză lângă vatră şi privi atât de atent la Marta, în vreme ce femeia îşi turna ceaiul, încât, din instinct de autoapărare, ea îi oferi şi lui o ceaşcă. Vessons îşi trase scaunul alături de dânsa. Acum, că era omenit, simţea că

trebuie să se arate şi el amabil şi să îndruge vorbe frumoase.

— Eşti nemăritată, nu-i aşa? o întrebă.

— Da, răspunse Marta cu sfiiciune, da, sunt nemăritată; dar nu-nseamnă că am ceva împotriva măritişului.

— Aşa?

Vessons se exprimă acru.

— Atunci îmi pare rău de dumneata.

— Poate că şi dumneata eşti căsătorit?

— Nici gând.

— Mai bine mai târziu decât niciodată.

— Dacă-am scăpat eu în arşiţa tinereţii, ar fi cumva cu putinţă să mă vâr în belea acum, când se simte răcoarea toamnei? Fecior am să rămân până-n ziua morţii!

— Dar dacă ai da de-o femeie drăguţă şi curăţică, având şi câte ceva pus deoparte?

Pentru Marta, un mire de şaizeci şi cinci de ani era totuşi ceva mai bun decât nimic.

— Dac-aş da de douăzeci de femei drăguţe şi curăţele, ori de un toptan de femei drăguţe şi curăţele, pentru mine tot una ar fi.

— Nici dac-ar şti să facă o bere brună, dar ştii: o bere pe cinste?

— Bere brună pot să-mi fac şi eu singur. Nicio femeie nu are să calce în bucătăria mea, nici pentru tot aurul din lume.

Marta oftă; femeia-şi schimbă vorba.

— De ce vrei să vorbeşti cu conaşul?

— Nu răspândi niciodată veştile, răspunse Vessons, până ce nu te afli în faţa regelui.

— Marta!

Doamna Marston sta în uşa bucătăriei purtând cea mai măreaţă dintre bonetele sale – o pagodă din dantelă

albă – şi având o voce, după cum poveşti-vă ea singură mai târziu, „cât se poate de severă”; obişnuitu-i ton blajin, cu vorbe ca mierea, dispăruse în cea mai mare măsură.

Vessons se ridică în picioare la vederea ei, ducându-şi mâna la frunte.

— Ce doreşti matale?

— Am adus nişte veşti, coniţă.

— Pentru fiul meu?

— Întocmai.

— Poţi pleca, Marto, spuse atunci doamna Marston şi Marta ieşi, fără să se grăbească.

— Ei? vorbi doamna Marston pe-un ton încurajator.

— Cu domnul pastor vreau să vorbesc, coniţă.

— Nu te poate primi.

Cele două priviri se înfruntară cu tăcută îndărătnicie şi Vessons admise că, în pofida trăsăturilor ei blânde, doamna Marston era la fel de încăpăţânată ca şi el.

Tuşi de câteva ori.

Doamna Marston îi oferi o bomboană, pe care Andrew o mâncă în silă, mestecând-o cu o grabă nervoasă. Îi fu atât de teamă, după aceea, că îi va mai da încă una, încât îi mărturisi pentru ce venise.

— Îţi mulţumesc, îi răspunse ea, păstrându-şi de minune demnitatea. Desigur că doamna Edward Marston i-a scris toate acestea domnului pastor, dar a uitat să-şi dea adresa.

— Aşa se întâmplă uneori, conveni Vessons, în vreme ce ieşea pe uşă.

A mai trecut oarecare vreme totuşi, până ce să se întoarcă Edward acasă. Îşi petrecuse mai tot timpul, începând de cealaltă duminică şi până azi, cu hoinărelile pe coastele dealurilor. Mult înainte de a-şi termina însă destul de cumpătata gustare, maică-sa îi şi spuse, privindu-l peste ramele ochelarilor.

— Ştiu unde e Hazel.

— Ştii, mamă? Şi de ce nu mi-ai spus?

— Îţi spun acum, dragul meu. N-ai de ce te frământa. Încă n-ai cinat. Mai vrei puţină dulceaţă?

Edward, brusc apucat de o furie care o şi sperie, azvârli chiseaua în celălalt capăt al camerei. Acolo, dulceaţa făcu o pată roşie pe zid. Doamna Marston încetă cu ronţăirea pâinii prăjite şi rămase cu gura căscată. Apoi vorbi:

— Bietul tqică-tău spunea mereu că ai să-ţi dai drumul într-o bună zi. Şi uite, că ţi-ai şi dat. Cea mai frumoasă dintre chiselele mele! Desigur că de dulceaţă nici nu mai vorbesc; dulceaţa nu-i decât dulceaţă, la urma urmei; dar chiseaua de cristal…

— N-ai putea continua mai bine să-mi spui ce ştii, mamă?

— Da, dragul meu, da. Însă mă faci să mă fâstâcesc, aşa cum şi pehlivanul ăla de la Silverton mă făcea; nu pot cumpăra niciodată nimic din vesela pe care mi-o întinde el, căci mă apucă pâlpâiala de teamă să nu cumva s-o scape din mână şi el chiar o şi scapă. Iar acuma, uite că m-am fâstâcit din pricina ta.

Edward, exasperat, se ridică de pe scaun.

— Fie-ţi milă de mine! strigă el.

— Uite că-ţi spun. Ştii prea bine că n-am crezut-o niciodată pe Hazel constantă.

— Dar *unde* e? De ce ţii să mă chinuieşti?

— A venit un bătrân. Tare mi-e teamă că nu-i deloc un om de încredere. Avea un fel de a fi bănuitor, şi asta-i ceva tare neplăcut. Am dat de el în bucătărie, era cru Marta! Vârsta nu-i o piedică pentru săvârşirea răului şi Marta era foarte îmbujorată la faţă. Şi se auzeau tot felul de râsete.

— Mamă, dacă o ţii aşa mai departe, am să-mi pierd minţile!

— Vai de mine, Edward, te-ai aprins de tot. Linişteşte-te, linişteşte-te! E mai multă linişte aici fără de ea şi-i doresc domnului Reddin, din partea mea, să-i fie de bine cu dânsa.

— Reddin? Care Reddin?

— Domnul Reddin de la Undern. Care altul?

— Dracu' să-l ia.

— Edward! Ce cuvinte îţi rostesc buzele! Şi când te gândeşti, urmă ea întristată, că părea un om atât de drăguţ. I-a plăcut vinul de agrişe aşa de mult şi mi-a spus „coniţă", cum nu prea obişnuieşte a-mi spune Marta. Unde te duci?

— La Undern.

— Pentru ce?

— Hazel.

Doamna Marston se îndreptă din spate.

— Dar bineînţeles că n-are să mai facă, sper, vreodată umbră casei acesteia!

— Bineînţeles c-am s-o aduc astă seară înapoi.

— Dar bine, dragul meu! Trebuie să divorţezi, oricât ar fi de neplăcut, din pricină că vestea are să apară în ziare. Tu nu uita că a stat acolo o săptămână.

— Ei, şi ce-i cu asta?!

— Dar bine, dragul meu, o săptămână!…

— Mamă, nu mă aşteptam să aud astfel de odioase aluzii din partea dumitale.

Doamna Marston rămase niţel descumpănită. Nu există în toată lumea asta ceva atât de curat, de minunat, de puternic precum e dragostea unui tânăr – ceva atât de sacru, de inimos.

Doamna Marston, după cum singură recunoscu, a vărsat în clipa aceea lacrimi.

— Nu plânge, mamă, ci ajută-mă, o rugă Edward. Fii gata s-o primeşti, s-o iubeşti. E la fel de curată ca şi o

picătură de rouă. O ştiu. Şi o doresc mai mult decât viaţa mea.

— Dar dacă ea nu te doreşte, Edward, ce mai putem face?

— Putem încerca şi o putem salva, i-o reteză Edward, după care, trântind uşa, ieşi fără pălărie şi o luă cu capul gol pe cărare în jos, printre mormintele cu frunţile adânc plecate. Se întoarse totuşi, pentru a cere ca la înapoierea lui ceaiul să fie pregătit.

În vreme ce cobora pe lângă varniţă, bufniţele se auzeau ţipând în pădure, iar cerul se bălţase în cenuşiu şi roşcat, ca o marmură pătată de sânge. Ţipetele bufniţelor erau şi ele dure ca marmura, şi de o ferocitate lucie. Parese că-şi voiau şi ele prada.

Trecu în fugă prin singuraticele câmpuri pe unde bărzăunise Hazel în dimineaţa când culesese ciuperci. Trandafirii care atunci dădeau în muguri, acum se ofileau.

La Alderslea lumea se uită îndelung la el, în vreme ce zorea, roşu la faţă şi cu capul gol., De la Alderslea la Wolfbatch erau câteva îiiile; de acolo la Undern drumul trecea peste colina de la Bitterley, unde se rătăci. Aşa încât era întuneric de-a binelea când trecu de iazul de la Undern, care zăcea negru şi fantomatic în mijlocul unei hore de copaci scheletici. Dinăuntrul conacului se auzi lătratul puternic al câinelui de vânătoare. Nu era lumină decât la o singură fereastră.

Edward bătu în uşă şi zgomotul răsună în toată casa aceea mai mult goală.

Dinăuntru se auzi un zgomot ca de uşă care se deschide şi răsună vocea lui Hazel care striga:

— Mai bine să nu te duci. O fi vreun vagabond.

Atunci Reddin râse şi Edward îşi încleştă pumnii, înfuriat de încrederea în sine a celuilalt.

Zăvorul o dată tras, Reddin apăru în pragul uşii,

profilat în lumina palidă.

— Cine e? întrebă el pe un ton oarecum jovial.

Se simţea în pace cu lumea, acum că Hazel se găsea la el acasă.

— Bestie! îi spuse Edward scurt.

— Ia intră o clipă, măi băiete, să te văd şi eu cum arăţi. Pe mine oamenii nu apucă să mă insulte de două ori.

Hazel auzise vocea lui Edward.

Se repezi la uşă şi rochia verde deschis foşni în jurul ei.

— Edward! Edward! Nu-l înjura! Are să te lovească! E mai tare decât tine. Pleacă, Edward!

— Nici gând! Până ce nu vii şi tu.

— Asta-i bună! spuse Reddin. Nu vezi că-i îmbrăcată cu rochia mea? E a mea. A ta n-a fost niciodată.

Se uită cu subînţelesuri şi biruitor la Edward.

— O, taci, Jack! De ce vrei să mă ruşinezi? se rugă Hazel frângându-şi mâinile.

Edward nu luă aminte la ea.

— Nu ştiu ce mijloace ticăloase ai folosit şi cum ai adus-o pe biată copila asta aici, grăi el, stăpânindu-se cu greu. Dar ai încercat să mă jefuieşti şi ai jefuit-o pe ea…

— Ia nu veni să-mi vorbeşti mie ca un soţ înşelat, îi răspunse Reddin; ştii prea bine că nu eşti soţ.

— Tacă-ţi gura puturoasă în prezenţa nevinovăţiei! Să-ncerci a răpi unei biete copile libertatea, sufletul…

Hazel se uită la el şi nu-i venea a crede. Îl privea cu atâta întunecare pe Reddin, chipul său vădea atâta putere şi strălucea de atâta dragoste şi mânie.

— Aşa de tânără, urmă Edward – aşa de tânără şi nu mai puţin sălbatică decât o vietate a pădurii. Cum de-am putea-o noi împiedica să meargă pe calea ei? Voia să zburde în codri. Am lăsat-o; iar tu o pândeai acolo, ca un ticălos de lup.

Îi aruncă lui Hazel o privire atât de încărcată de duioasă gingăşie, încât ea îşi azvârli poalele rochiei verzi peste cap şi izbucni în plâns.

— Isprăveşte, omule! spuse Reddin. Dacă vrei să te baţi cu mine, spune-mi-o; dar nu sta să-mi predici aici toată noaptea.

Vorbea pe-un ton jignit. Socotea că fusese cât se poate de politicos cu Edward, trimiţându-i scrisoarea aceea. Era de asemenea convins că luase doar ceea ce Edward nu voia. Că Edward o putea însă iubi pe Hazel, asta îi depăşea puterea lui de înţelegere: dacă un bărbat iubeşte o femeie, apoi el o are, îşi face plăcerea cu ea. Dragostea sub formă de abnegaţie i se părea a fi cel mai cu neputinţă lucru de pe lume. Aşa încât acum, când Edward vorbea despre dragostea lui, Reddin nu putea crede decât că joacă teatru.

— De ce n-ai lăsat-o în pace?

— Femeilor nu le place să fie lăsate în pace, îi răspunse Reddin cu un râs foarte neplăcut.

— Da încetaţi o dată să vorbiţi despre mine ca şi cum eu nici n-aş fi aici, strigă Hazel.

— Dacă te-ar iubi, n-aş spune nimic, continuă Edward, uitându-se ţintă la Reddin. Faptul că-i sunt soţ n-ar fi avut nicio importanţă pentru mine, dacă într-adevăr ai iubi-o şi dacă ea te-ar iubi.

— Halal pastor!

— Dar n-o iubeşti. N-ai vrut decât... Uf! mi-e şi scârbă de tine!

— Zău aşa? Ei, află că-s îndeajuns de bărbat ca să iau ceea ce poftesc; tu, nu.

— Ai atras-o în cursă, pe urmă ai fi trădat-o. Dar, slavă Domnului că nevinovăţia unei fete tinere e un lucru minunat de puternic.

Reddin rămase ca trăsnit. Oare era Marston atât de

nerod, încât tot să mai poată crede încă în Hazel?

— Nevinovata tânără fată… dădu el să înceapă a spune, însă Hazel îl şi plesni peste gură.

— Mă rog, mă rog, vulcanule! o potoli Reddin – ar fi trebuit să spun: tânăra doamnă.

Şi era surprinzător de bine dispus.

— Ei, Hazel, iar de data aceasta Edward vorbea pe un ton foarte precis, mergem acasă?

— Nu-mi cere asta, Edward. Va să rămân aici.

— De ce?

Hazel tăcu. Nu putea explica ciudatul instinct, mai puternic decât setea de libertate, pe care Reddin i-l trezise şi care o lega de locul acela cu lanţuri nevăzute.

— Vino acasă, micuţă Hazel, se rugă el.

— Nu pot, murmură ea.

— De ce? Poţi, dacă vrei. Sau nu vrei?…

— Ba da, vreau!

Era sfâşiată între dorinţa de a pleca şi neputinţa de a-l părăsi pe Reddin.

În clipa aceea orice lumină pieri de pe faţa lui Edward.

— Îl iubeşti pe omul ăsta? o întrebă el.

— Nu.

— Te simţi mai bună trăind aici cu el?

— Nu. Trăind alături de tine mă simţeam mai bună.

Reddin se înfurie atât de mult, încât o lovi drept în plinul feţei, iar expresia ei de supunere, în vreme ce se ghemui sub lovitură, îl duru pe Edward mai mult decât lovitura însăşi. Uită de principiile sale cu privire la violenţă şi-l izbi şi el pe Reddin.

— Hai afară, îi spuse atunci Reddin, oarecum uşurat.

Situaţia luase acum un aspect pe care-l înţelegea pe deplin.

— Dacă vrei să te baţi, sunt de acord; asta înseamnă

o soluţie bărbătească. Da ce-ţi vine să rânjeşti?

Vorbea arţăgos.

— Nu vă încăieraţi! De ce vă certaţi? interveni Hazel.

— Pentru că soţul tău e gelos.

Edward era scos din fire, deoarece îşi da seama că venirea lui acolo arăta într-adevăr că a unui soţ ros de gelozie. Dar, la urma urmei, ce importanţă avea? Nimic nu avea importanţă decât Hazel. Îşi aruncă privirea asupra ei, ghemuită în fotoliu, sughiţând de plâns. Merse la ea şi o mângâie pe umeri.

— Nimeni nu-i supărat pe tine, draga mea, îi spuse. Mai târziu, când vom fi acasă, ai să-mi explici totul.

— Numai dacă ai să câştigi! se băgă Reddin în vorbă.

Edward se aplecă şi sărută mâna lui Hazel. Îndoiala de o clipă pe care o încercase faţă de ea – drăcesc de chinuitoare – pierise. Era doamna lui şi avea să se lupte pentru ea. Hazel îşi ridică ochii, se uită la el şi-n momentul acela aproape că-l iubi.

Cei doi bărbaţi ieşiră afară. Era o noapte întunecoasă şi fără lună. Se opriră lângă fereastra luminată.

— Trage perdeaua! strigă Reddin.

Hazel o trase. Se înfruntau unul pe altul, în pătratul pe care-l făcea pe sol lumina dinăuntru. Erau amândoi nespus de calmi. Partea grea părea a fi începutul. Ironia situaţiei îl izbi pe Reddin şi râse.

Edward îl privea scârbit. Reddin începu să se simtă caraghios.

— Să începem, zise.

— Văzând că Edward aşteaptă ca să dea el prima lovitură şi nefiind îndeajuns de furios ca s-o facă, Reddin îi spuse grosolan:

— Nu face să ne batem, domnule pastor. E a mea din cap până-n picioare.

Se alese cu cel mai straşnic pumn pe care era

Edward în stare să-l dea. Se bătură cu răsuflarea tăiată, căci niciunul nici altul nu erau antrenaţi. Lui Edward i se părea ridicol că se bate, lui Reddin i se părea ridicol să se bată cu un astfel de adversar.

Intrau şi ieşeau din conul de lumină, în adânca tăcere a nopţii. Un şobolan căzu – pleosc! – în iaz şi iar se lăsă tăcerea.

Edward nu putea face nimic altceva decât să se apere şi ochii lui Reddin luceau biruitor. În casă, Hazel se rezema de fereastră, abia ţinându-se pe picioare. I se părea că binele şi răul, că îngerii şi demonii se încăieraseră peqtru ea. Şi oricare ar fi învins, ea era deopotrivă de pierdută. Nu-şi dorea cerul; îşi dorea pământul şi căile verzi ale pământului.

— O I Are să-l omoare pe Edward!

Edward se clătină sub efectul unei noi lovituri şi Hazel îşi acoperi ochii. Dintr-odată, fata se gândi la Vessons. Unde o fi? Se repezi la bucătărie, strigându-l. Nu era acolo. Se duse la grajd. Nu era de găsit nicăieri. Atrasă de o irezistibilă curiozitate, alergă înapoi în faţa casei. Sub crengile tisei, se ciocni nas în nas cu Vessons.

— Ssst! îi şopti el. Nu vorbi nimic. Să-ţi spun eu care-i lucrul cel mai nimerit când se-ncaieră doi câini: piperul!

Îi arătă mâna, în care ţinea borcanul cu piper din bucătărie. Iar în cealaltă mână ţinea făcăleţul.

— Am să-i depart eu, cucoană, ai să vezi.

— Hai, repede!

Dar pe când vorbea, Reddin îl pocni pe Edward în falcă şi-l trânti la pământ.

— Ucigaşule! urlă ea, şi-l muşcă de mâna pe care el o întinsese ca s-o prindă; apoi se aplecă asupra lui Edward.

Învingătorul luptei era sortit să fie învinsul, în ceea ce o privea pe Hazel, pentru că ea încheiase un legământ nedezminţit cu toate făpturile înfrânte.

Alergă la iaz, ca să aducă apă.

— Rrinde-l! îi strigă lui Vessons; e un asasin.

Reddin rămăsese locului, împietrit şi încurcat de neaşteptata purtare a lui Hazel. Vessons se aplecă peste Edward. Aprinse un chibrit şi-l apropie de nasul lui Edward; rânji, când Edward tresări.

— De murit n-a murit, observă el; dar îţi poate veni să şi mori, văzând în starea asta pe-un slujitor al Domnului! Oaspetele are să cineze aici? i se adresă el lui Reddin.

— Nu! îi răspunse Hazel. Domnul Reddin, în ce ne priveşte, are să cineze singur până la sfârşitul vieţii. Înhamă calul, te rog, domnule Vessons.

— Am înţeles, coniţă.

Reddin era atât de uluit de întorsătura pe care o luau lucrurile şi-l durea capul atât de tare, încât nu mai găsi nimic de spus. Îl urmări pe Vessons cum scoate din grajd calul, clipi din ochi când Hazel îşi trase de pe ea, sfâşiindu-şi-o, rochia de mătase verde, punându-şi în schimb pelerina lui Edward, şi-i aruncă o privire morocănoasă acestuia, în vreme ce se urca în docar.

— Dii! îşi îndemnă Vessons pe deplin liniştit căluţul şi docarul ieşi hurducându-se pe poartă şi o luă înspre deal.

— Chiar de-ar fi să-mi pierd slujba, am să vă spun una şi bună, îndrugă Vessons vorbindu-şi singur: Nici că se puteau aranja lucrurile mai bine.

— Naiba să mă ia! îşi ură la rându-i Reddin, în vreme ce docarul cu cei trei se mistuia în beznă. Apoi intră în casă şi bău şi tot bău la whisky, într-o stare de zăpăceală, până ce-l copleşi somnul.

CAPITOLUL AL TREIZECILEA

În vreme ce calul tropăia pe drumul pietros, iepurii săreau într-o parte şi-n alta, în scurta străfulgerare a felinarelor. Hazel îl legă pe Edward la cap cu batista ei.

Toate ferestrele erau întunecate la Alderslea, afară de o lucarnă slab luminată, îndărătul căreia murea o bătrână. Începură să urce aleea care ducea spre Munte. Vitele priveau de după gardurile vii, suflând greoi, de curioase ce erau. Pe un plai, o turmă de berbeci alergau în dreapta şi-n stânga unui alt gard viu, trecând printr-o spărtură, sforăind şi izbind pământul cu copitele şi dând, pe măsură ce luna se înălţa tot mai sus, impresia unor diavoli împieliţaţi care fac vrăji din propriile lor umbre.

Lumina felinarelor păru să scadă odată cu înălţarea lunii pe cer şi s-ar fi zis că lumea se lărgeşte la nesfârşit, ca şi viaţa când se iveşte dragostea. Întreg ţinutul se desfăşura la picioarele lor ca un imens lac alburiu, iar dealul urca nedesluşit către un cer de argint. Când suiră costişa varniţei, Vessons – ca să mai uşureze povara calului – se dădu jos iar; Edward, privind la Hazel, murmură:

— Copila mea!

— Nu vorbi! spuse Hazel repede; are să-ţi facă rău.

Îi era teamă să rupă acea tăcere vrăjită; îi era teamă ca nu cumva pacea adusă de prezenţa pastorului Marston în sufletul ei să nu dispară ca luna printre norii cei mişcători şi să nu simtă iar tăria lanţului care o târa îndărăt spre Reddin.

Edward tăcu; se întreba de ce nu-i ceruse Hazel ajutorul. Reddin trebuie s-o fi întâlnit măcar de câteva ori, trebuie s-o fi făcut să se teamă. Neliniştea coborî în el. O va întreba pe Hazel.

Se opriră în faţa ţintirimului cu albe sentinele. Vessons înainta pe cărare şi bătu la uşa casei cufundate în tăcere. Apoi azvârli c-un pumn de pietriş într-una din ferestre. Cocoşelul Minorca înălţă glas subţire.

— Asta aduce nenoroc, zise Hazel.

Doamna Marston scoase capul pe fereastră, foarte somnoroasă şi întrebă cine-i acolo.

— Eroul învingător! răspunse Vessons, în vreme ce Edward şi Hazel urcau pe cărarea învăluită în umbre adânci. Apoi el se urcă în docar şi se mistui în noapte.

— Hei, Undernul are să fie iar aşa cum a fost, spuse Andrew.

„Era mult mai multă linişte aici, fără stricata asta!” gândi doamna Marston îmbrăcându-se abătută şi cu mişcări din cele mai încete.

— Ei, Edward! exclamă ea, când coborî înfofolită în broboada cea stacojie cu ciucuri de mărgele, chiar că n-am ce spune! Un slujitor al Domnului, legat cu o batistă în jurul capului şi suind spre casă în toiul nopţii, sub însoţirea unui bătrân netrebnic. Ce s-a întâmplat? O, dragul mamei, nu cumva te-ai lovit la tâmplă? Ne şi întrebam unde oi fi, Hazel Marston!

— Tremur tot, mamă, spuse Edward.

— Ceva fierbinte şi dulce!

Se făcu nevăzută. Edward şi Hazel rămaseră singuri, pentru prima oară.

— Hazel, de ce nu mi-ei vorbit despre omul acesta? N-a fost nici frumos şi nici drept din partea ta.

— N-aveam ce-ţi spune.

Se foia.

— Dar trebuie să te fi întâlnit cu el de mai multe ori.

— Eram cât pe-aci să-ţi spun, dar mi-am zis că ai să te superi.

— Să mă supăr! Pe tine! Doamne, când mă gândesc în ce primejdie te aflai.

— Care primejdie?

— Primejdia de lucruri la care, slavă Domnului, nici nu gândeşti. Bănui că scrisoarea aceea a ticluit-o el. Ori te-a ameninţat şi te-a silit s-o scrii?

— Da.

— Dar de ce te-ai dus cu el?

— M-a urcat pe cal şi m-a luat.

— Insul ăsta-i un sălbatic.

Hazel înfrâna tăgada care-i sta pe buze.

— Ce păcat că s-a-ntâmplat să dai de el! vorbi Edward.

— Îhî I

— Da’ de ce n-ai vrut să mă urmezi de îndată, când am venit să te iau? Ţi-era chiar atât de frică de el?

— Îhî!

— Ei, acum s-a zis. Nici n-are să se mai arate vreodată; am terminat cu dumnealui.

Hazel suspină. Dar dacă suspinase trupul sufletului ei de bucuria de a fi alături de Edward, ori trupul pământean, cel tânjitor după Reddin, nici ea singură n-ar fi putut-o spune.

— Numai tu ai fi putut trece neschimbată printr-o asemenea întâmplare, iubita mea, zise Edward.

— Trebuie să mă duc la Roşcata! strigă ea deznădăjduită. Roşcata are nevoie de mine.

— Roşcata are nevoie să fie bine bătută, grăi doamna Marston cu blândeţe, privind milostivnic peste rama ochelarilor.

Învăluită în blajinătate şi vălătuci de grăsime, furia sa aducea adesea cu un strop de acid pe-o celulă de fagure de miere.

După ce Hazel ieşi din cameră, ea i se adresă lui Edward:

— Ai s-o goneşti, desigur, de aici?

Edward se duse însă în cimitir, fără a scoate o vorbă. Acolo, se aşează pe una din pietrele în formă de coşciug.

— Doamne, trimite-mi puţină linişte! se rugă.

Doamna Marston veni după el şi-i puse broboada ei pe umeri. Edward se ridică, dându-şi seama că nu poate avea parte de linişte şi-i spuse că doreşte să se culce.

— Aşa te vreau! Am să mă culc şi eu. Mâine dimineaţă ai să fii sănătos tun.

Apoi îi şopti:

— Doar n-ai s-o ţii aici, aşa e?

— S-o ţin? Pe cine? Pe Hazel? Desigur că Hazel are să rămână aici.

— Eu n-aş crede că-i drept.

— Vrei să spui că nu ţi-ar fi pe plac. N-ai simpatizat-o niciodată. Vrei să scapi de ea. Dar cum de judeci atâta de greşit un suflet ales, nu pot pricepe. Îţi spun că-i curată ca o margaretă. Feciorelnică precum e, abia de s-a putut obişnui cu ideea căsătoriei. Superi pe Dumnezeu, vorbind aşa.

— Pe Dumnezeu, dragul meu, nu-l superi vorbind. Îl superi săvârşind păcate.

— În orice caz, trebuie să te rog să nu mai pomeneşti numele lui Hazel în faţa mea, până ce nu-ţi vei fi schimbat părerea despre ea.

Când, după ce le-a urat noapte bună lui Hazel şi Roşcatei, Edward s-a dus să se culce, iar doamna Marston rămase clătinând din cap.

— Edward al meu, îşi spuse ea, nu mai este ce-a fost.

Bătrâna o aşteptă pe Hazel să se întoarcă în casă.

— Nu eşti vrednică să fii soţia fiului meu, ai păcătuit cu un alt bărbat.

— N-am făcut nimic şi n-am spus nimic; alţii au făcut şi au spus, aşa că nu văd să fi păcătuit. Şi să ştii că niciodată nu te-am putut suferi, strigă Hazel; tare mi-ar plăcea să te ştiu moartă cât mai iute.

Cu aceste vorbe, se repezi în camera ei de sus şi se azvârli în pat, zgâlţâită de un plâns în hohote. Se simţea ameţită, ca un copil condus într-un uriaş magazin cu jucării şi silit să-şi aleagă ce-şi alege cât mai repede. Viaţa fusese prea zorită cu ea. Erau, ştia, lucruri pe care i-ar fi

plăcut să le aibă, dar până acum nu avusese răgaz să afle care anume erau acelea.

Ar fi dorit’s, a-i poată mărturisi totul lui Edward. Dar cum i-ar fi putut explica oare acea stranie putere lăuntrică sub imboldul căreia se dusese în Dumbrava Vânătorului? Cum l-ar fi putut face să priceapă că nu voise să meargă şi că totuşi a fost silită să se ducă? Asta nu-i putu spune. Şi cu toate că era foc de supărată pe Reddin din pricina lui Edward, deşi îl ura pentru tot ceea ce era grosolan şi crud în fiinţa lui, despărţirea de acesta o duruse.

Cum-necum, nici ea nu ştia. Ştia doar, stând acum culcată în pătucul ei, că-l dorea pe Reddin, dorea prezenţa lui trupească, sărutările ori loviturile lui. O trădase groaznic, chemând în sprijinul său forţe pe care ea nu le putea nici măsura nici pricepe. Fărădelegea lui sta în aceea că făcuse dintr-o femeie care nu putea să-i fie soţie spirituală (de vreme ce spiritul ei era nedeşteptat, iar al lui abia urma să fie descoperit), o soţie trupească. Toate divinele paradoxe ale sexualităţii – superioritatea bărbatului şi adânca sa umilinţă, idealizarea femeii de către bărbat şi totala ei supunere – acestea toate Reddin le terfelise în noroi. Aşa încât în locul tainicei, transcendentei iluminări pe care pasiunea o acordă femeii, iată că Hazel nu avea parte decât de confuzie, de întuneric şi de senzaţia a ceva ce trăgea de rădăcinile fiinţei sale spre a o scufunda în beznă.

Ochii ei aveau nevoie de ai lui, spre a se lăsa sfioşi în jos. Vânătăile de pe braţele ei îşi doreau braţele lui aspre. Până şi lacrimile ei tânjeau după asprimea lui, spre a putea luneca în voie.

— O! Jack Reddin! Jack Reddin! Mi-ai făcut farmece! gemu ea. Eu vreau să stau alături de Edward şi tu m-ai vrăjit să stau alături de tine. Nu te iubesc, dar nu mă pot gândi la nimic altceva decât la tine!

În noaptea aceea dădu o luptă grea cu sine. Impulsul de a se scula şi de a se duce drept la Undern era atât de puternic, încât el nu mai putea fi asemuit cu nimic decât cu atracţia pe care o exercită materia asupra materiei. Încercă să i se pară că aude vocea lui Edward – liniştită, tandră, cu intonaţii aproape mistice când îi vorbea ei. Dar nu putea auzi decât vocea lui Reddin, răstită, poruncitoare, strigând: „Eu mi-s stăpân aici!” Şi fiecare nerv al ei, în pofida minţii lucide, recunoştea că într-adevăr stăpânul era el.

Că, odată cu ivirea zorilor, se mai afla încă înlăaintrul casei de pe Munte, lucrul acesta putea dovedi o extraordinară putere de rezistenţă şi se datora numai şi numai faptului că Reddin, cu ceea ce numise el „a-i trage o mamă de bătaie pastorului”, îi deschisese de-a binelea ochii cu privire la cruzimea lui înnăscută şi la vrăjmăşia pe care, datorită temperamentului şi tradiţiei, o nutrea faţă de crezul ei întemeiat pe dragoste şi pe milă. Curând după aceea, prin bungetul tainicelor păduri, bufniţele se întorceau acasă la fel de misterioase ca şi pădurile – puternice făpturi minate spre neîncetata nimicire a celor fără de apărare, iar la rândul lor nimicite şi sfâşiate de vânt – preschimbate în câte un pumn de pene făcute ţăndări.

CAPITOLUL AL TREIZECI ŞI UNULEA

Edward nu luă aminte la relaţiile încordate dintre doamna Marston şi Hazel. Presupunea că, în prezenţa sincerităţii lui Hazel, bănuielile maică-sii se risipiseră.

În aparenţă, purtarea celor două aproape că nu se schimbase; doar prin împunsături femeieşti şi prin subtile implicaţii îşi manifestau doamna Marston furia şi Hazel antipatia şi numai când nu era pastorul acasă vorbea Marta răspicat, şi în repetate rânduri, despre femeile cinstite. Odată cu sosirea lui, Edward aducea în casă o

pace armată, însă de cum ieşea pe uşă, tunurile erau din nou scoase la iveală.

Hazel îşi dorea din ce în ce mai mult să fi rămas la Undern.

Găsea acum că asprimea unui bărbat e mai bună decât înţepăturile catifelate ale femeilor, că vrerile lui cele mai acerbe sunt mai puţin sâcâitoare decât împunsăturile lor mute. La Undern nu-şi putea socoti trupul ca fiind al ei. Aici, îi erau atacate inima şi mintea. Nu-i putea lămuri doamnei Marston că un lucru anume o silise să plece. Doamna Marston ar fi spus pur şi simplu: „Aiureli”. N-o putea nici face să priceapă că atingerea lui Reddin o fascina. Dacă doamna Marston fusese vreodată pusă în situaţia de a simţi această nebunească formă a pasivităţii – ceea ce părea cu neputinţă, aşa încât ivirea pe lume a lui Edward era ea însăşi un paradox – desigur că uitase de mult. Pe lângă toate acestea, lui Hazel îi lipseau şi cuvintele cu ajutorul cărora să-şi exprime trăirea şi simţămintele; nu şi le putea lămuri nici sieşi.

Ea nu încercă niciodată să desluşească minţii lui Edward ceva. Îi era teamă de furia lui şi simţea că numai păstrând cea mai desăvârşită tăcere asupra acestor intimităţi putea menţine în ochii lui aceeaşi privire respectuoasă, înţelegea cât de altfel se uitase Reddin la ea. Cu Reddin nu avea nicio importanţă – în cazul lui Edward însă, taina era totul pentru ea.

Numai o dată se ivise un fel de dojană în ochii lui Edward şi inima ei, atunci, simţise cum se strânge. Edward i-a spus:

— De ce, fiind târâtă la Undern, ai purtat o rochie care-i aparţinea omului aceluia? Nu şedea frumos. Şi de ce i-ai strigat să nu te ruşineze? Nu te putea ruşina. Nu făcuseşi nimic rău.

— Spunea lucruri atât de îngrozitoare, Edward, şi

apoi rochia… rociiia era aşa de frumoasă.

— Biata mea copilă! Micuţa mea dragă! Va să zică avea o culoare frumoasă, nu-i aşa?

— Îhî!

— Ai să ai o alta la fel.

Şi plecă fluierând.

Trecuseră şase săptămâni de când se înapoiase acasă şi zilele de august pârjoleau Muntele, când apăsarea ce o simţea deveni insuportabilă. Hazel nu se simţea bine.

Reddin nu dase niciun semn de viaţă. Lucrul acesta mai întâi o liniştise, apoi o enervase; acum o durea. Simţea pe căi tainice că trebuie să fie alături de el.

— Mândru cum e, n-are să-mi ceară niciodată să mă întorc, iar de m-aş înapoia, n-are să mai fie pace. O, Jack Reddin, Jack Reddin! Mi-ai făcut farmece. Nu prea-i pace nici ziua nici noaptea în casa aia întunecată a ta. Şi cu toate acestea…

Şi cu toate acestea, ori de câte ori ieşea să se plimbe, simţea că paşii o mână înspre Undern.

Apoi, cu totul pe neaşteptate, într-o bună dimineaţă, Reddin trecu călare prin faţa casei. Doamna Marston îl văzu.

— Edward trebuie să fie înştiinţat, vorbi ea foarte tulburată. Ar trebui să pleci undeva, Hazel.

— Să plec? Dar de ce?

— Departe de ispită. De ce nu la mătuşă-ta?

— Mătuşa Prowde nu m-ar primi. Şi Edward nu m-ar lăsa să mă duc.

— Edward, sunt sigură, gândeşte la fel ca şi mine.

— Literă de Evanghelie?

— Nu fi necuviincioasă.

— Nu crez eu să ştiţi dumneavoastră aşa de bine cum ştiu eu ce gândeşte Edward.

— Se spune „cred”, Hazel, nu „crez”. Şi-apoi de bună

seamă că ştiu ce gândeşte Edward mult mai bine decât ştii tu. Eu l-am cunoscut toată viaţa lui.

Mai apoi, când doamna Marstdn ieşise din cameră, Marta vorbi cu obişnuitu-i ton dispreţuitor:

— Eu socot că aţi aflat, doamnă Edward, cam ce face dumnealui.

— Care dumnealui?

— Cum care, domnul cela Reddin.

— Ce-a făcut?

— Ce-a făcut, ştiu eu, numai că nu mi-aş spurca una ca mine gura, dacă n-aş socoti că se cade să ştiţi şi dumneavoastră.

Privea biruitoare la Hazel.

— Umblă după Sally aia care-i este vecină. Lumea zice că toţi plozii ăleia-s de la el.

— De la domnul Reddin? Adică este – cum să spun – ca şi însurat cu ea, Marta?

— Tot cam pe cât a fost şi cu dumneavoastră, după câte înţeleg eu.

— Şi ea trăieşte acolo acum?

— Asta nu ştiu.

— E frumoasă?

— Nu cele mai chipeşe se aleg întotdeauna cu ibovnici.

— Da’ ce, e mai frumoasă ca mine?

— Am auzit că-i mai înaltă şi mai arătoasă.

— Ştii… n-are păr arămiu?

— De unde să ştiu eu?!

Astea erau veşti rele pentru Hazel; căci Reddin, acuma când ea avea să-i poarte în pântece pruncul, îi devenise necesar. Ea nu-şi dădea seama de motivul acelei nevoi – o nevoie pur fiziologică, nu spirituală. Nu-l ura din pricina veştilor auzite. O asemenea ură e anormală. Şi nici nu-l iubea. Asta ar fi fost şi mai anormal. Dar simţea nevoia

să fie în casa lui; simţea nevoia să coasă pentru el, să-i împărtăşească viaţa de toate zilele, să doarmă în patul mare cu baldachin, iar nu în pătucul feciorelnic din casa de pe Munte. Avea să fie ceva dureros să-l părăsească pe Edward. El era adăpostul menit sufletului său rătăcitor împotriva furtunilor vieţii. Şovăise, tot amânând ceea ce nu putea fi însă de înlăturat, simţind că Undernul o aştepta fără încetare, ca o cameră goală, că o aşteaptă să se reîntoarcă, aşa încât nu se grăbise. Acum însă camera era ocupată, locul ei fusese luat de altcineva. Pe loc îşi dădu seama că trebuie să plece. Înfierbântată, hotărî să se repeadă chiar în acea seară şi să se uite pe furiş (nimeni în afară de ea nu trăsese de ani de zile obloanele la Undem), şi să vadă cu propriii ei ochi adevărul adevărat. Doamna Marston şi cu Marta păreau s-o împingă amândouă spre marginea prăpastiei.

Când, după ceai, se strecură afară din casă, Hazel plângea – plângea că-l părăseşte pe Edward, stăpânul şi tovarăşul neştiutei sale fântâni sufleteşti. Era ca şi cum ar fi renunţat la nemurire. Şi totuşi se simţea uşurată că pleacă – numai să poată sta la Undern. Şi lacrimile şi simţământul de uşurare erau fireşte deopotrivă de fierbinţi. Păcat că trupul şi sufletul ei fuseseră puse în discordie, ajungând să aparţină fiecare altui bărbat.

Lăsă, pentru Edward, un bileţel muiat în lacrimi.

„Nu mă judeca prea aspru, Edward. Va să plec la Undern şi să rămân acolo; mi-ar fi plăcut mai mult să stau cu tine”.

Trecu prin pajiştile umbrite şi blânde, unde păsările ţopăiau în lung şi-n latul răcoroaselor întinderi verzi, printre înaltele spice de grâu ce îi fuseseră cândva tovarăşi, printre gardurile de caprifoi care-i stârniseră alte dăţi o atât de copilăroasă voioşie. Acum toate vădeau un aer înstrăinat şi dojenitor. Totul era aşa de trist, ca un bun

prieten care ar vădi brusc o altă purtare şi fire. Se simţea ca o surghiunită, chiar în ceea ce priveşte văzul şi auzul. Totul i se părea la fel de ciudat ca un oraş sub revărsări de ape. Era acelaşi oraş de lumină şi cu turle ca altă dată, însă cufundat acum în adâncimi, iar clopotele lui sunau atât de slab, încât vocea lui Reddin le copleşea. Se simţea izgonită din paradisul trecutului, pe care-l cunoscuse în păduri şi prin pajişti. I se tăgăduia şi paradisul viitorului, de care ar fi putut avea parte prin dragostea lui Edward. Avea prezentul – adică pe Reddin, doar dacă femeia cealaltă nu cumva i l-o fi răpit şi pe acesta.

Se aşează la umbra deasă a copacilor de peste iazul de la Undern. Apa arăta rece şi înfiorătoare, chiar şi în acea zi aurită. Urmări cu privirea codobaturile care se lăfăiau măreţ, găinuşele de baltă cu aerul lor de slujnice istovite de muncă, toată viaţa tainică a unui iaz în vară, dar care astăzi nu ştia să-i zâmbească. Rândunelele lunecau şi coteau pe deasupra apei; tăcerea lor nu-i mai era apropiată, ci străină. Se uită înspre Undern. Peste tot erau trandafiri, dar casa de la conac avea un atât de puternic dar de a-şi impune personalitatea, încât arunca asupra roşiilor trandafiri şi a noianelor de clematită care o înspumau o adâncă tristeţe, ca şi cum acestea s-ar fi ofilit şi pleoştit de când lumea şi n-ar mai fi rămas acum decât amintirea unor flori. Umbrele rândunicilor se iveau şi dispăreau pe zidul alb dinspre apus, iar fumul focului făcut la bucătărie de Vessons se ridica drept în sus, ca un fuior albastru. Privi şi la vacile păşind pe drumul verde, şi la umbrele care treceau cu biruitor alai peste întinderea pajiştilor. Când totul se prefăcu în umbră şi cerul se pomeni dintr-odată tot atât de lipsit de rândunele pe cât fusese de îmbelşugat de ele în zorii zilei, Hazel o porni pe furiş înspre conac.

Văzu în salon o lumină. Se apropie de fereastră şi se

uită înăuntru.

Reddin şedea în fotoliul său şi citea ziarul, cu o pipă în colţul gurii. Nu mai era nimeni altcineva acolo.

— Jack Reddin! şopti ea.

— Bună seara!

Se întoarse către Hazel.

— Va să zică ai venit? Mă aşteptam să vii mai de mult.

Asta a fost tot ce i-a spus. Dar Hazel se încredinţă că-i părea bine de venirea ei, deoarece Reddin strigă la Vessons să pregătească ceaiul. Era sigură că-i pare bine s-o vadă. Şi totuşi se putea desluşi ceva oarecum obraznic în purtarea lui. Era unul dintre acei bărbaţi cărora nu le place să fie siguri de-o femeie. Din clipa în care aceasta i se da, acceptându-se în situaţie de inferioritate, el o dispreţuia.

— Ia vino-ncoace! îi spuse. Aşa! Am bănuiala că ai şi uitat ce-nseamnă să fii sărutată, nu-i aşa? Şi ce înseamnă să trăieşti cu un bărbat? Acum n-ai să-mi mai poţi pleca niciodată.

— De ce?

— Măi să fie, da naivă mai eşti! Crezi că de-acum încolo te-ar mai primi înapoi? Prima dată credea şi el că a fost vina mea; dar a doua oară? Nu, nu mai ţine!

Se puse pe râs.

— De data asta e tot atât de mult vina ta ca şi de data cealaltă. Tu m-ai făcut să vin de amândouă dăţile. Uite-l pe Vessons! Dă-mi voie să mă ridic.

— Nu. De ce-aş face-o?

Vessons intră.

— Jocul ăsta de-a „uite popa, nu e popa” mie mai că-mi dă ameţeală, exclamă Andrew.

— Jack, vorbi Hazel după ieşirea din cameră a lui Vessons, Marta mi-a spus că se află o femeie aici la tine.

— Marta-i o mincinoasă.

— Şi nici n-a fost vreuna?

— Nu. Niciuna, afară de tine.

— N-ai iubit pe niciuna?

— Numai pe tine.

— A spus că e o femeie care are o grămadă de copii şi că toţi-s ai tăi.

— Dracu' s-o ia!

— Şi-am crezut că trăieşte aici cu tine, măritată cu tine cum ar veni, şi că poartă rochia cea verde.

— Nimeni n-are s-o poarte în afară de tine şi nici n-are să-mi facă, în afară de tine, nimeni copii.

Era, aşa cum socotise el, atât de copleşită şi de emoţionată, încât uită să-i mai pună alte întrebări.

— O, nu, rosti ea, aşa ceva n-are să se întâmple niciodată.

Reddin îşi încreţi sprâncenele, privind-o cu deosebit interes, dar îşi spuse că-i mai bine ca el să nu adauge niciun alt cuvânt.

Trebuia să se descotorosească de Sally. Bănuia că avea să-l stoarcă de bani. Îi era silă până peste cap de ea şi de copii. Nu erau nişte copii drăguţi. O privi pe Hazel îndelung. Dacă presupunerile lui se adeveresc, atunci va trebui să încerce să-şi legalizeze situaţia în cursul următoarelor câteva luni. Avea neapărată nevoie de un fiu născut dintr-un mariaj cu cununie. Avea să trebuiască să-l roage pe pastor s-o divorţeze. Urâtă treabă, dar se cerea făcută. Deocamdată, însă, văzând şi făcând.

În răstimp, Vessons îşi făcea şi el planurile lui, cu gura-i îndărătnică şi chipul în formă de pară, mai acru ca oricând.

Dimineaţa Ha-zel primi o scrisoare de la Edward. Nu a putut înţelege cam ce crede despre ea.

Îi spunea doar că dacă va avea vreodată nevoie de

ajutor, să vină la el. Plânse citind-o şi apoi o ascunse. Îşi închipuia cum trebuie să fi arătat Edward scriind-o. Ştia că avea să fie îndurerat, dar nici nu-i trecu prin gând câtn de copleşit fusese de durere şi ce distrus îi era sufletul. Ea nu putea ghici câtuşi de puţin ce însemna pentru el.

Îi părea tare bine că se află departe de doamna Marston şi de Marta. Gospodăria aceasta alcătuită din doi bărbaţi i se păru o oază de fericire, după convieţuirea cu cele două femei, deşi Vessons nu-şi îndulci câtuşi de puţin dezaprobarea. De n-ar fi chinuit-o dorul sufletesc după Edward, ar fi fost fericită, căci legea adâncă a fiinţei sale se afla acum împlinită, după ce se înapoiase la Reddin. Lui unuia îi plăcea s-o aibă pe lângă el. În odăi apăreau trandafiri; îi venea ciudat, lui care nu avusese niciodată o femeie în casă, să-şi vadă dormitorul înmiresmat de flori. Şi-i plăcea s-o vadă pieptănându-se.

Se prefăcea întotdeauna că doarme dimineaţa, pentru ca ea să se poată scula mai înaintea lui – grijulie în sfiiciunea de a se îmbrăca până ce nu apucă el să se trezească. Aşa încât, în fiece dimineaţă Reddin o urmărea printre gene. Nu simţea niciodată că, de vreme ce ea ţinea atât de mult să nu fie văzută dezbrăcată, era meschin sau nedelicat ceea ce făcea el.

— Am dreptul s-o privesc. E a mea! Asta-i era concepţia.

Abia la o săptămână după sosirea lui Hazel, îşi luă Reddin inima-n dinţi şi se duse să stea de vorbă cu Sally Haggard. Vessons, luând aminte, se duse şi el la Sally, după înapoierea stăpânului său; o găsise plângând. Văzând-o pe femeia aceea trupeşă şi cu fruntea lată că stă şi plânge, îl uimi într-atâta încât se uită îndelung la ea, fără a scoate un cuvânt.

— Ei, nătărăule, n-ai limbă să vorbeşti? îl apostrofă ea.

— Îmi vine a crede că vrei să plec de aici? o întrebă Vessons.

— Da.

— Din pricina tinerei aceleia pe care a adus-o?

— Ei, la ce bun s-o mai spunem? I-am fost credincioasă; şi nu m-am dus cu alţii. Toţi copiii mei îs ai lui. Şi nici măcar o dată n-a venit să stea cu mine, când a fost să nasc. Şi-acum îmi zice: „Pleacă! u.

Izbucni iar în plâns.

— Eu am venit să-ţi arăt o cale de a o face pe *ea* să plece. Dar ca să-ţi spun, trebuie să-mi juri că n-ai să vii niciodată să locuieşti la Undern.

— Jur pe ce am eu mai scump.

— Ei, dacă-i pe-aşa, vino o dată s-o vezi când e plecat stăpânul. Şi adu-ţi cu ocazia aceea şi copiii.

— Îţi mulţumesc din toată inima.

— Dar nu veni mai înainte de a-ţi da eu de veste. Să nu riscăm nimic, până ce nu-i plecat pe-ntreaga zi. Dacă mă descoperă, m-ar concedia. Ei, cucoană, acuma-i ca un băieţel care a prins primul lui şoricuţ alb. Şi pastorul! maică Doamne, sunt amândoi ca doi sturzi care-au dat de-un singur vierme – zău aşa.

— Şi tu zici că nu-i decât o aia sfrijită?

— Da, dă-i zburdalnică şi numai foc, toată.

— De ce nu poate sta cu pastorul?

— Dumnezeu ştie! E spre binele ei, al stăpânului şi al dumitale să nu pomeneşti de mine. Eu n-am o clipă de răgaz, câtu-i ziulica de lungă; când mă cauţi, stau cu mina în cutia cu ceai. Ba „Andrew vino îneca, ba Andrew dute-colo” şi tot timpul te trăsneşte mirosul de flori din casă – mai rău ca la o înmormântare!

Vessons aştepta cu nerăbdare prilejul nimerit; lui Reddin însă îi era teamă s-o lase pe

Hazel singură, ca nu cumva să dea de Sally; aşa încât

veni luna septembrie şi-şi desfăşură salba sa de zile strălucitoare, iar Vessons şi cu Sally tot mai aşteptau.

CAPITOLUL AL TREIZECI ŞI DOILEA

În fiece dimineaţă Hazel cerceta tufişurile de cerceluşi năpădiţi de stropii florilor roşii – cu purpurii potire, cu stamine stacojii – care se legănau nepăsători. Albinele mari, tăciunii, trăgeau de flori ca viţelul de ţâţa maică-sii. Greutatea lor pleca zveltele rămurele până aproape de pământ. Aşa că îmbelşugatul alai al firii şi liniştitele vieţi catifelate îşi vedeau de-ale lor înainte; şi aveau să-şi vadă – pe cât se părea – de-a pururi înainte de-ale lor. Şi-apoi într-o dimineaţă totul luă sfârşit: unul din îngheţurile acelea nemiloase şi timpurii, obişnuite la Undern, năpădi totul: mugurii ca de ceară, roşii şi ascuţiţi, caliciile moi şi purpurii, frunzele cu nervuri roşii. Albinele dispărură şi Hazel, căutându-le, dădu de câteva pe jumătate moarte prin crăpăturile mai adăpostite, multe dintr-însele cu totul îngheţate. Pe cele încă vii le puse într-o cutiuţă şi cutiuţa o puse lângă soba din salon. Curând reîncepu un zumzet fericit şi grav, pe măsură ce una câte una albinele îşi reveneau şi porneau în explorarea tavanului. Sub cernerea acelui mulţumit zumzet, nimeri acasă Reddin, care tocmai trecuse din nou pe la Sally şi fusese scos din răbdări de refuzul ei de a pleca înainte de noiembrie.

— Ce-i cu zum… cu zumzetul ăsta aici? întrebă el.

— Is albinele. Le-am adus în casă, ca să mai prindă şi ele niţică viaţă bună înainte de-a muri.

— Ce mai copilării! exclamă Reddin, alungind o albină pare-se prea curioasă. Să vezi c-au să rămână aici toată iarna. Şi au să ne-nţepe.

Apoi văzu spitalul plin de albine din cutioara de lângă foc…

— Altele? făcu el. Ei, Doamne-Dumnezeule!

Luă cutia şi o azvârli-n cămin.

Hazel, îngrozită, rămase fără glas. În cele din urmă, îngână:

— Şi eu care le îngrijeam ca o mamă.

— Văd că-ţi place să faci pe mama! Nu ţi-ar place mai bine să ai grijă de-un copil?

— Nu. Mai bine-mi place să îngrijesc de albine şi de vulpi, la care nu se gândeşte nimeni. Sugarii nu prea-mi plac – îs cheli şi au pe ei numai creţuri. Marta zicea că până ce-i naşti îţi vine de zece ori să mori, dar că merită orice ca să ajungi să ai unul. Eu însă nu cred la fel. Mie-mi par urâţi. Am văzut unul într-un cărucior în faţa căscioarei ălei a din văgăună (Reddin tresări) şi era mai slut ca un porc. Cred că eşti o fiară cruntă, Jack Reddin, că mi-ai ars albinele care se simţeau, bietele de ele, atât de bine şi ştiau că eu am grijă de dânsele.

N-a vrut să-i mai vorbească toată ziua. Reddin se simţi atât de plictisit, seara, încât se duse să-i ceară lui Vessons o cutie cu albine.

— Le vrea coniţa, îi mărturisi el spăsit.

Vessons era gata să se arate de ajutor, în fel şi chip. Aduse câteva albine dintr-un stup.

— Poftim, i le întinse pe un ton protector stăpânului său; dar sper că nu tot la mine o să veniţi, domnule, pe urmă, pentru altele.

Uită că albinele erau, de fapt, albinele lui Reddin.

Reddin i le înmână la rândul său lui Hazel.

— Poftim, îi spuse şi el, acum te poţi din nou purta aşa cum trebuie cu mine.

— Dar astea-s albine de stup! O duceau foarte bine acolo unde erau! Nu de-astea vreau. Voiam din cele nenorocite.

— La naiba! Cum de era să ştiu eu? o întrebă Reddin înfuriat.

— Nu. Desigur că nu puteai să ştii, îi răspunse Hazel; eşti tare nerod, Jack Reddin.

Şi aşa, viaţa îşi urma cursul ei la conacul din Undern, şi Hazel se adapta vieţii aceleia, pe cât putea mai bine. Ciudat lucru: cu cât locuia mai mult acolo, cu atât se gândea mai des la Edward. Îi revedea chipul brăzdat de îngrijorare şi foarte palid, nu bronzat şi rumenit de aerul cel curat de afară, aşa cum îl ştiuse ea. Totul se petrecea ca şi cum cugetul lui ar fi venit la dânsa trecând în curmeziş valea, şi-ar fi adumbrit-o cu melancolia lui. Uneori îi era dor, tare dor de Roşcata, însă nu voia shd aducă la Undern. N-avea încredere în locul acesta.

Nu se ducea niciodată nicăieri, căci lumea se holba la ea şi când Reddin, nu fără oarecari greutăţi, o convinse să dea o raită pe câmpuri, împreună cu el, călare pe-un ponei cumpărat de chilipir pentru ea, Hazel ţinu morţiş să nu treacă dincolo de hotarul moşiei.

Abia către sfârşitul lui octombrie i se ivi lui Vessons prilejul pe care-l tot aştepta. Reddin fu obligat să se repeadă la un târg foarte important. Voia ca Hazel să vină cu el, dar ea îi spuse că se simte obosită şi, cam ghicind motivul, el nu a mai stăruit.

În pofida sincerei dorinţe a lui Vessons de a-l vedea odată plecat, stăpânu-său porni totuşi mai târziu de acasă. Făcu cea mai mare parte a drumului în galop, hotărât să se înapoieze devreme. Îi plăcea să se afle acasă la ora ceaiului şi s-o vadă pe Hazel aşteptându-l la lumina focului din cămin.

Dar de îndată ce fu plecat, Vessons se şi grăbi s-o caute pe Sally, îngrijorat să nu zăbovească. Sally însă nu vădi nicio grabă. Era ziua spălatului şi ţinea ca toţi copiii să fie curaţi lună, fără a-şi da seama că excepţionala lor urâţenie era de fapt arma ei cea mai tare. Abia pe la orele trei Sally ajunse în faţa uşii conacului, cu sugarul în braţe

şi cu ceilalţi patru copii, roşi de curiozitate, scai după ea; Vessons, în calitate de regizor, se ţinea de o parte.

Hazel tocmai răsfoia două din puţinele cărţi de la Undem: *Calul* şi *Câinele*, ediţii ilustrate. Vessons avea părerile lui despre cărţi. Le socotea folositoare la locul lor, pe care-l ştia el.

— Nici că există ceva mai bun, zicea, decât unul din romanele acelea groase ori vreo cărţoaie de predici pentru aţâţat un foc pe cinste, care să duduie de mai mare dragul. O carte în faţă şi puţin praf de cărbune-n fund şi gata-i treaba.

Acolo-şi aflau rostul cărţile, în foc, după a lui socoteală.

Aşa că Hazel tot răsfoi atâta *Cartea Calului*, până ce ajunse să ştie toate pozele pe dinafară. Adormise cu volumul în poală şi sări ca friptă de pe scaun, când se pomeni deodată cu Sally că începe a-i vorbi.

— Cine, mă rog, sunteţi? o întrebă cu vocea speriată de atâtea priviri îndreptate deodată spre ea.

— Eu-s Sally Haggard şi aceştia-s copiii mei.

Mama şi-i învăluia cu o semeaţă căutătură.

— Nu ţi se pare că fiinţele astea seamănă cu cineva?

Hazel se uită la copii, sfioasă.

— Îţi seamănă dumitale, răspunse ea.

— Nu domnului Reddin?

— Domnului Reddin?

— Da, da! Lui, că doar ai lui sunt!

— Ai lui?

— Da, papagalule.

— Oi fi cumva dumneata femeia despre care Marta spunea că trăieşte Jack cu ea?

— Cu mine a şi trăit.

— Păi, atunci s-ar cuveni să fii doamna Reddin şi să-i porţi rochiile şi să locuieşti aici la Undern, zise Hazel.

— Cum? făcu Sally mirată.

— Şi el care spunea că nu-i nicio altă femeie în viaţa lui în afară de mine…

Sally râse.

— Iar tu ai crezut minciuna asta? Da proastă mai eşti!

Hazel se uită la copii.

— Şi sunt *toţi* ai lui? se minună ea.

— Toţi câţi îi vezi limpede cu ochii şi nici măcar un mulţumesc nu mi-a fost dat să aud.

Copiii se instalaseră în jurul mamei lor, pe scaune înalte. Se zgâiau la Hazel, bosumflaţi şi mahmuri. O întrebare pe care nu şi-o putea reţine scăpă din gura lui Hazel:

— Da’ de ce i-ai făcut?

Sally rămase ca trăsnită.

— De ce? repetă ea. Da’ pentru numele lui Dumnezeu, fetiţo, n-ăi fi chiar aşa de naivă?

— Eu n-am să am niciodată copii, continuă Hazel cu multă hotărâre, în vreme ce se tot uita la plozii lui Sally.

— Dumnezeule din cer! murmură Sally, dar pe-asta a prostit-o mai rău decât pe mine! Vino de te uită la micuţul ăsta, drăguţo, îi spuse atunci cu glas uimitor de blând.

Privea la Hazel cu toată atenţia.

— Tu nu ştii? o întrebă.

— Ce?

— Că ai să ai un copil?

Hazel sări în sus toată numai împotrivire. Sally, însă, după ce îşi îndemnă copiii să se ducă să se joace, îi vorbi îndelung, cu glas domol şi-n cele din urmă convinse pe o Hazel albă la faţă ca varul, îngreţoşată, tremurătoare, să vadă într-adevăr care este realitatea. Nefiind prea sensibilă ea însăşi, Sally nu-şi dădu seama de nespusa groază ce o pricinuia, de înfiorătoarele amănunte pe care

le dădea cu privire la evenimentul ce avea să urmeze.

Hazel părea atât de zdruncinată, încât Sally încercă s-o consoleze.

— Poate că are să fie un băiat şi-ai să fii tare bucuroasă şi mulţumită să-l vezi cum creşte şi ajunge un flăcău voinic şi chipeş ca Reddin.

Hazel izbucni în lacrimi, aşa încât copiii se opriră din joacă spre a se uita la ea şi a începe să râdă.

— Dar nu vreau să crească şi să ajungă la fel ca Jack, strigă ea. Vreau să crească şi să ajungă asemeni lui Edward, şi de neasemuit cu nimeni altul.

— Asta-i încă una bună! Ciudată fată mai eşti! Dacă-ţi place de ăl căruia îi zici Edward, atunci de ce te-ai încurcat cu Jack?

— Nu ştiu.

— Mă rog, cel mai bun lucru pe care-l poţi face, o povăţui Sally, e să te întorci la Edward ăla al tău, aşa cum te afli. Şi dacă nu vrea să te primească…

— Ba are să vrea!

Un surâs nelumesc de gingaş înflori pe chipul lui Hazel.

— Are să-mi iasă în prag şi are să mă tragă înăuntru, în casă, şi are să-mi spună: „Vino, *în* micuţa mea Hazel şi bea o ceaşcă de ceaiu. Şi totul are să fie din nou aşa cum a fost.

— Atunci trebuie că este un neghiob! Dar cu atât mai bine pentru tine. Dac-aş fi ca tine, eu m-aş întoarce la el chiar în seara asta. Ei, şi-acum ce-ai zice de-o ceaşcă de ceai? Cred c-ar fi timpul să-mbuc şi să beau şi eu ceva în salonul ăsta.

Băură ceai şi Vessons, nemaiaflându-şi astâmpăr, umbla deznădăjduit prin curte. De făcut nu-şi putea face apariţia, deoarece Hazel nu trebuia să afle că el era amestecat în toată treaba asta.

— Doamne! Dacă au luat-o cu ceaiul, s-a zis cu Andrew! i se plânse el, în trecere, lebedei.

Cobora amurgul, şi Sally tot nu mai ieşea afară. Pe cele două coşuri ale casei se revărsau vălătuci de fum îmbietor şi Andrew tare ar fi vrut să-şi bea şi el ceaiul. Se simţea ca un biet amărât de bătrân. Se retrase în cel mai îndepărtat ungher al conacului şi se apucă de tăiat lăstarii unui gard viu, urmărind în acelaşi timp din ochi drumeagul.

Reddin se arătă în curând şi Vessons nu se putu opri de a chicoti în sine.

— Mai bine de mine decât de el! îşi spuse în gând.

Reddin, după ce-l strigase în zadar pe Vessons, îşi duse singur calul în curte. Apoi intră în casă. Când păşi în salon, adulmecând plăcutul miros de ceai şi de pâine prăjită, se pomeni întâmpinat de solemna privire a şapte perechi de ochi şi, timp de o clipă, deşi gros de obraz cum era, se simţi totuşi zăpăcit.

Apoi se duse drept către Sally, cu pumnul strâns pe minerul cravaşei.

— Ieşi afară de-aici! răcni el.

Sugarul se porni să urle. Sally se ridică în picioare şi rămase cu braţul ridicat în apărare, spre a împiedica o lovitură.

— Jack, vorbi Hazel, ea are tot dreptul să stea la Undern. Las-o să rămâie aici. E o femeie de treabă.

Lui Reddin i se tăie răsuflarea. De ce oare făcea şi spunea Hazel exact contrariul a ceea ce se aştepta el să facă ori să spună?

— Dar tocmai tu eşti cea din urmă care… începu el.

— Tu crezi că s-ar cuveni să fie geloasă pe mine, Jack Reddin, zise atunci Sally. Dar niciuna din noi nu suntem geloase! Uite, am să-ţi vorbesc deschis. Fata asta e prea bună pentru tine. Pe mine m-ai minţit; eu sunt obişnuită.

Dar cum ai minţit-o şi pe ea – o biată fată nevinovată?

— De ce mi-ai spus minciuni, Jack? îl întrebă Hazel.

Mai din pricina privirilor necruţătoare ale femeilor, mai din pricina urletelor sugarului, Reddin simţi că-şi pierde minţile.

— Dracu' să vă ia pe toţi! exclamă el şi pe loc o porni clocotind de mânie în căutarea lui Vessons.

Să găsească un bărbat căruia să-şi poată vărsa focul, asta i se părea acum un ideal. Dând în sfârşit de Vessons, care cu cel mai nevinovat aer din lume îşi făcea de lucru în jurul gardului viu, rămase oarecum descumpănit.

— Cum de-ai îndrăznit s-o laşi pe Sally să intre aici? îl întrebă.

— Sally?

— Da. Dracu' să te… Pentru ce-mi stai unde-mi stai şi mi-ai lăsat casa de izbelişte?

— Păi şi gardul ăsta nu trebuie tăiat?

De că tă nevinovăţie părea că îi este tonul, Reddin chiar că deveni bănuitor.

— Nu cumva tu îi fi adus-o?

— Asta-i bună, vorbi Vessons, jignit dar cu înţelepciune, nu cumva oi fieu ăla care aduce haitele astea de femei destrăbălate aici la Undern?

— Cred că minţi, Vessons!

Vessons deschise gura să rostească: „Vă dau preaviz! tt, însă pricepând că-n toanele în care era stăpânul său, preavizul ar fi putut fi acceptat, închise gura la loc.

Când Reddin se întoarse în casă, Sally nu mai era acolo, iar Hazel, ca de obicei, începu să se ocupe de el.

— Ai face mai bine să-nţelegi, o dată pentru totdeauna, că n-am să admit să mai vină pe-aici femeia asta, declară Reddin în cele din urmă.

— Nici dacă plec eu?

— Niciodată. Mai bine o ucid.

— De ce mi-ai spus minciuni?

— Pentru că erai atât de frumoasă şi te doream.

Măgulirea nimeri însă în urechi surde.

— Copiii aceia sunt tare urâţi, vorbi Hazel obosită. Reddin se apropie de ea.

— Dar ai tăi au să fie frumoşi! îi spuse el.

— Nu veni lângă mine! strigă Hazel mânioasă. Ea zice c-am să am un pruncuţ. Asta s-o ştii că a fost o înşelătorie mârşavă din parte-ţi; iar tu eşti o fiară crudă, Jack Reddin, de vreme ce-ai putut să-mi arunci albinele în foc, şi să omori iepuri, şi să mă faci să nasc un prunc fără ştirea mea.

— Dar la una ca asta se aşteaptă toate femeile!

— Ar fi trebuit să mi-o spui. Ea zice că să naşti un prunc dă dureri de moarte – şi mie mi-e frică, mi-e frică!

— Hazel, vorbi Reddin spăsit, cred că aş face mai bine să-ţi spun că vreau să mă însor cu tine. Pastorul trebuie să divorţeze de tine. Apoi ne vom căsători. Şi am să încep o viaţă nouă.

— N-am să mă mărit niciodată cu tine, spuse Hazel, nici până-n ziua Judecăţii de Apoi. Nu te iubesc. Edwară mi-e drag. Şi dacă trebuie să am un copil, aş vrea să semene cu Edward, iar nu cu tine.

Cuvinte după care ieşi afară din cameră şi Reddin observă că purta acum rochia în care venise, iar nu pe cea de mătase.

Se aşeză la gura sobei, cugetând posomorât; până la urmă izbuti să se învioreze, socotind că are să-i treacă ei cu timpul. Era firesc deocamdată să fie mânioasă, din pricina vizitei lui Sally.

„Şi desigur că pastorul n-are s-o primească niciodată înapoi, şi nici taică-său, îşi spuse pe deasupra. Da, are să iasă totul bine Convingerea aceasta îi fu întărită a doua zi şi de faptul că Hazel se purta ca de obicei, doar atât că

părea ceva cam tăcută.

CAPITOLUL AL TREIZECI ŞI TREILEA

Era noaptea furtunii celei mari. Conacul de la Undern scârţâia şi gemea; sobele fără foc vuiau, iar uşile coridoarelor pustii pocneau atât de des, încât s-ar fi zis că toată casa e nelocuită. Se părea că toţi cei ce hălăduiseră cândva acolo veniseră acum îndărăt, neluând – în mohorâta vrednicie a morţii veşnice – aminte la trecătoarele fantome ale vieţii. Lui Hazel îi fusese întotdeauna teamă de conac, aşa că nu se duse la culcare până ce Reddin nu voise să meargă şi el, ca să nu străbată singură lungile coridoare. În seara aceea însă îi era teamă şi de Reddin – nu numai puţin teamă cum îi fusese mereu, ci se simţea cuprinsă de o groază într-adevăr nelămurită.

Toate cele erau tulburi în mintea ei, aidoma zgomotelor iscate de vânt; chipul lui Reddin, desfigurat de mânie, în vreme ce înainta spre Sally cu braţul ridicat; urletele sugarului; sfârâitul albinelor arzând în cămin – mistuindu-se ca sâmburii de măr. Îşi reamintea şi de o scenă petrecută cu o săptămână înainte – mai că păreau să fi trecut ani şi ani de atunci. Se duseseră în mirişte, după o zi fierbinte şi aurie, plină de ecourile secerişului. Nu mai rămăsese decât sclipirea-ortocalie a unui petec de grâu; tot restul ogorului înfăţişa ochilor doar gălbuia vraişte a pustiirii. Cele două namile de cai stăteau într-o parte undeva, lucind întunecat în lumina lină. Oamenii care legaseră snopii erau împrăştiaţi ici şi colo, câteva femei şi câţiva copii tocmai veneau peste câmp, iar nişte câini zăceau tolăniţi la umbră. Toţi păreau să aştepte. 11 aşteptau de fapt pe Reddin, care era mereu de faţă la zguduitoarea scenă a încheierii oricărui seceriş. Hazel ştia ce dramă avea să urmeze; ştia la ce folosesc bâtele acelea noduroase; ştia cine se pitulează printre înaltele şi blândele spice de grâu, fremătând, habar neavând că

scăparea e cu neputinţă.

— Iepuri din belşug, cucoane! strigă unul din muncitori, a cărui faţă arăta mult mai brutal decât a corciturii sale de câine.

Hazel ştia că mica postaţă de grâu rămas încă în picioare trebuia să fie ticsită de iepuri, ţepeni ca de moarte şi cu ochii ficşi, care din fatală nerozie se retrăseseră acolo de pe celelalte întinderi ale ogorului, pe măsură ce în tot cursul zilei secerişul înaintase.

— Jack, spuse ea, nu ţi-am cerut niciodată un dar.

— Nu. N-ai vrut nici brăţările celea, prostuţo.

— Acum vreau un dar.

— Aşaaa?

— Da. Dacă nu mi-l refuzi, Jack, am să fac tot ce doreşti tu. Ce ţi-ar place ţie pe lume mai mult decât orice?

Reddin reflectă. Se simţea în formă şi parcă niţel prea plin de viaţă.

— Să fim încă o dată amândoi în Dumbrava Vânătorului, dar mai târziu de clipa-n care jalea amăgelii ne-a cuprins pe amândoi.

Mai fuseseră multe clipe de atunci, în odaia cea de culoare cenuşie, multe aproape la fel de neplăcute. Însă nimic în mintea lui Hazel nu ar fi putut evoca mai cutremurător oroarea decât acea seară de duminică.

Secerătoarea înaintă iar. Curând iepurii aveau să înceapă a fugi.

— Am să ascult de orice îmi vei spune şi am să merg oriunde, dacă şi tu vrei să faci ce te rog eu, Jack.

— Ei?

— Opreşte-i. Lasă ultima bucată de Ian pe mâine dimineaţă. Să se poată iepurii furişa în întuneric şi să mai apuce a trăi şi ei niţeluş.

— O, ce mai prostie!

— Opreşte-i, Jack. Doar tu poţi. Eşti stăpânul.

— Nu.

O podidiră lacrimile.

— Atunci, plec.

— Nu. Ai să rămâi. Ai să rămâi. Trebuie să te lecuieşti de afurisita asta de nerozie şi să te deprinzi a te purta ca oamenii.

În vreme ce Hazel se zbătea să se slobozească din strânsoarea lui, doi iepuri o zbughiră dintre spice şi atunci se dezlănţui tontoroiul.

fruţi venea a crede că nespus de liniştita seară de sub cerul boltit, că paşnicii şi atotştiutorii copaci, că împăcatele culori pot îngădui o asemenea tărăşenie. Femeile şi copiii zbierau mai abitir ca bărbaţii, iar Hazel se ţinea deoparte, singurul sol – într-o lume cu inima învârtoşată – al lui Dumnezeu. Ori să fi fost lumea solul lui şi ea ceva cu totul străin, o discordantă voce menită a fi redusă la tăcere?

Astfel de scene, repetate la nesfârşit, iscă întrebarea în cugetele noastre.

Un iepure goni de-a curmezişul miriştei, pe lângă ei, şi Reddin, slobozind braţul lui Hazel, îl lovi cu propriu-i ciomag. Căutătura ochilor albi şi holbaţi, pe când iepurele trecea pe lângă ea în viteză nebunească, îi revenea acum în minte, precum şi convulsiva rostogolire şi apoi ridicarea de sub efectul loviturii, iar după aceea a doua lovitură… Hazel o luase la fugă de pe ogor.

Se gândi, iarăşi, la lucrurile spuse de Sally şi o cuprinse o furie adâncă, înăbuşită pentru ceea ce îi făcuse Reddin – chinul acela la care, după vorbele lui Sally, o sortise pe deplin conştient de tot ce avea să urmeze.

Acum că-l cunoştea mai bine, zilnicele lui acte de răutate o chinuiau. Avea să plece. Aici nu era dorită. Sally aşa îi spusese. Sosiseră scrisori de la mătuşa ei, de la pastorul parohiei lui Reddin, de la cea mai în vârstă dintre

domnişoarele Clomber. În toate, Hazel era socotită ca vinovată pentru faptul că „se află. la Undern.

Ei bine, nici ea nu voia să stea la Undern. Avea să plece.

— Ei, Hazel, copila mea, ce-i cu tine? o întrebă Reddin, ridicându-şi ochii de pe registrele în care-şi făcea socotelile trimestriale. N-ai niciun ciorap de ţesut ori nicio panglică de înnodat?

— Cu mine îs multe, multe de tot.

— Vino-ncca şi să vedem dacă nu le putem rezolva.

— Ascultă! izbucni ea deodată. Parcă haita morţii ar urla odată cu vântul.

— Oricine ar putea crede că nu eşti zdravănă la minte, Hazel. Dar vino şi spune-mi ce te supără.

— Tu eşti cel din pricina căruia sunt supărată.

— Atunci rămâi supărată cât pofteşti.

Şi îşi reluă furios socotelile. În bucătărie, Vessons, pornit pe artă, cânta *Cei trei voioşi vânători*.

După câteva minute, Hazel se ridică şi aprinse o luminare. Arăta, mergând spre uşă în rochia-i subţire de muselină, ca fantoma vreunei nefericite făpturi din trecut.

— Unde te duci? o întrebă Reddin.

— Aş vrea să mă culc.

— Nu-s gata.

— Am să mă duc singură.

— Bine, îmbufnato! Puţin îmi pasă!

Dar îi păsa. Ar fi vrut să-l iubească, s-o ştie ghemuindu-se la pieptul lui. Când, în sfârşit, se duse şi el sus, trecând prin casa-n lung şi-n latul căreia huia vântul, crezu că o va găsi adormită. Era culcată în patul cel mare; zăcea imobilă şi nu dădea niciun semn de viaţă.

Curând Reddin începu să sforăie, deoarece socotelile contabile implicau un efort intelectual obositor. Le-ar fi lăsat el în seama lui Vessons, dar acesta trebuia să recurgă

mereu la crestături pe răboj când se apuca de socoteli, iar munca manuală rezultată din orice fel de calcule şi ajunsă până la lire ar fi fost pentru Andrew o piedică serioasă în calea îndeplinirii celorlalte îndatoriri ale sale. Socotelile făcute bunăoară după târgul de brânzeturi îi luhu de obicei timp îndelungat. Vessons putea fi auzit cum strigă în gura mare: „unu şi cu unu şi cu unu”… până ce recitatul acesta se încheia cu: „La naiba! Cât o fi făcând?”

Aşa încât Reddin se ocupa el de adunări şi cădea apoi în somnul adânc al muncitorului intelectual.

De sub cortul patului cu baldachin, Hazel privea în camera întunecată, plină de trosnituri, şi-n noaptea şi mai întunecată, care se auzea cum huie. Pe măsură ce orele treceau cu greu, i se făcea mai frică de Reddin şi de Undern.

Prezenţa lui Reddin sfâşia în bucăţi lucrurile pe care ea le îndrăgea – lucruri gingaşe, frumoase – ca şi cum ar fi fost nişte simple foiţe pe care el le-ar fi călcat în picioare. Bucuriile ei păreau să nu mai însemne nimic atunci când Reddin era cu ea şi de faţă cu râsul lui zgomotos, minunatele zile ale vieţii ei, strâns legate de lumea basmelor, păleau. Tot ce ştia, era că trăieşte acum la Undern, nu mai ieşea niciodată în zorile străvezii şi nici nu se mai înapoia încununată cu ghirlande de pansele ori de gura-leului.

Reddin îi impusese o mai adâncă schimbare decât aceea a trecerii de la fecioară la femeie. Îi răpise ceva mult mai fragil şi mai rar decât fecioria – îi răpise dragostea sacră de natură. Doar cele mai desăvârşite, mai înălţătoare şi depline împerecheri, doar ele nu răpesc sufletului o astfel de încercată bucurie, deşi străveche în om. Îi greşise cât poate greşi de adânc o fiinţă omenească în faţa alteia. Crima lui era deopotrivă de cruntă cu a celui ce nimiceşte unui om credinţa. Şi lucrul cel mai curios era că nu avea să

ştie niciodată – în tot restul vieţii lui – că săvârşise o atare faptă şi nici măcar nu va bănui cândva că existase o comoară pe care el o jefuise. Era de presupus că, la bătrâneţe, mult după ce pofta trupească va fi dispărut, avea să se căiască de tot ceea ce fusese pământean în întâmplarea aceea. Şi totuşi partea aceasta era cea mai puţin importantă. Într-adevăr, de-ar fi fost în stare să-i dobândească iubirea, lucrul ar fi însemnat nu o fărădelege, ci sfânta dreptate. Ca o femeie, urmând firul vieţii, să înceteze a fi fecioară şi să devină mamă, este ceva atât de firesc şi atât de strict fizic, încât desigur că nu mai avea nevoie de comentarii; însă ca latura nemuritoare a sufletului ei să fie terfelită, ca ea să înceteze de a mai fi ceva întreg şi aparte într-o lume unde personalitatea este singurul bun rar şi de preţ – iată tragedia.

Reddin n-avea cum se împiedica de a fi prisoselnic de viril şi nici de a fi înzestrat cu o natură neimpresionabilă, care se putea bucura de elementul fizic al senzualităţii, în lipsa celui spiritual; de presupus că nu se putea împiedica să ţină de categoria acelor oameni din rândurile cărora se recrutează cei mai nesăţioşi imperialişti, reacţionari şi profitori (el vorbea mereu despre clasele de jos, despre bestiile de străini, despre nebunii de credincioşi şi neghiobii de sentimentali, aceştia fiind cei pradă oricărui soi de milă). S-ar fi putut spune că nu din vina lui nu vedea nimic dincolo de propriul său strâmt punct de vedere.

Era însă tare păcat că nu încerca să se schimbe câtuşi de puţin. Era tare păcat că, după atâtea veacuri, după atâtea încuscriri şi naşteri, toţi blazonaţii şi panaşaţii lui strămoşi nu produseseră decât atât – un Reddin, o persoană aidoma lor.

Ploaia şiroia pe geamuri şi vântul vuia în ulmi. Copacii din jurul iazului se plecau şi se legănau asemenea unor secerători. Hazel ştia că muntele avea să fie şi mai

sălbatic în noaptea aceasta. Muntele i se arătă strălucind în culori paradiziace – grădiniţa ei proprie; tricotatul; blândele duminici; rugăciunile nocturne; şi, mai presus de orice, prezenţa lui Edward în razele nimbului căruia nu se putea întâmpla nimic rău; de toate lucrurile acestea îi era acum nespus de dor.

Nu erau chiar adevăratul ei cămin, cum era natura sălbatică, dar erau un liman. Nu erau extazul, dar erau pacea.

Scârbită de Reddin şi îngrozită de Undern, uită de orice afară de senzaţia de ocrotire pe care i-o da Edward. Uită de tăcuta, zdrobitoarea dojană a doamnei Marston şi de grosolana cucernicie a Martei. Uită că păcătuise atât de grav împotriva Muntelui, încât viaţa de altă dată nu mai putea reveni nicicând.

Îşi aduse aminte de el, aşa cum fusese în noaptea nunţii – cu primulele, roşii, albe, şi liliachii; cu aromitorul miros al cearşafurilor curate care-i inspira sentimente religioase; cu liniştitorul tic-tac al pendulei de pe perete; cu mersul lunecat al doamnei Marston; cu Roşcata şi iepurele şi mierla şi mâţa cea chioară.

Aprinse binişor un chibrit şi păşi deâa curmezişul camerei, până la vechea comodă de mahon. Din fundul unui sertar plin de hăinărie, scoase scrisoarea lui Edward. O citi încet, căci, după cum spunea Abel, nu era o mare ştiutoare de carte. Lui Edward îi era dor de ea, asta se vedea limpede. Din cele câteva rânduri se desprindea o senzaţie de consolare.

Latura etică a problemei nu-şi avea locul în mintea ei.

Nu era croită pentru binefacerile ori îndatoririle vieţii sociale şi nu ei îi revenea – şi nici nu i-ar fi revenit, oricât de mult ar fi fost educată – să ţină seama de efectul pe care l-ar fi putut avea acţiunile sale asupra celorlalţi. Omenirea nu o interesa.

De-a pururi rotitoarea morişcă a naşterilor, împerecherilor, morţilor, atât de atotcuprinzătoare pentru cele mai multe femei, nu însemna în ochii ei nici cât o ceapă degerată. Libertatea, drumeagurile înverzite, copilăreştile plăceri şi descoperiri oferite de tufişuri, de muşchiul gliei, lipsa foamei ori a durerii, precum şi prezenţa Roşcatei sau a celorlalţi beneficiari ai compătimirii ei – iată care-i erau marile sale realităţi. Încerca o mai profundă teamă decât a celor mai mulţi oameni în faţa morţii şi a oricărui fel de silnicie ori de suferinţă pentru ea însăşi ori pentru cei din preajma sa. Ideea pe care şi-o forma despre Dumnezeu fusese întotdeauna nelămurită, dar acuma ea îmbrăca forma ur-ii fel de Edward atotputernic.

După citirea scrisorii, merse la fereastră. Zori chinuite se furişau pe cer. Uriaşii nori negri, în formă de nicovale pentru cine ştie ce groaznică făurărie, se înşirau pe linia orizontului şi, ceva mai târziu, răsăritul străluci ca o vatră de jar. Vijelia nu se potolise, dar se întorcea în rafale – fiecare rafală o furtună. Lui Hazel nu-i era frică de vijelie şi nici de pădurea hăuitoare. Vântul îi fusese întotdeauna bun tovarăş de joacă. Vasta câmpie care se întindea afară, în faţa ferestrelor conacului de la Undern, era învăluită în ploaie, o ploaie care nu doar cădea, ci care se dezlănţuise ca un adevărat potop.

Sălciile, de cu seară împodobite în palidul auriu al toamnei, fuseseră despuiate într-o clipită, ca – în vederea sacrificiului – ostatecii unui cuceritor sălbatic. Văzduhul era plin de frunze, învestejite, clocotinde – ca într-un cazan. De pe fiecare câmp şi pădurice, de pe singuraticele drumeaguri din spatele casei se auzea vaietul învinşilor.

Chiar pe când se uita afară, unul din ulmii de lângă iaz se prăbuşi, cu scrâşnete şi bubuieli. Reddin tresăltă prin somn şi mormăi ceva care dovedea o tulburare

adâncă. Hazel aşteptă, îngheţată de groază, până ce bărbatul se linişti din nou.

Ea putea auzi câinele hămăind, înfricoşat la zgomotul prăbuşirii arborelui. Se îmbrăcă repede, coborî pe furiş şi ieşi pe uşa din spate, părăsind casa cu atente ferestre, cu vechea-i tăcere care nu era totuna cu pacea şi fluturândele, cenuşiile perdele ale ploii se închiseră în urma ei.

Găsi oarecare adăpost pe potecile din desişuri, dar când ajunse în pădurile care duceau înspre Munte, îşi dădu seama că vântul secera prin ele ca prin grâu. Zadele erau claie peste grămadă, asemenea spicelor. Unele se mai sprijineau de cele care încă se ţineau drepte, iar peste vârfurile celor din urmă huia un zbucium cumplit, ca de revărsări de talazuri pe stânci. Trosnituri şi gemete, prăbuşiri bruşte, detunături ca de salve de artilerie, toate o înconjurau în vreme ce ea urca, – o biată siluetă pierdută în haos.

Când ajunse în sfârşit la cimitir, prăpădul o întâmpină şi acolo. Câteva cruci căzuseră şi zăceau sfărâmate, drobiţa doldora de seminţe cenuşii se afla şi ea la pământ, iar în rostogolirea sa trăsese după sine jumătate din piatra funerară, aşa încât groapa se căscase peste o genune neagră, dar nu ca un mormânt din care cineva să se fi sculat din morţi. O lespede nimerise pe cărare şi inscripţia „În deplină credinţă şi nădejde a învierii” arăta pe jumătate ştearsă.

Cu totul şi cu totul istovită, Hazel se furişă în tinda capelei, să-şi caute adăpost. Şi adormi acolo şi se trezi în bătăile clopotului care vestea micul dejun. Atunci se duse la uşa din faţă a casei parohiale şi ciocăni tare.

CAPITOLUL AL TREIZECI ŞI PATRULEA

Edward, coborând ia parter, resimţi o atât de năvalnică bucurie tinerească văzând-o, încât trebur să stea

o clipă locului şi să-şi aducă aminte că bucuria şi tinereţea nu erau pentru dânsul, că singura lui dragoste se dusese de bunăvoie la un alt bărbat şi că ea nu mai poate fi pentru el decât o biată femeie primită în casă de milă Era foarte schimbat. Privirea lui o sperie pe Hazel.

— Ai venit să stai, Hazel, ori numai în vizită? vru el să ştie.

— A, dar nu te uita aşa la mine şi nu-mi vorbi atât de aspru, Edward.

— Nu mi-am dat seama că-s aspru.

Faţa lui Edward era albă, de parcă n-ar fi avut în ea picătură de sânge. O măsură pe Hazel cu o privire pe care ea nu şi-o putea lămuri. Căci îl năpădise, văzând-o din nou lângă dânsul, atât de dulce despletită, atât de fermecătoare în postura sa de solicitantă, o aceeaşi ispită care-l chinuise şi în ziua nunţii.

Hazel, Hazel a lui, nu era o soţie vrednică de el. Cuvintele acestea îi pârjoliră mintea; apoi, aprig, le tăgădui. Nu avea să le dea crezare. Împrejurările, Hazel, maică-sa, până şi Dumnezeu puteau să-i strige că-s adevărate. De crezut, el tot nu avea să le creadă.

Trebuia să aibă o explicaţie cu ea. Trebuia să afle totul.

— Hazel, îi spuse el, după ce mâncăm, vreau să vii cu mine sus pe Munte.

— Da, Edward, îi răspunse ascultătoare.

Îi adora asprimea. Îi adora aerul de oboseală. Tânjea, plină de speranţă şi de pasiune, ca Edward să se apropie de ea.

Căci acum, când era prea târziu, îl iubea, – nu cu vreo iubire pământească: o astfel de dragoste era iremediabil pierdută pentru ea – oi cu o dragoste gravă, înrudită cu aceea a sfinţilor, asemenea pasiunii pe care Maria-Magdalena a simţit-o poate pentru Christas. Iubirea

lumească ar fi fost şi ea hărăzită lui Edward şi ar fi mers şi ea pe urmele dragostei celeilalte, aşa cum puiul oricărei vietăţi merge după maică-sa. Dar intervenise Reddin.

— Mai întâi, a spus Edward, trebuie să îmbraci ceva şi să bei o ceaşcă de ceai.

Afecţiunea lui pentru ea nu slăbise. Dar Hazel observă că nu-i mai spusese „draga mea" şi că nici nu o mai luase de mână când o poftise în casă.

Micul dejun se prefăcu în adevărat chin pentru Edward, fiindcă maică-sa, care de la bun început o tratase pe Hazel cu tăcut dispreţ ca pe o păcătoasă, acum, aducând pâinea prăjită, se opri în prag şi spuse:

— Eu nu mănânc alături de femeia aceasta.

— Mamă!

— Dacă o aduci pe femeia asta aici, eu n-am să-ţi mai fiu mamă.

— Mamă! De dragul meu!

— E o femeie stricată, continuă doamna Marston, cu voce calmă, dar cumplită; s-a făcut vinovată de adulter.

Edward sări de pe scaun.

— Cum de îndrăzneşti? strigă el.

— Ai de gând sau nu s-o dai afară, Edward?

— Nu!

— Eddie! băiatul meu drag!

Îi tremura vocea.

— Nu.

— Copilul meu, pentru care am suferit două zile şi o noapte ca să te aduc pe lume!

Edward îşi acoperi faţa cu podul palmelor.

— Mi-nchipui că o să mă pui pe mine înaintea ei, nu?

— Nu, mamă.

— Eu te-am alăptat, Eddie, deşi eram atunci tare slăbită.

Urmă o scurtă tăcere. Edward îşi ascunse faţa între

braţe.

— Dreptatea e de partea mea, Edward, şi ceea ce doresc eu este vrerea lui Dumnezeu. Nu vrei să pui datoria mai întâi?

— Nu, pun Dragostea.

— Eu îmbătrânesc, dragul meu. Nu mai am mulţi ani de trăit. Ea are toată viaţa înaintea ei. Nu vin eu mai întâi pentru tine?

Edward îşi înălţă capul. Arăta îmbătrânit şi epuizat.

— Nu! Şi iarăşi nu! vorbi el. Încetează de a mă chinui, mamă!

Doamna Marston se întoarse, fără a mai scoate un cuvânt şi dădu să iasă din cameră. Hazel ţâşni în sus, izbucnind într-un hohot de plâns.

— Ci lăsaţi-mă să plec! le strigă. Am să plec, am să plec! La ce-ai venit să mă iei din Golişte? Nimeni nu mă vrea. În Golişte n-am să fiu nefericită. Lăsaţi-mă să plec!

Privi la doamna Marston cu nişte ochi îngroziţi.

— E la fel de spăimântătoare ca şi moartea, spuse, bătrâna doamnă asta. La fel de spăimântătoare ca şi domnul Reddin când iubeşte. Mi-e frică, Edward. Aş vrea să plec.

Dar braţul lui Edward o cuprinse lângă el. Mâna lui îi acoperise mina, care tremura.

— N-ai s-o sperii pe micuţa mea, i se adresă el maicăsii.

Doamna Marston trecu în bucătărie unde, încremenită de supărare, rămase toată dimineaţa, ca într-un fel de amorţire. Marta se şi temea să n-o lovească damblaua. Dar nu îndrăzni să-i vorbească lui Edward, căci – trecând prin ves – tibul – îi văzuse chipul în timp ce-nchidea uşa.

Edward o sili pe Hazel să mănânce şi să bea. Apoi o luară împreună pe deal în sus.

— Ei, Hazel, îi vorbi, acum trebuie să rostim adevărul. Te-ai dus cu bărbatul acela de bunăvoia ta?

Ea tăcu.

— Aşa trebuie să fi fost, ori altminteri de ce te-ai dus a doua oară? Aşa-i că te-ai dus de bunăvoia ta?

Ochii lui o sileau să spună adevărul. Se cutremură.

— Da, Edward. D-ar n-am vrut să merg. N-am vrut!

— Cum se poate să fie adevărat şi una şi alta?

— Dar e adevărat.

— Dacă-i aşa, cum de te-a silit să mergi?

Hazel se gândi ce pildă să-i dea.

— Aşa cum becaţa. Îşi cheamă, dintre ierburi, perechea.

— Ce ţi-a spus?

— Nimic.

— Atunci, cum?

— Sunt lucruri mai tari decât vorbele; vorbele-s nimic.

— Spune mai departe.

— S-ar fi zis că era un secret între noi, iar eu trebuia să-l aflu. Nu te uita aşa crunt, Edward.

— Şi-ai aflat?

Un val de roşeaţă acoperi faţa lui Hazel; întoarse capul. Edward însă, pe care suferinţa îl făcea acum nemilos, o trase brutal înapoi şi a sili să se uite la el, în ochii lui.

— Şi-ai aflat? repetă el întrebarea.

— Nu mai e niciun secret, şopti ea.

— Va să zică e adevărat ce-a spus el, că eşti a lui din cap până-n picioare?

— O, Edward, lasă-mă! Nu mai pot îndura!

— Cât aş vrea să-l fi putut omorî, zise Edward. Va să zică, ai fost a lui cu trup şi suflet.

— Nu cu sufletul.

— Mi-ai spus multe minciuni.

— O, Edward, vorbeşte-mi mai frumos!

— Ce nătărău am fost! Trebuie că m-ai urât pentru că v-am întrerupt luna de miere. Fireşte că te-ai întors! Ce nătărău am fost! Şi eu care te credeam neprihănită ca pe un înger.

— N-am avut încotro, Edward, semnele au spus aşa, că trebuie să mă duc, şi pe urmă el m-a răsturnat între ferigi.

Ceva se frânse în mintea lui Edward. Stăpânirea de sine, deprinsă o viaţă întreagă, îl părăsi.

— De ce n-am făcut-o eu? ţipă. De ce, de ce oare, pentru Dumnezeu? Când stau să mă gândesc pentru ce am suferit şi am renunţat!

Râse.

— Şi totul e atât de simplu! Te-a răsturnat printre ferigi, şi gala!

Hazel se cutremură cât de tăioasă îi era vocea şi totodată şi din pricină că-şi dădea acum seama că Edward nu era nici el prea deosebit de Reddin.

— De ce mă sperii? murmură ea.

— Dar nu-i prea târziu, urmă Edward şi faţa lui, din cenuşie ce era, se învineţi. Nu, nu e prea târziu! Nu-s mofturos. Nu eşti neîncepută, dar tot eşti bună.

O strivi la pieptul lui şi o sărută.

— Sunt soţul tău, îi spuse, şi de azi înainte am să mă înfrupt din ceea ce mi se cuvine. M-ai minţit, mi-ai fost necredincioasă, m-ai făcut să sufăr din cauza nevinovăţiei tale – şi nu erai nevinovată; deseară ai să dormi în camera mea, cum ai dormit şi într-a lui.

— A, dă-mi drumul, Edward, dă-mi drumul!

Se simţea cu totul pierdută acum, de-a binelea. Căci Edward cel drept şi cel iubitor nu mai era cum fusese. Unde putea să fugă? Pe bărbatul ăsta care o strângea

acum ca nebunul la pieptul său, nu-l cunoştea. I se părea mai înfiorător decât toţi ceilalţi – decât Reddin – căci Reddin nu fusese niciodată un zeu pentru ea.

— Am îngenuncheat la căpătâiul patului tău şi mi-am înfrânt instinctele, deşi erau instincte curate. Aveam dreptul să le împlinesc. Am renunţat la mai mult decât vei fi vreodată în stare tu să înţelegi.

— Îţi sunt foarte îndatorată, Edward, îi răspunse ea tremurând.

— Mi-am făcut misiunea mea de râs, iar azi dimineaţă mi-am jignit mama în chip iremediabil.

— Ar fi mai bine să plec, Edward. Soarele are să scapete în curând.

Ziua strălucea în plină amiază, dar ea simţea înfiorarea întunericului.

— Şi acum, încheie Edward, acum că nu mai am mamă, că nu mai am pic de respect faţă de mine însumi şi de tine, am să-mi fac măcar plăcerea – şi am să am copii.

Vorbele acestea îl uşurară cât de cât.

— Hazel, îi spuse el, am să te iert că mi-ai ucis sufletul, atunci când îmi vei dărui un fiu, şi poate că am să-ţi dau din nou crezare, la anul… Hazel…

Îngenunche, ţinându-şi braţele în jurul ei. Pe Hazel o mira cât de sălbatic îl domina pasiunea.

Nu şi-l închipuise niciodată altfel decât nepătimaş.

— La noapte, spuse el, şi din nou gingăşia i se furişă în glas, va fi noaptea nunţii pentru mine. Acum nu-mi pot afla izbăvirea făgăduind, ci numai împlinind. Pot ierta mult, Hazel, pentru că iubesc mult. Dar nu mai pot renunţa.

Hazel nu mai auzise nimic decât că el pronunţase cuvintele „Îmi vei dărui un fiuM.

Ele îi răsunau în creier. Simţi c-o apucă ameţeala. În cele din urmă, înălţă spre el o privire speriată.

— Da\ zise, când am să nasc copilul, el n-are să fie al tău, ci al lui.

— Cum?…

— Are să fie… are să fie al lui.

— Cum!

Îşi repeta întrebarea prosteşte, ca un copil. Nu putea pricepe.

— Au trecut patru luni de sânziene şi Sally mi-a spus că am rămas grea de… de…

— Nu-i nevoie să continui, Hazel.

Acum toată faţa lui arăta ca un pumn încleştat. Pasiunea pierise şi-n locul său i se aşternuse pe chip o paloare mortală. Se ştia jefuit, definitiv şi fără milă. Nu mai putea crede într-un Dumnezeu ori, altminteri, cum de se puteau întâmpla astfel de lucruri? Bărbăţia îi era tăgăduită. Şi nu era cruţat de chinul cel mai neîndurător, – acela anume de a-şi da pe deplin seama de ironia situaţiei în care se afla, înţelegea că propria lui dragoste îi distrusese pe amândoi, şi pe el şi pe Hazel. Din acea totală năruire se ridică fără de bucurie, fără de nădejde, dar cuprins de o afecţiune atât de imensă şi de altruistă încât aproape că înlocuia ceea ce pierduse.

Hazel îi era din nou imbold de viaţă, dar nu ca ideal, ci ca o biată epavă. Nesfârşita lui milă pentru ea îl făcu să uite totul. Avea iarăşi pentru ce trăi.

— Biată copilă! îi spuse. Haidem acasă. O să am grijă de tine.

— Dar… bătrâna doamnă?

— Tu vii întâi în sufletul meu!

Ea – i prinse mâinile într-ale ei şi i se aruncă la piept, dezlănţuindu-şi plânsul în hohote. Dacă Edward trăia în clipele acelea tragedia vieţii sale, apoi nici pentru ea tragedia nu era alta.

— O, Edward, Edward! îi strigă – pe tine am vrut eu

să te am ca iubit! Pentru tine sunt eu menită, trup şi suflet, dacă-s menită cuiva pe lumea aceasta. Copilul tău l-aş vrea, Edward, şi nu mi-ar fi frică de durerea de care mi-a vorbit Sally, dacă ar fi al tău. De ce nu mi-ai vorbit în primăvară, Edward? Acum are să vină iarna şi-i târziu, şi-i rece.

— Hai, hai, nu ştii ce spui. Haide acasă.

Ştia că Edward nici n-o ascultase. Şi-ntr-adevăr, mintea îi era obosită, el nu mai putea să recepţioneze nimic. Singurul lucru pe care-l ştia Edward, era că trebuie să aibă grijă de Hazel, aşa cum Christos avea grijă de mieii din turma lui. Şi-n mintea sa întunecată miji întunecat noul său crez, amarnic: „Nu există Christos! ce

CAPITOLUL AL TREIZECI ŞI CINCILEA

Marta îi întâmpină în prag, plângând, sughiţând şi spumegând de furie.

— Marta, dar ce-i cu tine?

Edward o privi mirat. Nu figuranţii, de obicei, înalţă glas de jale în mijlocul tragediei, ci principalii actori.

— Marto, ţi-ai pierdut pe cineva drag?

Despre asemenea pierderi era el bine informat.

— Eu n-am pierdut nimic, domnule pastor; slavă Domnului că mi-am păstrat numele, ba încă nepătat, nu ca al altora. Dar trebuie să vă dau preaviz, domnule pastor, nu pentru că aş avea ceva împotriva dumneavoastră, care sunteţi cel mai bun stăpân de pe lume, însă de vreme ce cucoana pleacă…

— Cucoana?

— Da. Mama dumneavoastră pe care v-a dat-o Dumnezeu, se va urca în prima remorcă hărăzită să treacă pe aici, şi-a scris şi scrisoarea pe care o lasă şi totu-i gata pregătit. Iar când pleacă dumneaei, plec şi eu. Că m-am păstrat cinstită viaţa întreagă şi doar n-am ajuns să slujesc o femeie uşoară, după cum nici n-am să trăiesc într-o casă

dedată păcatului.

Edward o putu vedea în clipa aceea pe Marta într-o lumină nouă, aşa cum de fapt vedea acum toate lucrurile.

— Ce minte murdară ai, Marto! îi vorbi el cu un ciudat glas istovit. Minţile tuturor oamenilor de treabă sunt obscene. Eşti o femeie rea.

Marta însă, dând un ţipăt, o luase la fugă. I-a destăinuit fratelui ei că stăpânul înnebunise, fiind vrăjit. Şi n-a mai pus niciodată piciorul în prezbiteriu.

Pe maică-sa, Edward o găsi în bucătărie.

— Mamă, doar n-ăi fi vrând să pleci cu adevărat?

— Ba da, Edward, afară de cazul că – o rază de speranţă îi luminã ochii – afară de cazul că ai izgonit-o.

— Dă-mi voie să-ţi explic, mamă. Lucrurile nu stau aşa cum par a fi în ochii lumii.

— E o adulteră. Iar tu… vai, Edward, te credeam un om de treabă, ca şi pe taică-tău. N-ai măcar elementara decenţă de a aştepta să se nască pe lume copilul celuilalt. Să ştii că, în locul tău, şi cel mai simplu ţăran aşa ar face!

Dacă vreun chip de om poate exprima la un loc deznădejdea, chinul şi groafca, apoi chipul lui Edward le exprima acum pe toate. Privi la maică-sa îndelung, până ce ea spuse:

— Nu-ţi pironi ochii aste la mine, Edward. La ce te uiţi?

— La lume. Va să zică aşa crezi tu, mamă, despre mine?

— Ce altceva pot crede? Şi de ce spui „la lume” în chipul acesta ciudat?

— Lumea! repetă el. Locul de baştină al noroiului negru şi al făpturilor puioase. Nici tu suflet, nici tu Dumnezeu, nici tu har. Nimic alta decât poftă trupească, duhoare şi gânduri rele.

— Nu vreau să te aud vorbind aşa. Am să stau în

camera mea până plec.

Doamna Marston urcă treptele şi se duse la ea, sus. Îi refuză braţul lui Edward. Şi cu toate că-n următoarele două zile se ocupă de el tot cu vechea-i afecţiune, abia dacă scoase o vorbă, iar între ei coborî o înstrăinare mai largă decât prăpastia dintre viaţă şi moarte. Se ruga pentru el zi şi noapte, însă nu ca una ce-şi mai pune vreo mare nădejde în rugăciune.

În răstimp, Hazel gospodărea casa. Trebăluia îmboldită de toată adoraţia pe care i-o purta lui Edward, de toată pătimaşa-i tan dreţe. Şi ea care până atunci stricase orice fel de mâncare de care se atinsese, acum aproape că gătea nemaipomenit. Găsi undeva un şorţ de-al Martei şi-l spălă; citea reţetele doamnei Marston până ce o apucau durerile de cap; cobora şi urca în fiecare zi Munticelul lui Dumnezeu, ca să cumpere pentru gospodărie cele de trebuinţă. Când îi ceru lui Edward bani, el îi încredinţă cheile biroului său. De patru ori pe zi, mâncăruri îmbietoare erau duse doamnei Marston, care le trimitea mereu înapoi aproape neatinse. Le mânca tot Hazel, căci îi da ghies, din ce în ce mai chinuitor, sarcina şi nu voia să vadă irosindu-se banii lui Edward. De patru ori pe zi mâncărurile preferate ale lui Edward erau servite în salon, lângă focul strălucitor din cămin. Edward, de îndată ce Hazel se întorcea în bucătărie, le azvârlea însă în foc.

Hazel fu aceea care împachetă cuferele doamnei Marston, în vreme ce bătrâna dormea şi tot Hazel îi făcea focul în cameră peste noapte.

Apoi, închizându-şi uşa odăii, se arunca pe pat plângând amarnic, cu gândul la ceea ce ar fi putut fi dacă, atunci când Edward spusese: „Astăzi e noaptea nunţii pentru mine”, ea ar fi avut de dat alt răspuns.

Ştia că nimic în afară de ceea ce spusese ea nu i-ar fi făcut vreo impresie lui Edward; ştia că n-ar fi ascultat-o. Se

bucura că ştie aceasta. Vremelnica teamă pe care i-o inspirase se risipea. Tot ceea ce făcea şi spunea el era perfect. Toată fiinţa sa îl iubea acum numai pe el. Edward luase într-însa locul naturii şi pe-al bucuriei şi locul plăcerilor copilăreşti. Ea nu era făcută „pentru dragoste omenească, dar din străfundul durerii sale iubea mai adânc decât cei făcuţi pentru o astfel de iubire.

Toate dulcile instincte ale dragostei şi feminităţii; frumuseţea pasiunii; trufia înfrângerii eului şi uitarea de sine care creează şinele; chemarea trimisă de spirit din zveltul său minaret de marmură cărnii cuprinse în gros înveliş, cât şi duiosul, înălţătorul răspuns dat spiritului de către trup – toate acestea erau acum ale ei. Iar în timpul orelor de nesomn, când îşi amintea de câte ori Edward stătuse în pragul camerei sale şi – grăbit, însă încetişor – închisese uşa lăsând-o singură, ajunse a-şi da seama despre ceea ce însemna Edward pentru ea şi ceea ce era el. Atunci Hazel se ridica de pe pat şi, mergând la fereastra în care izbeau şi pe care o zgâlţâiau vânturile toamnei, îşi ridica privirea spre stelele de gheaţă.

— Dacă e cineva acolo sus – spunea ea – îl rog să facă timpul să treacă repede până ce o veni pruncul, şi Edward să se bucure de nunta lui, aşa cum a spus, şi să-şi vadă odraslele alergând în sus şi în jos pe dealul varniţei.

Şi, uitându-se în jurul pereţilor interiori ai camerei, la toate semnele dragostei lui, deodată i se părea de nesuferit blinda privire a florilor de piciorul-cocoşului şi a bănuţeilor cu care erau zugrăviţi pereţii şi-şi acoperea faţa îmbujorată de freamătul atâtor posibile bucurii ale extazului parcă nepământesc. Apoi izbutea să adoarmă şi visa că Edward se afla din nou în prag, şi o săruta, şi se întorcea în camera lui cea rece, dar ea aţâţase în vatră un foc de ţi-era mai mare dragul; iar camera era plină de primule – roşii, albe şi liliachii; şi pendula bătea ca un

clopot, nu ca un ornic, un dangăt ameţitor ca de basm; şi patul era nou înfăţat, ca pe vremuri – şi ea îi luă mâinile într-ale ei. Atunci el se întorcea. Şi Hazel căutând a-i desluşi încântarea pe faţă, se trezea, tremurând toată, fericită.

Doamna Marston părăsi casa fără a-şi lua rămas bun de la Hazel. Edward îi cără cufărul până la poalele carierei şi o ajută să se urce în remorcă. Apoi rămase ca să se uite, până ce camionul trecu, hurducăind, de colţ, cu doamna Marston stând – ca şi în dimineaţa aceea strălucitoare de mai – la fel de solemnă, purtând pe cap aceeaşi pălărie împodobită cu ciorchini de struguri şi-n aceeaşi manteluţă cu jeuri. Chipul şi atitudinea ei mărturiseau adânca deşi neformulata convingere că Dumnezeu „nu mai era ce-a fost odată”.

Apoi Edward se întoarse şi o luă spre casă, mohorât, lipsit de vioiciune şi de speranţă.

O nouă Hazel îl întâmpina în prag, o Hazel din a cărei înfăţişare dispăruseră timiditatea, neîncredea în sine, stângăcia, o Hazel duios şi grav maternă. Ea-l însoţi înăuntru. Ceaiul era pregătit cu înflăcărată migală, ca o ceremonie sacră.

— Acum scoate-ţi ciorapii! porunci Hazel.

Aducându-şi aminte de vorbele maică-sii şi impresionat de grijulia dragoste a lui Hazel, Edward îşi pierdu cumpătul şi plânse, cu faţa ascunsă în poala ei.

— Ai să vezi! îi şopti ea. Are să se întoarcă, Edward, când îi va trece supărarea.

— Supărarea oamenilor cucernici nu trece niciodată, Hazel.

— Am să-i trimit eu o scrisoare, Edward, şi am să-i spun că-s o stricată şi că ea trebuie să mă ajute să mă îndrept. Şi are să vină cum vine Roşcata după oase, Edward.

Tihna pătrunse iar în inima lui Edward.

— Şi să ştii, iubitule, c-am să-i trimit lui pruncul şi poate că după aceea…

Se împletici şi tăcu.

— Ce, Hazel?

— Poate că, după aceea… mult, mult după aceea…

Începu să plângă, acoperindu-şi faţa.

— O, cum de nu poţi vedea, sufleţelule, îi şopti ea, că într-adevăr te iubesc?

Edward o privi drept în ochi şi înţelese cu adevărat ceea ce trebuia. În chip ciudat, ca o poveste de mult uitată, îi reveni în cuget firava nădejde a putinţei bucuriei. Şi odată cu ea, veni încrederea – bătută de furtună şi slabă, dar totuşi vie – în frumuseţe şi sinceritate – două lucruri inseparabile de Hazel. Nu-şi dădea seama cum de se putea să fie aşa. Ştia doar că aşa este. Nu ştia cum de ea, pe care toţi o reprobau, redevenea în ochii lui din nou pură şi strălucitoare, în vreme ce lumea se bălăcea în noroi, însă aşa se întâmpla.

— Ascultă, Edward, îi vorbi, am să te îngrijesc la fel ca o mamă, până ce se înapoiază dumneaei. Şi-ntr-o bună zi, când vei binevoi să mă ierţi, poate că nu am să-ţi mai fiu mamă, ci… orice doreşti tu să-ţi fiu. Şi poate că va fi o… o noapte a nunţii şi pentru tine, totuşi, sufleţelule, şi vlăstarele tale au să alerge pe dealul varniţei la vale.

— Da, poate. Dar să nu vorbim încă de lucrurile acestea, nu încă înainte de trecerea a mulţi ani. Ele-s atât de josnice.

O arse la inimă auzindu-l ce spune, însă îi răspunse numai cu blândeţe.

— Nu înainte de mulţi ani, sufleţelule. Deocamdată te îngrijesc ca o mamă.

— Asta şi vreau, vorbi el şi adormi, în vreme ce ea îl mângâia pe păr.

Pacea se înfiripă din nou în capelă şi-l prezbiteriu – pacea şi o mută fericire. Căldura verii se întorsese întâmplător, doar pentru scurtă vreme. Albinele sălbatice trebăluiau iarăşi ospătându-se din florile întârziate, dar gustându-şi plăcerea cu tristeţe, căci florile erau palide şi spălate de ploi, iar mireasma şi mierea pieriseră.

— Ei! tare-aş mai dori să le pot aduce pe toate în casă înainte de a da îngheţul şi. să le ţin aici toată iarna, vorbi Hazel. Nu le vine prea greu să moară făpturilor care au avut parte de vremuri bune. Mai înainte de a îmbătrâni şi a-mi dori moartea, aş vrea să am şi eu parte de vremuri bune, Edward, – bune împreună cu tine, Edward.

— Ce fel de vremuri bune?

— De, să ieşim la plimbare într-o dimineaţă de mai, tu şi cu mine – şi poate şi Roşcata legată de-o sfoară – şi să ne uităm şi noi pe la cuiburi, cu pânze de păianjen pe ghete şi să sădim primule – roşii, albe şi liliachii – în grădiniţa pe care mi-ai făcut-o tu şi apoi eu să pregătesc ceaiul şi tu să prăjeşti pâinea şi s-o laşi să se ardă, fiindcă citeai dintr-o carte grea şi poate să ne pornim pe râs şi ţine-te râs! Iar pe urmă tu să te duci glonţ la vreun bolnav să-i citeşti din Scriptură şi eu să te aştept afară, cum mai fericită ca mine nu-i alta pe lume, şi să-ţi aud pe fereastră vocea domol grăind. Şi să culeg liliac seara, şi ciuperci, când dă primăvara. Au să vină şi zilele celea, Edward, nu-i aşa? Nu mi-ar păsa de nimic, dacă aş şti că ele au să vină.

— Da, s-ar putea să vină, îi răspunse el, zâmbind uşor la auzul naivelor ei speranţe şi începând să întrevadă chiar el însuşi posibilitatea unei împliniri în viitor.

Trecură două zile în felul acesta liniştit, căci nimeni nu venea să-i vadă şi câtă vreme erau singuri aveau şi pace. Nu treceau – niciunul nici altul – dincolo de grădină, decât doar când

Hazel se ducea după cumpărături. Edward nu o

însoţea: îi era neplăcut să se întâlnească pe drum cu indiferent cine.

Seara, în salonaş, lângă foc, Edward îi citea cu glas tare. Nu-i citea, totuşi, rugăciuni şi ea se mira de această schimbare a lui.

În serile acelea se simţea foarte liniştită, cu Roşcata la picioarele ei, pe carpeta din faţa căminului. Niciunul din ei nu se uita nici înapoi, nici înainte, ci trăiau într-un prezent în defensivă, adevărat rai întărit, ale cărui metereze aveau să cadă aşa de curând.

În dimineaţa zilei a treia, veni Reddin. Hazel fusese după cumpărături şi, înapoindu-se, zăbovise niţel să urmărească, dintr-un simţământ de veche camaraderie, rândunelele care se învârteau cu sutele în jurul carierei de piatră. Gâturile lor străluceau ameţitor în aerul limpede şi cald. Nu luau aminte la ea, fiind atât de nebuneşte cotropite de bucurie, ţâşnind în sus şi în jos pe deasupra albelor pante line ale carierei, înmulţite de propriile lor umbre albastre. Se cuibăreau prin crăpături, de unde ciulini micuţi răsăreau amestecaţi cu smocurile ierbii şi-acolo se prăjeau la soare şi ciripeau. Erau atâtea sute de rândunele şi-ntr-atâta le înmulţeau propriile lor umbre, încât păreau a fi mai puţin păsări cât un fel de vis al unui rai al păsărilor – o chintesenţă a păsăretului. Dogoreau atâta viaţă, atâta căldură, stropite pe piept cu boabe de roşu, iar trupurile scăpărându-le albăstrui; şi ţeseau o urzeală atât de neobosită, de încurcată, ca nişte bobine lucrând la o nevăzută dantelă, încrât parcă amânau cu mult venirea iernii. Şi totuşi, a doua zi aveau, de bună seamă, să fie plecate, nelăsând în urmă nici măcar o umbră. Hazel ar fi dorit să le prindă când ţâşneau pe lângă ea, cu pieptul acela strălucitor care aproape că mătura iarba. Ştia că-s păsări sfinte”, păsări cu coada despicată şi însemnate cu foc”. Dacă sfinţenia stă în directă proporţie

cu vitalitatea şi bucuria, apoi după Hazel şi tribul rândunelelor s-ar fi cuvenit să fie trecut în calendar cu litere roşii, ca sfinţii.

Reddin bătu la uşă, pe când ea lipsea de acasă şi-i deschise Edward. Ceva în privirea acestuia îl determină pe Reddin să vorbească repede. La ultima lor întâlnire, biruise datorită muşchilor. De data aceasta, Edward birui datorită deznădejdii.

— Am simţit că (trebuia să vin, Marston. Aşa cum sunt împrejurările, singurul lucru drept pe care-l pot face e să mă! însor cu ea, dacă eşti dispus să divorţezi.

Privi la Edward întrebător, dar Edward se uită undeva dincolo de el, cu o ciudată expresie de supremă greaţă, de pierdere iremediabilă şi de silă faţă de toate făpturile create. Reddin urmă:

— Locul ei este alături de mine. E de datoria mea să am acum grijă de ea, deoarece al meu e copilul pe care-l va naşte.

Nu putea rezista ispitei de a face aiilzii zeflemitoare la bărbăţie şi nebărbăţie. Iar pe deasupra, dacă reuşea să-l înfurie pe Marston, s-ar fi putut să se lase iar cu bătaie şi bătaia era cu mult mai bună decât tăcerea aceasta neliniştitoare.

— Aş plăti, desigur, toate cheltuielile şi întreţinerea ei oriunde s-ar afla; nu m-am codit niciodată să plătesc pentru plăcerile mele.

Ochii lui Edward scăpărară, dar nu spuse nimic.

— Desigur, n-are *dreptul* să ceară nici unuia din noi să-i poarte de grijă în situaţia în care se află (auzindu-l, Edward îşi încleştă pumnii), dar am de gând să mă port cavalereşte cu ea. Nu-s niciodată dur cu o femeie în astfel de împrejurări; unii poate c-ar fi; dar, ce naiba, am ţinere de minte şi port recunoştinţă pentru hatârurile ce mi s-au acordat.

De ce oare se înfăţişa sub cel mai rău dintre aspectele lui înaintea ochilor lui Edward, asta nu e uşor de înţeles, decât dacă admitem că deplina tăcere a cuiva acţionează asupra nervilor celuilalt, iar nervozitatea dă în vileag pe adevăratul om din noi.

— Mă rog, gândeşte-te, încheie el. Pari să ticlueşti o predică astăzi. Am să mai trec şi sâmbătă – că avem o vânătoare aici, în pădure. Am să trec atunci şi-n răstimp de poţi hotărî. Nu-mi pasă dacă vine ori nu, deocamdată. Mai târziu, dacă n-am să mă pot lipsi de ea, am să o pot convinge, fără-ndoială, să se întoarcă din nou la mine. Dar dacă eşti dispus să divorţezi, vin s-o iau pe loc şi mă însor cu ea de îndată ce-ai obţinut pronunţarea sentinţei. Ce naiba, Marston! N-ai gură să vorbeşti? M-aş putea purta mai cinstit de-atâta, ia spune-mi? Ca de la bărbat la bărbat.

Edward îl măsură dintr-o privire, o asemenea privire încât celălalt roşi până-n vârful urechilor.

— Nu eşti un bărbat, îi spuse Edward cu totală nepăsare, nu eşti decât un animal cu organe sexuale.

Apoi intră în casă şi închise uşa.

Edward nu-i pomeni lui Hazel de vizita lui Reddin. O dase şi el uitării până la întoarcerea ei, lăsând-o să lunece în jalnicul vălmăşag al vieţii, aşa cum concepea el acum viaţa – adică orice altă viaţă decât cea legată de Hazel. Brutalitatea, pofta trupească, cruzimea – iată ce rezuma în sine lumea oamenilor buni şi a oamenilor răi. El unul parcă-i prefera pe cei răi; ochii lor erau mai puţin îngrozitori şi aveau într-înşii mai puţin din recea sclipire a şarpelui şi mai mult din neruşinarea maimuţei.

Faţă de Reddin avea mai puţină repulsie decât faţă de doamna Marston.

Hazel veni către el, alergând printre morminte. Ducea un pacheţel legat cu multă grijă, şi scrise ceva pe el în salonaş, cu drăgăstoasă trudă. Era nişte tutun. Îşi

spusese că trebuie să fumeze, deoarece asta avea să-l liniştească.

În seara aceea stătură în faţa focului ţinându-se de mână şi ea îi povesti despre mătuşa Prowde şi cum de s-a întâmplat să-l întâlnească pe Reddin şi cum a ameninţat-o că-i va spune lui Edward despre prima oară când a venit la Undern. Se miră văzându-l cum i se luminează faţa.

— De ce nu mi-ai spus asta până acum, draga mea? Asta schimbă totul. Va să zică nu te-ai dus de bunăvoia ta prima oară?! Te ţinea în laţ.

— S-ar zice că lumea toată nu-i decât un laţ, Edward.

— Da. Însă eu îmi voi petrece viaţa ţinându-te la adăpost, micuţa mea Hazel. Sper că n-ai să fii nefericită, dacă ai să părăseşti Muntele?

— Să părăsesc Muntele?

— Da. Trebuie să încetez de a mai fi pastor.

— Da’ de ce?

— Pentru că ştiu acum că Iisus Christos n-a fost Dumnezeu, ci numai o inimă vitează şi iubitoare, prigonită până la moarte.

— De-aia nu mai rosteşti rugăciuni, acum?

— Da, de-aia. Nu pot lua bani ca să îndrug minciuni.

— Ce-ai să faci, dacă n-ai să mai fi pastor, Edward?

— Am să sparg pietre – am să fac orice.

Hazel bătu din palme.

— Pot să capăt un ciocan mai mic şi să sparg şi eu pietre?

— Cine ştie. Are să fie o viaţă grea şi o locuinţă sărăcăcioasă, Hazel.

— Are să fie ca-n cer!

— Avem să fim împreună, micuţa mea.

— De ce ţi-s ochii umezi, Edward?

— De bucuria de a şti că nu te-ai dus de bunăvoia ta.

— De ce ai tremurat?

— Din pricina întunecatei puteri pe care semenii noştri o îndreaptă împotriva noastră.

— Acum nu mai mi-e frică de ei, Edward. Poate că are să iasă bine şi ai să ai tot ce-ţi doreşti.

— Te doresc numai pe tine.

— Şi eu pe tine.

În noaptea aceea avură amândoi vise frumoase.

Afară stelele străluceau sălbatice pe deasupra îngheţului. Lumea se învârtoşea. În aerul înţepător şi nemişcat şi sub verzuia lumină a lunii, capela şi prezbiteriul păreau ireale, de parcă ar fi fost construite din materiale oscilante, instabile şi s-ar fi aflat undeva dincolo de spaţiu, pe un ţărm palid şi sfărâmicios.

În cimitir, morţii dormeau, fiecare singur şi fără vise. În casa parohială, îndrăgostiţii dormeau şi ei, fiecare singur, dar fiecare visând vremea când noaptea îi va aduce acasă dăruindu-i pe unul altuia.

Pe măsură ce luna cobora, umbrele mormintelor se lungeau grotesc, întinzându-se neîncetat, ca şi cum ar fi vrut să pună stăpânire peste lume.

În toiul nopţii, Roşcata se trezi, lătră şi scheună, cuprinsă de o neagră groază, şi nu se mai lăsă mângâiată.

CAPITOLUL AL TREIZECI ŞI ŞASELEA

A doua zi dimineaţă, privirii lui Hazel i se înfăţişă o lume rece şi ostilă. Vântul îşi luase în primire reşedinţa de iarnă, prăvălindu-se de pe creasta Muntelui până la prezbiteriu şi bântuind pădurile. Din pricina aceasta Edward şi Hazel nu auziră huietele – unele dintre cele mai înfiorătoare ale lumii rurale engleze – care veneau din feluritele părţi ale pădurilor aşezate în josul văii, scâncitoare, hulpave, fioroase, pe măsură ce ciinii forfoteau adulmecând dârele. La un moment dat răsună un tumult care însă se potoli – spre marea dezamăgire a maestrului de vânătoare. Câinii nu găsiră nimic. Maestrul

era un om voinic şi mătăhălos, cu gene albe şi ochi mici ca de porc, înapoia cărora s-ar fi putut – ori nu s-ar fi putut – ascunde un suflet. Domnişoara Amelia Clomber îl admira şi tocmai se apropiase de el spre a-i spune: „Bună vânătoare. Toţi prezenţi! u Apoi îl zări pe Reddin la o oarecare depărtare şi aşteptă să vină înspre ea. Era îmbujorată la faţă şi gâfâia şi-ncolo nu scotea o vorbă, tăcea chitic – lucru cu totul neobişnuit la ea. Reddin era desigur în forma lui cea mai bună, cu noua vioiciune şi tinereţe pe care i le datora lui Hazel şi care-i adânceau albastrul ochilor, adăugând şi o doză *de* nobilă virilitate ţinutei lui. Amelia, privindu-l cum vine, ar fi consimţit voioasă – doar un semn să-i fi fost făcut – a deveni amanta lui, de dragul acelor ochi şi al acelei nobile ţinute.

Reddin nu-şi dădea câtuşi de puţin seama de aceasta. Nu fusese niciodată înfumurat, iar femeile erau pentru dânsul ceea ce este un ceas pentru un copil, ceva bun de sfărâmat, nu de studiat. Iar pe deasupra, mintea îi era preocupată de convorbirea pe care urma s-o aibă cu Edward. Se simţea în situaţia caraghioasă de a nu şti ce să facă ori să spună. Pumnii erau singurul răspuns la care-se putea gândi pentru cele auzite din partea lui Edward. Datorită pumnilor, însă, o mai pierduse o dată pe Hazel şi el tot o mai dorea. Era oarecum surprins de simţământul acesta, acum că-şi făcuse pofta cu dânsa. Oricum, aşa cum chibzuia, patima era trecută în rezervă. Colo, când o să vină luna mai…

Dacă domnişoara Clomber i-ar fi văzut atunci ochii, probabil că i-ar fi cerut s-o ia în căsătorie. Reddin privea însă către înălţimile unde se afla casa lui Edward. Mintea lui era îndreptată către lucruri ceva mai îmbietoare.

Câtă vreme se străduise a o cuceri, Hazel se dovedise blinda; ceea ce nu fusele cazul cu numeroase alte femei. Şi era micuţă, sălbatică, fragilă. Îi părea şi rău de ea. Îşi

spuse că dacă ar putea vinde calul, i-ar putea plăti un doctor de mâna întâi s-o asiste, precum şi două infirmiere.

„Am să vând calul, se hotărî el. Nu mi-e greu să umblu mai mult pe jos. Asta are să-mi prindă şi bine”.

— Bună dimineaţa, domnule Reddin, murmură domnişoara Clomber, cu cel mai dulce glas al ei.

— Rămâne-v-ar umbra mereu voinică! îi răspunse el glumeţ, trecând în mărunt galop pe lângă ea şi pornindu-se pe râs.

„De-ar muri când o să nască! tt îşi spuse în gând domnişoara Clomber, cu multă cruzime.

Sus pe munte, Edward şi Hazel studiau o hartă, spre a hotărî în care parte a ţării să se stabilească pe viitor. În jurul focului stăteau Roşcata, miţa cea chioară şi, într-un colţ, iepurele. De un cârlig atârna colivia cu pasărea care gângurea de mulţumire. Pe pervazul ferestrei, dintr-un ghiveci cu şofran, ieşiseră muguri, muguri albi.

Peste dragostea lor – zorii bucuriei lui Edward şi râsul lui Hazel – se prăvăli zgomotul unor stăruitoare şi puternice lovituri care se auzeau la uşa de la intrare. Edward se duse să deschidă. Afară se afla domnul James şi bătrânul cu plete de basm, care împărţea de obicei cu Abel premiile pentru miere; împreună cu dânşii mai erau doi fermieri de pe celălalt versant al Muntelui, apoi fratele Martei şi omul cel cu bretele roşii care câştigase cursa de călărie când făcuse Reddin cale-ntoarsă.

Tuşiră cu toţii, potrivindu-şi glasurile.

— Nu poftiţi înăuntru? întrebă Edward.

Ei se strecurară în casă, vădit stingheriţi.

Hazel le dădu ziua bună.

— Tânăra aceasta, vorbi domnul James, ar putea, ored, să se îndepărteze.

— Vrei să rămâi, ori să ieşi din cameră, Hazel?

— Să stau cu tine, Edward, asta vreau.

Hazel ghicise că pe Edward îl amenința ceva.

Cei sosiți se așezară, foarte acri. Roșcata se retrăsese sub masă. Zbârlitul bătrân își ațintise privirea asupra păsării.

— Drăguț lucru o pasăre, vorbi el. Îmi aduce aminte de-un sturz pe care-l aveam și eu…

— Lasă, Thomas, lasă. Să trecem la fapte! propuse domnul James.

— Da. Spune-ți păsul, îl îndemnă Edward.

James începu:

— Am venit, domnule pastor, noi aceşti şase oameni temători de Dumnezeu şi eu purtător de cuvânt al lor, ca diacon ce mă aflu; şi tragem nădejde că din întâlnirea aceasta a noastră are să iasă numai bine şi că Domnul va binecuvânta strădania noastră. Dar poate că n-ar fi rău să începem cu o mică rugăciune?

— Nu cred că e cazul.

— Cum doreşti, domnule pastor. Vine o vreme când oamenii resping rugăciunea, aşa cum bolnavii resping leacurile.

James avu o voce răsunătoare, mereu acordată pe nota dominantă. El avea de asemenea grijă să accentueze aproape mereu câte o silabă din două.

— Îți aducem solia Domnului, pastore. Şi eu vorbesc în numele Lui.

— Eşti sigur de asta?

— Nu ne-a răspuns El oare nouă, fiecăruia în parte şi tuturor laolaltă, în nopțile de priveghi, nu ne-a răspuns El oare cu glas puternic?

— Aşa-i, aşa-i. Ne-a răspuns cu adevărat, murmură tot pâlcul celor şase.

— Şi ceea ce avem de spus, continuă James, este că femeia adulteră trebuie să plece. Trebuie s-o izgoneşti de îndată şi de faţă cu obştea. Iar de-şi va mărturisi deschis

păcatul, asta are să-ţi fie socotită ţie ca faptă bună.

Edward se duse să se aşeze pavăză în faţa lui Hazel.

— Dacă – urmă James cu glas răsunător de trâmbiţă – dacă, atunci când a păcătuit cu domnul Reddin, moşier şi proprietar, târând un atât de respectabil domn în sfruntatul păcat, ai fi pedepsit-o şi certat-o, ba i-ai fi dat să bea apa amărăciunii şi să mănânce pâinea durerii şi te-ai fi sfătuit cu noi…

— Căci bun lucru e să ceri sfat! întări careva din fermieri, un ins cu ochi şireţi.

— …atunci, urmă James, toate ar fi fost bune. Acum însă a o cruţa ar fi totuna cu moartea.

— Da. O moarte veşnică! răspunseră ecourile.

— Dar acum (lui Hazel i se părea că faţa lui James avea aceeaşi expresie ca şi atunci când îşi încasa banii premiilor vârându-şi-i în buzunar) – acum există doar un singur leac. Trebuie trimisă la o casă de corecţie. Acolo are să se înveţe minte. Va trebui să se căiască.

Diaconul arăta de parcă nici nu i-ar fi displăcut să fie şi el de faţă la canoane.

Se plecară cu toţii înainte. Celor mai tineri le părea rău de Edward. Nici unuia nu-i părea însă rău de Hazel. Exista o curioasă asemănare – pe când stăteau aşa aplecaţi înainte – între ei şi dulăii hăituitori din vale.

— Şi-apoi? întrebă Edward, întregu-i chip vădind încordarea, în vreme ce, pe sub piele, toţi nervii îi fremătau.

— Apoi ne aşteptăm să dai o declaraţie – într-o predică sau în orice fel vei socoti dumneata de cuviinţă – arătând că te-ai lepădat de păcat, că nu vei mai vorbi niciodată cu femeia aceasta, şi nici nu o să-i scrii, şi că te-ai împăcat astfel cu Domnul.

— Şi-apoi?

— Şi-apoi, domnule pastor – iar aici domnul James se

ridică în picioare – vom fi din nou mândri să strângem mâna pastorului nostru, ştiind că doar amăgirile tinereţii şi doar stricăciunea femeii acesteia l-au înşelat.

Dându-şi seama că o astfel de spusă era fără îndoială prea puţin totuşi spre a-l îmbuna pe Edward, insul cel cu ochi şireţi adăugă:

— Iar dacă, în înţelepciunea Lui, Domnul va găsi cu cale s-o cheme la El, atunci, domnule pastor, vă veţi putea alege o nevastă dintre fetele enoriei noastre (El se gândea la fiică-sa).

Mai mult însă e drept că nu spuse.

După aceea luă şi Edward cuvântul. Vorbea cu glasul jos, dar niciunul dintre cei prezenţi n-a uitat vreodată cele auzite.

— Scârnave şi netrebnice fiinţe ce sunteţi, spuse el fără a ridica tonul, plictisit doar. Mi-ar plăcea să vă împuşc; dar voi conduceţi lumea ca nişte zeităţi mărunte şi burduhănoase ce sunteţi. Alt Dumnezeu nu există. Ultima voastră propunere (îi privea cu un anume zâmbet atât de neobişnuit şi cu nişte ochi atât de stranii, încât bătrânul apicultor spunea mai târziu: „Îţi mergea drept în rărunchi”) a fost întru totul vrednică de voi. Nu-i destul că dragostea dezinteresată nu poate fi izbăvitoare. Nu-i destul (faţa i se schimonosi groaznic) că i se îngăduie dragostei să chinuiască pe cel iubit; dar mai trebuie să şi veniţi voi cu minţile voastre murdare, ca să vedeţi cu ochii voştri cadavrul. Şi habar n-aveţi de nimic… de nimic…

— Ştim faptele, îl întrerupse James.

— Faptele! Ce sunt faptele? Ai merita să fi minat din urmă, peste câmpuri, cu biciul şi în pielea goală, James, numai pentru cât eşti de prost.

Se iviră zâmbete pe toate buzele, James fiind unul din bărbaţii corpolenţi. El se fâstâci. Apoi îşi găsi scăparea în împroşcarea cu venin.

— Dacă nu o alungi pe târfa asta, am să sesizez Sfatul Prezbiterilor, vorbi James venindu-şi cu greu în fire.

— Sub ce motiv?

— Să ţi se dea preaviz.

— Nu-i nevoie. Noi plecăm şi aşa. Ce crezi c-aş mai putea face aici? Nu există nici Ziua Domnului şi nici Casa Domnului, pentru că nu există nici Domnul. Bine aţi face să transformaţi capela în staul!

Toţi se înfiorară. Minţile lor nu puteau pricepe sensul în care vorbise şi care era ca vântul de pe culmi, ce suflă rece de pe munte pe munte şi nu atinge şesul. Se ocupau şi ei cu ce puteau prinde minţile lor.

— Dacă o iei pe femeia aceasta cu tine, vei fi blestemat, grăi James. Presupun, continuă el şi tonu-i era (după cum, fudulindu-se, avea ca să-i spună mai apoi nevesti-sii) „foarte durtt – presupun că nu ştii ce spune întreaga lume şi ceea ce, odată cu penibila asta de întrunire a noastră, am ajuns să cred şi eu, că-i adevărul adevărat.

— Nu ştiu şi nici nu-mi pasă.

— Lumea zice că ai făcut şi o mică afacere din treaba asta.

— Ce vrei să spui?

James şovăi. Una-i să gândeşti murdării, alta e să le poţi exprima în cuvinte indignate.

— Ei bine, dragă Doamne, se spune că există o înţelegere între dumneata şi celălalt cu privire la fată – (bătrânul apicultor încercă atunci să-l facă să tacă) – şi că ar exista cecuri semnate de Jack Reddin trecute în contul dumitale la bancă. Da. Da.

Încetul pe încetul înţelesul vorbelor i se lămuri lui Edward. El se aşează jos şi-şi acoperi faţa cu palmele. Era zdrobit nu atâta de jignirea ce i se aducea lui, cât de sfredelitoarea idee de a fi ajuns ca s-o expună pe Hazel la

toate acestea. Acum, toate necazurile şi greşelile ei şi le atribuia doar lui însuşi, dojenindu-se că nu ştiuse s-o iubească. Deşi luptase pentru fericirea ei, o rănise mortal şi nimeni nu fusese în stare să-i atragă atenţia. De aceea şi era convins că nu există Dumnezeu.

Stăteau cu toţii în jurul său şi priveau la rezultatul obţinut, făcându-şi oarecari remuşcări. Bătrânul apicultor chiar tuşi de câteva ori.

— De bună seamă, grăi, ştim că nu-i adevărat, domnule pastor. Domnul James nici n-ar fi trebuit să-şi spurce gura repetând asemenea minciuni.

Privi sfidător la James, cu ochii lui căprui şi blânzi.

Edward nici nu-l auzi ce vorbise. Hazel se întreba ce voise a spune James. De ce-l răscolise pe Edward în felul acesta? Dragostea îi dădu o isteţime pe care n-o avea din fire şi până la urmă pricepu. Era una din puţinele jigniri care-i puteau pricinui durere, pentru că se afla la înălţimea simplităţii ei femeieşti. Instinctul o îndemnă să fugă. Dar mai era şi Edward. Se întoarse cu spatele spre ochii roată ai celor din jur şi puse o tremurătoare mână pe umărul lui Edward. El îi prinse mâna într-a lui.

— Iartă-mă, draga mea, îi şopti. Şi du-te, acum, în pădure, du-te; nu-i atât de rece acolo cât este în sufletele ăstora. Când voi fi terminat cu ei, vom pleca departe de vămile iadului.

— Nu-mi pasă de ei, răspunse Hăzel. De ce adică mi-ar păsa, sufleţelule?

Apoi luă aminte cât de ţeapăn şi de livid se făcuse chipul lui Edward şi înspăimântata furie a celui ce iubeşte împotriva celor ce lovesc în fiinţa iubită se aprinse într-însa.

— Blestemaţi să fiţi! le spuse, plimbându-şi ochii, cerniţi în negru şi dilataţi de lacrimi, asupra fiecăruia în parte. Să fiţi blestemaţi pentru că-l chinuiţi pe Edward al

meu, care-i cel mai bun om din toată ţara asta – iar voi nu sunteţi nimic, nimic.

Cimilitura din veci rămasă fără de răspuns – de ce oare celor meschini şi josnici li s-a dat puterea de a chinui măreţia – îi frământa mintea.

— Cel mai bun! repetă James, ferindu-se ca s-o privească, aşa cum de altfel toţi se fereau. Un păgân 1

— Am devenit necredincios, vorbi Edward, nu pentru că sunt nevrednic de Dumnezeul vostru, ci pentru că El este nevrednic de mine. Hazel, aşteaptă-mă la marginea pădurii.

Hazel se furişă afară din odaie. Pe când ieşea, îl auzi spunând:

— Frumuseţile lumii acesteia nu-s pentru cei cu sufletele frumoase. Sunt pentru moşieri cu mintea de vită şi pentru oameni mărginiţi ca voi, brutelor învârtoşate. Dumnezeul vostru, James, pute ca un stârv. *Nune dimitis* b

Hazel trecu de piatra funerară pe care şezuse în ziua nunţii sale şi apoi prin portiţa prin care şi ea şi maică-sa veniseră ca mirese şi coborî povârnişul înverzit ce ducea de-a lungul carierei până-n pădure. Rândunelele dispăruseră. Ajunse la tisa cea neagră a lui Reddin, în marginea pădurii, şi se aşeză într-un loc de unde putea să vadă uşa din faţă a prezbiteriului. În pofida auzului ei ager de pasăre, era prea covârşită de scena pe care tocmai o părăsise, ca să ia seama la o crescândă, ameninţătoare, groaznică larmă – ce venea mai întâi intermitent până la urechile ei, apoi tot mai stăruitor dinspre pădure. La început fu numai ca un murmur, ca şi cum cine ştie ce rea făptură, încătuşată spre binele omenirii, ar fi gemut şi luptat împotriva dragostei undeva într-o subpământeană peşteră. Dar când se apropie – şi părea într-adevăr a ieşi

1 Şi acum puteţi pleca (lat.).

din temniţa sa cu o sinistră hotărâre – vântul nu mai

fu în măsură să acopere ferocitatea larmei aceleia, deşi ea tot mai păstrase ceva dintr-o tonalitate minoră, deşi tot mai părea când şi când că şovăie şi se risipeşte încoace şi încolo. Dar grozăvia aceea nu avea nicio ţintă; ea striga doar vag după sânge, nu după însăşi măduva sufletului. Totuşi, când Hazel luă dintr-odată aminte, un fior rece îi trecu prin şira spinării.

— Câinii de vânătoare! îşi spuse atunci deodată.

Se uită înnebunită printre copaci, dar nu se vedea nimic, fiindcă pădurea era plină de râpe. Săgetată de groază, îşi aduse amine că o lăsase pe Roşcata nelegată în salon. Dacă i-or fi dat cumva drumul afară?

Fugi acasă.

— Roşcata-i aici?

Edward îşi ridică ochii de pe registrele parohiale. James se străduia să-l terorizeze cu nişte socoteli.

— Nu, Cred că a ieşit odată cu tine.

Hazel se repezi în spatele casei, însă Roşcata nu era acolo. Fluieră, dar nicio făptură cu părul neted, nicio fiinţă cu bărbiţă albă nu apăru în trap uşor de după colţul casei. Hazel alergă înapoi pe deal. Sunetul cornului ajungea cu intermitenţe la urechile ei, ca o diabolică melodie.

Fluieră din nou.

Reddin, venind dinspre pădure la o oarecare distanţă de haită, auzi fluieratul acela şi văzându-i rochia fluturând sus, pe deal, înţelese ce s-a întâmplat.

— La naiba! îşi zise el.

Nu se sinchisea de Roşcata şi socotea sentimentele ce i le purta Hazel vulpii drept o curată nerozie; dar înţelese cum nu se poate mai bine că, dacă i s-ar întâmpla ceva Roşcatei, Hazel ar da toată vina pe el. Între Hazel şi Reddin se aflau câteva locuri râpoase. Va fi silit să le ocolească, spre a ajunge la ea. Dădu pinteni calului, riscând să cadă în prăpastie fie din pricina vizuinilor de

iepuri, fie din cauza marilor liane de caprifoi ce se legănau între un copac şi altul.

Hazel alerga ca nebună, strigând-o şi strigând-o neîncetat pe Roşcată.

Deodată larma, care fusese până atunci un amestec de gâlceve şi harţe, de întrebări şi nestatornicie, se schimbă întocmai ca o orgă în clipa când se apasă pe-o altă pedală.

Haita găsise ceva.

Dar urma, pare-se, nu era chiar proaspătă. Nădejdea încolţi în inima lui Hazel.

— Poate fi urma de ieri, gândi ea. Poate că Roşcata tot o să apară.

Văzându-l pe Reddin că înaintează fără să-i pese de niciun pericol, o nimicură de cleric (predicator de ocazie duminicile şi – fără şagă – ultimul pastor călare în zilele de lucru din întreg ţinutul acela), crezu că Reddin trebuie să fi văzut vulpea şi începu să strige „şo!

şo!” cât îl ţinea gura. Călărea pe-un coşcogea cal înalt şi osos şi arăta ca o maimuţă.

Hazel nu-l văzu nici pe acela, nici pe Reddin. Cu inima sfâşiată, ea îşi dăduse seama că zăvozii nu se mai ţineau după vechea urmă. Nu numai că fugăreau un singur suflet acum, dar se şi aflau foarte aproape de răsuflarea lui. Şi a oricui o fi fost viaţa sufletului acela, el şi-o pusese în joc, răsuflarea venea chiar împotriva vântului, în loc să se ferească din calea sa.

Cu o groaznică strângere de inimă, Hazel înţelese a cui era viaţa aceea. Înţelese de asemenea că, datorită nebăgării de seamă de numai o clipă, ea fusese pricina grozăviei aceleia. O cuprinse teama cea mai adâncă la apropierea câinilor, dar era hotărâtă să n-o părăsească pe Roşcata.

Atunci, cu spăimântătoarea lipsă de consecvenţă a

unui vis, Roşcata ieşi din pădure şi se apropie de ea. În ochii vulpii licărea îngrijorarea. Era neliniştită. Se aştepta ca Hazel să-i înlăture tulburarea, cam în felul în care doamna Marston se aştepta ca Edward să limpezească toate greutăţile.

Când Hazel, cu gâtlejul uscat, şopti „Roşcato! u şi o prinse în braţe, câinii apărură peste movilă, mulţi ca apa care se revarsă. Călărind în urma lor, ţâşnind din pădure care mai de care din toate părţile, veneau vânătorii. Pete stacojii brăzdau umbrele de nepătruns. Ieşind din întunericul adânc al pădurii, roşii la faţă şi roşii la îmbrăcăminte, cu ochii tulburaţi de plăcerea goanei, cu gurile căscate cât o şură, păreau a fi nişte adevăraţi draci ieşiţi din iad pentru o expediţie de prădăciune. Domnişoara Clomber, cu părul despletit şi câteva bucle răvăşite de crengile clătinate în fugă, era printre primii, ca nu cumva să piardă ceva din spectacolul morţii.

Zarva era atât de îngrozitoare încât Edward şi cei şase drepţi ieşiră şi ei să vadă ce s-a întâmplat. Religia şi Societatea erau prezente, cu toată cuvenita solemnitate, pe Munticelul lui Dumnezeu.

Hazel nu vedea nimic, nu auzea nimic. Alerga doar, cu nervii încordaţi la culme, cu toată însufleţirea prăvălită în picioare. Dar îşi pierduse vechea sprinteneală, căci pruncul lui Reddin îi răpea în clipele acelea ceva din vioiciunea ei. Roşcata, din ce în ce mai înfricoşată, se zbătea şi o stingherea. Se afla de-abia la jumătatea drumului până la cariera de piatră, iar până la casa parohială era de două ori mai departe.

— Nu pot! murmură ea, după ce răsuflă odată îndelung şi chinuitor. Simţea că parcă îi plesneşte inima.

O singură imagine i se întipărea cu fierul roşu al sângelui şi agoniei în creier. Un singur sunet îi răsuna în urechi – ţipătul deznădăjduit al osândiţilor la chinurile

veşnice. Ceea ce vedea în închipuire era Roşcata, strălucitoarea ei prietenă şi fărâmă de viaţă, atât de demnă, atât de încrezătoare în bunăvoinţa oamenilor, ţinută acum de mâna unui vânător, a unui vânător cu faţa învineţită, deasupra haitei care urla şi se zbătea să înşface trupul convulsionat. Ştia în închipuire cum aveau să arate ochii Roşcatei şi faptul acesta aproape că o făcu să leşine. Zări în gându-i cuţitul care se lăsa în jos – o văzu pe Roşcata, care cât trăise fusese atât de drăgăstoasă şi de blândă cu ea, o văzu sfârtecată parcă în două şi azvârlită (încă vie, încă simţitoare) haitei care o sfâşia în bucăţi. O auzi scheunând.

Da. Roşcata o va chema pe ea, aşa cum şi ea, strigând, îl chemase pe Atotputernicul cel sălăşluitor în întuneric. Iar ea? Ea ce putea face? Ştia că nu va mai putea trăi auzind scheaunul acela răsunându-i în urechi. Strânse şi mai tare trupul cald.

Deşi gândurile acestea nu duraseră în închipuirea sa decât o clipă, zăvozii se apropiau din ce în ce.

În faţa capelei, James exclamă 3

— Ia te uită! Ce privelişte minunată! O să amânăm verificarea coloanelor de bani mărunţi până după împărţirea bojocilor la câini.

Se înşiruiră cu toţii, acoperind vederea lui Edward. Dar Edward văzuse. El înşfăcă din tindă cazmaua şi-l dădu la o parte pe James, cu latul cazmalei.

— Vin, draga mea! îi strigă.

Hazel însă nu-l auzi. Cum nu-l auzi nici pe Reddin, care mai era încă la oarecare depărtare şi dădea pinteni calului de să-l sângere şi alta nu, ca în povestea cu haita morţii, şi care urla: „Vin! Lăsaţi-mi-o mie!” Şi nici pe nimicura de cleric nu-l auzi, care – cu vocea lui piţigăiată – chiţcăia: „Arunc-o din braţe! Au să te doboare la pământ câinii! u – în vreme ce greaua-i cruce de aur se bălăbănea

de încolo şi încoace pe pântece. Moartea de care avea să moară Roşcata, dacă Hazel nu va fi în stare s-o salveze, acoperea orice alte imagini şi zgomote.

Azvârli o privire în urmă. Înfricoşătorul val biruitor – roşu şi alb şi negru – ajunsese aproape de tot de ea. Şi în urma acelui val călăreau, urlând, draci.

Era haita morţii.

Nu mai exista nicio nădejde. Nu va mai putea ajunge vreodată până la casa lui Edward. Taluzuri de gazon verde se ridicau în faţa ei ca însuşi suişul pe Calvar.

Gonacii, maestrul de vânătoare şi vânătorii înţeleseră încet-încet. Se şi aflau însă într-o situaţie dezavantajoasă, galopând atât de nefiresc – împotriva vântului şi trebuind să suie pieptiş un deal râpos. Nu mai putură alunga la vreme câinii. Edward se nimeri a fi singurul în stare de a da oarecare ajutor. Dacă ea l-ar fi văzut şi dacă s-ar fi îndreptat către el, poate că tot ar fi izbutit ceva.

Dar Hazel nu vedea decât haita morţii; şi când Reddin, aproape de ea acum, strigă din răsputeri, spre a încerca s-o ia pe calul lui, Hazel se întoarse brusc. Ştia că e Vânătorul cel

Negru. Cu un ţipăt atât de groaznic, încât mâinile lui Reddin rămaseră împietrite pe frâu, ea se repezi în direcţia carierei.

Erau acolo câteva ciocârlii care se jucau, dar ele zburară din faţa larmei ce se apropia.

Vreme de o clipă vânătoarea şi drepţii, Reddin cel nimicitor şi Edward-izbăvitorul o văzură legănându-se, mică pată de umbră profilată pe cerul nepăsător. Apoi, când haita, turbată de biruinţă, se azvârli asupră-i, pata aceea pieri şi ea.

Pierise împreună cu Roşcata, în tăcerea cea veşnică. Nu mai avea să sugă miere din flori trandafirii şi nici să joace ca o frunză purtată de vânt. Abel avea să aibă de

lucru, în următoarele nopţi, mitocosind şi încleind la un mic coşciug de pe urma căruia urma să se aleagă cu destul lemn bun de stupi.

Câtva timp domni tăcerea pe Munticelul lui Dumnezeu.

Apoi o groaznică şi asurzitoare voce, fremătând de nespusă oroare – vocea unui suflet înnebunit de torturi – făcu să se strângă inima fiecărui bărbat şi a fiecărei femei. Până şi câinii, alergând nebuni pe marginea carierei, se întinseră la pământ, cu părul zbârlit.

Vocea se lovea de bolţile îngheţate ale cerului şi se înapoia fără de răspuns pe scoarţa îngheţatului pământ. Nimicura de pastor-călare, care scosese o carte de rugăciuni din buzunar, scăpă cartea din mâini.

Din nou aceeaşi voce strigă şi odată cu înspăimântătoarea sa repetare, drepţii mustrători ai lui Edward şi vânătorii încetară de a mai fi doar oameni ai unei anume clase sociale, ai unui anume timp ori ai unei anume credinţe religioase şi deveniră făpturi stăpânite de o singură covârşitoare patimă: frica. Ei se încovoiau şi tremurau ca nişte câini bătuţi, pe când groaznicul strigăt din nou trezea şi răscolea înfioratele ecouri:

— A chemat-o pământul! A chemat-o pământul!